

מבחר עלונים

לך לך
שנת תש"פ

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
06:01	05:39	05:22	04:09	ירושלים
05:57	05:35	05:23	04:23	בני ברק
05:58	05:36	05:22	04:13	חיפה
05:58	05:36	05:24	04:24	אשדוד
06:00	05:38	05:23	04:08	בית שמש
06:00	05:38	05:24	04:26	קרית גת
05:58	05:36	05:20	04:16	נוף הגליל

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

לימודים בבית הולדים

הילד האיבור שלך לא אוחז!
הוא רוצה להתקדם אך בלי אודיס...!

הילד שלכם יכול להמשיך ולהתקדם
גם אם נבצר ממנו להגיע ללימודים עקב מחלה
באמצעות תוכנית לימוד על ידי מורה פרטי

בסבסוד מלא ללא שום עלות!

התוכנית מיועדת לילדים ובחורים בגילאי 3-21!
לתשומת לבכם: הליך הרישום הינו פשוט וקצר מאד, כמו"כ תוכלו
לבחור מורה פרטי המתאים לכם (יש גם מורים/ומורות חרדים!).

לפרטים נוספים ולקבלת מסמכים להגשת הבקשה

פנו לארגון מאוחדים: meuchadim.org@gmail.com

או להרב שמואל גנגן- מורה מטעם התוכנית בטל': 05041-21231

דרושיק
אתנזביק
ואתנזבות
לכעיליות
בבתי החולדים

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

'מאוחדים' לצידכם ולמענכם בכל עת ובכל זמן:
054-845-8815

הַשְׁלָמָה הַסְדָּרָה הַמְבַקֶּשֶׁת בְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! הַמִּשְׁתַּבְּחָת בְּרַכֵּי "שַׁבַּת טִישׁ" בְּהַגִּיזוֹת הַסְּפָרִים

גיליון מס' 379

פרשת לך-לך, י"א במרחשון תש"פ

שַׁבַּת טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שַׁבַּת טִישׁ"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פְּנִינִים

ואַעֲשֶׂה לְנוֹי גָדוֹל (ב, ב) - לְנוֹי אוֹתוֹת וּמִוֹת,
רְמַז חֲקִיבָה לְאַבְרָהָם שֶׁעֲתִידִים בְּנָיו לְגַלְתָּהּ,
וְאַחַר כֵּן יַעֲשֶׂה אוֹתָם לְנוֹי גָדוֹל. וְהַתְּבוּת לְנוֹי
גָדוֹל בְּגִימְטְרִיָּה זֶה עַל, לְרַמֵּז עַל עַי הָאֲמוּת
שֶׁבָּהֶם יִגְלוּ וְעַי שְׁנוֹת גָּלוֹת בְּכָל. (מגדנות)

שָׁמַךְ וְהָיָה בְּרַכָּה (שם) - בְּגִימְטְרִיָּה תְרִי"ג, לְרַמֵּז
שֶׁיִּקְבַּל אֲבָרָהֶם עַל עֲצָמוֹ לְקִים תְרִי"ג מִצְוֹת
הוּא וְזָרְעוֹ אַחֲרָיו, וּבְכֹוֹתָן יִהְיוּ מְבַרְכִים.
(שערי טים)

הַתְּבוּת וְהָיָה בְּרַכָּה בְּגִימְטְרִיָּה אֲבָרָהֶם עִם
חֲמֵשׁ הָאוֹתוֹת שְׁלוֹ. (שערי ציון)

וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' (ב, ז) - סוֹפֵי תְבוּת מִנְחָה,
לְרַמֵּז לְדַבְרֵי חַז"ל שֶׁבְּזָכוֹת הַקְּרִבָּנוֹת יִירַשׁ
אֲבָרָהֶם אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. (אור החמה)

כִּי־אֲנָשִׁים אַחִים אָנְחֶנּוּ (ג, ח) - פֶּרֶשׁ רַש"י,
דוֹמִין בְּקִלְטָתָר פְּנִים. וְרַמֵּז לָזֶה, שֶׁהַתְּבוּת פִּי
אֲנָשִׁים אַחִים אָנְחֶנּוּ בְּגִימְטְרִיָּה שְׁהִיוּ פְּנִינֵיהֶם
דוֹמִים. (מגדנות)

אֶל־עֵמֶק שׁוּה הוּא עֵמֶק הַמֶּלֶךְ (יד, ז) - נֶאֱמַר
בְּמִדְרַשׁ, שֶׁשֵּׁם הַשׁוּוֹ כָּל הָאֲמוּת וְקִצְצוּ אֲרָזִים
וְעָשׂוּ בִימָה גְדוֹלָה וְהוֹשִׁיבוּ אוֹתוֹ (אֶת אֲבָרָהֶם)
בְּתוֹכָהּ לְמַעַלָּה וְהָיוּ מְקֻלְסִים לְפָנָיו. וְרַמֵּז לָזֶה,
שֶׁהַתְּבוּת אֶל־עֵמֶק שׁוּה בְּגִימְטְרִיָּה בּוֹ קִצְצוּ
אֲרָזִים. (רבי יהודה החסיד)

וְגַם אֶת־הַגִּיזָּה אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנֹכִי (טו, יד) -
מִפְּרֵשׁ רַש"י, דָּן אֲנֹכִי - בְּעֵשֶׂר מְכוֹת. וְרַמֵּז
לָזֶה, שֶׁבְּתְבוּת אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן יִשְׁנֵן עֶשֶׂר
אוֹתוֹת כִּנְגַד עֶשֶׂר הַמְכוֹת. וְכֵן הַתְּבוּת אֶת־הַגִּיזָּה
אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנֹכִי בְּגִימְטְרִיָּה וְעִם עֶשֶׂר מְכוֹת.
(מגדנות)

בְּעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אֲבָרָהֶם וַיִּשְׁמְעָאֵל בְּנוֹ (ז, יז),
כּו - רִאשֵׁי הַתְּבוּת שֶׁל כָּל תְּבוּת הַפְּסוּקָה הַזֶּה:
הָאֵב וְהַבֵּן, לְרַמֵּז לְדַבְרֵי רַש"י בְּפִרְשַׁת וַיִּרְא
שִׁישְׁמְעָאֵל הַסְּפִים לְמוֹל אֶת עֲצָמוֹ הַגֵּם שֶׁהָיָה
בְּכָר בּוֹ י"ג שָׁנָה וְהָיָה מִחֲפָאֵר בְּכָד בְּפָנָיו יִצְחָק,
וְגַם בְּהָרַג נְאָמַר שֶׁמִּשְׁשׁוֹם כָּד זָכָה לְשִׁלְטַן בְּאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעָה שִׁישְׁרָאֵל לֹא יִדְוֹרוּ בָּהּ. וְזֶה
נֶרְמַז בְּתְבוּת הָאֵב וְהַבֵּן, לֹמַר שֶׁשְׁנֵיהֶם עָשׂוּ
אֶת הַדְּבָר מְרָצוֹן זֶה פְּזָה. (מגדנות)

סְפוּרִים בְּפָרָשָׁה

וְאֵת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־עָשׂוּ בַחֲרָן (ב, ה)

רַבִּי חֲנוּךְ הַנִּיד מְאַלְפֵסְנֵדֶר יֹשֵׁב פַּעַם עִם חֲסִידָיו וְקָרָא אֶת פֶּרוֹשׁ רַש"י עַל
פְּסוּקָה זֶה: "שֶׁהַכְּנִיסוֹן תַּחַת בְּנֵפֵי הַשְּׂמַיְמָה, אֲבָרָהֶם מְגִיד אֶת הַנְּשִׂים וְשָׂרָה
מְגִידָת אֶת הַנְּשִׂים", וְשָׁאֵל: "לְכַאוּרָה צָרִיד לְתַמָּה, לְהִיכֵן הִלְכוּ כָּל אוֹתָם
הַגְּרִים שֶׁגִּירוּ אֲבָרָהֶם וְשָׂרָה? וְהָלֹא לֹא מְצִינֵנוּ אֶלָּא אֶת בְּנֵי הָאֲבוֹת?" "אֵלָּא",
הַמְשִׁיד רַבִּי חֲנוּךְ וְהַסְפִיר: "כָּל זְמַן שֶׁהָיָה אֲבָרָהֶם בַּחַיִּים, הָיוּ הַגְּרִים
דְּבוֹקִים בּוֹ וְהוֹלְכִים בְּדַרְכּוֹ. אוּלַּם לְאַחַר מוֹת אֲבָרָהֶם, לֹא הִמְשִׁיכוּ לְהַדְּבֵק
לִיצְחָק בְּנוֹ, שֶׁהָיָה בְּבַחַיִּית גְּבוּרָה לְעַמְתֵּם אֲבָרָהֶם עִמּוּד הַחֶסֶד, וּמַפִּינֵן שָׂרָאוֹ
בְּכָד שְׁנוֹי הַדָּרֵךְ שָׂרָאוֹ אֶצֶל אֲבָרָהֶם פֶּרֶשׁוֹ מִמֶּנּוּ, עַד שֶׁבְּרַבּוּת הַיָּמִים חֲזָרוּ
לְהִיּוֹת גּוֹיִם וְגוֹיִם". "וּמַפְאֵן אָנּוּ לְמוֹדִים", סִים הַרְבִּי, "שֶׁכָּל אִישׁ צָרִיד
לְהַתְּחַבֵּר לְצָדִיק דוֹרוֹ, גַּם אִם דַּרְכּוֹ אֵינָה נִרְאִית לוֹ. שֶׁכֵּן אִם לֹא יַעֲשֶׂה כֵּן,
עֲתִיד הוּא לְפַל מִמְדַרְגָּתוֹ וּלְאֶבֶד אֶת גַּם מַה שֶׁקָּבַל מֵהַצְּדִיק הַקּוֹדֵם".

וּמִלְפִי־צֶדֶק מְלָךְ שְׁלֵם הוּצִיא לְחֵם וַיִּזֶן וְהוּא כָּהֵן לֹאֵל עֲלִיּוֹן (יד, יח)

רַבִּי מְאִיר מִפְּרָמִישְׁלֵן בְּקֵשׁ פַּעַם לְהוֹעֵד עִם רַבִּי שְׁלֹמֹה קְלוֹנֶר מְבַרְדִּי,
וְשִׁנִּיהֶם יִצְאוּ זֶה לְקִרְאָת זֶה וּנְפִגְשׁוּ עַל אִם הַדָּרֵךְ בְּכָפָר סְמוּךְ לְזוֹלֹטְשׁוֹב
וְהַתְּאֲכִסְנוּ בְּתֵמִים רְחוּקִים זֶה מִזֶּה. שֶׁלַּח רַבִּי מְאִיר אֶת גְּבָאוֹ לְשֶׁאֵל אֶת
גְּאוֹן הַדּוֹר מִי צָרִיד לְצַאֵת לְקִרְאָת מִי, וְרַבִּי שְׁלֹמֹה קְלוֹנֶר אָמַר שֶׁעַל־פִּי דִין
הַתּוֹרָה צָרִיד הָרַבִּי לְבוֹא אֵלָיו רֶאשׁוֹן. עֲשֶׂה רַבִּי מְאִיר כֵּן, וְלֹאֲחַר שֶׁפָּרַס
בְּשִׁלּוּמוֹ שֶׁל הָאוֹרֵחַ הַדְּגוּל שָׂאֵלוֹ מִינֵן לוֹ דְּבָר זֶה, וְרַבִּי שְׁלֹמֹה קְלוֹנֶר הַשִּׁיב
שֶׁמְקוֹר הַדְּבָר מִמָּה שֶׁנְּאָמַר אֶצֶל מוֹשֶׁה רַבְּנּוֹ שֶׁיִּצְא לְקִרְאָת חוֹתָנוּ יִישְׁאֵלוּ
אִישׁ־לְרַעְיוֹ לְשִׁלּוֹם", וּמִפְּרֵשׁ רַש"י שֶׁמִּשְׁשָׁה הַקָּדִים לְשֶׁאֵל בְּשִׁלּוֹם חוֹתָנוּ.
וּמְדוּעַ הַקָּדִים מוֹשֶׁה? מַפְּנֵי שִׁתְרוֹ הִלְךְ מִרְחֹק רַב מִמְדָּוֶן עַד הַמְדָּבָר, וּמִשָּׁה
הִלְךְ דָּרֵךְ קְצָרָה, וְאַף כָּאֵן מִרְחֹק מְבַרְדִּי עַד לְזוֹלֹטְשׁוֹב גְּדוֹל יוֹתֵר
מִמְדָּוֶן מִפְּרָמִישְׁלֵן. נִהְיָה רַבִּי מְאִיר מְדַבְּרִיו שֶׁל רַבִּי שְׁלֹמֹה קְלוֹנֶר,
וְלֹאֲחַר שֶׁשׁוּחָח בּוֹ בְּנִינֵים בְּעִנְיַת רְמִים, אָמַר רַבִּי מְאִיר: "נְאָמַר בְּפִרְשַׁת
לְךָ־לְךָ וּמִלְפִי־צֶדֶק מְלָךְ שְׁלֵם הוּצִיא לְחֵם וַיִּזֶן וְהוּא כָּהֵן לֹאֵל עֲלִיּוֹן,
כְּשִׁשְׁנֵי אֲנָשִׁים מְתוּעַדִים יַחַד, כָּל אֶחָד צָרִיד לְלַמֵּד וְלְטַל מִמְדַרְגָּתוֹ שֶׁל
הַשֵּׁנִי. וְהָיָה מִדְּתוֹ שֶׁל אֲבָרָהֶם הִיָּה הַכִּנְסַת אוֹרְחִים, וּמִדְּתוֹ שֶׁל
מִלְפִי־צֶדֶק, הוּא שֶׁם בְּרִינָה, הִיָּתָה לְמוֹד הַתּוֹרָה, שֶׁכֵּן יֹשֵׁב כָּל יָמָיו בִּישִׁיבָתוֹ
וְהָיָה בְּתוֹרָה עִם בְּרִינָתוֹ עָבֵר. וְזֶה בְּאוֹר הַפְּסוּקָה וּמִלְפִי־צֶדֶק מְלָךְ שְׁלֵם
הוּצִיא - מֵאֲבָרָהֶם לְמַד מִלְפִי צֶדֶק לְחֵם וַיִּזֶן, אֶת מִדַּת הַחֶסֶד וְהַכִּנְסַת
אוֹרְחִים; וְהוּא - וְאֲבָרָהֶם נִטַל כְּנֶגְדוֹ מִמֶּנּוּ, 'כָּהֵן לֹאֵל עֲלִיּוֹן' - לְעַבֵּד בְּקִדְשׁ
וּלְלַמֵּד תּוֹרָה יוֹמֵם וְלַיְלָה".

וְהָיָה שֶׁמֶךְ אֲבָרָהֶם כִּי אֲבִי־חַמוֹן גּוֹיִם נִתְתִּיד (ז, ח)

רַבִּי קוֹפִיל מְלִיקוּבָה, וְקָנֵנו שֶׁל חוֹזְהַ מְלַבְלִין, הַתְּגוּרֵר בְּכָפָר קָטָן סְמוּךְ
לְעִיר טְרַנְיִנְגְרֹד וְהַתְּפָרְנֵס מִבֵּית מִזְיָה שֶׁחֲבַר מְאֻדוֹן הַמְּחוּז. אֶת מַעַלְתּוֹ
הַגְּדוֹלָה הָיָה מִסְתַּיֵּר מַעִין רוֹאִים, אוּלַּם שְׁמוֹ הַטּוֹב נִדָּף לְמַרְחוֹק עַד שֶׁבְּנֵי
הָעִיר אֲמַשְׁטְרָדָם הַמַּעֲטִירָה בְּקָשׁוֹ לְמָנוֹתָו עֲלֵיהֶם לָרֵב וּמְנַהֵיג. סֵרַב רַבִּי
קוֹפִיל לְהַצָּעָה וְאָמַר: "מוֹטָב לִי לְהַשְׂאֵר אֲבִי־חַמוֹן גּוֹיִם בְּבֵית הַמְּזוּיָגָה,
מְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת אֲבִי־בֵית־דִּין בְּאֲמַשְׁטְרָדָם הַגְּדוֹלָה"....

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי' ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי'

זמני השבת - ירושלים הדלה"ג 4.09 צאת השבת 5.22 רבנו תם 6.01

לקבלת הגיליון ותמצות
או"ח: 5806777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבות ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה שמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אביה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגנאו בן יצחק טדלה ולרפואת: הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי', חוקיה בן כאפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושחי'.

היה היה

והיה ברכה - הנרכות נתונות בידך

מגדולי תלמידיו של המגיד הגדול ממזריתש היה הרבי ר' שמלקא מניקלשבורג, שהיה לפניו מרואי פניו של הגר"א מוילנא ומחשובי תלמידיו, יחד עם אחיו רבי פינחס הלוי הורביץ בעל הפלא"ה. בשנת תקל"ג, התמנה לרבה של העיר ניקלשבורג שבמורביה, ובשנת תקל"ה התעלה אף לשמש כר"ב המדינה בלה. בתקופה הראשונה אחר התמנותו, סבל רבי שמלקא מרורות מהתנגדות קשה של כמה מפרנסי הקהלה שלא ראו בעין יפה את הנהגותיו בדרך החסידות, ועם הצטרפו גם כמה ממשכילי העיר, שלא ראו בעין יפה את דרשות התוכחה שלו ובקשו לסלקו מהעיר.

בקר אחד, בשעה שהרבי ר' אלימלך מליז'נסק, ידיו הטוב של הרבי ר' שמלקא, טהר עצמו במקוה לפני התפלה ועמו שהה אדם נוסף, נשמעה לפתע בת-קול מן השמים, כי מי שישע לרבי שמלקא מניקלשבורג ממתנגדיו, מבטח לו שהוא בן העולם הבא. נענה רבי אלימלך ושאל את האדם שלצדו אם שמע דבר מה, אך הלה תמה והשיב בשלילה. אמר רבי אלימלך לעצמו: "שמע מנה, שאני מצוה מן השמים ללכת לסייע לרבי שמלקא ולהצילו ממתנגדיו". ללא שהיות, פנה רבי אלימלך ונסע לניקלשבורג, ומיד פשהגיע נכנס לידידו רבי שמלקא ובקש ממנו רשות לשאת דרשה בבית הכנסת, על מנת להוכיח את בני הקהלה על הזלזול ברגם. תמה רבי שמלקא ושאל: "איזו תועלת תצא מדברך? והרי אין בני העיר מקשיבים לדברי תוכחה כלל?" הפציר בו רבי אלימלך, עד שרבי שמלקא נעתר ונתן לו רשות לדרש בפני תושבי העיר.

כשנודע בעיר על דרשן נפלא שהגיע ועומד לשאת דברים, נהרו רבים אל בית המדרש הגדול כדי לשמע את דבריו. פתח רבי אלימלך את דרשתו, ולפליאת הנאספים החל להוכיח להם באותות ובמופתים, על ידי פלפולים מפתלים והוכחות מעקלות פי יש מקום להתיר אסורים מפרשים בתורה, והאריך בדבריו פאותו תלמיד שבקש לטהר את השרץ בק"ן טעמים. המשכילים ופוזקן העל ישיבו בין הנאספים, שאבו קרת רוח מדבריו של הדרשן המסתורי, וקרנו עלתה בעיניהם. מצפונם הפה אותם לא פעם על כך שמקיעים הם את בוראם במעשיהם הנלוזים, ושמהו עתה לקבל גשפנקה הלכתית להתיר את הדבר. שמחתם הכפלה פאשר הודיע להם הדרשן, כי למחרת ידרש בפניהם שוב, ובדרשה השניה התאספו כמעט כל אנשי העיר שבקשו לראות מקרוב את הדרשן המתיר אסורים. בדרשתו השניה, גלה הרבי ר' אלימלך את כחו הגדול בתורה ובמוסר, באשר התלה בטל בחי"ד את ההתרים המדמים מדרשתו הקודמת, והוכיח בבחירות כי ההתרים כלם אינם אלא הבל ורעות רוח, ותקף האסורים במקומו עומד. משם המשיך להאריך בחקר האסור לעבר אף על מצוה קלה שמדברי סופרים, ובדברים היוצאים מן הלב הצליח להחדיר דברי מוסר ותוכחה בשומעים, לאחר שעלה בידו למצא מסלות ללבם, והביא אותם להתעוררות תשובה. אמרו הנאספים זה לזה: "הלא דברים אלו השמיע לנו רבנו פעמים מספר, ואנו לא הטינו אזן אליו", ומיד פנו לבקש את סליחתו של רבם רבי שמלקא ורוח טהרה ופיוס השתרה בעיר.

כשיצא רבי אלימלך מניקלשבורג אחר שקרב את הלבבות, נתן לו מן השמים לזמן של מעת לעת, במשך עשרים וארבע שעות, כח הברכה של "והיה ברכה", וכל מי שיתברך מפיו ביקמה הקרובה, יהיה מברך והברכה תחול עליו במלאה. שמח רבי אלימלך ובדרכו תר אחר בני ברית כדי לברך אותם ולהשפיע עליהם מרב טובו, אך לצערו הלך הזמן ואול ועדיו לא עלה בידו לפגש שום אדם מישראל. החל רבי אלימלך להצטער וקרא לה' מעמק לבו: "מה בצע במתנה שקבלתי, אם לא עלתה בידי להשתמש בה? את מי אברך בכח הברכה שבידי? טרם כלה לדבר, והנה ראה אשה פשרה מגנות ישראל שבה מן השדה לביתה. החל רבי אלימלך לברך אותה בהתלהבות, עד שהאשה נרתעה ממנו ובקשה לנוס לנפשה, אך הוא הרגיע את רוחו וברך אותה ואת כל בני ביתה בשפע ברכות עד בלי די. ברכותיו של רבי אלימלך עשו פרי, ומאז שבה האשה וספרה לבעלה על האיש בעל הברכות, שפנארה היה אליהו הנביא, ראו הצלחה במעשי ידיהם באופן בלתי רגיל. עד מהרה התעשרו והשתקעו בעיר אחרת בבית מרות, שהיה פתוח לכל עובר ושב. למשרתיו נתן העשיר רשות להעניק מפספו עד דינר זהב לעניים, ולסכום גדול יותר עליהם לבקש את רשותו.

לאחר תקופה ארבה, יצא הרבי ר' אלימלך יחד עם אחיו הרבי ר' זושא להתרים את אחינו בני ישראל לפדיון שבויים. פשהגיעו לביתו של העשיר הפזוה, בקשו המשרתים להעניק להם דינר זהב, אך הם דרשו יותר והמשרתים הכניסו אותם אל בעל הבית. מיד כשראתה אשת העשיר את רבי אלימלך, נפלה בעלפון מרב פחד. לאחר שהתעוררה, ספרה האשה לבעלה כי אחד האורחים הוא אליהו הנביא שברך אותם ובזכותו זכו לעשר הגדול הזה, ועתה פנארה בא לקחת מהם את כל העשר שהעניק להם. שמע רבי אלימלך את דבריה ואמר: "הסירו דאגה מלבכם. לא אליהו הנביא אני, אלא יהודי פשוט שברך אתכם בכל לב ומן השמים סיעו שהברכה התקיימה". כששמע העשיר כי לשם פדיון שבויים באו, בקש לשלם בבת אחת את כל הסכום הגדול שנוקדו לדבר המצוה, אולם האורחים לא אבו לקבל זאת ממנו, שכן בקשו גם לזכות אחרים במצוה גדולה זו, ורק לאחר הפצרותיו המרבות, נעתרו שני הצדדיים לקבל ממנו את מחצית הסכום ונפרדו ממנו בכבוד גדול.

מאורות

המסדר רבי **צבי הירש זיס מטטש** זצ"ל ליום ההולאה י"א במרחשון תרצ"ז

נולד כבוד לאביו רבי אייזיק ואחריו נולדו ארבעת אחיו הגאונים. אדם זכה לברכה רבי יצחק אייזיק מוידטשוב, ואף רבי יהושע מבלו ברך את הוריו לבנים חשובים, והיה מכנה את חמשת הבנים 'חמשה חמשי תורה'. גם בני טטש היו מונים שבהם של האחים, ואת רבי הירש הגדול שבהם היו מכנים בתאר 'אזוף', מילדותו כבר התבלט בהמדותו ונגילו י"ב שאל את בת רבי יוסף אלטר אפשטין בעל 'גני יוסף' על פתיחת הפרי מגדים ו'גני יוסף' על הש"ס. גאונותו בתורה היתה לשם דבר, כמו גם צדקותו וחסידותו והיה משמש כשליח-צבור ובעלי-תוקע בימים הנוראים בבית הכנסת שבטטש. נכדו ספר, שפעם בקר אצלו בחל המועד וראהו יושב שקוע בלמודו, עד שלא חש כלל בנכנסים קמושך שעה ארבה. דבוק היה ברבותיו לבית ויזניץ, וה"אבהת ישראל" מנה אותו לשמש ברגם ומדריכם של בניו, והללו היו מכנים אותו "הרבי". ה"אמרי חיים" מוידניץ היה דבוק אליו מאד והיה מכבדו כרבו המבוק ומכנהו 'הרבי ר' הרש'. טרם פטירתו, בקש להכניס אליו מינן יהודים ואמר עמו בדבקות את י"ג עקרי האמונה, ומיד לאחר מכן יצאה נשמתו בטהרה. ה"שארית מנחם" מוישניץ הספירו, על-אף מנהגו של ה"אבהת ישראל" שלא להספיד, אולם אדם גדול כזה שאני. על מצבתו נחרת "צדיק תמים וכן ושבע ימים, בתורה עסק לילות בימים, דיו רב לו בפלפול בתורת ה', בגשמיות העולם נפש מאם, אף בענוה רבה היה מתנהג".

יוסיף דעת

על הפסוק שבפרשתנו 'זאת הנפש אשר עשו בחרן', פירש הוהב שאברהם יצר נפשות על ידי ספר יצירה בו עסק שלוש שנים, וכן כתב רבנו מנחם ציוני "מסורת בידינו מאבותינו, שאברהם אבינו עליו השלום חיבר ספר יצירה על מתכונתו, כי ה' אתו ודי לכל משכיל", וכן גם עולה מדברי ספר יצירה עצמו פרק ו', שעלה בידו של אברהם נלות סוד הבריאה, והקב"ה התגלה עליו והשיבו בחיקו ונשקו על ראשו וקרא אברהם אוהבי, וכתר לו ברית לו ולזרעו עד עולם שנאמר והאמין בה' ויחשבה לו צדקה. ספר יצירה, הוא החיבור העתיק ביותר בתורת הקבלה שנמצא בידינו, והוא מיוחס לאברהם אבינו. הספר זכה לפירושים רבים של גדולי ישראל לאורך הדורות החל מרבי סעדיה גאון ועד הגר"א מוילנא, וכן הגדיר הרמ"ק את מהות הספר: "ביאור ספר יצירה, להיות נעיינו בפירוש הספירות ואותיות שבהם נבראו שמים וארץ וימים וכל אשר בהם". יש המקדימים לייחס את הספר לאדם הראשון ואברהם העלה את הדברים על הכתב, ויש אומרים שהתנא רבי עקיבא חיברו, אך הר"ס כתב שסודו מאברהם אבינו ותוכנו נמסר בעל-פה עד זמן המשנה ואז העלה על הכתב. השל"ה הקדוש כתב, שאברהם אבינו מסר את ספר יצירה לבנו יצחק שמסרו ליעקב, והוא מסרו לבני הגדולים בני לאה, וזה בראו על ידו ככשים והיו אוכלים איבר מן החי, ואי יוסף לא ידע את סוד הדברים ולכן מסר את מעשיהם ליעקב. גם החז"ל כתב שבני יעקב בראו צאן על ידי ספר יצירה, והוא מסביר שעל ידי צירוף האותיות והכוננות נבראת הבריאה מן השמים ולא ככוח האדם המצריך. הראשונים כתבו, שלאדם הנברא בספר יצירה אין כוח דיבור, כי הוא נעשה רק על-ידי הקב"ה, כפי שנאמר והוא כוח הדיבור שנעשה בידו הקב"ה בעצמו. כבר בגמרא מובא שהאמוראים היו בוראים אדם וככשים בספר יצירה, וכן מובא על גדולים רבים לאורך כל הדורות.

ויפרדו איש מעל אחיו

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ואעשה לפני גדול וגו' - להיות שצוה לו שלש, קבע לו כנגדם שלש. **ואעשה וגו'** - כנגד לך מראש, **ואברכה ואגדלה שמך** - כנגד וממולדתך, והנה ברכה - כנגד ומבית אביך. **שתמצא כי בהיות האדם פארצו תוך משפחתו ובית אביו ישנו בג' דברים**, הא' שיש לו הרבה מכירים ורעים ואוהבים. ב' שבני משפחתו תפארוהו וכבודו והדר תעטרוהו כדרך כל משפחה לבני משפחתה. ג' שיהיה נזון ומתפרנס ומתרחם מבית אביו לצרכיו, וכשיצא מארצו וכו' חסר לבלו, ולזה אמר אליו ה', כנגד מארצך - אני אעשה לך הרבה אוהבים מקדמך מוצאי חלצוך. וכנגד חסרון התועלת של בני המשפחה פנור - ואברכה ואגדלה שמך. וכנגד חסרון המועיל - מבית אביך, והנה ברכה:

ואברכה מברכה וגו' - ברכה זו כנגד מה שהעלים ממנו הארץ ולא הודיעו קדם לצאתו, ונסיון זה גדול הוא שיצא מארצו אל השדה מבלי דעת אן יפנה, והוא לא היה, לזה הבטיחו כי לא יפחד מדבר כי הוא יברך וכו' ובמקום אשר תהנה שם יצו ה' אתו את הברכה, וכזה כל מקום אשר ידרוך כח וגדלו הצלחתו ומעלתו עמו:

כי אתיכלי הארץ וגו' - הנה ידוע כי שיעור חוש הראות הוא מנגל פאדם את אשר ישיג לאור השמש, וכאן עשה לו ה' גם שנתקרבנו קצות הארץ וראה הכל ובאמצעות הדבר החזיק בכל הארץ כי אין לך חזקה גדולה מזו שיעתק צור ממקומו להתקרב לפני אדוני הארץ, ולא ירחיק דעתך דבר זה, כי מצוינו שקפצה הארץ לעבדו, וגם נקפלה תחת פניו:

דברי הימים

אמרו חז"ל במסכת אבות: "עשרה ניסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד ככולם, הודיע כמה גדולה חיבתו של אברהם על הקב"ה". באבות דרבי נתן נמנו הניסיונות ברמז: שניים בלך, שניים בשני בניו, שניים בשתי נשיו, אחד עם המלכים ואחד בין הבתרים, אחד באור כשרים ואחד בברית המילה". בפרקי דרבי אליעזר מונה סדר אחר ועל פיו חיבר הפייטן רבי שמעון בר יצחק סילוק לתפילת שחרית של ראש השנה. הרמב"ם סידר את עשרת הניסיונות כדלהלן:

1. בשנת ב'כ"ג, בהיות אברהם בן ע"ה, יצא מחרון על-פי ציווי ה', בלי לדעת לאן עליו ללכת.
2. באותה שנה שבא לארץ ישראל היה בה רעב, ולאחר שלושה חודשים במצרים חזר לארץ ישראל.
3. מיד עם היכנס אברהם למצרים, נלקחה שרה לבית פרעה והקב"ה הביא עליו ננעים גדולים.
4. מלחמת המלכים והצלת לוט בערכה באותה שנה, שנת ב'כ"ג.
5. לאחר עשר שנים מאז שב אברהם לארץ ישראל, בשנת ב'ל"ג, נשא לאשה את הגר בת פרעה, שהיתה שפחת שרה.
6. מילת אברהם היתה ב'ג' בניסן שנת ב'מ"ז בהיותו בן צ"ט, שכן נולד בשנת א'תקמ"ח, וישמעאל שנולד בשנת ב'ל"ד נימול בהיותו בן י"ג.
7. כשהגיע אברהם לגרר, לקח אבימלך את שרה.
8. באותה שנה שנשא את הגר, בשנת ב'ל"ג, עינתה שרי את הגר ותברח מפניה.
9. כשהיה ישמעאל בן י"ז שנה בשנת ב'נ"א, ויש אומרים בן כ"ז בשנת ב'ס"א, יצא לתרבות רעה ואברהם גירשו מביתו.
10. עקידת יצחק אירעה בשנת ב'פ"ה, כשהיה יצחק בן ל"ז ואברהם בן קל"ז שנה, ובאותו יום מתה שרה.

ראשון האחרונים ועמוד ההרואה, נחשב מרן ה"בית יוסף" רבי יוסף קארו, וחבורו "שלחן ערוך" עם 'המפה' של הרמ"א, הוא אבן היסוד של ההלכה שעליו נשענים כל בית ישראל, רבי יוסף היה מגולי ספרד, ממנה גלה בהיותו בן ארבע, ויחד עם הוריו הגיע לפורטוגל ולקושטא. לאחר נדודים ותלאות, התישב רבי יוסף בעיר ניקופול שבבולגריה ובה הקים את ישיבתו "בית יוסף". בתקופת מגוריו בעיר זו, בקש להתפרנס מיגיע כפיו כדי שלא לעשות תורתו קרדש לחפר בו, ויחד עם יהודי מקומי מבני העיר, פתחו יחד בשתפות חנות מסחר. כבר ממימיה הראשונים של השתפות, נבקעו בה בקיעים וסדקים. השתף, שהיה יהודי פשוט וחרוץ, היה משפיע מדי בקר ועומד בנחנות שעות ארבות, כשהוא עמל לשרת את הלקוחות. לעמת זאת היה ה"בית יוסף" שוקד על משנתו מדי יום עד שעה מאחרת בלילה, ועולה על יצועו כאשר פמעט האיר הבקר. לאחר תנומה קצרה, היה מתחיל את סדר היום החדש, מתבונן בסלודיו לקראת תפלת שחרית שנמשכה שעה ארבה, ואחריה הקדיש שעה ארבה ללמוד בצותא עם חבר תלמידו חכמים בבית המדרש. אין פלא אפוא, שהיה מגיע אל החנות מדי יום בשעת בקר מאחרת, כשפניו של השתף מתפרקמים. בתרעמת היה מיסר אותו על כך ותמה בפניו מדוע אחרו פעמיו ומדוע בושש לבוא עד פה, ורבי יוסף היה שומע דרפתו ושוחק, מקבל באהבה את דברי התוכחה ושם מחסום לפיו. כך עברו ימים רבים, עד שארע דבר-מה שהגדיש את הסאה והשתפות נאלצה להתפרק.

היה זה בקר אחד, כאשר התישב ה"בית יוסף" על מקומו הקבוע בסיום תפלת שחרית לסדר הלימוד הקבוע יחד עם חבריו החכמים, והנה צצה בפניהם קשיה עצומה פסגיה שלפניהם, ולא היה נגר ובר נגר שיתיצה. ישבו החכמים על המדוכה, נפו ככה וכה והעלו חרס בידם. שעות ארבות עמלו על הסגיה הסבוכה, עד שבסופו של דבר עלה בידם לישור את ההדורים, והיה העקב למישור והרכסים לבקעה. בפנים מאירות משמחה על הדרך הסלולה שעלה בידם למצא בלמודם, יצאו החכמים לעמל יומם, וכאשר הגיע ה"בית יוסף" אל חנותו, היתה זו כבר שעת צהריים מאחרת. השתף קדם את פניו בזעם כבוש ולא חסד ממנו את שבטי פיו.

לאחר שפסם השתף את דברי התוכחה, הכריז ואמר: "שמעני נא אדוני. הגעתי למסקנה שהשתפות בינינו לא תצלח ולא נוכל להמשיך לנהל את החנות ביחד, הלא כלי-הארץ לפניך הפרד נא מעלי אס-השמאל ואימנה ואם-הימין ואשמאלה". השתף לא המתין לתשובה, ועל-אתר החל לערף את חשובי חלקת הסחורה שבחנות, אולם ה"בית יוסף" הפציר בו להמתין עד למחרת, כדי לתת לו שהות להמלך באשתו. כשחזר רבי יוסף קארו לביתו וספר לאשתו את דברי שתפו, נענתה צדקת זו ואמרה: "אל יצטער מר על הדבר ואמר להשתף שמשפסם הנך להפרד ממנו, כי אין ספק בלבי שהקב"ה יושיט לנו עזרתו ממקום אחר. אם השתף נועל דלת אחת בפני השפע, הרי לה' הישועה לפתח לנו הרבה דלתות גדולות יותר של שפע ופרנסה, ורוח והצלחה יעמד לנו ממקום אחר". ביום שלמחרת, הודיע ה"בית יוסף" להשתף על הספקתו לחלק את הרוח ביניהם, והלה העדיף לתת לו את חלקו במעות ממש ולא בסחורה. כשחזר ה"בית יוסף" לביתו והראה לאשתו את סכום הכסף שקבל מהשתף, הציעה לו לצאת לשוק ולראות אולי יעלה בידו לרכוש דבר מה ולהרויח ממנו.

יצא ה"בית יוסף" מביתו אל השוק, אולם רגליו משכוהו לבית המדרש, אל אשר אותה נפשו, אל מקור מים חיים התורה הקדושה. ישב רבי יוסף והנה בתורה כל אותו יום, וחרד לביתו לעת ערב ביזים ריקות. למחרת יצא שוב במצות אשתו אל השוק, והנה רואה הוא לפניו אדם גבוה משכמו ומעלה מכל העם ובידו מכתש. פנה האישי אל ה"בית יוסף" ושאלו: "שמא תואיל בטובך לרפשי ממני מכתש זה?" הביט רבי יוסף בכלי החלוד והעתיק שבידי האישי, ומפיון שלא היה בקי בעניני מסחר ולא ידע להעריך שוים של חפצים, לא עמד על המקח ושלם מיד את הסכום שהאישי התמיר דרש. חזר רבי יוסף לביתו ובידו המכתש החלוד, ואשתו הביטה בכלי בפליאה אך לא אמרה דבר. פנה ה"בית יוסף" לשיבתו ללמד כפי אשר אותה נפשו, ובינתים פנתה האשה עם הכלי אל הצורך שגר בסמיכות לבית מגורם, והלה לא ידע את נפשו. "המכתש עשוי מזזה טהור ומעבד בעטורים ופתוחים נאים ושניו רב מאד", אמר הצורך בפליאה ופני האשה אורו.

באותו לילה, כשעלה ה"בית יוסף" על יצועו, ראה בחלומו את האישי הרם שמצא בשוק, והלה אמר לו: "דע לך, שאני נשלחתי מן השמים כדי להרים את מזלך, אולם זה זמן רב שהמתנתי לך עד בוש, שכן דבוק היית בשתף ולא הייתי יכול להעשירך בשעה שהיית עמו. עכשו שנפרדתם זה מזוה, הבאתי עליך מזל של שפע מן השמים ומעתה ידרך מזלך ותדיר תשרו בביתך הרחוק". טרם נעלם החזיון מעיניו של ה"בית יוסף", נעץ לו האישי למכור את המכתש שעשוי מזזה טהור, ולעלות לחנונו את עפר ארץ הקדש. וייקח והנה חלום. ידע רבי יוסף כי החלום אמת הוא, ולא אחר לקים את הדברים. המכתש נמכר בסכום רב, ובכסף זה עלה בידו להדפיס את ספרו "בית יוסף" על הסור, בוויצאה בשנת ש"י, לאחר שזכה לעלות לארץ הקדש ולהשתתף בעיר צפת של מעלה. ♦

מטעים

אליהו ארץ אשר ארצה (כ.ב)

כמה תמוהות יש בפסוק זה. ראשית, למה נאמר הארץ בה' א הדיעה, והרי לא אמר לו הקב"ה לאברהם לאיוו ארץ עליו ללכת, וצריך היה לומר אליהו, ואף הקמץ שבתבת הארץ תמיה, שהרי אין כאן טעם אתנהא או סוף פסוק, וגם טעם הטפה בו תמיה, שהרי לכאורה מהברות התבות זו לזו ומדוע יש כאן הפסק ביניהן. אולם יש לכאור את התבות אשר ארצה שאין הכוונה אליהו אשר ארצה לך אותה בעתיד, אלא הכוונה לך-לך אליהו ארצה בה' א הדיעה שהיא ארץ ישראל, והיא מפקדת מהתבות הבאות אשר ארצה, ולכן מטעמת הטפה ומקדת הקמץ כדון תבה המפקדת, והכוונה בתבות אשר ארצה, כאילו נאמר אשר שם ארצה, דהינו ששם בארץ ישראל ארצה לך גלוי שכונה וזכה אברהם לנבואה. (שם שמואל)

ויאמר לו רעהו (כ.ב)

תבת ויאמר מטעמת בקף גדול, ותבת לו רעהו בטעם פשטא קטן. רמז יש כאן למי שרוצה לזכות בקדשתה של ארץ ישראל, שצריך להתנהג בשתי המדות, במדת זקף גדול כאשר עוסק בעבודת ה', בהחינת ויזנה לבו בדרכי ה', אף בשאר עניני צדק להתנהג בענוה ושפלות, במדת פשטא קטן, ולהפך מדות' כנאמר וקני ה' וליכילי בה'. (חילת אברהם)

מדגש

במדור רבה שבפרשתנו על ברית בין הבתרים נאמר: "כך עלה בדעתי של מקום, להנחיל להם לישראל ארץ עשרת עממים, ולא נתן אלא שבועה. ולמה נתן להם שבועה? פרושן לעיל". התבה לעיל שמשמעה שהבירים התבארו קדם לבו, נראית תמוהה, שכן אין זה שגרת לשון המדורש והיא מלה ארמית שבה השתמשו בדורות מאהריים יותר. מפרשי המדורש התחבטו בבאורה ויש שמסקנה, אולם יש שכתבו שטעיות נפלה כאן, ובמקור נכתב "פרשן לעיל" בראשי תבות ובאורן לעתיד לבוא, וסמני הגרשים הפכו לאות וי"ד. וכן באור הדברים: ולמה נתן להם שבועה? למה נתן הקב"ה לישראל רק שבועה עמים, פרשן לעתיד לבוא, שבזמן האלה לעתיד לבוא, ינחיל להם את כל הארצות. וראיה לכך מהמשך הדברים שם: "אכל לימות המשיח, יהוה ויהיו לישראל".

ממלכה

בשנים הראשונות להגעתם של יהודים לאמריקה, נקספו המונים לאוירה המתירנית ששרר בה, לא עמדו בנסיון הקשה והשליכו מאחורי גוס את התורה והמצוות ומסרת אבותיהם. כשהגיע אחד מגדולי הרבנים לאמריקה וראה בה את העיובה הרוחנית, נאנח ואמר: "בפרשת לך-לך נאמר לאברהם לך-לך מארצה, ואעשה לגוי גדול". רואה אני כאן למרבה הצער שהבטחה זו התקיימה במלואה. בין שלומדים ישראל את פרשת לך-לך ונוודים מקומותיהם למדינת חים לאמריקה הגדולה, מיד נעשה כל אחד מהם לגוי גדול...

מדותיו האצילות של הרב מטשבין, רבי דב גריש ודנפלד, שיום פטירתו חל בי' במרחשון תשכ"ו, מהוות לנו ספר מוסר ומופת. הטיב להגדיר זאת חתנו רבי שלמה גולדשטון, ששמע את חותנו הגדול בשנות מנוחו בארץ הקודש לאחר השואה האומה, והיה רגיל לומר עליו בהתפעלות: "כמה שחוטני ידוע בכל תפוצות ישראל בגאון הגאונים, הנני סבור שזו המעלה העשירית במספר שלו, שהרי אין כמותו באצילות וטהר המדות".

אחד מבני משפחתו של ה"אמרי אמת" מגור, למד בישיבת טשבין ב"כוב מיעקב", תחת נשיאותו של הרב מטשבין. כשהגיע יום נשואיו, רצה להתכבד בנוכחותו של הרבי מגור שישמש בחפתו כמסדר הקדושין, אך חשש שמא יבצר ממנו הדבר מחמת חלשתו. שקל החתן להזמין את הרב מטשבין כדי שיהנה עמו כמלא מקום במדה והרבי לא יבוא אל החפה, אך התלבט איך להזמין את הרב בדרך כבוד כדי שלא יתפרש הדבר שהוא מזמינו רק בדיעבד. באחד הימים עמד החתן וקטח את ספקותיו בפני אחד מבני ביתו של ה"אמרי אמת", ולפתע עבר הרבי בעצמו לפניהם והתענין על תכן שיהיה. בלית ברירה שטח החתן את הדברים בפני הרבי, וכששמע את דבר המועקה, הניח בידו בבטול ואמר: "לרב מטשבין עצמו לא פריע הדבר כלל ועקר, שהרי הוא סמל העדינות והאצילות".

גדולי הדור היו עומדים נפעמים אל מול אצילות רוחו ועדינותו היתרה של הרב מטשבין. בשנת תשכ"ד, בקרה בארץ משלחת של גדולי תורה מארצות הברית, בראשות רבי משה פינשטין פארה של גולת אמריקה, וגאונים מפרסמים. לאחר שציצאו מבקרים אצל הרב מטשבין, נענה אחד מחברי המשלחת, רבי ישראל יעקב רוזנמן ראש ישיבת נ"י ישראל' בבולטימור, ואמר לעמיתיו: "אצילות כזו, לא ראיתי מאז היותי אצל רבי חיים עוזר בולקא". כך גם התבטא רבי יחזקאל סרנא ראש ישיבת חדרון, שקל אמת שהוא פוגש את הרב מטשבין יש לו חלישות הדעת, שכן הוא עצמו הפיר את בית היוצר של ה"סבא" מפלובודקא ושם ראה אצילות ומדות טובות מה הן, אף תמיה לו כיצד הצליח הרב מטשבין להגיע לאצילות בה מכלאה מבלי לבקר בהיכלה של סלבודקא.

בהיות הרב מטשבין בגולת בוכרה, אחרי נדודים רבים ותלאות רבות שפקדוהו בעת מלחמת העולם השנייה בה שכל כמה מיליוני ובני משפחתו וסבל יסורים רבים בגולת סביר, זכה להשיא את בתו עם רבי ברוך שמעון שניאורסון, שפנה לעתיד בראש ישיבת טשבין על מקום חותנו. באותו שבוע התחתן בחור נוסף שהיה יתום, ובשבת שלפניו כן בה עולה החתן לתורה, חשש הרב שמא יבוא כל הצבור להשתתף בשמחתו ויעדרו משמחתו של החתן היתום. טפס הרב עצה מה לעשות, ולבסוף פנה למקורו רבי יחזקאל קלגספלד, שהתפרסם כבעל תפלה קיחד ובעל קול ערב, ואף הרב בעצמו היה מחבב את תפלתו, ובקש ממנו להתפלל באותה שבת בבית המדרש השני בו יעלה החתן היתום לתורה, ובכך ישמחו ואף יגרו למתפללים נוספים לבוא להתפלל עמו ולשמח את החתן. הדבר היה קשה לו לרבי יחזקאל, שכן הוא היה השדכן בבית הרב מטשבין, אולם חזקה עליו דעת הרב והוא קים את דבריו. בהיותו והרב היה אז בגולה בחסר כל, לא היה בידו לשלם את דמי השדכנות, וכאות הוקרה העניק לרבי יחזקאל את קפסת הטבק שהיתה עמו בדמי שדכנות.

לאחר שהגיע ארצה, לא היו לו לרב מטשבין אף מלבושים ראויים לשמם ובכיל הסדר היה לבוש עדין בבגדים שלבש בגולת בוכרה. הראשון שזעה אותו במלון באב"ד בו התאכסן, היה רבי בצלאל זולטי ובקבוצתו התפרסמה עלותו של ארי מכל. כמה מתלמידיו מקדם, בקשו מחיט ירושלמי בשם שמוס שביח מלאכתו היה ברחוב פרי חדש, לטל את מדותיו של הרב ולהכין לו בגדים נאים עקרו. התפלל הרב ותמה:

"אם אני הוא המזמין את הבגדים, מדוע צריך אתה לטרח ולבוא אלי? הרי אני הוא זה שצריך לבוא אליך לחנות", אף החיט עמד על שלו ואף ספר שמוציאו מהעיר קרקא הגדולה שהעיר טשבין סמוכה לה, והסביר כי חובה עליו לכבוד ולטרח בעבורו. התענין הרב אם הותר פועלים בחנותו בזמן שהגיע אליו, וכשהחיש אשר זאת וספר שיש עמו פועל שמסיע לו בחנות, בקש ממנו הרב שבאשר יחזר אל החנות ויראה שהפועל התרשל מעט במלאכתו בהעדר מוזא רבו עליו, לא יקעם ולא יצעק עליו בגינו. רק כשהסכים החיט לתנאי זה, הותר לו הרב לקחת ממנו את מדותיו.

פעם נכנס למעונו של הרב מטשבין אדם אחד והחל לדבר עמו בענינים של מה-בך, והרב מאזין לו בסבלנות ובארה רוח, למרות שהחשיב עד מאד את זמנו היקר שלא ילך לאבוד. כשיצא הלה לאחר כעשרים דקות, תמחה הרבנית מדוע לא רמז לו שזמנו יקר, והרב השיב: "אלו הייתי הולך ברחוב והייתי רואה אדם שנושא משא כבד, כלום לא הייתי עוזר לו? גם כאן עזרתי לאדם זה בכך שהייתי את אזני לשמע את דבריו".

"הבטינא השמימה וספר הפוכבים" - בשם שאין אור הפוכבים נראה אלא מתוך השכת הליכה, כך אין אורם של ישראל שנמשלו לכוכבים נראה אלא מתוך השכת הגלות, כפי שמתגלים פשוטי ישראל במלא הדרם בזמן הגזרות והצרות, וכל אחד מישראל מאיר אז באור יקרות. (רבי יצחק אברבנאל)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת לך לך תש"פ

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאה.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

ואגדלה שמך והיה ברכה (יב, ב)

כתב רש"י, ואגדלה שמך – שלא יקראוך עוד אברם כי אם אברהם. ואח"כ הביא רש"י עוד, ואגדלה שמך – זהו שאומרים אלוקי יעקב. כתב הגה"ק מהר"ש מאוסטרופלי לפרש, ששאלו המפרשים למה לא אומרים אלוקי ישראל? אלא שכתבו המקובלים שיש לכון בברכה הראשונה בשמו"ע ש"אברהם יצחק יעקב" מניין האותיות זה י"ג, דהיינו שיש י"ג אותיות כמנין 'אחד', שהאבות הק' יחדו שמו של הקב"ה בעולם.

ואם היה כתוב 'אלוקי ישראל' היה מניינם י"ד, לכן כתיב יעקב, אמנם אם שמו של אברהם היה נשאר 'אברם' היה אפשר לומר 'אלוקי ישראל' כיון שירד אות ה'. וזה הפירוש: ואגדלה שמך – זהו שיקרא שמך אברהם וממילא "ואגדלה שמך – זהו שאומרים אלוקי יעקב" שלכן לא אומרים אלוקי ישראל אלא אלוקי יעקב.

(הרב החיד"א בחומת אנך בשם רבני אשכנז, בנין דוד)

ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את (יב, יא)

בגמרא (בבא בתרא טז, א) "אברהם אפילו בדידה (באשתו) לא איסתכל, דכתיב הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את, מכלל דמעיקרא לא הוה ידע לה".

הקשה המהרש"א שם "ויש לדקדק היאך לא היה מסתכל אברהם בשרה מעולם כדקאמר הכא מדכתיב הנה נא עתה ידעתי וגו' והרי אמרו בפ"ב דקדושין אסור לאדם שיקדש אשה עד שיראנה שמא יראה בה כו', ואברהם אבינו קיים מילי דרבנן ואפי' ע"ת כדאמרינן ביומא, וי"ל דודאי ראה אותה בנעוריה קודם שנשאה מדרב יהודה שמא תתגנה כו', אלא דאחר שהיתה נשואה לו לא ראה אותה מתוך צניעותה והוא חשב כי לא עמדה ביפיה בזקנתה, כי היתה בעת הזאת לפי הכתובים יותר מס' שנה, ולפי שעי' מעשה הסתכל בה עתה כדאיתא בתנחומא וראה שעמדה ביפיה מהפלא שנעשה בה בת כ' כבת ז' ליופי כו' וע"כ אמר עתה לפני זמן זקנותך ידעתי כי יפת מראה את".

והעולם מתרצים, שכל החשש של שמא תתגנה שייך במי שעתידי להסתכל עליה, אבל אברהם שהרי לא הסתכל עליה לא היה חשש זה של שמא תתגנה.

בהקשר לזה מספר הרב אליהו דיסקין בדרך הלצה, היתה פעם עיירה שהראש הקהל החזיק עצמו שיותר חשוב הוא מהרב דמתא, כשהגיע שמחת תורה, התעקש הראש הקהל שלא יתנו "חתן תורה" לרב, אלא שימכרו, והוא עצמו קנה את העליה בשבילו. לאחמ"כ ערך "קידוש" גדול לכבוד שקיבל "חתן תורה".

הרב, שהחליט שצריך לשים את ראש הקהל במקום, נשא דברים בקידוש ואמר כך: לכאורה הרי הגמרא אומרת שאסור לאדם לקדש את האשה עד שיראנה, ואם כן נשאלת השאלה איך יכול ראש הקהל להיות "חתן תורה" הרי אף פעם לא ראה את התורה? איהו מותיב לה ואיהו מפרק לה: במקום שאינו עתידי להסתכל עליה אין את החשש, (כאמור בה"ל) ולכן שפיר יכול ראש הקהל להיות "חתן תורה".

ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה. (יב, י)

הקשני א' התם פירש"י [שמות י"ד י'] ופרעה הקריב התאמץ עצמו להקריב, הכא אמאי כתיב הקריב ולא קרב. ואמרת ליישב לפמ"ש הרמב"ן ז"ל שאברהם חטא במה שיצא מארץ הקדושה ושלכן נענשו בגלות מצרים ע"י הרעב וכ' עוד שגם בזה חטא באומרו אמרי נא אחותי את ולא בטח בה' שיעשה לו נס, והנה לא זכר שום עונש על חטא הזה האחרון, ואומר אני שלא חטא בזה אחר שכבר ידע שחטא לא סמך עצמו על זכותו שיעשה לו נס על זה הדרך שהוא נגד רצונו ית"ש. וזה שאמר הפסוק ויהי כאשר הקריב והתאמץ ללכת מצרים שלא כדת ע"כ אמר הנה נא יש לדאוג וכו' כפירש"י וק"ל:

(חתם סופר)

אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך (יב, יג)

הנה לכאורה הוא כפל לשון "למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך". ונראה הכוונה דהנה אח"כ אמר ואברם כבד מאוד בכסף וזוהב וילך למסעיו. ופירש רש"י שהלך לפרוע הקפותיו הנה ע"ד הלצה יש לומר, לכן אמר ואברם כבד מאוד בכסף וזוהב, דהנה מדרך הטבע אף אם יהיה לאדם אלפי אלפים

דינרי זהב לא יהיה לו למשא, והיינו מצד שהדבר חביב עליו כ"כ עד שהכל לא יהיה עליו למשא. אמנם זהו דוקא כשהממון הוא שלו, אבל אם המעות שיש לו אצלו הוא משל אחרים בפקדון, שוב נהפך זה למשא עליו כיון שאינו שלו. א"כ, ה"נ אצל אברהם אם היה הממון נשאר בידו משלו לא היה הממון למשא עליו כלל, אך כיון שידע שלא יהיה לו הממון רק יצטרך לפרוע מזה הקפותיו, א"כ הוי ממון של אחרים, לכך היה עליו למשא. וזשה"כ ואברם כבד מאוד מאוד בכסף וזוהב ולכך היה עליו למשא משום דוילך למסעיו שהלך לפרוע הקפותיו ולכך היה כבד בכסף וזוהב. זה י"ל דרך הלצה.

אבל אליבא דאמת, זה אינו, דודאי היה חביב על אברהם מה שהלך לפרוע הקפותיו דפריעת בעל חוב מצוה, אך י"ל בכל דבר מצוה השטן עומד כנגדו לבטלו ולעכב הענין, אבל בדבר שאין בו מצוה כלל בזה אין השטן מתנגד עליו לבטלו וכמו שמצינו במדרש גבי העקידה שעשה השטן א"ע כנהר ונחל וכמה מניעות כדי לבטלו ממצותו, כן ה"נ עשה השטן את הכסף למשא על אברהם כדי לבטלו מן המצוה של פריעת חוב.

(אמרי שפר להגה"ק ר"ש קלוגר)

כתב ב"דרישה" על חו"מ סימן רמ"ט:

שונא מתנות יחיה. וכן מצינו באברהם שאמר (בראשית יד כב כג) הרימותי ידי וגו' אם מחוט ועד שרוך וגו' והא דלא מייתי הגמרא והפוסקים ראה מזה משום דאפשר למימר איהו דאחמיר לנפשיה ממדת חסידות יתירה דהוה ביה. גם יש לומר משום דהוה מלך סדום רשע לא רצה לזכות אותו בקבלתו מתנה ממנו על דרך וחסד לאומים חטאת (משלי יד לד) וזהו שאמר (שם) ולא (יאמר) [תאמר] אני העשרתי. והא שקיבל מפרעה ואבימלך היה ניימוקו עמו דלשם מצוה קעבדי כדכתיב בכל אחד אחת ושובתו בצדו דאצל פרעה כתיב (בראשית יב יג) אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך שקשה איך מסר שרה לזנות בשביל הנאתו ועוד שהקדים הטפל דהיינו למען ייטב לי בעבורך ואיחר העיקר דהיינו וחיתה נפשי בגללך. אלא הענין היה שאמר אמרי נא אחותי את כדי שכל השרים והמושלים יחיפו לי בעבורך בסברם שאתן אותך להם לאשה ואני לא אתנך לשום אחד מהם ולא יהיה שום אחד רשאי לפגוע בי שיירא מהשר השני שגם כן דעתו עליה וישמור נפשי מאחרים וכן כולם נמצא שקבלתו המתנה היא כדי שייסברו שהיא באמת אחותו ושיתננה להם ועל ידי כן יחיו הוא והיא ואל יפגעו בהם רשעים ולהציל נפשו ולאפרושי מאיסורא קעבדי והשתא אתי שפיר דקאמר דעל ידי שיטיבו לי כל אחד בעבורך וחיתה נפשי בגללך וגם באבימלך הוצרך לקבל כדי שלא יאמרו לאחר שהתעולל בה כרצונו דחה אותה לחוץ כדרך שעושים לזו' וכדפירש רש"י (ד"ה לכל) על מה שאמר הנה הוא לך כסות עינים (בראשית כ טז).

ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו ואת כל אשר לו (יב, כ)

בגמרא (סוטה מו, ב) "ואמר ר' יהושע בן לוי בשביל ארבעה פסיעות שלוה פרעה לאברהם שנאמר ויצו עליו פרעה אנשים וגו' נשתעבד בבניו ארבע מאות שנה שנאמר ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה".

למה זכה לארבע מאות שנה עבור ארבע פסיעות? מבאר באופן נפלא בספר אור תורה להגה"ק מאוסטרובצא זי"ע עפ"י הגמרא בסנהדרין (ק, א) "תניא רבי מאיר אומר במדה שאדם מודד מודדין לו", ופירש רש"י "אם מדד ונתן לצדקה לעני מלא חפניו, הקדוש ברוך הוא מודד בחפניו ונותן לו", דהיינו שהאדם מקבל את שכרו לפי מידותיו של הקב"ה, ואם כן, מגיע לפרעה שכר כארבע פסיעות של הקב"ה כביכול. ובגמ' עירובין (מב) כתוב שפסיעה של אדם היא אמה, א"כ מגיע לו שכר ארבע אמות של הקב"ה כביכול.

והנה כתיב בישעי' "שמים בזרת תיקן", ויש מפרשים שהכוונה על עובי הרקיע שהוא כ'זרת'. ובירושלמי ברכות (פ"א ה"א) איתא שמהלך הרקיע הוא חמישים שנה. יוצא שזרת – דהיינו חצי אמה – של הקב"ה הוא מהלך חמישים שנה, א"כ אמה' הוא מאה שנה, לכן קיבל ארבע מאות שנה כנגד ארבע פסיעות.

(אור תורה)

וילך למסעיו וכו' עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה. (יג, ג)

פירש"י שלא שינה מאכסניה שלו. נ"ל דקרא רצה לאשמעינן שבחא דאברהם, דדרך האדם כשישיג עושר משנה דירתו ודר בעליות מרווחות, וגם בדרך משנה מאכסניה גרועה לטובה ממנו, אבל אברהם לא ביקש גדולות

הלך ולן במדבר, והיו עמו תרנגול חמור ונר. באה רוח וככתה את הנר, בא חתול וטרף התרנגול, בא אריה וטרף החמור, ואמר: כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא, לטובה.

באותו הלילה באו גייסות ולקחו את בני הישוב בשבי. אמר: כלום לא אמרתי שכל מה שעושה ה' לטובה. שאלו היה הנר דולק, החמור נוער או התרנגול קורא, היו באים ושובים גם אותו!

אדם חייב לדעת, שאינו יודע. הוא אינו יודע, ואחרים אינם יודעים, רק ה' יודע. מעשה באדם שאמר: הרווחתי תשעים דולרים, בדקה. כיצד? נסע ברכבת ומולו ישב גוי.

התפתחה שיחה: "מה מעשיך?"

עשיר הוא, בעל אחוזות ונחלאות. "אתה מה מעשיך?" "אני", אמר היהודי, "מתפרנס משאלת שאלות".

הגוי לא הבין, והיהודי הסביר: "הרי אתם מלומדים, ואנו נבערים. אז אני מציע עסקה: אשאל שאלה, ואם לא יודעים תשובה נותנים לי מאה דולרים. ואחר כך ישאלו אותי שאלה, ואם לא אדע אתן עשרה".

הגוי הסכים. משכיל הוא, לבטח ידע.

שאל היהודי: "לאיזה בעל חיים יש שבע רגלים, שלושה ראשים, ונוצות כתומות?"

"איני יודע", השיב הגוי. מעודו לא שמע. שילם את הסכום. "עכשיו תורן לשאול", אמר היהודי.

"הבה אשמע, לאיזה בעל חיים יש שבע רגלים ושלושה ראשים ונוצות כתומות?"

"גם אני איני יודע", אמר היהודי, והחזיר עשרה.

כסבורים אנו שהאחרים יודעים? איש אינו יודע, מלבד הבורא יתברך, מחולל המאורעות!

יש סיפור ידוע -

הכומר מפראג הסית את המלך נגד היהודים. השיג הסכמתו שיערך ויכוח פומבי על הגשר הנטוי על הנהר. אם הכומר ינצח, יזרקו את היהודי למים השוצפים, ואם היהודי ינצח, יזרקו את הכומר. הודיעו לרב, וגזר תענית.

בא עגלון ואמר: "אני מוכן להתייצב לויכוח".

תמה הרב, והעגלון הסביר: "יודע אני שהכומר מלומד, ואני מביא בחשבון שיתכן וינצח. אושלק לנהר, אך לא יהיה זה הפסד גדול. עגלונים יש למכביר, ואת חיי הרב אסור לסכן".

ביום המיועד התכנסו כולם, ולתמהונם התייצב לויכוח עגלון נבער!

בזלזול בוטה אמר הכומר: "שאל אתה ראשון!"

אמר: "אמר נא הכומר, מה פרוש הביטוי: לא ידעתי פרושו?"

תרגם הכומר לשפה המדוברת: "איני יודע מה הפרוש".

אך שמע הזקיף את ההודאה המפורשת מפי הכומר, נשאו והטילו למימי הנהר השוצפים, כן יאבדו כל אויבינו!

היהודים נשאו את העגלון המנצח על כפיים, והרב התעניין: איך עלה בדעתו לשאול שאלה מחוכמת זו?

ענה העגלון: "פשוט מאד! יהודי פשוט אני, ולומד חומש עם עברי-טייטש, תרגום לאידיש. הגעתי לדברי רש"י, "לא ידעתי פרושו" (ויקרא יג, ד), ולא הבנתי. עיינתי בתרגום, וראיתי שהמתרגם מודה: איני יודע מה הפרוש. חשבתי לעצמי: אם המתרגם החכם לא ידע, הכומר הגוי ידע!..."

צריך לדעת שהקדוש ברוך הוא מסובב המאורעות והוא נותן התורה. כמו שמבינים אנו שהתורה עמוקה, וכשאיננו מבינים תולים אנו בקוצר השגתנו, ואך יומרה תהיה מצידנו לנסות להבין הכל, כך גם במאורעות החיים -

היה בבני ברק יהודי מבולבל, תלמיד חכם מסכן ששכלו משובש. יום אחד עיין בתוספות ולא הבינו. החליט לקרוע את התוספות מדף הגמרא!

הזדעזעו: מה אתה עושה!

אמר: "התוספות טועים, יש להוציאם!"

מבינים אתם, הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל כתב בשברון לב: "לא זכיתי להבין, וה' יאיר עיני". והוא, המסכן המשובש, קורע את התוספות!

טענו: "אבל יש עוד תוספות מהצד השני!"

אמר המסכן: "אוי לרשע ואוי לשכנו..."

צוחקים!?

כולם מבינים שזה שבוש שכל כשזה נוגע לתורה הקדושה, לתוספות הקדושים. וכשזה נוגע למאורעות, למעשה אלוקינו!...

(והגדת)

"דן אנכי"

בגורת ברית בין הבתרים נאמר לאברהם אבינו עליו השלום: "ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה. וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי, ואחרי כן יצאו ברכש גדול" (בראשית טו, יג-יד). וחקרו רבותינו (הרמב"ם, הלכות תשובה פ"ו ה"ה והראב"ד שם, רמב"ן ורבונו בחיי כאן, ועוד) מאחר שנגזר שבני ישראל ישתעבדו ויעונו, מדוע נענשו המצרים על שקיימו בישראל גזרתו של מקום.

ותרץ רבנו בחיי זצ"ל, וזו לשונו: "תדע, כי אם נגזר על ראובן שיהרג, ונכתב ונחתם עליו בראש השנה כן, לא ינקה ההורג אותו אף על פי שעשה הנגזר. כי

ומותרות ולא שינה אכסניה שלו, וגם לא שינה מקומו ואהלו, והלך אל המקום אשר היה שם אהלו בתחלה, אל מקום המזבח וכו', ויקרא שם אברם בשם ה', אשמעינין שבחו שלא הטרידו העושר מעבודת ה' ומלכות רבים, אלא הלך אל מקום המזבח ויקרא שם אברם בשם ה', שהקריא בשם ה' ב"ה כבתחלה וק"ל,

(כתב סופר)

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון (יד, יח)

כאשר התודעו פעם אחת רבינו הקדוש מפרמישלאן עם הגאון הצדיק ר' שלמה קליגער אמר הרבי ר' מאיר ז"ל אשר כוונת הפסוק הוא ללמד אותנו שבאם פוגשים שני צדיקים זה בזה, צריך כל אחד ללמוד מחבירו מה שאין בו הוא עצמו.

וזהו "ומלכי צדק" זה שם שהיה שר התורה, "הוציא" מאברהם מדת "לחם ויין" זה מדתו של אברהם "הכנסת אורחים", "והוא" רצה לומר אברהם הוציא "משם" מדת "כהן לאל עליון" ללמוד תורה יומם ולילה כי זאת היתה מדתו של שם.

(מרגניתא דר' מאיר)

ואם אקח מכל אשר לך. (יד, כג)

פירש"י אפי' שכר טרחתו לא רצה לקבל, וצ"ע מ"ט עבר בזה על לא תחנם, ומה לפני משורת הדין שייך כאן. ונ"ל דהרדיפה היתה בליל פסח וה"ל שכר שבת וכה"ג אחז"ל [שבת ק"כ]. אטו חסידים שכר שבת שקלי.

(חתם סופר)

ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם (ז, ה)

בספר בנין דוד הביא בשם מוהר"ש מוילנא מדברי הגמ' (ברכות יג, א) שהקורא לאברהם אברם עובר בעשה או בלאו, ואילו הקורא לישראל יעקב לא עובר כיון שאהדריה קרא, וכלשון הגמרא: "לא שיעקר יעקב ממקומו אלא ישראל יעקר ויעקב טפל לו". ובגמ' ב"ק (מא, ב) "את" הטפל לבשרו, שמהמילה 'את' דרשינו "טפל", וא"כ מדויק היטב בפסוקים, שכאן אצל אברהם כתוב "ולא יקרא את" שמך אברם" דהיינו שאפי' כטפל לא יקראו, משא"כ אצל יעקב כתיב "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל" ולא כתב "את" כיון שכ"טפל" אכן נשאר שמו יעקב.

(בנין דוד)

מאוצרות המגידים

"לא הרהר אחר מדותיו"

"בעשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד ככולם, להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו עליו השלום" (אבות פ"ה מ"ג). וה' תוספות יום טוב" הביא פרוש רש"י: "ועמד ככולם", שלא הרהר אחר מדותיו. כלומר, אין זו רבותא ששמע בקול ה' והלך מארצו, או לעקדה. שהרי ידע שהכל מה' ברצונו נותן וברצונו לוקח. ובכלל, איך יכול נברא להפר צווי בוראו. אבל הרהור הלב, הוא הרבותא. שהרי באיוב [ו' גדול הנאמר באיוב יותר ממה שנאמר באברהם" (בבא בתרא טו ע"ב)] נאמר: "בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו" (איוב ב, י), בשפתיו לא חטא אבל בלבו חטא (בבא בתרא טז ע"א), ואברהם אבינו לא הרהר כלל אחר מדותיו של הקדוש ברוך הוא (רש"י שמות ו, ט). "עמד ככולם" כצור חלמיש!

ומה הם עשרת הנסיונות -

הרמב"ם (אבות פ"ה מ"ג) מונה צווי זה, "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" (בראשית יב, א), כנסיון הראשון שנתנסה אברהם. ויש להבין, מדוע לא מנו את השלכתו לכבשן האש על אמונתו כנסיון. והתשובה פשוטה. אין נסיון, אלא במקום קושי והתלבטות, במקום התחבטות והתמודדות. ואיזה קושי היה בעמידה בנסיון האמונה. וכי יכפור חלילה באלוקי העולם, וכי לא ימסור עצמו להריגה על קידוש השם! אבל נסיון "לך לך" היה קשה, לא מובן: הלא עשה נפשות בחרן, לימד גייר, ולפתע נצטוו לנטוש הכל, ולהתחיל מחדש. יכול היה להרהר ולערער, לטעון שכבוד שמים מצריך שימשיך כאן מפעלו ולא ינטוש תלמידיו ומוקיריו. ולא הרהר ולא ערער. זה נסיון, אותו מציינים!

וידועים דברי הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, שעל כן אמרו: "בעשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד ככולם". כינוהו כאן בשם "אבינו", כי השריש בנו יכולת לעמוד בניסיונותינו שלנו. ובראש ובראשונה, שלא להרהר ולא לערער. לדעת שאיננו משיגים ואיננו מבינים, וסומכים אנו על אבינו שבשמים המדריך צעדינו. "ואני בער ולא אדע, בהמות הייתי עמך" (תהלים עג, כב). "אדם ובהמה תושיע ה'" (תהלים לו, ז), אלו בני אדם הערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה (חולין ה ע"ב).

לפיכך חייבונו להודות על הרעה כשם שמברכים על הטובה, ופירש הרמב"ם (פירוש המשניות ברכות פ"ט מ"ה) לפי שיש דברים הנראים טובים ואחריתם רעה, ויש רעות שמתבררות כטובה -

כפי שספרו בגמרא (ברכות ס ע"ב) שרבי עקיבא הלך בדרך והגיע למקום ישוב. בקש שיארחוהו ללינת לילה, וסרבו. אמר: כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא, לטובה.

"הבקשה השניה, שתגלה לי מה פשר הנכונות הזו, להסיע אותי לכל מקום שהוא".

"זאת בשמחה. יש לי שעה שלמה לספר".

והוא ספר, כמעט שעה, ספר על ילדות קשה, על אב קשוח, התנגשויות וקצרים. על התמרמרות שגאתה ותסכולים שתפחו.

יום אחד שמע באקראי, שבישוב ליד צפת יש מוסד ממשלתי לילדים חסרי בית, או כאלו הסובלים מהתעללויות והתעמרות כמוהו, למשל, כך היה בטוח. החליט לעזוב את הבית ולהצטרף לחוסי המוסד. החלטה לחוד, וביצוע לחוד. היה זה חלום כמוס, לברוח אליו בלילות אפלים. אבל יום אחד פרצה מריבה קולנית, אביו צרח והוא השיב, ועזב את הבית בטריקת דלת. השאיר מאחוריו את התפילין.

בכיסו היו כמה לירות, והרי יזדקק לכל גרוש. נסע בקו חמישים וארבע לתחנה המרכזית בתל אביב, איתר את הרציף לצפת וברר מתי יוצא האוטובוס. אמרו: בעוד שעה וחצי. מה יעשה עד אז, החליט לשוטט בסביבה. נסע היה, לא היתה לו סבלנות לשבת ולהמתין. החל ללכת, ובטנו המתה ברעב. עבר ברחוב יסוד המעלה, בפאתי מתחם התחנה, והבחין בתכונה ליד בית כנסת מפואר. התעניין, ואמרו לו שמתקיים כאן "בר בי רב", יום שכולו תורה. זכר שפעם לקחו אביו לכזה כנס בבני ברק, והיה שם בצד שולחן עם כיבוד קל, עוגות ושתייה. אם כך, יוכל לשבור את רעבונו. נכנס, ובדיק הסתיימה ההרצאה. נגש עם כולם לשולחן, נטל ומזג ואכל ושתה, ועדיין שעה שלמה לפניו. במקום לשוטט בחוסר תכלית, ישמע דבר תורה.

ואז, כך סיפר, עליתי לדרוש.

"ואני זוכר מה הרב אמר", וצטט את הסיפור ואת הרעיון. ספרתי שהרב מפוניבז' שאלני שאלה. המשנה אומרת (אבות פ"ה מ"ד) שארבע מדות יש בהולכי בית המדרש: הולך ואינו עושה, כלומר לומד ואינו מבין, לפחות שכר הליכה בידו. עושה ואינו הולך, שלומד בבית המדרש שבביתו, שכר מעשה בידו. הולך ועושה, חסיד. לא הולך ולא עושה, רשע.

ותמה הרב מפוניבז': אם יש מי ש"הולך ועושה", הולך לבית המדרש ולומד ומבין ונהנה ומתעלה, אורה זו תורה ועולמו שטוף אור וזוהר, אשריו ואשרי חלקו. אבל בכל בית מדרש, ויש שעות כלאו לכל אדם, שהוא "הולך ואינו עושה". עיניו רואות וכלות איך אחרים מצליחים, מבינים וקולטים, שואלים ודורשים, מחדשים מערכות וזוכים להערכה ורואים עולמם בחייהם, והוא אינו קולט ואינו מבין, שמועתו קשה עליו כבדול, והכל נדים לו ומתעלמים ממנו, מה לו פה ומי לו פה. וזה קורה גם בשומעי שיעור יומי או שבועי. באים עייפים ומותשים, הראש בקושי קולט והעניינים נעצמות, אל חבל על הטרחה, וכבר מחליטים שלא לבוא, להדיר רגליהם -

ואז רואים הם את אלו שלא קראו ולא שנו, אלו אינם הולכים ואינם עושים. במה מבליים הם את זמנם, במה מבוססים הם, באיזה הבל וריק, באיזו ביצה עכורה. ומחליטים: יהיה מה שיהיה, "שבתי בבית ה'" (תהלים כז, ד), ולו לשבת ולבהות, ובמשך הזמן אזכה "לחזות בנעם ה'" (שם), גם לקלוט ולהבין ולהתעלות.

"אשרי יושבי ביתך", קודם כל להמנות על היושבים, "עוד יהללך סלה" בהמשך... נמצא, שההולך ואינו עושה שכנעו להישאר בבית המדרש, ולכן נמנה עמהם.

שמע, וחשב: הלא אלי הדברים מכוונים -

נכון, יש לי קצר עם ההורים, התקלויות תדירות ומטען מרירות אין קץ. אבל ככלות הכול, דרכי סלולה: בית שומר תורה ומצוות, ואני על סף הישיבה הקטנה, ומשמע לגדולה, ולבנין ביתי. ולאן אני הולך, למוסד חלוני. לשהות בין נערים מבתים הרוסים, לחיות באוירה פורקת עול -

ובעודו חושב על כך שמע שאני ממשיך ואומר: הנה, הגר היתה בבית אברהם וסבלה משרה, שהקשיחה יחסה אליה. חייה היו קשים ומרים והחליטה לברוח. גשגש בה מלאך ה' ושאלה: "אי מזה באת ואנה תלכי?" ענתה: "מפני שרי גברתי אנכי ברחתי".

אמר לה: "שובי אל גברתך, והתעני תחת ידיה" (בראשית טז, ח-ט).

ולכאורה, אמורה היתה לנמק בחירתה, לומר שהמצב שם ללא נשוא. ולא אמרה דבר, חזרה בלי הגה. למה? מפני שהמלאך כבר הקדים התשובה לכל טרוניה. הכל נכון, אבל "אי מזה באת", מאהלו של אברהם! "ואנה תלכי", למדבר, אל פראי האדם? "שובי אל גברתך והתעני תחת ידיה", ובלבד שתחיי בסביבה של תורה ואמונה!

והוספתי, שזו היתה התביעה הנוקבת על אלישע בן אבויה, כמבואר בירושלמי במסכת חגיגה.

אלישע בן אבויה - "אחר" - יצא לתרבות רעה.

אמר לו רבי מאיר: "חזור בך". אמר לו: "איני יכול".

אמר לו: "למה?"

אמר לו: "שפעם הייתי עובר לפני בית קודש הקדשים רכוב על סוסי ביום הכפורים שחל להיות בשבת, ושמעתי בת קול שיצאה מבית קודש הקדשים ואמרה: שובו בנים שובבים חוץ מאלישע בן אבויה, שידע כוחי ומרד בי!" וסיימו בגמרא (חגיגה טו ע"א): אמר: הואיל ונטרדתי מהעולם הבא, אהנה לפחות מהעולם הזה. הלך ויצא לתרבות רעה.

הוא רשע בעונו ימות, ודמו מיד ההורג אותו אף על פי שעשה הנגזר. כי הוא רשע בעונו ימות, ודמו מיד ההורג יבוקש, כי בודאי לחטא ולעברה נתכוון. ופוסוק מלא הוא: "הוי אשור שבט אפי ומטה הוא בידים ועמי, בגוי חנף אשלחנו... והוא לא כן ידמה ולבבו לא כן יחשב" (ישעיה י, ז). למדך הכתוב שהקדוש ברוך הוא גזר לישראל השבט והמטה ההוא כדי להצר להם, ואף על פי כן הענישו לבסוף, ככתוב (שם, יב): "אפקד על פרי גדל לבב". משום שאף על פי שנגזר המעשה, לא היתה כונתו לקיים מצות ה' יתברך וגזרתו, כי אם דרך שנאה, וכדי להגדיל מעלתו ולהרחיב מלכותו. וכן היה הענין בנבוכדנצר, שהוא ועמו נצטוו מפי הנביא להחריב את ירושלים, ככתוב: "הנני נתן את העיר הזאת ביד הכשדים וביד נבוכדנצר מלך בבל והציתו את העיר הזאת באש" (ירמיהו לב, כח-כט), ומצינו שנענש כסנחריב: "לכן כה אמר ה', הנני פקד אל מלך בבל ואל ארצו כאשר פקדתי אל מלך אשור" (ירמיהו ג, יח).

ונטעים הענין בסיפור מעשה.

מקצועות שונים היו ליהודי העירה. האחד חייט והאחד סנדלר, האחד נפח והאחד פחח. גם מקומו של הגנב לא נפקד. יהודי טוב היה, השכים לבית המדרש וערבית, אבל פרנסה זו פרנסה. קמה משפחה בבוקר והדירה פרוצה, הכל מרוקן. בשברון לב עלה הגנב לבית הכנסת לתפלה ומצא את הגנב. לא היה טעם להתנפל עליו. עושה הוא את מלאכתו. ומה, אם החולה נפטר פוסק הרוקח מלהיות אדח נכבד?

הכל ידעו זאת, גם הרב. נסה לרמוז, להוכיח, ואין אל מי לדבר.

בוקר אחד עלה היהודי בשברון לב, אמר: "רבי, היום יום שלישי, יום שנכפל בו 'כי טוב', הרב אמר שהוא יום של מזל" -

"אכן", אישר הרב.

והלילה נפרץ ביתי והכל נגנב!

נאנח הרב: "אכן המזל האיר הלילה פניו, אבל לגנב..."

החליט הרב לשים לזה סוף. אין כוחו בפיו. המתין עד ליום הכפורים, וכיון את הדרשה שלפני "כל נדרי" בעיקרה לגנב שבא לבוש לבן ועטוף בטלית. הזכיר עברות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר, והרעיש את הלבבות בדברי הרי"ף ("בעין יעקב" שם) שאם אינו מרצה את חברו אין נמחלים גם העונות שבין האדם למקום. בתפלת נעילה מושם הדגש על "למען נחלל מעושק ידינו", ודור המבול עם כל השחתתם לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל - כמה שמח שהדברים פעלו! כזו תפילה, בכאלו דמועות, לא התפלל איש. הגנב התייפח, כתפיו רטטו, עיניו אדמו, ממש: "ואני תפילה", כל מהותו עמידה לפני ה'! אח "לב נשבר ונדכה, אלקים לא תבזה!"

במוצאי היום הקדוש, כשבא להתברך מפי הרב, האיר לו פניו בדברי כתוב: "לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך, כי כבר רצה האלקים את מעשיך!"

"אמן ואמן!" ענה הלה בדבקות.

"נו, מהיום ואילך חסל סדר גנבות בעיירה, הא?!"

נרעש הגנב: "למה יאמר הרב כן?!" למה יקללו, יכריתו מטה לחמו...

תמה הרב: "כלום לא חזרת בתשובה, האם לא החלטת לשנות מקצוע?"

"אם אדם מצליח מלאכתו, מדוע יחליפנה", תמה הגנב כנגדו.

לא יאומן: "אז על מה התפללת בכזו כוונה? האם בקשת שהקדוש ברוך הוא יצליחך בעבירה?!"

"לא, טפש אינני", ענה. "אבל התפללתי מעומק הלב: רבנו של עולם, הרי כשם שמוזנותיו של אדם קצובים לו, כך חסרונותיו קצובים לו (בבא בתרא י ע"א). היום אתה כותב וחותר, כמה ירויחו וכמה יפסידו. ואיך יפסידו, מי במים ומי באש, ומי באבדה ומי בגנבה -

אין לי אלא בקשה אחת, אנא ממך, הענה לה: כל מי שאתה גוזר עליו שייגנב ממנו השנה, שיהא זה על ידי..."

מה רוצים ממנו, אפוא. כשם שלא כועסים על הרופא שהוציא אל הפועל את ה"מי בקצו ומי לא בקצו", כך אין לכעוס עליו כשיוציא אל הפועל את ה"מי יעני ומי ישפל..."

מובן, שהבל יפצה פיו: הגזרה גזרה, והגנב יוקע ויענש. כך הגזרה גזרה, ופרעה ילקה וישלם...

"אנה תלכי!"

יום אחד הלכתי ברחוב עזרא בבני ברק, ועוצרת לידי מכונית הדורה. החלון מורד, והנהג גוחן: "לאן הרב צריך?"

"מה זה משנה", שאלתי.

"לאן שהרב צריך, אסיע אותו". וכבר נפתחה הדלת, "יכנס הרב". נכנסתי, המושב היה נוח. עוול שלא לנצל. "באמת תקח אותי לאן שאני צריך?"

"לכל מקום!" הצהיר.

התרונותי. ברוך שמסר עולמו לשומרים. "אז אני צריך לירושלים".

"אין בעיה", אמר, וסובב את ההגה לרחוב גבעת פנחס.

"עמדת לנסוע לירושלים", התעניינתי.

"לא. אבל כבר אמרתי, לאן שהרב צריך!"

"טוב, אז יש לי אליך שתי בקשות. האחת, תוריד אותי ליד קו ארבע מאות",

האוטובוס הנוסע לירושלים.

"לא בא בחשבון, כבר זכיתי במצוה! מה הבקשה השניה?"

בסופו של דבר, מספרת הגמרא, פעל רבי מאיר שיכניסוהו לגיהנם ועלה עשן מקברו כמאה וחמשים שנה, עד לפטירת רבי יוחנן שפעל להכניסו לגן העדן. ויש להבין: הרי דחורו. מה היה עליו לעשות?
אלא, משל למה הדבר דומה -

אדם הפליג בספינה. התרגשה סערה, והספינה טבעה. נזדמנה לו קורה ונלפת בה. גל מסרו לגל, השמש קפחה על ראשו וכוחותיו אזלו. סביבו חגו סנפירי כרישים, בנס לא גרסוהו במלתעותיהם. חש שהגיע לאפיסת כוחות, והנה חוף לפניו, אשד נחל מפכה, עצי פרי לרוב, וקבוצת ילידים מסבים סביב מדורה, צולים דגים, מפטטים בניחותא.

בצעד כושל עשה דרכו בין אדוות גלי החוף, והקבוצה השתתקה. הביטו בו במורת רוח, אינם חפצים באדם זר. החוו בידם: הסתלק, שוב למקום ממנו באת, אינך רצוי כאן!

עצר בחשש. פניו התרכמו: הוריו למדוהו שלא להדחף למקום בו אינו רצוי, ופה אינו רצוי בעליל - ובכן, מה?

האם ישוב על עקבותיו?

לאן - לים? אל הגלים, לכרישים?!

לא! הוא ימשיך ויתקדם. ינסה לפייסם, לרצותם, להתחבב עליהם. יהיה לעבדם, למשרתם. כי אין לו לאן לחזור!

זה מה שהיה על אלישע בן אבויה לעשות. לאטום אוזן, להתעלם מהדחיה, להתחנן ולהתרפס. כי התורה היא חיים, והמוות אינו אופציה!

ואילו הוא, פנה וחזר. כי גם הים היה אופציה עבורו. על כך נתבע!

והדברים היוצאים מן הלב נכנסו אל הלב, והחליט לשוב הביתה. אל האוירה הטעונה והעכורה, אבל המסלול הוא המסלול הנכון. ומצא מפלט בישיבה, ביצר בה מקומו ומעמדו, "הולך ועושה", והקים בית לתפארת, בית של תורה וגדולה. שלח ידו במסחר והצליח, קובע עתים לתורה, וההדורים עם ההורים יושבו, והם זוכים לכבוד מלכים ולרוב נחת מהבן והנכדים, והכל בגלל שיחה אחת אליה נקלע "במקרה", וכבר הגענו לירושלים. לאיזו כתובת הרב צריך. את כל חיי אני חב לו!

איי, את חייו חב הוא לרבון כל העולמיים, שתכנן שיתקיים באותו מקום ובאותה שעה "בר בי רב", יום שכולו תורה, ואני אוזמן לשאת בו דברים באותה שעה, ושם בפי אותו רעיון, וכוון צעדי לבית הכנסת, והציב בו את השולחן עם המזונות והשתיה, ופתח לבו לדרשה, והשיבו אליו.

איזה תזמון, איזו מקריות. וכבר אמרו ש"מקרה" אותיות: רק מה?!

(והגדת)

ויאמר ה' אל אברהם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. (יב, א)

וברש"י: אשר אראך - לא גלה לו הארץ מיד כדי לחבבה בעיניו ולתת לו שחר על כל דבור ודבור.

וכתב הקדוש בספר חרדים (פרק נט)

וצריך כל איש ישראל לחבב את ארץ ישראל ולבא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה כבן אל חיק אמו, כי תחילת עווננו שנקבעה לנו בכיה לדורות יען מאסנו בה שנאמר (תהלים קו, כד) וימאסו בארץ חמדה, ושם נאמר (יד) אתה תקום תרחם ציון, ולפיכך היו האמוראים מנשקים עפרותיה ואבניה בכואם אליה. ומצינו במדרש שהקב"ה אמר לאברהם אבינו פעם ראשונה שילך לארץ ישראל ויראנה ויחזור ואחר שחזר לא נתן לו רשות לחזור ללכת לארץ ישראל עד חמש שנים ואותן חמש שנים היה משתוקק לחזור ללכת והוא אמר זה הפסוק (שם נה, ז) מי יתן לי אבר כיונה אעופה ואשכונה הנה ארחיק נדוד אלן במדבר סלה, מוטב ללון במדברות של ארץ ישראל ולא ללון בפלטיות של חוצה לארץ, והיה תאב, ומשהורשה, כתיב וילך אברהם כאשר דבר אליו ה', וקודם בואו אל הארץ לא היה משתוקק אבל אחר שבא שמה פעם ראשונה וראה במראה הנבואה יקר תפארת קדושת הארץ, אז נכסוף נכסף, וממנו נלמד לדורות אנחנו יוצאי חלציו להיות נכספים כמוהו וע"פ שיושיבה בצער, על מנת כך נהיה שמחין ביסורין:

הפתקא הסודית בכנף מעילו של בחוד

בדרכים הארוכות, בימים ובנהרות, בין עיזים כבשים ובני אדם, חודשים רבים - הצרופים בבטחון בהשם, צעד רבי אברהם חנוך הופמן זצ"ל מחוץ לארץ - לארץ הקודש. וזה רק אחד ממאות שעלו מתוך תשוקה ויסורים:

רבי אברהם חנוך (ידידו הקרוב של ר' בן ציון ידלר המגיד הירושלמי זצ"ל) עלה לארץ הקודש בעודו בחור. הוא לא רצה להתחתן בחו"ל, משום שחשש "אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי" לארץ הקדש... היה מני וגמור בנפשו לעלות, ורק אח"כ, יחפש את זיווגו שם בארץ ישראל.

כמו שאר בני משפחתו, היה גם הוא בחור עני מדוכדך, לכן תכנית העליה לארץ הקודש נתקלה בקושי רב של "עיניי ממונות" - פשוט, לא היה לו כסף להתחיל לפסוע מעירו לעיר הסמוכה. גם תעודת פספורט לא היתה לו. אך היה נחוש בדעתו - "יוצאים לדרך".

איך?

"הולכים רגלי":

אשר יבטח בה'

ומעשה שהיה, כך היה:

בחור בודד נעמד בשערי וילנא, הסב את פניו לאחור, קד קידה לעיר הגדולה ויצא לדרך. הוא כיתת את רגליו מעיר לעיר ומכפר לכפר - עד אודיסא.

בהזדמנות הוא סיפר, שבאחד הימים כשעמד בפתח 'הכנסת אורחים' באחת העיירות, לפני שיצא להמשך הדרך, עצר אותו אחד מחשובי הקהל ושאל "בוחר'ל אני מבין שאתה יוצא מכאן לדרך רגלי, הבחנתי שאין לך פספורט, ונראה לי שכבר ימים ארוכים שאתה צועד כך, איך אתה לא מפחד לעבור את הדרכים האלה ללא פספורט?" ר' אברהם חנוך ביקש ממנו להמתין רגע קצר, נכנס פנימה לאכסניה הוציא מהארון סידור ישן פתחו והצביע על נוסח "תפלת הדרך" ואמר: "הנה, זה הפספורט שלי".

כך עד שערי אודיסא, בה היה הנמל הגדול ממנו ביקש להפליג - לארץ הקודש.

מיד כשהגיע לאודיסא וחבילתו הקטנה בידו צעד בחפזה אל הנמל, שם מצא לפניו אניה של גויים העומדת להפליג לארץ ישראל. בזריזות אופיינית ללא אומר ודברים, נכנס פנימה לאניה בלי אישורים ופספורט, ומיהר להתיישב באחד המקומות הפנויים. ועוד יושב במנוחה, באחד מחדרי הקהל, במרכז הספינה, נכנסו שוטרים לבדוק תעודות ואישורים. השוטר ביקש ממנו את תעודותיו, וכיון שלא היו בידו, גרשוהו החוצה בבושת פנים, בחזרה אל החוף תחת כיפת השמים...

חבילתו נשארה בספינה. התפילין היו בחבילה.

היה זה נרתיק גדול של עור בו היה כל עולמו הגשמי. בנרתיק הטמין גם מעט בגדים שעוד נותרו לו מבית אבא ללבוש בדרך הארוכה.

אברהם חנוך עמד ליד הספינה וקיווה אל ה' אלוקי השמים והארץ אשר בידו הים והיבשה. "בטחון".

אגב, מרגלא בפומיה של רבי אברהם חנוך:

למה מילת "מבטחו" שבפסוק "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו" מנוקדת בפתח במקום קמץ? לומר לך שאפילו במקום שנדמה לך שכל הדרכים קמוצים וסגורים לפניך, אל תחדל מלבטוח בה', ואם תעשה כן יטיעו לך מן השמים, ויפתחו לך שערי הצלחה. בקיצור, הוא עמד בנמל הפתוח, רוחות עזות כמעט טלטלוהו ממקומו, וקיווה אל ה'. עיניו נשואות לשמים.

זמן מועט לפני הפלגת האניה, היה זה לאחר ניתוק העוגן והתרת חבלים לקראת הפלגה, לפתע נשמעה שריקה מבוהלת. התקבלה פקודה - לעצור!

היא עגנה שוב.

לאחר שיח קצר בין המלחים ועובדי הנמל הכעוסים, הסכימו המלחים להוציא שוב את הגשרון המוביל אל האניה (במטרה להעלות על האניה נוסע עשיר שאיחר את המועד). הבחור הבחין שהנה על האניה עולה נוסע שהביא אחריו עדר גדול של כבשים ועיזים...

בזריזות גוף של בחור צעיר, התכופף אברהם חנוך ונכנס בזחילה בין הצאן. התחבא בין הכבשים צעד ביניהם במהירות ועלה על האניה. התישב על הארץ בינותם בצדי הסיפון בלי שהרגישו בו.

כשהספינה עזבה את הנמל, ירד לירכתי הספינה ושב אל המקום בו נחה חבילתו שעדיין לא נזרקה ממקומה כך יצא בדרכו אל ארץ הקודש. הנסיעה החלה.

כשעברו כמה ימים של הפלגה, הנוסעים כבר הכירו אחד את חברו ושוחחו ביניהם, וכך החלו יושבי האניה להציק לו לר' אברהם חנוך בשאלות: כיצד בחור נוסע לארץ חדשה שאין לו בה מכיר או קרוב ללא פרוטה בכיס? מה תעשה שם? איך תחיה, ומי יעמוד לצידך? אחרים אמרו בלחש "בוודאי יש לו כסף או תכשיטים שיעזרו לו להתבסס בארץ ישראל..." באחד הימים לאחר שהטרידו אותו בשאלות סרק ענה להם הבחור: "כן, יש לי צ"ק על סכום עתק מבנק מסחרי בין לאומי".

נוסעים סקרנים שהיו בטוחים שהוא לא עולה סתם כך בלי שמישהו עומד מאחוריו האיצו בו לגלות את הסוד היכן הכסף ומה סכום הצ"ק שעליו בוטח. כשלא יכול היה לעמוד בפני בקשתם, פתח את החבילה שעמדה לידו, חיטט בה, וכל הסובבים המתינו בצפייה. ר' אברהם חנוך הוציא מחיקו ניר עבה והושיט להם בהתרגשות, על הנייר היה כתוב: "תני רב תחליפא אחוה דרבנאי כל מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה ועד יום הכיפורים" (ביצה ט"ו) הם הביטו עליו, והוא מיהר להגיד להם: "נאמן עלי בעל ההבטחה שיקיים דבריו".

זוכרני, סיפר המגיד הירושלמי, שפתקא זו היתה מונחת בכיסו כל ימיו. כאשר האניה עגנה בנמל יפו, ירד עם כולם אל החוף, אבריו דא לדא נקשן מהתרגשות, ושתי דמעות חמות זלגו מעיניו.

לא היה בידו אפילו פרוטה כדי לעלות מיפו לירושלים אך כמובן בטח בהשם. בעיניים דומעות ולב הומה התרגשות הגביה את עיניו וראה אורחת ישמעאליים, שעולה בדרכה ירושלימה, הם נשאו על החמורים פירות וירקות, הוא שאל אותם אם יסכימו שיעלה עימם על העגלה. הביטו עליו רגע ארוך והפטירו "אין לך כסף יהודי מרופט - עלה עימנו, יאלה!" ר' אברהם חנוך הבחור הצטרף אליהם ללא פחד. וסיפר לי כי באותה שעה שם לנגד עיניו את דברי חכמי המוסר שאדם ששם בטחונו בה' ית"ש אינו ירא משום דבר שבעולם!

ואכן הקב"ה הטיל את מוראו על הערבים, הם כבדוהו מאד, ובעליית ההר לירושלים קראו לפניו בניגון ערבי: "ככה יעשה לחכם היהודי".

כך הגיע לשערי ירושלים בשמחה ובששון.

ג. ואם שאלם, זאת אומרת שלא ידע מה לעשות, נו, אז אם הרוב אמרו שלא למול למה באמת כן מל?

ד. ומה השכר שזכה בזה ממרא? שיתגלה הקב"ה בחלקו. מה "מיידה כנגד מידה" בזה?

ה. ואין נבין את דברי המדרש בילקוט שמעוני: (בראשית - פרק כג - המשך רמז קב) "ולמה קורא אותה קרית ארבע ארבעה צדיקים ענר אשכול וממרא ואברהם" וכי אלו הם צדיקים? וביותר, בהמשך המדרש: [למה נקרא שמה קרית ארבע:] "ושמלו בה ארבעה צדיקים אברהם ענר אשכול וממרא", כאן עושים הם ההיפך מה"עצה טובה" שלהם, ומלו את עצמם? מחמת עוצם הקושי, נראה לחדש בזה כך:

בהקדם, עניין מצוות מילה, ידוע בספ"ה ק"ש שטעם מצוות המילה היא כדי להכשיר את הקטן שיהא ראוי לעבודת ד' וכדי להחליש את תאוותיו. ויתכן להוסיף בזה עוד הסבר, עפ"י דברי האור החיים הק' בפ' תזריע וכן הוא בעוד הרבה ספרים הק' שמחשבות ההורים משפיעים על נפש הילד. וכשנולד ילד ישנו החשש שמא ואולי יפרע ממחשבתם שטבועה בנפשו.

ויתכן, שלכן, ברוב רחמי וחסדיו ציוה לנו הקב"ה למול את התינוק כבר בן שמונה ימים, שיקבל את החותם של יהודי, שמעת שכבר יש בו חותם של צווי השי"ת ממילא מוכשר הוא יותר לקיים רצון השי"ת.

ויומתק יותר עפ"י מה שמצינו בדיני טומאת כלים שישנם כלים שירדים לטומאה במחשבה או במעשה (מסכת כלים פרק כה, ט) "כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה, ואינן עולים מידי טומאתן אלא בשנוי מעשה, שהמעשה מבטל מיד המעשה ומיד מחשבה, ומחשבה אינה מבטלת לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה" יתכן, שלכן, כשנולד התינוק ציוה לנו הקב"ה שנתתם בו "שינוי מעשה" "שהמעשה מבטל מיד המעשה ומיד המחשבה" ובוה נכשירו להיות כלי מוכן לעבודת השי"ת. ובאמת לא צריך כאן את המחשבה כלל אלא עצם המעשה שיכשירו.

ועתה נבא אל ביאור המדרש: הקב"ה אמר לאברהם שימול את עצמו. בא אברהם אבינו ואמר לעצמו, מה המטרה ומה הנסיון במצוה זו? הרי כבר עברתי נסיונות קשים בהרבה מזה. הלך אצל ידו ושאלם, בא אצל ענר, ושאלו מה הנסיון בזה, אמר לו ענר: הקב"ה כנראה רוצה שתמסור נפשך איליו, ואם תשאל מה מסירות נפש יש כאן? התשובה: "שיהיו קרוביהן של המלכים שהרגת באין והורגין אותך ואין אתה יכול לברוח מפניהם". שמע אברהם והמשיך אל אשכול לשמוע מה הוא אומר, אמר לו אשכול: גם אני סבור שהמטרה היא מסירות נפש אבל מטעם אחר: "אתה זקן, אם אתה תמול יצא ממך דם הרבה, ולא תוכל לסבול ותמות". בא אצל ממרא, אמר לו ממרא, לא יכול להיות שהמטרה היא מסירות נפש, שהרי כבר הוכחת עצמך כמה פעמים עם מסירות נפש: הלא הוא שהצילך מכבשן האש, ועשה לך כל הנסים, והצילך מן המלכים, ואולי כחו וגבורתו היו הורגין אותך, והצילך רמ"ח אברים שבך", והרי בכל אלו המקרים כבר מסרת נפשך.

אמר לו ממרא, אין הקב"ה רוצה ממך כוונה כזו או אחרת. הקב"ה חפץ במעשה המילה בלבד. שכן כאמור בה"ל כאן ע"י המעשה מוציאים וגואלים את התינוק מכל מחשבות הסיגים, ואברהם אבינו הוא הראשון שמקיים מצווה זו, והוא צריך להנחיל לדורות הבאים את הכשרת נפשם ע"י המעשה בלבד, לכן, אף שהוא עצמו הרי לא נצרך לזה כמובן, בכל זאת נדרש ממנו רק "מעשה" בלבד, כמו אצל הקטן הזה שאין לו שום מחשבה ורק מרגיש את עצם המעשה בלבד. וזה מה שאמר לו ממרא: "עשה כמצותו!" רק את העשייה.

בזה מובן היטיב, מה המידה כנגד מידה בשכרו של ממרא, שנתגלה ד' בחלקו, כיוון שהוא זכה להבין שכל המטרה של המצווה היא להכשיר את נפש הילד להשאת אלוקים, לכן נתגלה הקב"ה בחלקו. וכמובן שכל התמיהות נתיישבו בזה מאליהם.

(ציוני תורה)

אברהם אבינו שומע שלוט נלקח בשבי, ויוצא למלחמה. חז"ל מונים לנו עשרה ניסיונות, שבם נתנסה אברהם אבינו - והרמב"ם מונה את הניסיון של מלחמת ארבעת המלכים, כניסיון הרביעי.

לכאורה לא מובן;

אברהם יכל לשבת בבית, לערוך את ליל הסדר כהלכתו, ולמחרת אפילו למסור 'שיעור כללי' ל - 318 החניכים שלו; לוט היה נישאר בשבי, עד שהיו מחליטים המלכים שאין להם בו צורך יותר, וממילא היו משחררים אותו!

נשאלת השאלה - אם כן, מה הניסיון שהיה כאן??? מי ביקש ממנו ללכת ולשחרר אותו?!

ועוד, אם כבר החלטת ללכת ולשחרר אותו, למה ללכת ישר למלחמה ולא לנסות לעשות שלום?!

שאלה נוספת - ואם החלטת כבר לצאת למלחמה, למה אתה לא ממתין אחרי ליל הסדר - שב הלילה, תקיים את מצוות הסדר, ואחרי פסח תצא למלחמה - מה דחוף כ"כ לצאת למלחמה דוקא הלילה?!

דימור האומר - אם הוא היה יוצא ישר אחרי פסח, הוא היה מפסיד את המימונה!

שאלה נוספת שראיתי, ששואלים המפרשים;

כשרשה אמנו נלקחה לבית פרעה - מה עשה אברהם אבינו? התפלל!

נשאלת השאלה - למה לא זרקת חול על הארמון שיתפוצץ?! ©

הרי אברהם אבינו יודע מהי מעלת התפילה - אז למה הוא לא עומד בתפילה גם על לוט??? - שייקח את כל 318 חניכי ביתו, ויעשה עצרת תפילה!

בו ביום החליט להסב את שם משפחתו ל"הופמן", לזכר ביטחונו הגדול בה' והנס שעשה עמו בעת עלייתו לארץ הקודש.

בירושלים התחתן והיה לאחת מדמויות ההוד בירושלים של מעלה. (להגיד)

ותרא כי הרתה ותקל גבירת בעיניה... ותענה שרי (טז, ד-ו).

רבי משה מונק ביאר זאת עפ"י סיפור:

גביר אחד הוצרך פעם לנסוע לפראג לרגל עסקיו, והוא הזמין לשם כך את שרותיו של עגלונו. השניים נסעו כבדת דרך אורכה, עד שהיום העריב. לקראת חשכה הם עצרו את עגלתם והתכוונו לעשות את הלילה על אם הדרך. כמנהגם של אנשים, פשטו השניים את בגדיהם, עטו על גופם בגדי לילה, פרשו לעצמם ליד העגלה מצע לישון, עליו ונרדמו.

עם שחר, התעורר העגלונו ראשון, ומיד מיהר ולבש את בגדי הגביר. אחר, עלה על העגלה והתיישב במושב האחורי כשהוא מונע על הריפוד המלטף. הוא התבונן בקוצר רוח מבעד לחלון והבחין כי הגביר עדיין נם את שנתו, לכן הרים אבן קטנה, השליך אותה עליו וקרא בקול גדול: "נו, עגלונו! עד מתי תשכב?!..."

הגביר קפץ ממקום משכבו והיה משוכנע כי העגלונו חומד לו לצון, "האם הסתתרה בינתך?", שאל תוך כדי שהוא מסובב את אצבעו על רקתו ומראה לעגלונו את שהוא חושב אודותיו. אבל העגלונו לא חשב לוותר, והחזיר לו בצעקה: "אני אינני משוגע! אתה הוא שוטה הכפר! אני הגביר ואתה העגלונו שלי, ועכשיו מהר לבש את הבגדים והתחל בנסיעה!". הגביר נוכח לראות כי לא בנקל יצליח לגבור על העגלונו, באין ברירה אחרת לפניו לבש את בגדי העגלונו ונסע לפראג, לבית הדין. בקושי עצרה הכרכרה וכבר קפצו מתוכה השניים כשהם צועקים בקולי קולות את אותם דברים: "אני הגביר! אתה העגלונו!..."

במהרה נכנסו השניים לחדרו של ה"נודע ביהודה", וכל אחד הרצה את טענותיו בפניו. שמע הרב את דבריהם והגיב: "עניין זה מסובך מאוד, עלי לחשוב כיצד להכריע בדבר, לכן לכו עכשיו וחזרו מחר בשמונה בבוקר, כדי לשמוע את הכרעתי בנדון". ומיד לאחר צאתם קרא הרב לשמש בית הדין והורה לו שמחר ישיב אותם להמתין לו ואל יתייחס אליהם כלל, עד שעות אחרי הצהריים המאוחרות.

עוד לפני שהעגלה נקובה כבר נשמעו הדי הויכוח בין השניים, הם צעקו בנסותם לגבור זה על קולה של זה: "אני הגביר! אתה העגלונו!", ופני שניהם בערו מבעט ומשנאה. אך שמש בית הדין, נאמן לבקשת הרב, נגש אליהם ואמר כי הרב עסוק ביותר ועליהם להמתין בבית הדין עד שיתפנה. בלית ברירה התיישבו השניים תוך כדי ההתכתשות המיולולית.

הזמן חלף ולאט לאט נמאס הויכוח גם עליהם, הרי אף אדם אינו מסוגל להכריז במשך שעות על עצמו "אני הגביר"... בהמשך התאספו בבית הדין עוד בעלי דינים נוספים שהשמיעו בקול את טענותיהם: בפינה אחת התווכח קבלן עם לקוח ובפינה אחרת התדיינו שני סוחרים ביניהם בויכוח מרתק. ושני הטוענים לתואר הגביר נסחפו בהדרגה לאווירת המקום.

שעות חלפו עליהם כך, בטנם החלה לשגר אותות מצוקת רעב, ולהט הויכוח פג כמעט לגמרי. בשעות אחר הצהריים הציץ הנודע ביהודה מחדרו והבחין שהשניים הסיחו את דעתם מן העניין הבער שלשמו הגיעו. באותו רגע פתח את דלת חדרו לרווחה והרעים בקול: "כנס העגלונו!", העגלונו האמיתי נבהל כהוגן וקפץ על רגליו במהירות. לאחר שבריר שניה נזכר כי בעצם כבר אינו עגלונו מזה יממה שלימה, אך היה כבר מאוחר מידי... הנודע ביהודה הצליח להוציא את האמת לאור, השניים החליפו בחזרה את בגדיהם ופנו לדרכם לשלום.

באופן דומה מוצאים אנו שכאשר פונה המלאך אל הגר, הוא קורא אליה: "הגר שפחת שרי". והגר, שהייתה שפחת שרי היא עובדה בלתי נפרדת מחייה, מגיבה בטבעיות לפנייה הזאת.

לאחר מכן ממשיך המלאך ושואל מפני מה היא בורחת, ומבלי משים, בתשובתה אומרת הגר - "מפני שרה גברתי"...

"אם כן - מכריע המלאך - "את עצמך חשפת את נקודת האמת. בדבריך הנך מודה שאת שפחת שרי, והיא גבירתך... לכן מהרי ושובי אליה, המשיכי לקבל את מרותה והתעני תחת ידיה"...

(ומתוק האור)

בעצם היום הזה נמול אברהם (יז, כו)

מה עשה אברהם אבינו כשנצטווה על ברית מילה? מסופר במדרש, (תנחומא וירא פרק ג) "באלוני ממרא, ולמה באלוני ממרא? יתברך שמו של הקב"ה שאינו מקפח שכר של ברירה, שלשה אוהבים היו לו לאברהם, ענר, אשכול וממרא, וכיון שאמר לו הקדוש ברוך הוא שימול הלך לקחת מהם עצה הלך אצל ענר, אמר, כך וכך אמר לי הקדוש ברוך הוא, א"ל ענר: בעל מום רוצה אתה לעשותך? שיהיו קרוביהן של המלכים שהרגת באין והורגין אותך ואין אתה יכול לברוח מפניהם. הניחו והלך אצל אשכול, אמר ליה כך וכך אמר לי הקב"ה, א"ל אשכול: אתה זקן, אם אתה תמול יצא ממך דם הרבה, ולא תוכל לסבול ותמות. הניחו והלך אצל ממרא, א"ל כך וכך אמר לי הקב"ה, מה תיעצני? א"ל ממרא: בדבר הזה אתה מבקש עצה! הלא הוא שהצילך מכבשן האש, ועשה לך כל הנסים, והצילך מן המלכים, ואולי כחו וגבורתו היו הורגין אותך, והצילך רמ"ח אברים שבך, ומקצת אבר אחד אתה מבקש עצה? עשה כמצותו! אמר הקב"ה יתברך אתה שנתת עצה שימול איני נגלה אלי ואתה בתחומך, ה"ה וירא אליו ה' באלוני ממרא".

מדרש זה אומר דרשני. כשנתבונן נראה שיש כאן כמה קושיות עצומות:

א. אברהם אבינו צריך "עצות" אם לעשות כדבר ד'?

ב. וכי אלו הם ה'אוהבים' של אברהם? שאומרים לא לעשות רצון ד'? הרי יש כלל ידוע: "הגד לי מי הם חבריך ואומר לך מי אתה"...

למה כשאתו בשבי - הוא מתפלל, וכשלוט נלקח לשבי - מיד הוא יוצא למלחמה???

ועוד יש לתמוה, הרי ידוע שאברהם אבינו עושה השתדלות - כשהגיעו לגבול מצרים, הוא הכניס את שרה לתוך ארגז - מה הוא כבר יכל לעשות מול המצרים שטופי הזימה! אם כן, הוא עשה כל שביכולתו לעשות - הוא לא סמך על הנס. אם ככה, איך הוא יוצא למלחמת המלכים, בזמן שהוא יודע שאין לו כל סיכוי! שאלה נוספת;

אומרת הגמרא (מסכת סנהדרין צט, ב) - ת"ר (במדבר טו-ו) והנפש אשר תעשה ביד רמה (בפרהסיא) דוגמא לזה הוא מנשה בן חזקיה מלך יהודה (ראה מלכים-ב, כא) שהיה יושב ודורש בפרהסיא בהגדות של דופי (גנאי), כלומר שהיה מגלה פנים בתורה, ומגלגל על פסוקים ואומר שמשנה רבינו כתבם שלא לצורך, וכך אמר מנשה וכי לא היה לו למשה לכתוב בתורה אלא (בראשית לו-כב) ואחות לוטן תמנע ועוד אמר באותו ענין (שם פס' יב): ותמנע היתה פלגש לאליפז ומה הוצרכה תורה לכתוב דברים אלו, הלא הם חסרי משמעות? וכן מה שנאמר (בראשית ל-יד) וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים בשדה הלא דבר שאינו צריך הוא! נשאלת השאלה - מה זה משנה אם זה היה בקציר חטים, או בקציר שעורים - מה זה משנה לנו מתי זה היה?

מסבירה הגמרא את הפסוקים שלגלג עליהם מנשה - דאתן עלה מיתה ומשכבר באנו לכך, אנו שואלים: (בראשית לו, כב) אחות לוטן תמנע מאחי היא - מה זה הוא בא ללמדנו? מבארתי הגמרא: תמנע בתו של שעיר החורי, תמנע בתו של לוטן בת מלכים והוא היתה דכתיב (בראשית לו-כט) אלוף לוטן אלוף תמנע וכל אלוף הנוכר בתורה מלכותא בלא תאגא היא שר גדול, כמוותו כמלך, אלא שאינו מעוטר בכתר מלכות. והנה לוטן זה, ירש את שררת ה"אלוף" משעיר אביו, אבי כל משפחת החורי, ונמצא שאחותו תמנע היתה בתו של מלך. בעיא לאיגורו רצתה תמנע להתגייר. אנתה אצל אברהם יצחק ויעקב ובקשה מהם שיגיירוה ולא קבלוה הלכה והיתה פילגש לאליפז בן עשו, כי אמרה מוטב תהא שפחה לאומה זו לבניהם של האבות, דהיינו לאליפז בנו של עשו בן יצחק ולא תהא גבירה מלכה לאומה אחרת לחורים בני שעיר! וזהו מה שבא הכתוב "ואחות לוטן תמנע" ללמדנו, כמה היתה גדולתו של אברהם אבינו, וכמה היו משתוקקים להידיבק בזרעו, עד שבת מלכים כתמנע העדיפה להיות פילגש בביתם. נפק יצא מינה נולד ממנה עמלק דצערינהו לישראל שגרם הרבה צער לישראל. שואלת הגמרא: מאי טעמא נענשו האבות בכך? עונה הגמרא: משום דלא איבעי להו לרחקה משום שלא היה להם לרחק את תמנע ולמונעה מן הגירות, ועל כן הענישם הקב"ה ומסר את ישראל צאצאיהם בידי צאצאיה. כעת מבארתי הגמרא את הפסוק השני שלגלג עליו מנשה: וילך ראובן בימי קציר חטים אמר רבא בר' יצחק אמר רב מכאן לצדיקים שאין פושטין ידהו בגזל שהם מדקדקים ביותר בגזל, שהרי אנו מוצאים שראובן הקפיד לצאת לשדה אחרי חציר דוקא, כי אז אין בעלי השדות מקפידים ולא אכפת להם שבני אדם ישללו בשדותיהם, וכך נמנע מן הגזל!

אם כן, כל מילה הכתובה בתורה היא קודש קדשים! - אין סתם! כל מילה נצרכת! התורה מקדישה י"א פסוקים למלחמות; ארבעה מלכים נגד חמישה - כן שילמו מיסים/לא שילמו מיסים, י"ב שנה/עבדו/י"ג שנה מרדו, למלך פלוני קראו ככה, ולמלך אלמוני קראו ככה;

נשאלת השאלה - בשביל מה צריכים את כל הפרטים הללו???
כדי להבין את יסוד הדברים, נצטרך תחילה לבאר דברי מדרש;

מספר המדרש (בראשית רבה, פרשה מב, אות א) - ויהי בימי אמרפל מלך שנער (בראשית יד, א), רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי פתח (תהלים לו, טו): חרב פתחו רשעים וגו' חרבם תבוא בלבם וגו', מפעשה ברבי אליעזר בן הורקנוס שהיו אחיו חורשים במישור והוא חורש בהר ונשברה, אמר לטובתי נשברה פרת, ברח והלך לו אצל רבי יוחנן בן זכאי, והיה אוכל קוזוזות אדמה, עד שעשה פיו ריח רע, הלכו ואמרו לרבי יוחנן בן זכאי ריח פיו של רבי אליעזר קשה לו, אמר לו כשם שהבאיש ריח פיו על התורה, כך יהיה ריח תלמודך הולך מסוף העולם ועד סופו. לאחר ימים עלה אביו לנדונו מנכסיו, ומצאו יושב ודורש וגדולי מדינתו יושבים לפניו, בן ציצית הכסת ונקדימון בן גוריון וכן כלבא שבונו, ומצאו יושב ודורש הפסוק הזה, חרב פתחו רשעים וגו', זה אמרפל וחבריו. להפיל עני ואביון, זה לוט. לטבוח ישרי דרך, זה אברהם. חרבם תבוא בלבם, (בראשית יד, טו): ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם.

בואו נישא לביאור המדרש, כפי שמבאר הוזהר הקדוש, והפרקי דרבי אליעזר (ריש פכ"ז):

בא ר' אליעזר בן הורקנוס ומגלה לנו סוד - דע לך, לארבעת המלכים היתה מטרה אחת - "ויהי בימי אמרפל" - כל מה שנעשה במלחמת ארבעת המלכים, סבב סביב בנאדם אחד - קראו לו 'אמרפל' - הוא נמרוד! ארבעת המלכים התאגדו יחד במטרה אחת - "להפיל עני ואביון" - לתפוס את לוט, המטרה הבאה היתה - "לטבוח ישרי דרך" - לשחוט את אברהם אבינו! אם כן, נוכל כעת להבין מה הולך כאן:

אומר שלמה המלך (קהלת ז, יד) זה לעומת זה עשה אלקים הקב"ה נתן לכוחות הקדושה את הכוחות שלהם - לעומתם, הוא נתן גם לכוחות הטומאה את הכוחות הקדושה; היסוד הוא מוטבע, עוד מראשית הבריאה; יש את אברהם אבינו שמפיץ את דבר ה' בעולם - לעומתו, יש את נמרוד שכל מטרתו היא מרידה בקב"ה - להפיץ את הע"ז בעולם.

העולם כולו עובד באיזון; אם יש את אברהם - יש את נמרוד. אם יש את יצחק - יש את ישמעאל. אם יש את יעקב - יש את עשו. ואם יש את משה - יש את בלעם.

ישנם שני שעירים, המוקרבים ביום הכיפורים - שעיר לה', ושעיר לעזאזל שמוקרב לכוחות הטומאה;

אומרים רבותינו - עזאזל"ל אותיות זה לעומת זה עשה אלהים. אומרת התורה: (יד, יב) ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברהם וילכו והוא יושב בסדום.

שאלנו - לכאורה, הפס' היה צריך להיות כתוב בצורה אחרת? אומרים המפרשים - "ויקחו את לוט ואת רכשו" - אתה יודע מה הרכוש של לוט?! - שהוא "בן אחי אברהם"! - שכל המלחמה היתה, למען המטרה הזאת - שהוא אחיינו של אברהם! הם לא נזקקו - לא לכסף שלו, ולא לרכוש שלו, אלא רק לאברהם!

לוט נלקח בשבי - אומרת התורה: (שם יג) ויבוא הפליט ויגד לאברהם העברי; אומרים חז"ל (בראשית רבה, פרשה מב, אות ח) - (בראשית יד, יג): ויגד לאברהם העברי... רבי יהודה אומר כל העולם כלו מעבר אחד והוא מעבר אחד... 'אמרפל' - הוא נמרוד - רוצה להחזיר את כל העולם מן העבר האחד, מבלי שיהיה עבר שני - לחזור בחזרה למה שהיה בדור הפלגה - (בראשית יא, א) שפה אחת המלחמה היתה, למנוע הפצת דבר ה' בעולם! אם זו היתה כל מטרתם, אמר אברהם אבינו: "אם ככה, עכשיו אני יוצא למלחמה!" "אה, אבל אתה תמות???"

"אני יודע! אבל אני הולך לקדש שם שמים בעולם!" - אם המלחמה היא על קידוש שם שמים - אם המלחמה היא כנגד דבר ה' בעולם - אז הרגע יוצאים למלחמה ולא אחרי פסח!

אם אלה הדברים בס"ד, נוכל כעת להבין טוב מאוד: נכנסו ב"ה לחודש מרחשון. בחנויות כבר ישנה אווירה של חנוכה - כבר מוכרים סופגניות, אז ממילא תיקנו לנו חז"ל - שלושים יום קודם החג, דורשים בהלכות החג, וששים יום קודם החג - אוכלים סופגניות ☺

בחנוכה, יוצאים י"ב חשמונאים למלחמה, כנגד ממלכה שלמה של יוונים! לעומת זאת, בימי מרדכי ואסתר כשהייתה הגזירה של - (אסתר ג, יג) להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד - מה אמרה אסתר המלכה ??? - (ד, ה) וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים לילה ויום גם אני ונערתיי אצום כן - הולכים להתפלל!!!

נשאלת השאלה - בתקופת החשמונאים יצאו למלחמה, ובתקופת מרדכי ואסתר התפללו - מה ההבדל???
גוף ונשמה!

אומרים רבותינו - כשהמלחמה היא על הגוף שלנו - על זה אנחנו יכולים רק להתפלל, כי הכל בידי שמים! אבל כשהמלחמה היא על הנשמה - על זה צריכים לצאת ולהילחם בכל הכוח!

בפורים רצו להשמיד את הגופים - לא דרשו לעבור על שום עיקרי הדת. לעומת זאת בחנוכה, רצו להשמיד את הנשמה - ניסו לבטל שבת, חודש, טהרה ומילה - לכן יוצאים למות על קידוש ה'!

אמר אברהם אבינו: "כשפרעה לקח לי את שרה, הוא לא התכוון להעביר אותי מעיקרי הדת, אלא הוא רוצה את אשתי - מה עושים במצב כזה? מתפללים! אבל כשמנסים למחות את שם ה' מן העולם, צריך לצאת למלחמה - אפילו במחיר של מוות - לקדש שם שמים בעולם!"

אומר הוזהר הקדוש (ריש פ' לך לך) - לא לוט היה הכתובת של ארבעת המלכים, אלא אברהם. אותו הם חיפשו. אבל כדי לגרום לאברהם לצאת למלחמה, הם נצרכו לחטוף את לוט תחילה.

אם אלה הם פני הדברים, נוכל להבין את היסוד הנפלא: מבטיח הקב"ה לאברהם אבינו - "ואגדלה שמך" - איך? אחרי מלחמת המלכים, הקב"ה עושה בנש לכתבו נס, ומלך סדום יוצא לכתבו מבור הסידי; כעת כבר כולם מאמינים בנש אור כשדים - עושים כולם במה אחת - "אל עמק שוה הוא עמק המלך", ומישיח את אברהם עליה וממליכים אותו עליהם - כעת כולם יודעים מי זה אברהם, ומתפרסם שמו בכל העולם!

אם ככה, נוכל כעת להבין מדוע כותבת לנו התורה את כל סיפור המלכים בהרחבה: באים חז"ל ואומרים לנו, שארבעת המלכים הם כנגד ארבעת הגלויות שצריכים ישראל לעבור עד ביאת משיח צדקנו;

אומר המדרש (בראשית רבה, פרשה מב, אות ב) - אמר רבי אבון כשם שפתח בארבע מלכיות, כך אינו חותם אלא בארבע מלכיות, (בראשית יד, ט): את כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים ואמרפל מלך שנער ואריון מלך אלסר, כך אינו חותם אלא בארבע מלכיות, מלכות בבל, ומלכות מדי, ומלכות יון, ומלכות אדום. רבי פינחס בשם רבי איבו פתח (מ"כ ד, יב): והמה לא ידעו מחשבות ה' ולא הבינו עצתו כי קבצם רכמי גרנה, למה (בראשית יד, ג): כל אלה חברו אל עמק השדים, כדי שיבואו ויפלו ביד אברהם, הדא הוא דכתיב ויהי בימי אמרפל וגו'.

כותב הרמב"ן - אמרו בבראשית רבה (מב ב) אמר רבי אבין כשם שפתח בארבע מלכיות כך אינו חותם אלא בארבע מלכיות וכו' ושם עוד (מב ד בשינוי לשון) ויהי בימי אמרפל מלך שנער זו בבל אריון מלך אלסר זו מדי, כדרלעומר מלך עילם זו יון, ותדעל מלך גוים זו מלכות אדום, שהיא מכתבת טירוניא מכל אומות העולם. המלחמה הראשונה בבריא, היא המלחמה הזאת - ארבעה מלכים נלחמו כנגד חמישה!

אומרים לנו רבותינו - מקום שמופיע ענין בפעם הראשונה בתורה, הוא הבסיס להכל; ארבעת המלכים, הם היסוד של ארבעת הגלויות - בבל, מדי, יון ואדום! כל מטרת המלחמה היתה, להשמיד את אברהם אבינו ולמנוע את הפצת דבר ה' בעולם - כך כל מטרת ארבעת הגלויות היא, להשמיד את עם ישראל!

הקודש. 'שם אתה זוכה לבנים, ושם אודיע טבעך בעולם, לגלות המטבע שלך בעולם שיכולים לחיות טבעית עם ניסים ונפלאות.

מה ענין היה לאברהם אבינו לחקוק צורתו במטבע ולשלוח לכל העולם?
כתוב בספר וצוה הכהן פרק כה [לא השו"ת הידוע וצוה הכהן, אלא מתלמידו של

המגיד הגדול ממעזריטש, ידי"נ של הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זי"ע, הוא היה דור רביעי להסמיכת חכמים, וחתנו של הרה"ק רבי יואל הלפרין אב"ד סטעפא תלמיד הבעש"ט (הודפס בספרים קדושים לתלמידי בעש"ט חלק כ"א) ע"פ דברי המדרש 'אגדלה שמך שאודיע טבעך בעולם, שיצאו מוניטין שלך בעולם', היינו שיפרסם הקב"ה את המטבע שתיקן אברהם אבינו בעולם שיהיו מקובלים בכל מקום ומקום, עבור לסוחר. והיו מטבעותיו ניכרים לכל, כדברי הגמ' ב"ק דף צז' תנו רבנן איזהו מטבע של אברהם אבינו זקן וזקינה מצד אחד ובהורו ובתולה מצד אחר' לפרש"י אברהם ושרה מצד אחד ויצחק ורבקה מצד שני, ולמהרש"א שני הצדדים אברהם ושרה, כאן בזקנותם וכאן כשחזרו לנערותם. ואנו מאמינים באמונה שלימה שדברי הגמרא אמת ויציב, וצריך להבין אע"פ שהיה אברהם אבינו מלך, כמו שדרשו חז"ל עה"פ 'הוא עמק המלך', אך מה ענין קדוש היה לאברהם אבינו ליצוק מטבעות עם תמונתו? [ידוע המעשה עם רבי יעקב עמדין שעשה מטבע בצורת החכם צבי, והרוקח לא היה לו נוחא בכך]

בכל מטבע או שטר חקוקים המון מחשבות של כחי ועוצם ידי

וביאר כי ענין הממון יש בו חסרון נורא, יש שטר של מאה דולר עבר הרבה מאד ודיים שהיה להם כונה של 'כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה', בתוך המטבע והשטר מושקעים הרבה מחשבות אנוכיות של אנשים, ואפי' אלו שהטביעו את המטבע היה להם מחשבה של ישות. ונודע מ"ש בני יששכר פ' שופטים שצריכים מאד להזהר מממון שאינו כשר, כי כח הפועל בנפעל. וכלשון המקרא 'ואליו הוא נושא את נפשו' עלה ככבש ונתלה באילו, וביאר בעל התניא באגה"ק שחלק מנפשו של אדם גנוה וטמונה בממונו, וכיון שאדם מקושר מאד עם המטבע, הרי מחשבותיו שהטביע במטבע מפריעים מאד לאיש כשר כשהמטבע באה לידו. [אולי כדאי להדר בשטרות חדשות שעוד לא נגעו בהם מדי הרבה ידיים ומחשבות, יש שהיירו בצדקה בכך]

יפרצת' במשנתו של אברהם אבינו...

כיון שאברהם אבינו פירסם את האמונה בעולם, דבר ראשון ראה להטביע מטבע שיכניס בה מחשבות של אמונה, מטבע יחיד בעולם שהוטבע בלי אנוכיות וגשמיות וגאוה. זו היתה תשוקת אברהם אבינו לזכות את כל העולם באור האמונה הק', לכן הטביע מטבעות שהם יסעו מהודו ועד כוש ויתפשטו בכל אתר ואתר, וכיון שכח הפועל בנפעל, ישפיע הדבר הזה על כל מי שיקבל המטבע שלא יטבע בכחי ועוצם ידי' [יתכן שזהו ענין חלוקת המטבעות שנהגו הצדיקים] ולא עוד אלא שאברהם אבינו רצה להעביר מסר פנימי על המטבע, מה עשה, כתב שם את הנס שהיה עמו, שהיה הוא ושרה תחילה זקן וזקנה, בשנת כך וכך, ולאחר מכן כתוב בצד השני של המטבע, הנה התמונה שלנו כמו חתן וכלה לאחר גיל מאה. אנשים התחילו להתבלבל, מסתמא יש טעות בתאריך של התמונות, הלכו להממשלה ובדקו במטבע שלהם, וגם שם היה כתוב כך, תאריך מאוחר על התמונה הצעיר יותר, וכך נהיה רעש גדול בכל העולם שכך הוה מעשה שהקב"ה עשה נס ואברהם ושרה חזרו לנערותם. כיון שכל אחד מסתובב עם מטבעות בכיס שהם צועקים שאין טבע רק השגחה ונס, ממילא היה בזה פרסום האמונה באופן נפלא עד מאד. [באופן מעין זה זכה הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארליץ זי"ע להחזיר יותא מפ' אלף אנשים בתשובה, שישב בביתו ופעל בפנימיות שיכנסו הרהורי תשובה בלבם] וכן אמרו חז"ל על מרדכי הצדיק שהיה משנה למלך ותיקן מטבעות, שק ואפר מכאן ועטרת זהב מכאן, כדי לגלות שאין טבע כלל, כמו שאי אפשר להבין בדרך הטבע שזקן וזקנה יהפכו לבחור ובתולה, אי אפשר להבין איך משק ואפר יהפך לעטרת זהב גדולה. זהו מטבע של הצדיקים שמגלים את האמונה בעולם.

מטבע של צדיקים מגלים שאין טבע כלל, הכל נס

וכן אמרו במדרש בראשית רבה ריש פ' לך שדוד המלך תיקן מטבע, ועליו היה חקוק מקל ותרמיל מכאן ומגדל דוד מכאן, בתחילה אמרו שהוא פסול לבא בקהל, מזור הייתי לאחי ונכרי לבני אמי, והיו מצפים בבית ישי על בשורה שנטרף דוד ע"י אריה או דב. כשאמרו לאביו ישי שיביא את בנו לראות מי ראוי למלך, הביא את כולם מלבד דוד, שלא עלה על דעתו כלל שהוא ראוי כלל להיות בתוך המשפחה, דוד המלך אינו שוכח את זה, הוא חוקק מקל ותרמיל מצד אחד, ומצד שני מגדל דוד, מאשפות ירים אביו. כי אין דרך הטבע כלל. שמעתי מעשה אמת בן דורינו. אברך שלא זכה לזש"ק י' שנים מנשואיו, בתחילת הנהגת האדמו"ר רבי ישראל מויז'ניץ שליט"א נכנס אליו עם קוויטל שמו ושם אשתו ולא כתב שאין לו בנים, כי הרופאים ייאשו אותם לגמרי. האדמו"ר שאל אותו, מדוע לא כתבת בקוויטל שאתה צריך ישועה? השיב האברך: 'אין זה בדרך הטבע כלל שיהיו לי בנים'. אמר לו רבי ישראל: 'וכי מה שאני יושב כאן על כסא האדמו"רות, זה כן בדרך הטבע???' ולשנה הבאה זכה להכניס את בנו בביתו של אברהם אבינו ע"ה... האדמו"ר מויז'ניץ גם יכול להטביע מטבע כני"ל. מצד אחד תמונה של י"ז השנים המתוקים... ומצד שני תמונה של היום. כי באמת אין שום הנהגת הטבע לבני ישראל.

גם ביעקב אבינו מצאנו שתיקן מטבע, אלא שלא גילו חז"ל מה היה חקוק על המטבע, בוודאי היה יכול לחקוק מצד אחד תמונה איך שאליופס גונב לו הכל, רק נשאר המקל, וכך עבר את הירדן, ובנס מת איזה גוי ולקח את בגדו... ובצד שני היה יכול לחקוק תמונה של ששים רבוא כלבים שומרי צאנו. ודווקא חקוקו הצדיקים ענין האמונה הזאת על מטבע, כי תאוות ממון הוא כלולים בה כל העבודות זרות שבעולם, וכמ"ש בספר החיים אחי המהר"ל, ובאגרת הקודש להרה"ק רבי אלעזר בן מורינו רבי אלימלך זי"ע, וכדי שיזכור האמונה

אבל מה היה בסוף המלחמה? הושיבו את אברהם אבינו על הבמה ואמרו לו: "אתה אלוהינו! אתה מלכנו!" - אמר להם אברהם: "אני לא מלך וגם לא אלהים - הקב"ה הוא מלך!"

(ברוך שאמר)

ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה:

פרש"י 'לך לך - להנאתך ולטובתך. ושם אעשך לגוי גדול כאן אי אתה זוכה לבנים. ועוד שאודיע טבעך בעולם'. וצריך להבין מה שייך להודיע טבעו של אברהם אבינו בעולם? וכתוב בספר 'שפתי מהר"ש' להרה"ק רבי שמואל אנגל מראדמישלא, ע"פ מש"כ ב'עקדת יצחק' פ' בחקותי שיש שני הנהגות שהקב"ה מנהיג את עולמו, הנהגת הטבע והנהגת למעלה המטבע, הנהגת הטבע בא מעשה כוכבי לכת, ז' ימי בראשית, ויש הנהגה למעלה מהטבע שהקב"ה מתנהג עם ישראל לבדם, שהוציאם מיד שרי מעלה, ועיני ה' אלקיך בארץ ישראל בהשגחה פרטית. ואי' בגמ' פסחים דף קיח 'בשעה שהפיל נמרוד את אאע"ה בתוך כבשן האש, עמד גבריאל לפני הקב"ה, רבונו של עולם ארד ואציל את הצדיק מכבשן האש, אמר הקב"ה אני יחיד בעולם והוא יחיד בעולם נאה ליחיד להציל את היחיד'. כאן מצאנו שגבריאל המלאך רצה להציל את אברהם. ובחנניה מישאל ועזריה כשהפילו אותם לכבשן האש, אי' בגמ' שבא 'יורקמי שר הברד' ואמר לפני ה' שירד ויצנן כבשנו של נבוכדנצר, אמר לו הקב"ה, אדרבה ירד של אש, ויקדיח מבחוץ ויקרר מבפנים. וכן היה שכל מי שהיה סביב אותו כבשן נשרף, ושלושת הצדיקים יצאו חיים וקיימים.

וביאר העקדה שכל המלאכים שרצו להציל ע"י עצות של כוחות הטבע, כמו גבריאל שהוא שר של אש שהוא כביכול שולט על ענין אש, והוא יצננו להציל אברהם, וכן יורקמי רוצה לצנן עם ברד. כל זה הוא בדרך הטבע, ואמר להם הקב"ה אני אציל את הצדיקים למעלה מדרך הטבע, כדאי' במגיד דבריו ליעקב אות ד' שכשיהודי עובר את השי"ת למעלה מדרך הטבע, שמשבר תאוות גופו לכבוד ה', אזי הוא זוכה שהקב"ה מתנהג עמו למעלה מדרך הטבע.

וכתב מהר"ש שכן מצאנו במשה רבינו שראה את מלאך ה' בלבת אש מתוך הסנה, וירא והנה הסנה פוער באש ואינו אוכל, והתפלא על כך. אמר לו הקב"ה 'שלא נעליך מעל רגליך', פשוט מעליך את כל דרכי הטבע, מכאן והלאה תתעלה למעלה מדרך הטבע, שם אין נעלים, כמו בבית המקדש מקום הניסים אין נכנסים בנעליים, כמ"ש ביושב בستر עליון 'על שחל ופתן תדרוך, תרמוס כפיר ותנין', זוהי הנהגה שלא כדרך הטבע שאדם דורך על נחשים ואינו ניזוק, כיון שהוא יושב בستر עליון, אינו מתיירא מכל פחדי עוה"ז שבדרכי הטבע, כך אמר הקב"ה למשה שילך במדבר בלי נעלים, ולהתנהג בהנהגה שלמעלה מדרך הטבע. ושם נאמר 'ויקרא אליו אלקים' אלקים בגימ' הטבע, שמשם קראו לו להתעלות למעלה מדרך הטבע, וכמ"ש העקדה ומהר"ל 'סנה' אותיות הני"ס, למעלה מדרך הטבע.

ולפי זה מבאר מהר"ש אנגל שהצדיק יכול להתרגל לסוג חיים שהוא כבר מתרגל להנהגה שלמעלה מדרך הטבע, כרבי חנינא בן דוסא שפשוט אצלו שמי שיאמר לשמן וידלוק יאמר לחומץ וידלוק, ואי"כ נעשה זה בחי' טבע אצלו, שהרי כל ענין הטבע הוא התמדה של הנהגה, כמ"ש חזו"א שאין בין טבע לנס אלא שהטבע הוא נס מתמיד, ואם בבית הצדיק הנס הוא בהתמדה, הרי ש'למעלה מדרך הטבע' נעשה אצלו 'טבע' כי כך הוא רגיל לחיות באופן של ניסים ונפלאות.

אברהם אבינו צועק בעולם שלא יהיו מושוקעים בטבע של הבירה דולקת, כמ"ש השפת אמת שהבייה שקועה בדרכי הטבע ודולקת ורודפת אחי ההבלים, אברהם אבינו יחיד בעולמו ומכריז כדברי הרמב"ן שאין טבע כלל, רק הכל נס ופלא. ויתן בעפר חרבו וינצח המלחמה, אברם אינו מוליד ואברהם כן מוליד, כל מהלך חייו של אאע"ה הוא לבטל את דרכי הטבע. אך העולם עוד לא ידעו מזה. וזה שהבטיח לו הקב"ה 'ואגדלה שמך ופרש"י 'שאודיע טבעך בעולם', אודיע בכל העולם מהו ה'טבע' של הצדיק, שהוא חי' תמידי באופן שלמעלה מדרך הטבע. כבבית רחב"ד, שאין שום התפעלות מחומץ שדולק, וכמ"ש השפ"א שאם היה רחב"ד מתפעל מזה, לא היה קורה הנס, כיון שזה מילתא דפשיטא אצלו עד עומק הפשוט שבנפש, שמי שיאמר לשמן וידלוק יאמר לחומץ וידלוק, אזי אין באמת שום חילוק, והקב"ה מגלה לו האמת שהחומץ כשמן. כי הקב"ה דרכו שאינו משבר הטבע, כך היה רצונו, כל זמן שאדם מסתתר אצל האדם ע"י הטבע, הרי הוא מסתתר בדרך כלל, אך אצל הצדיק שאין הקב"ה מצליח כביכול להסתתר ממנו, א"כ אין שום תועלת בהסתרת הטבע.

אברהם אבינו שנתעלה למעלה מדרך הטבע ע"י הברית מילה, אזי נשתנה הטבע שלו לדרך ניסית, וזהו אודיע טבעך בעולם, כי אאע"ה גילה סוג טבע חדש בעולם, כל המזלות אומרים שאינו מוליד, והוא כן מוליד. וזש"כ צירוף דברי רש"י 'ושם אעשך לגוי גדול כאן אי אתה זוכה לבנים. ועוד שאודיע טבעך בעולם', כאן שאתה חי בתוך הטבע אי אתה זוכה לבנים בדרך הטבע, אך כשתלך לך מארצך ותבא אל הארץ אשר אראך, שם אודיע טבעך בעולם, שזהו מקום של ניסים ונפלאות, ששם יש סוג טבע אחר, שהנס הוא טבע אצלם. וכמ"ש הדגמ"א על זקנו הבעש"ט שעבר את הנהר בלי שמות ויחודים אלא עם אמונה פשוטה, כי הצדיקים ממשכיים קדושת א"י למקום מקום מדרך כך רגליהם הקדושים, כמו שחידש יעקב אבינו שיכולים לזכות לא"י שלא במקומה. וכמ"ש מהרש"א שזהו חידושו של יעקב אבינו שבבית הכנסת יש קדושת א"י, אך אברהם אבינו עדיין היה לפני זה, והיה צריך ללכת בפשטות לארץ ישראל ולזכות לך. כי כל מה שחידש יעקב אבינו ענין המשכת א"י שלא במקומה הוא רק לאחר שייסד אברהם אבינו את קדושתה במקומה. וכל מה שגילה הרמב"ן שאין שום טבע בהנהגת העולם, הכל נס, אינו מדבר רק בארץ ישראל, אלא אפי' בברצלונה וטוליטונוא, כי כל יהודי שמשותק לארץ ישראל הוא יהודי של א"י, ויש לו את המטבע של אאע"ה בכל אתר ואתר. אלא שאאע"ה שהוא תחילת הקדושה היה צריך להכנס ממש למקום

בשעת משא ומתן, ולא ישקע בדרכי הטבע כלל, הנה שק ואפר כאן ועטרת זהב כאן, אינו לנו שום שייכות לטבע במהגו של עולם, זהו הטבע של הגויים, אך בני ישראל יש לנו הנהגה אחרת לגמרי.

הקב"ה ברא את הטבע תחת השמש, והצדיקים אומרים 'הכל הבל'
וזש"כ רש"י בספר קהלת עה"פ 'הבל הבלים אמר קהלת הכל הבל' 'שלמה המלך קורא תיגר על מעשה בראשית', 'הקב"ה אומר על הטבע 'הנה טוב מאד' שלמה המלך אומר שהכל הבל, ז' הבלים כנגד ז' ימי בראשית. כי תחת השמש הכל הבל, אך למעלה מהשמש אינו הבל. כי יהודי שמגלה שאין טבע רק השגחה בלבד. רבי חנינא בן דוסא עומד לביתו וצוחק על בתו שדואגת על חשרון השמן, הבל הבלים הכל הבל, מי שאמר לשמן וידלוק יחומץ וידלוק, הוא ושלמה המלך עומדים וצוחקים על מעשה בראשית. כי לפי מעשה בראשית מוכרח שמן ופתיליה כדי שידלוקו. ולמעלה מן השמש החומץ דולק כמו השמן. והדברי חיים מצאנו שולח יהודי חולה ריאות שיריח את הנרות שבת בשעת כיבוים ויתרפא רפואה שלימה. ומהר"א מבעלזא ז"ע שומע שהרופא אמר שאין תקוה, וצועק שלא ידברו כך בחדרו, וחזרו ואמרו שהרופאים אמרו שיוכלים לקחת כבר את החולה הביתה... ושמו מהר"א ואמר גם אני אומר כך לקחת את החולה לביתו, ונתרפא החולה, ויחי יותר מתשעים שנה. ועוד כהנה וכהנה צדיקי אמת שמלגלים על מעשה בראשית. שהרי הרופא אינו מדבר סתם, יש לו הוכחות אמיתיות מתוך דברי מעשה בראשית. אלא שהם קוראים תיגר על מעשה בראשית.

מקור קדום לתליית תמונתו של צדיקים בבית
וכתב עוד שם ב'וצוה הכהן' שבדורות הקודמים היו חסידים ואנשי מעשה נזהרים מלתלות תמונות אנשים בביתם, ובלטיט נהגו לתלות תמונת הצדיק רבי נחומ'קע הורודנער זצוק"ל, גם בבית החפץ חיים היתה תמונת רבו על הקיר, וצוה להסתכל על פניו הקדושים. וכן נהגו בימינו בבתי חסידים. כשנחפש מקור קדום לזה כמעט שאינו נמצא, אך שם בספר 'וצוה הכהן' [ידי"ג של הרה"ק רבי פינחס קאריצער ז"ע] האריך מאד שיש לזה השפעה גדולה על בני הבית, להסתכל על פני הצדיק. דהא אמרו בגמ' שבת קמ"ט שאסור בשבת להסתכל על הכתב שתחת הצורה, ודיוקן עצמו אף בחול אסור, שנאמר אל תפנו אל האלילים. וכתבו בתוס' שמדובר שם דווקא בתמונות שעשויים לעבודה זרה, אך תמונת לנוי מותר, והביא רש"י מדברי הגמ' בע"ז שרבי מנחם ברבי סימאי נקרא בנן של קדושים דלא אסתכל בצורתא דזווא, ואם היה איסור להסתכל על כל דיוקן, מה מעלה היא זאת, הרי איסור גמור הוא. והקשה ה'וצוה הכהן' [תלמיד המגיד, ואב"ד יאמפלא ועוד] והא תוס' שם במסכת ע"ז הקשו להיפך מדוע נקרא בנן של קדושים, מה חסידות היא זו והא בגמ' שבת אמרו שעל דיוקן עצמו אסור להסתכל? הרי שדברי התוספות סותרים זא"ז? ובמס' ע"ז אין תוספות מחלקים בין צורה לע"ז או לאו, אלא מחלק בין צורתא דזווא שאין בה הפנאת הלב כיון שהזוה רגיל מאד, ליכא ביה משום 'אל תפנו', אך בצורת דיוקן אחר שכן מפנה הלב, אסור בו משום אל תפנו. וכ"כ ה"ר"ן בשם הערוך שיש איסור להסתכל על דיוקנאות משום שזה מושך הלב להסתכל בהם, ונאמר 'אל תפנו', אל תפנו א"ל מדעתכם. כך דעת התוס' בע"ז וכן הוא שיטת הערוך.

הסתכלות על דיוקן הצדיק ממשין עליו קדושת צלם אלקים שבפני הצדיק
וצ"ע מדוע מותר להסתכל על השמש והירח, ועל אילנות ועשבים, ועל בניינים וכלי כסף וזהב, ואין עוברים משום 'אל תפנו', מה נשתנה דיוקן שהוא מפנה את הדעת מלחשוב מהש"ת יותר משאר ההסתכלויות המתורות שבכל העולם? וביאר ע"פ מ"ש בכתבי האריז"ל שצורת האדם מכוון כנגד עולמות עליונים, כי בצלם אלקים עשה את האדם, ואפילו על תמונת הצדיק נאצל צלם רוחני החופפת עליו. משא"כ ציור דיוקן לא רשע איש בו צורת צלם רוחני דקליפה דרוחא דמסאבא, כי יש צלם אדם דקדושה ויש צלם אדם דקליפה. וכתב מהרש"א במגילה דף כח, שלכן המסתכל ברשע עיניו כחות, היינו שנחסרים בעיניו קדושה וטהרה. כי ממשין על עצמו רוחא דמסאבא (וצריך בזה חיזוק גדול, כי בעיתונים החרדיים שלפני שבעים שנה לא הביאו תמונות של גויים, אפילו לא תמונה של סטאלין ימ"ש, ואילו בימינו כל העיתונים ה'כשרים' מלאים בטראמפים למיניהם) והנה כשסתכל על צורת הצדיק, ואפילו אין צורת הצדיק לפניו אלא שמצייר במחשבתו צורת הצדיק, [כיוסף הצדיק שהיה לו שמירה כשנזכר דיוקן של יעקב אבינו, ואי' בירושלמי שכשלומדים מימרא מהצדיק שהוא מכירו וידועו, יצייר לפניו צורת בעל השמועה כנגדו. והצדיקים הגדולים היו ממשכים אפילו תמונת אביי ורבא כשלמדו דבריהם בגמ' כנודע מהרה"ק רבי שמעלקא ז"ע] ע"י נמשך עליו השפעה דקדושה מצלם אלקים שבדיוקן הצדיק.

ומה שאמרו בגמ' על רבי מנחם בן סימאי שנקרא בנש"ק שאפילו בדרך אגב לא הסתכל על צורת דיוקן רשע שעל הזוה. כדי שלא ינוק מהקליפה השורה על צורתו. וכיון שידיעת ההפכים שוה, הרי לנו שאם יש תמונת הצדיק על המטבע, כתמונת אברהם אבינו, מרדכי הצדיק, דוד המלך, הרי זה משפיע קדושה גדולה על המסתכל בהם. בוודאי על מטבעות הללו היה רבי מנחם ברבי סימאי מסתכל בהם. וזה היה טעמו של אברהם אבינו שצייר צורת הצדיק על המטבע, שבזה קישר את כל העולם במחשבתם לצורות הקדושות, ואשרי מי שמצייר את דיוקנם במחשבתו.

כתוב בבאר מים חיים עה"פ 'הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את', ואמרו בגמ' ב"ב דף טז שאברהם לא הסתכל מעולם על שרה. וכ' שדרך הצדיקים שיודעים שהם צריכים להכנס למקומות הנסיון, במקום שצריך שמירה גדולה, מה עושה הצדיק, הוא מתקשר למקום גבוה מאד באהבה ויראה כדי שלא יוכלו לנתק אותו ע"י שום ראייה או שמיעה אסורה, וכשרואה דבר מה, הוא תיכף מקשרו לשורש האלקי, כמו שלימד אותנו המגיד ז"ע להתבונן בשורש היופי ושורש האהבה, ולאהוב את הש"ת באהבה יתרה ע"י שכופה את יצרו ומתבונן שהקב"ה מלא כל הארץ כבודו. והנה אברהם אבינו לפני שירד למצרים ערות הארץ נתדבק בדביקות עליון מאד כדי שלא ינוק מטומאת מצרים. ולכן עד הנה לא היה אברהם אבינו מורה היתר לעצמו להסתכל על שרה אשתו, שזהו מעין דמעיין דמעיין דלא תתורו, אע"פ שהוא מותר, היה מרחיק עצמו מאד מלהכשל. אך הפעם הראשונה שהתיר לעצמו להסתכל בשרה היה כשהיה צריך לרדת למצרים, ולכן הוצרך להתקשר בקשר עליון ודיוקן בשורש אלקותו יתברך שבכל תנועה בעולם, א"כ הכל רווח, יסתכל עתה על הצדקת הגדולה שרה, להמשיך על עצמו מקדושת צלם האלקים שבפני הצדקת שרה אמנו. ואז ידע שבאמת היה צריך להסתכל עליה תמיד גם לפני כן, כי 'הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את' ואין בה שום קליפה והסתרה כלל.

ובזה מיושב פליאה נשגבה היתכן שאברהם אבינו שלח תמונת שרה לכל העולם חקוקה על המטבע, ולשיטת רש"י גם היה תמונת רבקה מצד השני של המטבע, הרי צריך מאד להזהר שלא להכשיל אחרים ב'לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם'. לא עוד, אלא שהוא בעצמו אינו מסתכל מימיו על שרה אשתו, ואיך פתאום הוא שולח לכל העולם את התמונה שלה? אלא שלאחר שהיה דבוק בהש"ת בדביקות עליונה מאד, וראה לפתע שהיא צדקת גדולה מאד בדרגת צדיק מופלג שמי שמסתכל בו מקבל על נפשו הארת קדושת צלם האלקים שבפני הצדיק. לכן חקק צורתה במטבע שכל בני העולם יבואו ליראה את השם הנכבד בזכות צורתה הקדושה.

אמנם בימינו הלכה למעשה אסור לשלוח תמונות של נשים, ואין שום מקור בשולחן ערוך שהקילו ברבנית של האדמו"ר. אך אברהם ושרה שהם אב המון גויים והיא אמה של כל העולם. ואי' בספ"ק שבשעת נסיון יצייר צורת אביו ואמו. כלל הדברים שיש לנו כאן מקור ענין תמונות של צדיקים, יש דברים בגו להמשיך על עצמו קדושת צלם האלקים של הצדיק. והוסיף שם שמשנה רבינו היה מסיר את המסוה כדי שכלל ישראל יסתכלו בצורתה הקדושה ויבואו ליראת שמים. בתחילה נתייראו להסתכל על פניו הקדושים עד שקרא להם והסתכלו בו. כי יש צדיקים שלא נתנו שיסתכלו על פניהם, מהר"ד מבעלזא ז"ע אמר שלא יסתכלו עליו בשעת ק"ש. ואמר לו ג' מקומות בתפילה שלא יסתכל עליו שם. כך היה במשה רבינו בתחילה כשקרא עור פניו ולא יכלו להסתכל בו, אך לאחר שברצונו הסיר את המסוה, היתה קדושה ושמירה מיוחדת שיוכלו לזכות להסתכל בפניו הקדושים. תוכחה מגולה שלא להסתכל על תמונות הרשעים שבעיתונים וכמו שלמדנו כאן שיש השראה מיוחדת בתמונה של צדיק וקדוש, הרי זה לעומת זה עשה האלקים, צריכים לשמור מאד מלהסתכל על פני גויים ורשעים, אפילו דיוקן של טראמפ יכול להשפיע שלא כראוי. בימינו יש 'שער בלאט' שכל כולו מרוח בפרצוף טמא ומטומא מאנשי דור המבול, גוואלד. הרי אסור להסתכל בפני אדם רשע, לא רק בפני ממש אלא גם בדיוקנו. וכמ"ש בגמ' מגילה שאמר רבי יהושע בן לוי במה הארכת ימים 'שלא הסתכלתי בצלם דמות אדם רשע', צלם דמות דייקא, לא רק עליו לא הסתכל אלא גם על תמונתו לא הסתכל.

ונאמר בדרך הלצה שמי שנכשל והסתכל בתמונת טראמפ וחבריו, צריך תשובת המשקל ולענין היטב בפנים הטהורות בפנית החי שבי"ל העולם כולו, בתקוה שיש שם תמונה של צדיק.

(הגרמ"י רייזמן - ה' לך ע"ח)

בדרך הדרוש

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר ארצך ואעשך לגוי גדול וגו' (יב, א) במדרש ואעשך לגוי גדול לכהן גדול, וקשה למה הביטח אותו לעשותו כהן גדול. כדי לבאר זה אקדים מה שכתבו מפרשי התורה דאברהם קנה ארץ ישראל בהילוך, ואיתא בגמרא (בבא בתרא דף צט, ב) מי שהיתה דרך הרבים עוברת לתוך שדהו וכי' ורי' אלעזר רביס במאי קנו ליה בהילוכא דתניא הלך בה לארכה ולרחבה קנה מקום הילוכו דברי ר"א וחכ"א אין הילוך מועיל כלום עד שיהיו, אמר ר' אלעזר מ"ט דר"א דכתיב קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתנה, ורבנן התם משום חביבותא דאברהם הוא דקאמר ליה הכי. ואיתא חילוקי דעות מזה בפוסקים, והכריעו דגבי רביס הילוך קונה כמו דאי' פלוגתא מזה בגמ' והכריעו נמי בה דאדם חשוב קונה בהילוך כמו רביס וכדמשני התם משום חביבותא

דאברהם הוא דקאמר ליה הכי, והיינו משום דאדם חשוב שאני. והשתא א"ש ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו' אל הארץ וגו', והיינו כדי שיהא קונה בהילוך, וקשה הא אין הילוך קונה אלא גבי רביס ואברהם שהיה יחיד אין בדיו שיהא הילוך קונה, ע"ז בא המדרש ואעשך לגוי גדול לכהן גדול וא"כ הוה אדם חשוב וכרביס דמי ודו"ק. ואפשר לומר נמי מה דאיתא עוד במדרש ואעשך לגוי גדול, אותה אומה שכתוב בה כי מי גוי גדול אני מעמיד מנך, דר"ל לפי דעה זו דדוקא רביס קונים בהילוך אבל יחיד אינו קונה בהילוך אפילו אדם חשוב, א"כ הדרא קושיא לדוכתא האך קנה אברהם בהילוך והא אין יחיד קונה, לכך אמר אותה אומה שכתוב בה כי מי גוי גדול אני מעמיד מנך, וא"כ הוה דין כרביס מחמת זה שיצאו מן אומה גדולה ושלמה ודו"ק

ליקוטים נפלאים פרשת לך לך

ההבטחות והברכות, כי מוויתור למען האחדות והשלום לא מפסידים אף פעם.

"והיה ברכה" (יב, ב)

יכול יהיו חותמין בכלן ת"ל והיה ברכה בך חותמין ולא בהם. (רש"י)
מדוע באמת חותמים דווקא באברהם, מדוע לא מוסיפים גם את יצחק ואת יעקב?
ביאר ה"פנינים יקרים", שהנה בגמרא (ברכות מ"ב) איתא: "כל ברכה שאין בה מלכות - אינה ברכה".
אם אדם יברך "ברוך אתה ה' אלוקינו בורא פרי העץ", כלומר, הזכיר שם ולא הזכיר מלכות - זו איננה ברכה. כך אומרת הגמרא וכך נפסק להלכה.

והקשו שם התוספות, שהרי בתפילת שמונה עשרה הנוסח הוא ללא מלכות: "ברוך אתה ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב הקל הגדול הגיבור והנורא", ולא אומרים "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם, אלוקי אברהם אלוקי יצחק וכו'". ומתמצים התוספות, ש"אלוקי אברהם הוי כמו מלכות, שאברהם אבינו המליך את הקב"ה על כל העולם, שהודיע מלכותו". עד אברהם אבינו, הקב"ה היה מלך על העליונים בלבד. עשרה דורות מנח עד אברהם אבינו כולם היו עובדי עבודה זרה. עד שבא אברהם אבינו, קפץ לכבשן האש, והודיע קבל עם ועדה שיש בורא לעולם והוא מוכן למסור נפשו עבורו. ולא זו בלבד, אברהם

אבינו הקים בית מלון, אירח אנשים בחנם, העיקר שיברכו את בורא עולם. אברהם אבינו עשה את הקב"ה מלך בעולם. כשאומרים, אפוא, "אלוקי אברהם", זה במקום לומר "מלך".

לפי זה נבין: מי עשה את תפילת שמונה עשרה שתהיה ברכה? אברהם אבינו. וזהו - "והיה ברכה".

"ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך... וילך אברם כאשר דבר אליו ה' וילך אתו לוט" (יב, א-ג)

בפרשתינו הקדוש ברוך הוא מצווה לאברהם אבינו לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. כלומר: שיעזוב את ארצו ואת משפחתו כדי ללכת לארץ אחרת. בנוסף לכך ציוה אותו, שילך לבדו לארץ ישראל ולא יקח אתו אף אחד מבני משפחתו.

דבר זה נלמד ממה שאמר לו 'מארצך וממולדתך', ולכאורה זה מיותר שהרי אם עוזב את 'ארצו' ממילא עוזב גם את 'משפחתו'. אלא ללמדנו בא, שגם אחרי שכבר יצא מארצו, יעזוב את משפחתו, שלא יקח אף אחד מהם איתו.

והקדוש ברוך הוא כל כך הקפיד על הדבר, שגם ההבטחות שהבטיח לאברהם אבינו היה רק בתנאי שהוא יעזוב את משפחתו ולא ילך איתו אף אחד.

ושואל רבינו האור החיים הקדוש, מה שכתוב בהמשך הפרשה 'וילך אברם כאשר דבר אליו ה' וילך אתו לוט, ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ויצאו ללכת ארצה כנען', האיך יתכן שאברהם אבינו לא קיים מצוות ה' שלא לקחת איתו אף אחד מבני משפחתו, ובפרט שעל ידי כך מפסיד את כל ההבטחות.

ומתוך, אברהם לא לקח מיזמתו את לוט, אלא, לוט נדבק אליו והלך אתו, וכפי שנאמר 'וילך איתו לוט' שהוא הלך עם אברהם, ולא שאברהם לקח אותו.

וגם מה שנאמר 'ויקח אברהם את לוט' - הכוונה שלא רצה לדחוף ולהרחיק אותו מאיתו, כי לא רצה לבייש אותו.

נמצאנו למדים: למרות שידע אברהם שהוא מפסיד את כל ההבטחות והברכות, כאשר לוט נמצא איתו, בכל זאת, לא היה כדאי לבייש ולהרחיק בן משפחה בשביל זה.

ובסופו של דבר לא הפסיד אברהם אבינו מכך וזכה לכל

מי הוא זה מלך הכבוד?

הבורח מן הכבוד, הכבוד רודף אחריו, מדוע? הרי הוא בורח מן הכבוד כי הוא לא אוהב כבוד, ולמה מענישים אותו ונותנים לו עוד כבוד?

כי הבורח מן הכבוד, אין הכוונה למי שלא מוכן שיכבדו אותו, אלא שהוא יודע שהכבוד שנותנים לו אינו מגיע לו בזכות, אלא ה' הוא זה שמעניק לו כבוד!

אדם שמכיר בכך שהקב"ה הוא זה שמעניק לו את כל הטוב שיש לו, ממלא את המטרה שלשמה נברא העולם, 'שידע האדם ויודה לאלוקיו שבראו'.

ובזכות זה ה' שולח לו שפע של טוב ואוצרות של חסד, ולמה? כי הקב"ה יודע שהאדם הזה לא ייקח את השפע הזה לעצמו, הוא לא יתלה בעצמו את הכבוד שהוא מקבל, אלא ידע שה' הוא זה שנתן לו את השפע הזה, ושוב ימלא את המטרה של הבריאה!

(נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת לך לך

"ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון" (יד, יח)

בפרשתנו מסופר שאברהם הציל את מלך סדום במלחמה במסירות נפש, וכשנפגשו אחרי המלחמה, הוציא להם שם בנו של נח לחם ויין, ונתן להם.

שואל רבינו האור החיים הקדוש, בשביל מה התורה מספרת לנו זאת, ומה עלינו ללמוד מזה???
רבינו הקדוש לומד מוסר השכל מזה, להבחין בין התנהגות הרשעית והשפלה של גוי, לבין ההתנהגות הנדיבה והמיוחדת של יהודי.

מלך סדום, למרות שאברהם הצילו במסירות נפש, לא נתן לו כלום כשחזר מהמלחמה. ומצד שני, צדקות שם בן נח - שלמרות שלא היה חייב לאברהם כלום, הוציא לו לחם ויין.

וזה לשון קודשו: להגיד שבח הצדיקים מה בינם לבין הרשעים, כי מלך סדום יצא לקראת אברהם לראות פניו ריקם הגם שאליו יחויב להקביל פני אברהם במנחה כיד המלך והוא הרשע יצא בידים ריקניות, ושם הצדיק מבלי חיוב נדיבות יעץ והקביל פניו בלחם ויין'.

"והאמין בה" (טו, ו)

בעת שניתן צו מאת הממשלה לפתוח את שערי הבירה פעסט לכל איש ואיש מאיזו דת שתהיה, חששו היראים מהעיר פרעשבורג שעל ידי זה יעזבו הרבה מהחרדים לדבר ה' את עירם כדי להתיישב בעיר הבירה, ויתמוטטו עמודי הדת בעיר. הביעו את דאגתם בפני רבינו בעל החתם סופר, השיב להם: "אל תראו, כי אדרבה, כל זה יסב לי רוב שמחה, כי בוודאי כל איש אשר לא נגעה בנפשו רוח הזמן, לא יעזוב קהילה קדושה ויעבור לעיר הבירה; ואלו אשר יעשו זאת, ממילא כבר נתרופפה אמונתם, ואך מחמת בושא אינם מראים זאת לחוץ, והמה עושים במחשך מעשיהם, להסית ולהדיח את צעירי הצאן מישראל אשר האמונה עדיין אינה חזקה בקרבם. כך שאם יצאו מהעיר, תהיה יציאתם כנקיון בית מדברים באושים, וזה יטהר את האוויר בפרעשבורג". (ספרא דמלכא - אוצר אמרות החת"ס)

"ואברהם בן תשעים ותשע שנה בהמלו בשר ערלתו" (יז, כד)

חכמי ישראל תמהים; מדוע לא קיים אברהם אבינו מצות מילה לפני שנצטווה ע"י בורא עולם כפי שנהג לגבי מצוות אחרות? הסביר זאת המגיד רבי ישראל מקו'ניץ זצ"ל חכמינו הורנו 'גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה' (קדושין לא.). א"כ אברהם אבינו התחיל לקיים את כל המצוות קודם שנצטווה עליהן מפי הגבורה, אבל היה בדעתו לחזור ולקיימן שוב גם לאחר הציווי האלוקי, אולם לגבי מצות המילה לא יכול היה אברהם לנהוג כך, משום כך חיכה אברהם בקיום מצוה זו עד שנצטווה לכך מפי ה' כדי שיהיה בבחינת 'גדול המצווה ועושה'.

"ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ" (יב, ו)

קשה מדוע כתוב 'ויעבר אברהם בארץ' ולא כתוב 'ויבוא אברהם לארץ'?

מתרץ רבינו האור החיים הקדוש בשני אופנים:
א. שאברהם היה עובר בארץ ממקום למקום בלא שום פחד ולא אמרו לו בני הארץ הכנעניים שום דבר, וזהו שמוסיפה התורה 'והכנעני אז בארץ' שהוא עבר ביניהם ללא כל פחד וחשש.
ב. שאברהם התנהג בעולם בדרגת עובר אורח, ולא היה מחזיק עצמו בחשיבות.

ובזה מפרש מדוע הנביא ישעיה מכנה אותו 'אברהם העברי' - ללמדנו שזאת היתה מידתו של אברהם שהתנהג כעובר אורח, ולא כתושב קבוע, כי ידע שעולם הזה הכל הבל. ובפרשת חיי שרה כשרצה אברהם לקנות מבני חת את מערת המכפלה נאמר 'גר ותושב אנכי עמכם', ומקשה רבינו הקדוש שאם הוא 'גר' אינו 'תושב', ומהו שאמר 'גר ותושב'???
ומתרץ, שמידת הצדיקים הוא שלא לומר על עצמם שהם 'תושבים' בעולם הזה, כי עולם הזה נחשב לארעי אצלם, ולכן הקדים אברהם ואמר על עצמו שבעצם הוא 'גר', ורק לצורך הענין למשא ומתן עם בני חת אומר 'ותושב אני עמכם'.

"ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" (יב, יא)

מסביר ה"בן איש חי", בספרו "אדרת אליהו", ייתכנו שתי אפשרויות ליופי א. יופי טבעי. ב. יופי הנגרם מתמרוקים ותכשיטים.

דבר זה המבחן שלו יהיה כאשר תלך היא בדרך ארוכה יומיים-שלושה ולא תתקשט, אז נדע האם זה טבעי או שנראית לא כ"כ טוב כיון שלא התקשטה. כמובן שאם יישאר בה הידור ויופי למרות הדרך נוכל לדעת שיופי זה הוא טבעי.

והנה אברהם ושרה כאשר יצאו למצרים והלכו בדרך זמן רב וראה אברהם עוצם יופיה כי רב הוא מאוד ולא נשתנה כלל, בזה הכיר שכל יופיה הוא מצד עצמה ולא מכוח הקישוטין.

ועל זה נאמר "ויהי כאשר הקריב מצרימה" כאשר התקרב כבר למצרים ראה ששרה יפה כלבנה לכן אמר "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" מצד עצמך.

ובזה יובן לשון הפסוק "ויראו המצרים את האשה כי יפה היא מאוד" לכאורה תיבת "היא" מיותרת. ניתן היה לומר "יפה מאוד?" נוספה המילה "היא" שמצד עצמה יפה היא ולא מצד קישוטיה.

ועם כל זאת ידע אברהם למרות שמצד עצמה הייתה יפה עד מאוד ידע לשמור על צניעות שבשניהם. היופי הוא לא סתירה לשמירה על צניעות אלא ההיפך "כל כבודה בת מלך פנימה". (אור דניאל)

סיפורים נפלאים פרשת לך לך

אל השמש, שאל בכמה תעלה לו ברכה כזו לרפואת בנו.
היה שם אורח, יהודי מגליציה שבא לרגל עסקיו. שמעו, והתענין.
שאל: "בצאנו כבר היית?"

צאנו? מה יש בצאנו, בית חולים? פרופסור נודע?
"הרבה יותר" השיב. "יש שם 'וואנדער רבינער' רבי עושה
נפלאות. פועל ישועות, מחולל ניסים, מכל העולם נוהרים
ובאים!"

שב לביתו וסיפר לאשתו. דחקה בו לנסוע. היטלטל בדרכם,
חצה ארצות, עבר מחוזות והגיע לצאנו. בא לרבי ושטח את
מבוקשו, בנו חולה... ושהרבי ירפאו.

חקרו הרבי. מאין הוא, מגרמניה. מה עיסוקו, מנהל בנק. האם
הבנק סגור בשבת, ודאי שלא. כל הבנקים פתוחים בשבת
וסגורים ביום ראשון ושלו בכלל. 'בין הרבי, התחרות קשה, ורוב
לקוחותיו גויים. ובכלל, גם בביתו אין השבת נשמרת.

וכשרות? גם לא. בבית הוריו שמרו. כיום, אין בעירו אטליז כשר.
וטהרה? אינו יודע מה זה. הרבי הסביר. אה, אז לא.

"טוב" נאנח הרבי. "ובכן, שמעו. מישהו הטעה אותך, איני עושה
נפלאות: אין בידי לרפא את בנך."

לא? אם כן, לחינם בא. מבקש הוא סליחה על ההטרדה. אבל
מדוע התור ארוך כ"כ? "אסביר לך" המשיך הרבי, "אנשים
יודעים שהצרות באות ממרום, ומאמינים שתפילתי מקובלת
לפני ה' וביכולתי לפעול לביטול הגזירות. גם על בנך נגזרה גזירה,
ואני מוכן לפנות אל הבורא ולבקש שימלא משאלתך וירפא את
בנך. אבל אז ישאל השי"ת: האם הוא עושה רצוני, שמבקש
שאעשה רצונו? ומה אוכל לענות?!"

על כן, מציע אני עסקה: אתה תקבל על עצמך לשמור שבת
כשרות וטהרה, ואני מתחייב שהשי"ת יעשה רצונך ובנך ירפא!"
שמעו הבנקאי, ושקל את העסקה. ענה: בענין הכשרות, מבין אני
שאין בעיה. נעבור לצמחונות. בענין הטהרה, אשאל בבית. אבל
בענין השבת, אין על מה לדבר. אם אסגור את הבנק בשבת
יעזבוני לקוחות והעסק יסגר.
"כרצונך", השיב הרבי. "לא עשינו עסק."

לחצו ידים, נפרדו כידידים. חזר לביתו, ובנו גוסס "נו, מה היה
שם" שאלה האם.

"יהודי קשיח" ענה הבנקאי, "אי אפשר לעשות איתו עסק, אינו
מוכן להתפשר!" וסיפר על הפגישה. נרעשה האם: "רוצח! הבנק
חשוב לך יותר מבנך?! אתה רץ מיד לדואר ומשגר מברק שאתה
מסכים לשלושת התנאים."

מיהר, ושלח את המברק, כשחזר, כבר הוטב לילד. כעבור זמן
קצר, נרפא. והעיר געשה ורעשה: הבנק נסגר בשבתות, אנשים
שמעו את הסיפור השתאו והעריכו והעסקים רק שגשגו.
שלחה אותו אשתו לשלם לרבי שכרו 300 מארקים כדמי ביקור
אצל הפרופסור, ולא הסכים

לקחת, כאלישע שמאן לקחת
כסף מנעמן, כדי להרבות כבוד
שמים. אחרי שהתעקש אמר
הרבי: "אם כן, היה שלוחי, בבית
המדרש יושבים אברכים

"לך לך ... אל הארץ אשר אראך" (יב, א)

בשנים הראשונות להנהגתו של הרבי מליובאוויטש קרא פעם
אחת לאחד מחסידיו והטיל עליו משימה, שהייתה בסגנון
סיפורי הבעל שם טוב. החסיד נצטווה לנסוע למקום כלשהו, בלי
שנאמר לו מה לעשות שם ואל מי לפנות.

כשיצא החסיד מלפני הרבי התחיל לתהות: מה אני אמור לעשות
שם? איזו משימה הרבי רוצה שאמלא? אולי לא הבנתי נכון את
הדברים שאמר לי הרבי? החליט החסיד להעלות את שאלותיו
על הכתב ומסר את מכתבו למזכירות הרבי.

הרבי הגיב על המכתב בשורה אחת, נוקבת: "אם מתחילים
להתעורר אצלך ספקות, מתעוררים ספקות גם אצלי".

"אל הארץ אשר אראך" (יב, א)

יהודי עשיר מרוז'ין נסע לבקר בארץ ישראל. בשבו, נכנס אל
רבי ישראל מרוז'ין והביע את אכזבתו שלא חש את ייחודה של
הארץ.

אמר לו הצדיק: "יהודי עשיר חיפש חתן מעולה בעבור בתו,
ולבסוף לא מצא חתן כלבבו ושידך אותה עם חייט פשוט. לפני
החתונה אמר לבתו להתקשט, כדי שתמצא חן בעיני בעלה.
אמרה לו בתו: בשביל החייט שלי אני יפה כמות שאני..."

"אף ארץ ישראל כך", סיים הצדיק. "היא מתקשטת ומתגלה
במלוא הדרה לפני מי שיודע להעריך את רום ערכה, אבל לפני
אנשים חומריים - היא נראית ארץ ככל הארצות."

והיה ברכה (יב, ב)

מעשה באדם אחד שהחזיק פעם בידי רבינו החתם סופר ועזר
לו לעבור לצד השני של הרחוב שהיה מלא טיט ורפש. רבינו בירך
אותו שיחיה מאה ועשרים שנה. וכן היה, הוא האריך ימים ושנים
רבות, והגיע לזקנה מופלגת. כשהיה בערך בן מאה ושבע עשרה
שנה, היה כבר כמעט גוסס, ואנשי החברא קדישא ישבו אצלו,
אך הוא בכח אמונתו הטהורה התחזק בכל כוחו וגירש אותם
מהבית, באמרו להם: "אין אני מוותר מהברכה של אותו צדיק
אפילו יום אחד". וכן היה, שהשלים מאה ועשרים שנים
בשלימות!
("ספרא דמלכא" - בהוצאת 'עוז והדר')

"אל תירא אברם אנכי מן לך שברך הרבה"

מאד" (טו, א)

בעיר אחת בגרמניה היה יהודי מתבולל, בעל בנק פרטי, ולו בן
יחיד. חלה הבן, ואביו הבהיל למיטתו רופאים מומחים, אך קצרה
ידם והמחלה הלכה והחמירה,
הילד דעך. נזכר האב שאביו היה
פונה בעת מצוקה לשמש בית
הכנסת, שיערוך תפילת "מי
שברך" הלך לבית הכנסת ופנה

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת לך לך

איש לא ידע מי מהם הוא יהודי ומיהו הגוי מלבד המלך עצמו, שהכין ברצינות את ההוכחה שהבטיח לרבנו בחיי. בהגיע הבחורים לגיל שמונה עשרה קרא המלך לרבנו בחיי ואמר לו: "האם אתה זוכר את הויכוח שהיה בינו לפני שמונה עשרה שנה בענין יהודי וגוי? כעת הגיע יום פקודה. מחר אערוך אסיפה של כל שרי ויועצי, וכל המדענים וחכמי המדינה, אביא לך לשם שני בחורים ועליך יהיה להכריע מי מהם יהודי ומי מהם גוי. יכול אתה לבחון אותם בכל צורה שתמצא לנכון ולעשות להם כל תרגיל שתרצה".

למחרת סיפר המלך את שני הבחורים בתספורת זהה, הלביש אותם באותה תלבושת, כך שהיו נראים כתאומים, והביא אותם לאסיפה. ישבו השנים כחתנים בלי לדעת דבר, וסביבם עמדו כל השרים שגם הם לא ידעו על מה ולמה הוזמנו לכאן.

פתח המלך וסיפר את כל השתלשלות הדברים ואת הויכוח שהיה בינו לבין החכם היהודי, והזמין אותו בחגיגות לגלות מי הוא הבחור היהודי ומיהו הגוי.

עמד רבנו בחיי במקומו, קיבל עצמו את האתגר שהוטל עליו, ושאל: "אדוני המלך, האם יש בבית המלך ענבים?"

"ודאי" - השיב לו המלך - "דבר לא חסר בבית המלך!"
עד מהרה הובא בציווי המלך מגש מלא ענבים למאכל. אחד הבחורים הגיש ידו ולקח את האשכול הענבים, והשני הושיט ידו ולקח מן הענבים המופרדים. מיד אמר רבנו בחיי: "היהודי הוא מי שלקח את האשכול, והשני הוא הגוי".

השתומם המלך ושאל: "איך ידעת?"
נענה ואמר לו: "אדוני המלך, היהודי בוחר תמיד במה שיש לו חיבור. יהודי נמשך תמיד אל המקור שבו. כולנו מעולם הנשמות באנו מאותו מקור, וכולנו נמשכים תמיד למקור הזה. לעומת זאת לגוי - לגוי אין מקור. הוזהר הקדוש כותב (בראשית ט) שנשמות הגויים באות מהסטרא אחרא, מהמקום שממנו באות הנפשות של הדובים והאריות, הברדלסים, הנחשים, העקרבים והיתושים. אנחנו באנו ממקור קדוש, מחלק אלוה-ה ממעל, ושם יש אחדות וחיבור".

כאלו - אומר האברבנאל - הם הכוכבים. נראה שכל אחד מהם בודד ברקיע, אבל בשעת לילה - בשעת צרה, הם נעשים מאירים וזוהרים. כך ישראל, בשעת צרה בוקע כח ה'יהודי' שבהם והם מאירים, ואז ניכר החיבור הגדול שביניהם, שהיה קים במקורם, אף אחד מהם אינו בודד והם נעשים חברים זה לזה. (דרשו-דורש ציון)

"כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם" (טו, יג)

בימי הקיסר ניקולאי הראשון, עת גייסו יהודים לצבא, שמחו היהודים ה"משכילים" ברוסיה, הם ראו בכך אות למענק זכויות אזרחיות ליהודים בקרוב.

כאשר הגיעו הדברים אל רבי מענדלי מקוצק, נאנח ואמר, הרי כתוב בתורה "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם", בזמן שיהודים נמצאים בגלות, מוטב שיהיו גרים ואל יהיו אזרחים.

ולומדים, חלק ביניהם את הכסף ויברכו את בנך".
הלך וחלק. שמע אחד הלומדים, ומיהר אל הרבי. לפני זמן רב חלתה אשתו ומחלתה הלכה והחמירה, והרבי הסתפק בברכה. שאל בכאב: "האם הרבי מושיע רק מחללי שבת?!"...
נתן בו הרבי עניו: "אתה חסיד שלי?" "ודאי!" ואוהב אותי?" "אהבת נפשי!"

"אם כן, מדוע לא תבין! הקב"ה גזר גזירה, מי אני שאבטלנה. ואם אני מחולל מופת, ומכריח לבטל גזירת שמים, אני מעורר עלי רוגז והקפדה, ועלול לשלם על כך ביוקר רב. אבל הכל כדאי, כדי להרבות כבוד שמים. כדי שבאשכנז יראו בנק סגור בשבת, וידעו שיש אלוקים בישראל! אבל שאתה תדרוש זאת ממני...?!" (והגדת)

"ויאמר לו כה יהיה זרעך" (טו, ה)

מדוע מדמה הקב"ה את זרעו של אברהם אבינו דווקא לכוכבי השמים? מה רצה לרמוז בכך?

האברבנאל כותב על כך פרוש נפלא: 'הכוכבים נמצאים ברקיע תמיד, אבל ביום אי אפשר לראותם, רק בלילה ניכר אורם'. כל אחד ואחד מישראל, אפילו פשוט שבפשוטים, הוא כוכב. כוכב שמאיר בלילה, כך כשיש צרות המשולות ללילה, ניכרים האור והקדושה שבהם. זוהי תופעה מוכרת וידועה - בשעת צרה רואים את האהבה והאחוה שיש בעם ישראל ואת העזרה ההדדית.

או אז, אנשים שוכחים את חילוקי הדעות ואת המריבות האישיות, וכולם מתגייסים לעזרה כאיש אחד בלב אחד. שעת המבחן של עם ישראל היא, אפוא, בשעה שהם בצרה.

רבנו יוסף חיים כותב על כך דבר שהוא פלאים.

לרבנו בחיי היה ויכוח עם מלך ספרד. מלך ספרד טען: אתם היהודים מדברים תמיד על הגזע היהודי ומשתבחים בכך שאתם שונים מכל העמים, אבל באמת אין הבדל מהותי בין יהודי לגוי. שניהם בני אדם. כל השוני מקורו רק בתורה שאתם מלמדים. באופי של האדם, בתורשה ובנטיות - כמוני כמוך. אולם רבנו בחיי השיב לו שהוא טועה. היהודי שונה לגמרי באופיו ובאישיותו מן הגוי, ואין ביניהם שום דמיון.

מלך ספרד עמד על דעתו והבטיח שביום מן הימים הוא יוכיח לרבנו בחיי את צדקת דבריו.

מה עשה? - הלך ללא ידיעת רבנו בחיי למקום שבו היו נשים יולדות, ולקח בכח תינוק יהודי מיד לאחר לידתו. היולדת האומללה ניסתה להתנגד, אולם איש לא שמע לה. המלך שילם לה פיצויים והודיע לה שאין לה שום ברירה אחרת. לאחר מכן הלך לקצה אחר של ממלכתו ולקח משם תינוק גוי בן יומו. לשתי האמהות הוא הודיע שהבנים יגדלו בבית המלך עד הגיעם לגיל עשרים, ובגיל עשרים יורשו לשוב להוריהם. במשך כל התקופה אין להורים שום רשות לראות את הילדים, לטפל בהם או להתקרב אליהם.

הילדים גדלו בבית המלך כתאומים. שניהם אכלו יחד, למדו יחד, למדו לדבר ביחד, ולא היה ניכר ביניהם שום הבדל.

גליון 386
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האישור לפרסום התמונה

סיפורי חז"ל

וספור את הכוכבים וגו'

פעם ליגלג אחד הכופרים על גדולתו של הקדוש ברוך הוא בפני רבן גמליאל באמרו, מהי גדולת אלקים שאתם מהללים ומקלסים אותו, ואומרים עליו מונה מספר לכוכבים? אף אני יכול למנות אותם. הניח רבן גמליאל לפניו נפה ובה מספר חבושים (מין פרי), סובב את הנפה וביקש מן הכופר שיספרם. נענה הכופר ואמר הואיל נא להניח את הנפה ואל תסובב אותה, אז אוכל לומר לך את מספר החבושים. אמר לו רבן גמליאל, אם כך תבקש, כיצד אתה מתיהר ומתגאה לספור את הכוכבים שבשמים, שהרי השמים וכל צבאם מסתובבים בגלגל. לפי גירסה אחרת, אמר הכופר לרבן גמליאל, יודע אני את מספר הכוכבים בשמים, שאלו רבן גמליאל כמה שיניים יש בפיו? הכניס הכופר ידו לפיו והחל למנות, אמר לו רבן גמליאל את הנמצא בפיו לא ידעת, הנעשה בשמים ידעת?

(סנהדרין ל"ט עמוד א')

פרשת השבוע

ויחשבה לו צדקה (ט"ו - ו')

הרבי מאפטא ואמר לחבריו שעמדו לידו, אין זו אלא מידתו של אברהם אבינו, ה' אמר לו "שכרך הרבה מאד" ועליו נאמר "ויחשוב לו צדקה" כלומר אברהם חשב שה' נתן לו חלק לעוה"ב בתורת צדקה.

ידו בכל ויד כל בו (ט"ז - י"ז)

פעם אחת בעת שהיה הגר"ח מבריסק זיע"א ילד, נכנסו כמה אנשים אל אביו בעל "בית הלוי" זיע"א, ואמרו לו כי בנו חיים רב עם הילדים בחוץ. קרא הבית הלוי לבנו הביתה, ובמעמד כמה אנשים שאלו: "החצי הראשון של הפסוק או החצי השני?" נענה הגר"ח, "החצי השני" ויצא. לאחר שיצא שאלו את ה"בית הלוי" לביאור ופשר השיחה הזו, ענה להם, אצל ישמעאל כתיב "ידו בכל ויד כל בו" ושאלתי החצי הראשון היינו "ידו בכל" ובו האשמה, או החצי השני "יד כל בו" ואין הוא אשם. ומשענה החצי השני פטרתינו. ואח"כ כששאלו לילד מה היתה כוונתו, השיב כנ"ל.

מסופר: ידוע שהרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א היה שפל רוח ושפל ברוך עד מאד. יום אחד ערך חשבון נפשו שכל כך הרבה לחטוא ולפשוע, עד שכל שבעת מדורי גיהנום ושאל לא יספיקו בשבילו, והיה דואג ומתמרמר. עוד הוא מחשב חשבונו, נכנסו ובאו לחדרו חמשה מתלמידיו הקדושים והם: ה"חווה" הקדוש מלובלין, הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא, הרה"ק רבי מנחם מענדיל מרימינוב, המגיד הקדוש מקוונץ, והרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א. שמח בהם רבי אלימלך, נחה דעתו ואמר, תהילה להשי"ת בזכות תלמידיי אלה מקוה אנכי להינצל מדינה של גיהנום, שכבר אמרו, לא יהא הרב בגיהנום ותלמידיו בגן עדן, ועדיין לא נרגע כליל, אבל מנין אקח חלק לעולם הבא טען רבי אלימלך עם עצמו. כעבור רגע נצנץ במוחו רעיון ואמר: הלא הקב"ה הוא הבעל צדקה הגדול ביותר, וכשמדובר בעוני של עוה"ב הרי אני העני הגדול ביותר מכל העולם, ברי איפוא שה' יתן לי מאוצרו הטוב אוצר מתנת חנם. ענה

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 5:22 ת"א: 5:23 ר"ת: 5:57

פרשת לך לך

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:09 ת"א: 4:23

מעשה שהיה

החזון איש הקשיב לכל השאלה בתשומת לב מרובה, ולא הסתפק בשמיעה בלבד, אלא תוך כדי ההליכה המשיך לדרוש ולחקור את העלם הצעיר בכל הפרטים ופרטי הפרטים, "למה היא רוצה דווקא שהוא יהיה לצידה? האם לא טוב לה כשאחרים שוהים לצידה?", כאשר הוא מקבל תשובות מפורטות על הכל, עד שהתמונה במלואה היתה ברורה לו לכל צדדיה.

ואז החזון איש ממשיך ללכת במשך כמה דקות בשתיקה, כשהוא חושב ושוקל כדת מה לעשות, ומה לייעץ על השאלה הזו. לאחר כמה דקות פתח החזון איש את פיו ואמר: "תלך לבקרה ותשהה לצידה כמה שהיא רוצה, ותדע לך שאתה לא מקיים כאן רק מצוות חסד וביקור חולים, אלא גם מצוות תלמוד תורה!!!".

הגר"צ שומע את התשובה ומתפלא מאוד. איזה מצוות תלמוד תורה הוא מקיים בזה, הרי כשילך לשם לא יוכל ללמוד כמו שהוא לומד עתה בישיבה, ומיד הוא שואל את החזון איש בתמיחה: "איך אני מקיים בזה מצוות תלמוד תורה?".

החזון איש שכבר היה מוכן לשאלה הזו, השיב ואמר: "אני יודע שאתה מתמיד ועמל בתורה, ולמה אתה כל כך עמל בתורה? כדי לזכות לקנות את התורה, שהתורה תהיה אצלך 'תורה דיליה', ולזכות להגיע לבחינה כזו של 'תורתך בתוך מעי'. אבל באמת איך יתכן שיהיה לאדם חיבור עם התורה, הרי התורה היא מציאות רוחנית, ואילו האדם הוא יצור גשמי, ואלו שני דברים שאינם מתחברים זה בזה?".

התשובה לזה היא, שיש כלל: "אין התורה נדבקת אלא לנפש עדינה". כדי לזכות שהתורה תדבק בך צריך לקנות "עדינות הנפש", והוא בית הקיבול שיכול לקבל את התורה, ודרכו זוכים להתחבר לתורה. ואיך קונים עדינות? על ידי חסד, ויתור, וכל המידות הטובות. כאשר אדם מוותר על הרצונות שלו למען הזולת, הוא זוכה לקנות בנפשו עדינות, ומכוחה הוא זוכה שהתורה תדבק בו".

ועתה המשיך החזון איש בדבריו החוצבים ואמר, "אתה לא צריך לסגור את הגמרא כדי לחפש היכן לעשות חסד, אבל כאשר מודמן לך לעשות חסד ולוותר על הרצונות שלך, אז זה הזמן שאתה יוצר לך בנפש קנין של עדינות, שהוא כלי הקיבול של התורה.

ועכשיו כשמודמן לך לעשות חסד בבחינה כזו שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים, כי הסבתא נהנית דווקא כשאתה נמצא בקרבתה, אז תדע לך שכל רגע שאתה שוהה במחיצתה, וכל תרופה שאתה נותן לה, וכל השגחה שאתה משיגה עליה לרפואתה, אתה עושה פעולה של תורה. משום שאתה יוצר עדינות בנפשך, והעדינות הזאת גורמת לחיבור יותר טוב של קדושת התורה שתוכל להדבק בנפשך. ולכן זה לא נחשב שאתה רק מקיים מצוות גמילות חסדים, אלא גם מצוות תלמוד תורה, שאתה עוסק בפעולה של תורה".

חברת דרשו (ע"פ שלמים מציון)

לפנינו סיפור ולימוד נפלא שסיפר הגרב"צ פלמן זצ"ל, על שאלה ששאל את הגה"ק החזון איש זיע"א (יומא דהילולא ט"ו מרחשון) וקיבל מתשובתו לימוד ומוסר השכל לכל חייו, כפי שסיפר מהמגיד מישרים הג"ר מנחם שטיין שליט"א ששמע זאת מהגר"צ זצ"ל.

החזון איש זצ"ל היה יוצא בכל יום לטייל זמן קצוב כפי מה שנצרך לו לבריאותו. בדרך כלל היה יוצא לטייל כאשר מתלווה אליו אחד מהבחורים שהיו קרובים אליו, או אחד מבני המשפחה. הרבה פעמים זכה הגרב"צ להתלוות אליו בטיולו זה, לאחר שכמעט מדי יום ביומו היה הגרב"צ יורד מהישיבה לבית החזון"א כדי לשאול אותו את ספקותיו ושאלותיו בסוגיה, ומתוך כך יצא הרבה פעמים שזכה להתלוות עמו בטיול, כאשר בדרך היה משוחח עם החזון"א בלימוד ונהנה ממנו בעצה ותושיה בספקות שעמדו לו על הפרק.

פעם אחת כשטייל החזון"א באזור של פרדס ברמן (היום זהו המשך של רחוב חזון איש), מצא הגרב"צ את שעת הכושר להתייעץ עמו בנושא הבא.

בבית הוריו של הגרב"צ, הג"ר שמואל פלמן זצ"ל רב שכונת "היכל מאיר" בתל אביב, התגוררה לעת זקנתה הסבתא, אמו של אביו ר' שמואל. מטבע הדברים הקשר בין הסבתא לנכדים שהתגוררו עימה יחד היה מאוד חזק, והסבתא נהנתה רבות מחברת נכדה ונכדותיה. בתקופה מסוימת הסבתא לא חשה בטוב, והוצרכה להתאשפז בבית החולים לרפואתה, המשפחה דאגה כל הזמן לשהות לצידה ולעזור לה לעבור בקלות ובמהירות את ימי ההחלמה.

הגר"צ שכבר היה בעת ההיא בישיבה, היה מגיע מפעם לפעם לביקור קצר כדי לשמחה ולדרוש בשלומה, ומיד היה שב לישיבה לתורתו ולעבודתו. הסבתא שמאוד נהנתה כאשר נכדה הגרב"צ בא אליה, ביקשה ממנו שוב ושוב שיואיל לבוא לעיתים יותר קרובות, ולזמן יותר ממושך.

הגר"צ לא ידע מה לעשות, מצד אחד עתה הינו בחור ישיבה, ותפקידו ללמוד בכל עת, ואם ילך לבקר הרבה את הסבתא לא יוכל לשבת וללמוד כל היום, הוא יצטרך הרבה זמן לבטל בשביל לשהות לצידה כמו שהיא רוצה. ומצד שני, אולי עתה זהו תפקידו לשמח את הסבתא במחלתה, וזהו כמצווה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים, וחייב ללכת לבקרה אפילו שזה יבוא על חשבון הלימוד. ומצד שלישי, הוא לא היה היחידי מבין בני המשפחה ששהו לצידה. בני המשפחה היו כל הזמן לידה, וממילא מי אומר שזה נחשב כמצווה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים, הרי יש אחרים שעושים כבר את המצווה הזו. אלא שבכל זאת הסבתא מבקשת שדווקא הוא יבוא, ואולי על זה אינו מחויב לבטל מתלמודו.

את כל הספק הזה עם כל צדדיו שטח הגרב"צ לפני החזון איש, בעת הזו שהתלווה עימו בטיולו הקבוע, ועתה המתין לשמוע את דבריו – דברי אלוקים חיים – מה עליו לעשות בעת הזו ובמצב הזה.

משל ונמשל

כל שמעשיו מרובין מחכמתו למה הוא דומה, לאילן שענפיו מועטין ושרשיו מרובין, שאפילו כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזין אותו ממקומו (אבות ג' – כ"ב)

דוד המלך נעים ומירות ישראל מדמה את הצדיק לתמר כנאמר (תהלים צ"ב י"ג) צדיק כתמר יפרח שהוא עץ שורשי גבוה ואילו את הרשע הוא מדמה לעשב שנאמר שם (צ"ב ח') בפרוח רשעים כמו עשב מה ביניהם?

משל לשני אנשים שעמדו למרגלות עץ תמר אמר האחד לחבירו לפי השערתי גבוה העץ עשרים אמה, אמר לו השני לא כן גבוה יותר מעשרים וחמש אמות, מיהר הראשון וטיפס על העץ, מדדו בחבל מדה ומצאו עשרים אמות בדיוק. וחבירו עדיין בשלל, טועה אתה ואיתי הצדק, אם תרצה מוכן אני להתערב עמך, הסכים החבר בשמחה הרי זה רווח ודאי, השלישו עשרה דינרים דמי התערבות. ואז נטל השני את כלי החפירה, והעמיק את הקרקע חמש אמות, והאילן עדיין עומד איתן, הוא זכה בהתערבות ונטל את הכסף, למד חברו המפסיד את הלקח, יום אחד יצא לטייל עם חבר אחר בשדה וראו עשבים גבוהים, שאל הראשון את חברו אמור לי: כמה גובהם של העשבים? עונה לו השני להערכתני חמשה טפחים לכל היותר, אמר החבר לא כן ארכן יותר משבעה. נטל חברו סרט מדה וראה שגבהו באמת חמשה טפחים כאשר אמר, החבר בעל הניסיון מתעקש: שבעה יש כאן, ואם תרצה אני מוכן להתערב, ובליבו השב הנה אמלא את חסרוני בתוספת מרובה, ואשלים את הפסדי מהתערבות הקודמת. החליטו השנים להתערב בעשרים דינרים ואז ניגש החבר וחפר סביב העשב כשם שעשה חברו ביחס לעץ, אך להפתעתו הרבה לאחר מספר אצבעות שחפר, כרע העשב ונפל, ושוב נחל הוא אכזבה, והפסיד שנית את ההתערבות והפעם עשרים דינרים.

הרשע נמשל לעשב ואינו אלא מה שנראה כלפי חוץ, על פני השטח אין לו שרשים, אין לו אחיזה בקרקע, כולו חיצוני, הרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו, לעומתו הצדיק נדמה לתמר, מלבד תכונתו הנגלית עוד עמקו שורשיו, בנוסף לענפיו המהנים למי שיושב בצילם על ידי מעשיו הטובים המרובים מחכמתו, אפילו כל רוחות שבעולם באות ונושבות אין מזיזין אותו ממקומו.

(עוד יוסף חי)

השגחה פרטית

לפני למעלה ממאתיים וחמישים שנה, חי בספרד יהודי שעלה והגיע לדרגת שר. שונאי ישראל לא יכלו לסבול עובדה זו והלשינו עליו שהוא מחזיק ביהדותו בסתר, ואסרוהו הכמרים ושפטו אותו. כמו בכל המקרים הדומים יצא פסק דינו: מוות בשריפה. שר זה היה אהוב על המלך ועל אף שמשפטים מסוג זה היו שייכים לכמרים ולא למלוכה, ביקש המלך שידחו את שריפתו לעוד שנה, עד שהשר ימסור את כל עניני המלוכה שהיו תחת ידו למחליפיו. נשאו פניו של המלך ודחו את הוצאת פסק הדין לשנה. כעבור שנה ביקש המלך לדחות את ביצוע פסק הדין לחודש נוסף, משעבר החדש ביקש המלך לדחות בשבוע נוסף, וכעבור שבוע בקש לדחות ליום נוסף.

בבוא היום המוגבל הודיעו בכל העיר שהיום ישרפו את השר פלוני בן פלוני, וכל בני העיר הוזמנו לראות את שריפתו, מקום היה מוכן לכל הבאים לצפות במחזה מעבר מזה, ומקום השריפה והעוסקים בה מהעבר השני. פתאום רעדה האדמה במקום השריפה, מי שיכל ברח מן המקום, אך רבים נהרגו. בתוך כל ההמולה ברח השר ועל ידי השתדלות המלך בסתר, נמלט השר אל מחוץ לתחום מדינת ספרד. שר זה היה חוקר ופילוסוף והתחיל בחקירות אם הנס שקרה לו ברעידת האדמה היה במקרה, כלומר שבמקום היתה צריכה להיות בלאו הכי רעידת אדמה, ורק במקרה היה זה בדיוק באותה השעה שהוא עמד לעלות על המוקד, או שרעידת אדמה זו נעשתה במיוחד מהשמים בשבילו כדי להצילו. החליט השר שאם לאחר חקירותיו ודרישותיו יגיע למסקנה שזה היה מקרה בלבד, לא ינהג כיהודי בגלוי אלא יהיה יהודי בסתר כפי שהיה עד היום, אולם אם יגיע למסקנה שענין זה נברא לכתחילה בשבילו, אזי יגלה את יהדותו ובפרט שנמצא כבר מחוץ לספרד. בחקירה זו היה נושא ונותן עם כל חכמי אשכנז, אולם לא סיפר להם שהוא בעצמו השר ואיתו קרה המעשה, אלא סיפר שכך קרה לאדם אלמוני, כל אחד מהחכמים אמר לו את דעתו, אך עדיין לא נחה דעתו מדבריהם.

והנה שמע על הרה"ק רבי ישראל בעש"ט זיע"א והחליט לנסוע אליו. הוא בא אל הבעש"ט ונכנס לחצר, בחצר עמד יהודי בין הסוסים וליטפם, היה זה הרה"ק רבי זאב קיצעס זיע"א (יומא דהילולא י"ג מרחשון) אחד מתלמידי הבעש"ט, ושאל אותו השר היכן הבעש"ט? הראהו רבי זאב את ביתו, כשהשר נכנס אל הבעש"ט אמר לו הצדיק שלום עליך השר פלוני מספרד, נבהל השר מאד כי אף אחד לא זיהה אותו עד כה, והבין תכף כי איש קדוש הוא. עודו מהרהר בדבר, המשיך הבעש"ט ואמר לו: ועל שאלתך יענה לך תלמידי אשר ראית בחצר על יד הסוסים. כשניגש אליו השר, אמר לו רבי זאב: נניח שמששת ימי בראשית היתה במחשבה הקדומה שביום מסוים זה, בשעה זו, ברגע זה, במקום פלוני תהיה רעידת אדמה, אולם עצם העובדה שנודמנה לך, שזמן ביצוע הגזרה יהיה בעת ובעונה זו, ובמקום זה דווקא, לא קודם ולא אחר כך, הרי זה השגחה פרטית. חידוש זה שחידש לו תלמיד הבעש"ט נתקבל אצלו ונחה דעתו, ומאז והלאה התנהג כיהודי לכל דבר בגלוי ובפרהסיא, והיה מקושר לבעש"ט הקדוש.

צ"ן אדם לחברו

אני מעניק אהבה כה גדולה לשונאי עד שנהפכים לאוהבי מסופר: בעיר מגוריו של הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאסוב בעל "אהבת שלום" זיע"א (יומא דהילולא י"ז מרחשוון), דר יהודי אלים אשר היה מפיל חיתתו על כולם, הלה העזו להציק גם לרבי והיה רודפו ומיצר לו מאד, ברם יהודי נשאר יהודי, ובצר לו פנה הוא עצמו אל הרבי לשאול ממנו עצה ותושיה.

מקורבי הרבי בראותם את העריץ מגיע לבית הרבי, היו בטוחים כי הרבי יצוה להשליכו החוצה, להפתעת כולם קיבלו הרבי בחביבות, פנה אליו באהבה ושאלו: ידידי היקר מה מעיק על לבך? הלה החל שופך בפני הרבי את מר לבו, שכל עסקיו מתמוטטים בזה אחר זה, וכי מצבו בכי רע. משמשו של הרבי שהיה נוכח בחדר, היה בטוח שהרבי יטיף מוסר לאותו איש אלים על התנהגותו המושחתת, אולם הרבי לא נהג כן, הוא החל לעודדו כי אסור ליהודי להתיימש, הקב"ה שעוזר לכולם יעזור גם לך, הוא דיבר על לבו דברי עידוד וברכו, אולם הלה לא הסתפק באיחולי הרבי, הוא פנה ישירות ואמר: בתי בגרה ואין לי פרוטה לנדוניה עבורה ואינני יכול להשיאה. המשמש רצה להתפרץ ולצעוק לעברו אינך מתבייש? לא די שכה

רדת את הרבי, הינך עוד מעזי לפנות אליו בסיפורים כאלה, ואולי תרצה שהרבי יעניק לך את כל כסף הנדוניה? אולם מיראת הרבי, שתק ולא הגיב. להפתעתו הגדולה פנה הצדיק אליו ושאלו כמה מעות דרושות לך? הלה הופתע משאלת הרבי ונקב סכום הגון של זהובים, בלא אומר ודברים פתח הרבי את המגירה ונתן את כל הסכום הנכבד למי שהיה שונאו ורודפו שנים רבות.

הדבר היה נשאר בסוד, אלמלא אותו עריץ שיצא מכליו נרגש ונסער, עד שהחל מספר לאנשי קאסוב על גודל מידותיו של רבי מנחם מענדל שהעניק לרודפו סכום כה גדול. הדבר חרה לרבי יצחק אחיו של רבי מנחם מענדל, אשר בא ורטן לפניו האם עד כדי כך צריך להיות וותרן? בבית הרבי כמעט אין מאומה, החנונים מסרבים לתת מצרכים בהקפה לרבנית בטענם כי החובות עברו את הגבול, ואילו לאדם שהציק כל כך לרבי ולכל אנשי קאסוב צריך לתת סכום כה גדול? הפטיר הרבי ואמר: כבר קדמך אחר בטענותיך ואף הוא לא העלה דבר, הלא הוא היצר הרע בכבודו ובעצמו, אשר נימק לי ביתר כשרון, וברוך ה' שלא שמעתיו. וכה היה אומר, "אני מעניק אהבה כה גדולה לשונאי עד שנהפכים לאוהבי"

הילולא דצדקיא

שבת קודש י"א מרחשון משתלח בן חנוך רחל אמנו בנימין בן יעקב משבטי י-ה הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנוביל ב"ר צבי (תקנ"ח) (הרה"ק רבי אברהם ב"ר יצחק מתתיהו מסלונים (יסוד העבודה - תרמ"ד) יום שני י"ג מרחשון הרה"ק רבי זאב וואלף קיצעס (תלמיד הבעש"ט - תקמ"ט) הרה"ק רבי ברוך מקאסוב ב"ר אברהם (יסוד האמונה ועמוד העבודה - תקמ"ג) יום שלישי י"ד מרחשון הרה"ק רבי אברהם אלימלך הי"ד מקארלין ב"ר ישראל (תש"ג) יום רביעי ט"ו מרחשון מתתיהו בן יחנן כהן גדול הרה"ק רבי צבי הירש מטשורטקוב ב"ר מאיר מטיקטין (תקי"ד) הרה"ק רבי לייב בעל היסורים (תקצ"ז) הרה"ק רבי אברהם ישעיהו (חוון איש) ב"ר שמריהו יוסף (תשי"ד) הרה"ק רבי שמואל מדאראג (אמרי שפר) ב"ר שרגא פייביש (תרמ"ב) יום חמישי ט"ז מרחשון רבי עמרם חסידיא ב"ר משה נחום - תקצ"ז) הגה"צ רבי אלעזר מן שך ב"ר עזריאל (תשס"ב) יום שישי י"ז מרחשון הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאסוב ב"ר יעקב קאפיל (אהבת שלום - תקפ"ו) זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודר" הפרוס יוסף הדרום על המצוות.

האוכל בשוק (ג)

א) יש אומרים שרק אדם שדרכו לאכול בקביעות בשוק - נפסל לעדות, אבל אדם שאין דרכו בכך - ורק בדרך מקרה אכל בשוק, אינו נפסל לעדות. אך תלמיד חכם ידקק שלא יאכל גם פעם אחת, שלא ילמדו ממנו [שדה יצחק קידושין שם]. (שלמי חיים, להג"ר חיים מלין שליט"א)

ב) יש אומרים שאינו נפסל לעדות אלא באוכל בשוק ופניו כלפי השוק - היינו העוברים ושבבים, אבל אם פונה לוויית אחרת מן השוק, אם כן מוכח מתוך מעשיו שבוש הוא מבני אדם, ואינו נפסל לעדות [באר יצחק ירושלמי מעשרות ג' ב]. אך תלמיד חכם יחמיר על עצמו גם בזה. (שם)

ג) לדעת רבינו תם בתוס', ענין פסול האוכל בשוק אינו אלא בסעודה דפת, דהוי גנאי יותר (ויש אומרים שהגנאי לפי שמברך ברכת המזון בשוק [ריטב"א ותורא"ש קידושין שם]). (שם)

נדבת הר"ר דוד שנייבוים הי"ו
לזכות בתו שרה תחי' הנולדה לו במו"ט
יזכו לרווחת מכל יוצ"ח רות תענוג ונחת
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא. אמן

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוצא לאור י"ג בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת לָךְ לָךְ - נְסִיחוֹתֶיךָ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ

"וּמַלְכֵי צֶדֶק מְלָךְ שְׁלָם הוֹצִיא לְחַם וַיֵּינן וְהוּא כֹהֵן לְאֵל-עֵלְיוֹן.

וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר" (בראשית יד, יח-ט)

ככתוב: "וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַבְּזָהָב" (בראשית יג, ב). למרות זאת הלך "אֵל מְקוֹם הַמַּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשִׁיטָה" (בראשית יג, ד). כלומר נשאר בצדקותו כמו מקודם.

לחם, כידוע, מורה על עוני, כפי שנאמר: "לְחֶם צָר וּמִים לְחֶץ" (ישעיהו ל, כ). ועוד אמרו חז"ל (אבות ו, ד): "פֶת בַּמֶּלַח תֹּאכֵל". ואילו היין מרמז על עשירות ומותרות שהאדם יכול להרשות לעצמו.

אברהם אבינו ע"ה אשר זכה לעמוד בשני הניסיונות הללו, קיבל ממלכי צדק, שהיה כהן-ברכה.

ומפני מה הגיעה לו ברכה זו? בזכות הלחם והיין, שתי המערכות שבהן עמד בגבורה וניצח!

וזה מה שכתוב בפסוק: "וּמַלְכֵי צֶדֶק מְלָךְ שְׁלָם הוֹצִיא לְחַם וַיֵּינן" (בראשית יד, יח). כלומר, שסיפר לכולם שאברהם אבינו עמד בניסיון העוני ואחר כך עמד בגבורה גם בניסיון העושר וממילא גם מגיעה לו ברכה, וזה המשך הפסוקים: "וְהוּא כֹהֵן לְאֵל-עֵלְיוֹן. וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר" (בראשית יד, יח-ט).

(מעובד מתוך 'מתוק האור')

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסו שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

סדר המילים בפסוק אינו מובן. לכאורה היה צריך לומר: "ומלכי צדק מלך שלם כהן לא-ל עליון הוציא לחם ויין"?

מעבר לזאת, עלינו להבין- מדוע הוציא מלכי צדק דווקא את שני סוגי המאכלים האלו כשבא לקדם את פני אברהם אבינו כאשר שב מן המלחמה?

בספר 'תולדות חיים' מובא, שקיימים בעולם שני מיני ניסיונות הפוכים זה מזה:

האחד הוא ניסיון העוני, העלול חלילה להעביר את האדם על דעתו ועל דעת קונו כמבואר בגמרא (עירובין מא.).

והשני הוא ניסיון העושר החמור עוד יותר ממנו, שכן האדם עלול להתגאות ולהתנשא בעושרו ועלול לשכוח כי הכול מאיתו יתברך לעד ולעולמי עולמים.

ועל כך התפלל שלמה המלך: "רֹאשׁ וְעֵשֶׂר אֶל תִּתֶּן לִי הַטְּרִיפֵנִי לְחֶם חֶקִי. פֶּן אֶשְׁבַּע וְכַחֲשֵׁתִי וְאָמַרְתִּי מִי ה' וְפֶן אֲרַשׁ וְגִנַּבְתִּי וְתַפְשֵׁתִי שֵׁם אֱלֹהֵי" (משלי ל, ט).

והנה אברהם אבינו ע"ה, שכל חייו היו שרשרת ארוכה של ניסיונות, התנסה בשני הניסיונות הללו ועמד בהם.

בתקופת ילדותו עזב את ארץ מולדתו, ולאחר מכן, כאשר הגיע לארץ ישראל, נאלץ לרדת מצרימה בעירום ובחוסר כל, עד שלא היה בידו לשלם אפילו בעד אכסניה ששכר ללון.

בהמשך השפיע הקב"ה עליו עושר ונכסים,

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"מ קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימני וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימני תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מסף בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימני בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל נעמה בת שרה בנימין בן ברכה יודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בו אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בו שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלהיו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

להצלחת ורפואת כל עם ישראל

זמני לבה		
י"ג	כנסת לבה	זאת לבה
17:55	17:21	16:10
17:51	17:18	16:26
17:51	17:18	16:26
17:55	17:21	16:29

שואל ומשיב בהלכה - תרומות ומעשרות - חלק י'

מה הדין של המתארח אצל חבירו וחושש שהמאכלים המוגשים לו אינם מעושרים?

שאלה: **?**

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה: **!**

אדם שעתיד להתארח אצל חבירו בשבת והמארח קונה פירות מן השוק, וחושש האורח, שמא הפירות אינם מעושרים, יכול להתנות מערב שבת. אולם אם הפירות טבל ודאי, שקטף אותם בעל הבית מגינתו ואינו מעשר את הפירות והירקות, לא מועיל, אם האורח יעשה תנאי מערב שבת. **הערה:** כאשר האדם אינו הבעלים של הפירות ואינם ברשותו לא מועיל תנאי, אלא כאשר הם ספק מעושרין.

בן המתארח אצל אביו, יכול לעשות תנאי על פירות שיוגשו לפניו אף שהם טבל ודאי, כיוון שיש לו זכות לאכול מהפירות, דינו כמו שנמצאים ברשותו, ויכול להתנות על המעשר מערב שבת. **מקורות:** דרך אמונה (פ"ט מה' מעשר ציון ההלכה אות קכ) בשם החזו"א. אולם אינו יכול להפריש על כלל הפירות. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן שלא ס"מ, מא). בספר מצוות הארץ- כהנא (פט"ז, ג).

מי שהזמין חדר בבית מלון או בבית הארחה, ואינו יודע אם הפירות מעושרים, יכול להתנות מערב שבת על המעשר ויעשר בשבת, כיוון שמשלם על האירוח - דינו כמי שהפירות ברשותו. **מקורות:** קדושת הארץ (עמוד רלג).

מפעל בית הבד לשמן זית בבעלות גוי, ועובדים בו פועלים יהודים בסחיתת שמן מהזיתים, השמן פטור מתרומות ומעשרות, כיוון שהמפעל הוא של גוי נחשב כמירוח של גוי. **מקורות:** חזון עובדיה- תרומות ומעשרות (עמוד פז).

הקונה זיתים מהגוי, אף שהיהודי כבש אותם - פטורים מתרומות ומעשרות. כיון שנגמרה המלאכה אצל הגוי. **מקורות:** שו"ת יביע אומר ח"ה (חיו"ד סימן כט). כדן הקונה מגוי ירקות שלא ראויים לאכילה אלא בבישול, אף שהיהודי בישלם, נחשב גמר המלאכה אצל הגוי ופטורים מתרומות ומעשרות. וע"ע בשו"ת מאמר מרדכי להראש"ל הגר"מ אליהו זצ"ל ח"ג (סימן יט עמוד קנד) שדין זיתים כדן ענבים, וזיתים שאינם ראויים לאכילה, והוא מכשירו לאכילה, הוי גמר מלאכה ע"י ישראל. אבל, אם יתברר, שסתמן לאכילה, או רובם לאכילה, יהיה פטור ממעשר, כי דינם ככל הפירות. ולכן, זיתים שחורים הראויים לאכילה ע"י הדחק וכושפין אותם למתקן, הרי נראה, שסתמן לאכילה, וא"כ נגמרה המלאכה ע"י הגוי ופטור מלעשר. אבל זיתים ירוקים, שסתמן לשמן, אם כושפין הוא גומר מלאכתם וחייב לעשר. וע"ע בשו"ת דברי בניהו חכ"ד (סימן עב).

הסתפקות במועט

בספר **'פניני אברהם'** מובא סיפור מופלא על רבותינו, עד כמה הם הסתפקו במועט. ומעשה שהיה - כך היה: אחד העובדים בישיבת 'פורת יוסף' פנה פעם אל ראש הישיבה הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל וביקש, שיפעל למענו שיקבל העלאה במשכורתו. "אני אומנם עובד זוטר", אמר האיש, "אולם בכל זאת, אולי יהיה אפשר".

הרב שמע את הבקשה והבטיח לבדוק את הנושא. העובד לא הסתפק בכך, שדיבר עם הרב, אלא החל בכוחות עצמו לבדוק מקרוב את העניינים.

באחד הימים הזדמן לו להיכנס למשרד המזכירות כשאר שם איש, לקח את הצ'קים, שהיו מונחים על השולחן והחל לעיין בהם כדי לראות, מהו גובה המשכורת של כל אחד מהעובדים בישיבה. לתדהמתו הרבה גילה, כי משכורתו של ראש הישיבה - קטנה משלו!

כאשר פגש לאחר מכן את הרב צדקה אמר לו: "את חטאיי אני מזכיר היום. נכנסתי למשרד הישיבה וגיליתי, שמשכורתו של הרב נמוכה משלי, שאני עובד פשוט בישיבה! הרב ידע, שאני לא אעבור על זה בשתיקה!". כששמע הרב את הדברים, לקח אותו אל אחד מחדרי הישיבה, סגר את הדלת ובמשך שעתיים דיבר איתו, שלא יעשה מאומה בעניין זה, ולא עזב אותו עד שהבטיח, שלא יוציא מילה מפיו ולא יעשה דבר בנידון.

מחשבה על השני

בימיו האחרונים של הגאון רבי יעקב ילנסקי זצ"ל גבר עליו חוליו. אשתו הצדקת טיפלה בו במסירות ולא משה ממיטת חוליו. באחד הימים פנה אליה ואמר: "האם את יכולה להביא לי מעט אורז?". מיד כיתתה הרבנית את רגליה להביא לרב את מבוקשו. באותם הימים היה דוחק גדול והמשימה לא הייתה פשוטה. במאמצים רבים השיגה הרבנית מעט אורז, בישלה אותו והגישה לבעלה. אמר לה הרב: "האורז לא בשבילי צדיקה, הוא בשבילך, את חייבת לאכול...".

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PrineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הרב הצדיק בנימין זאב חשין זצ"ל

הרב הצדיק בנימין זאב חשין זצ"ל: נולד ב-כ"א אב בירושלים. כבר מילדותו הצטיין בחריפותו ושקידתו המופלגת וכן בגיל קטן היה זהר מאוד לא להשמיע קול בכי כדי לא לצער את הוריו. למד בישיבת 'עץ חיים' וזכה לסיים את הש"ס כולו לפני החתונה. אישתו סיפרה כי רבינו היה קם בכל לילה לאמירת 'תיקון חצות' בבכיות קורעות לב, עד שהייתה מבקשת ממנו שיפסיק, כי בכיותיו קורעות לה את הלב!

מגדולי חסידי ברסלב. מקובל. ראש ישיבת המקובלים 'שער השמיים'. ניחן במתק שפתיים. טרח רבות בקירוב רחוקים באמצעות שיעוריו. רבים השיב מעוון. המקובל ר' ציון ברכה התבטא כלפיו: **"צדיק יסוד עולם"**. והמקובל הצדיק הרב מרדכי שרעבי העריכו מאוד והיה רגיל לומר: "רבי בנימין זאב חשין קדוש קדוש", ובכל פעם שראה אותו נכנס, היה מהדר וקם מכיסאו. מלומד בניסים. גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן.

שקידתו בתורה הייתה מופלאה. היה בקי עצום בחוכמת היד והפרצוף. התנהג בפשטות. לעיתים היה נוסע לאשדוד אל האדמו"ר רבי מאיר אבוחצירא, עימו היה עוסק בצוואת בתורת הסוד. עורר תדיר על מעלתו העצומה של התיקון הכללי וכן לסיים בכל שבוע לפחות פעמיים את ספר התהילים, פעם אחת בימות החול ופעם שניה בשבת קודש והוא תיקון גדול לכל הפגמים. נפטר ב-י"ז חשוון ה'תשמ"ט (1989). ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: ר' נחמיה. **אימו:** מרת פינה רילה. **אשתו:** מרת חנה ליבא. **ילדיו:** ר' צבי (משיב בישיבת מיר וחסיד ברסלב גאון בנגלה ובנסתר), ר' אהרון, ר' יוסף צבי ור' דוד. **מרבתי:** הצדיק הנסתר ר' ישראל יצחק משי זה"ב. **מתלמידי:** הגאונים ר' ראובן אלבז, ר' יעקב ישראל לוגאסי, ר' רפאל זר, ר' בנימין בצרי, ר' אורי זוהר ועוד רבים. **חברותא:** הגאונים- מרן ר' שלמה זלמן אוירבך זצ"ל, המקובל ר' מרדכי שרעבי זצ"ל, המקובל ר' ציון ברכה זצ"ל.

ערב שבת אחת, אירעה תקלה חריפה ברכבו של נהגו המסור ר' אליעזר ב"ח הי"ו, ועקב כך המשאבה של הרכב התרוקנה מן השמן כליל. בעל מוסך שבדק את הרכב אמר: **"הבעיה מורכבת, ורק לאחר השבת אפשר לתקנה"**, וביקש, שיבוא אליו לאחר השבת. באותו יום התכונן רבינו כדרוכו לנסוע לכותל, אולם התפלא מדוע ר' אליעזר רוצה להזמין מונית, כשהוברה לו, כי אי אפשר לנסוע ברכב הפרטי, נענה הצדיק ואמר: **"ר' אליעזר, כי בשמחה תצאו. ניסע ברכבך כדרכנו לכותל"**.

הלה ניסה להסביר, כי הדבר לא מציאותי, אך רבינו חזר על דבריו שוב, **ואכן למרבה הפלא, נסע הרכב לכותל כאשר המשאבה הרוסה וללא שמן**. ביציאתם מן הכותל שוב אמר לו רבינו: **"כי בשמחה תצאו"** - ומיד החלו בנסיעה והגיעו לבית הרב במהירות יותר מן הרגיל. בשבוע שלאחר מכן לקח ר' אליעזר את רכבו למוסך.

כשנבדק הרכב ע"י בעל המוסך, תמה הלה על ר' אליעזר: **"באת לצחוק ממני? הרי תיקנת כבר את הבעיה... המשאבה מצוינת, והשמן במשאבה מלא"**. הלה סיפר לו בקצרה את אשר אירע ביום שיש, ועל גדולתו וקדושתו של הצדיק הרב חשין זצ"ל, בעל המוסך התרגש ואמר: **"אתה חייב לקחת אותי להתברך מהרב הזה"**.

לפני יותר מעשרים ושש שנים, הרב בנימין זאב חשין היה נותן שיעור שבועי בבית הכנסת כל יום שלישי. ליד אותו בית-כנסת גר אדם שבלשון המעטה לא אהב זאת, והיה מרעיש בכוונה, כדי להפריע לשיעור. הרב יצא אליו וביקש ממנו בעדינות, שלא יפריע. **אותו אדם תפס בזקנו של הרב, והתחיל למשוך אותו בכוח, תוך כדי שהוא קורא בקול לאשתו: "תביאי מהר מספריים"**. מיד ניגשו מספר אנשים מבית-הכנסת והדפו את האדם המתפרע. **למחרת היום, אותו אדם התיישב בתחנת אוטובוס, ברחוב ז'בוטינסקי בר"ג, ולא קם יותר**.

נכדו הרה"ג ר' יצחק חשין שליט"א סיפר, כי היה פעם יהודי המתגורר בצרפת, אשר חלם פעם אחר פעם על איזה 'קן' המעוררו שוב ושוב לחזור לדרך ה', הלה נשבר וסיפר את חלומותיו לדודו המתגורר בארץ הקודש, דודו יעץ לו כי יבוא ארצה ויחד יסעו לשריד בית מקדשנו הכותל המערבי להתפלל לה'. והנה, כשהגיעו לכותל הוא רואה לפתע איזה 'קן' היושב ואומר תהילים, **הלה רק ראה את פניו נפל והתעלף במקום**. כשחזר להכרתו שאלו אותו: **"מה קרה?" הלה סיפר כי זה הזקן אשר הופיע לו בחלום כמה פעמים בצרפת, והזהיר אותו, שיחזור למוטב. זקן זה היה לא אחר מאשר רבינו בנימין זאב חשין זצ"ל**.

ויפר הרב מנשה גליקזאהן על ענוותנותו המופלאה של רבינו: באחד משיעוריו הקבועים בספר ליקוטי מוהר"ן, כשהקהל גומע בצמא את אימרותיו נכנס אדם שדעתו השתבשה עליו רח"ל, **וסטר על לחיו של רבינו**. הציבור שהיה בהלם מהמחזה המביש, רצו לטפל באותו אדם ולהוכיח אותו על שביזה ת"ח, אך רבינו עצר בעדם והמשיך בשיעור, כאילו לא אירע דבר. וכאילו לא די בכך ניגש רבינו באצילות רוח לאותו יהודי אומלל והגיש לו כוס מיץ קר. אשר תלמידיו מזגו לו לפני כן. כשהגיע לביתו, לאחר אותו מקרה הפטיר בשפלותו שכנראה מחמת החום הכבד ששרר במקום, עשה אותו יהודי, מה שעשה.

פעם אחת הזמינו את רבינו לשאת את דבריו. רבינו כמובן ניאות להזמנה. משוש חייו היו השיעורים, בהם היה מלהיב את נשמות ישראל לאביהם שבשמיים. כשהתקרב היום המיועד, נתלו מודעות ענק על לוחות המודעות בירושלים ובהם נכתב, **כי הרב הגאון ר' בנימין זאב חשין ימסור דרשה וכו'**. רבינו שסלד כל ימיו מתארים ומקילוסין, כאב על אותם תארים שנכתבו במודעות. מה עשה? **הלך ממודעה למודעה וקרע את המילים 'הרב הגאון'**. וכך נראה רבינו הולך ברחובות ומשמיט תארים, שסלד מהם בתכלית.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

עֲנוּהַ מְפֹלָאָה

כך נהג גם הגאון רבי מאיר איזנשטטר אש זצ"ל, מגדולי וראשוני תלמידיו של החת"ם סופר, שכיהן כרב ואב"ד העיר אונגוואר, אשר העריץ את רבו מאוד, וגם זכה ממנו ליחס של חיבה והערכה.

ויהי היום וסערה התרגשה בפתח חדרו של גדול הדור. על מפתן חדרו של החת"ם סופר ניצב הגאון רבי מאיר איזנשטטר אש, כשהוא נרעש ונרגש וממראה פניו היה ניתן לראות, כי דבר מה מסעיר בוער בקרבו.

אותה שעה, שעת צהריים, החת"ם סופר הניח קמעא את ראשו כדי לאגור כוחות לקראת המשך יומו העמוס בתורה ובעבודה. בנו של החת"ם סופר, הגאון ר' שמעון, שחש בסערת הנפש שהגאון רבי מאיר אש היה נתון בה, ניגש אליו וביקש לברר על מה ולמה.

אנחה עמוקה נפלטה מקרבו של רבי מאיר, עת פרק את סגור ליבו ואמר: "ולמה לא? עד כה תיאר אותי רבינו בתשובותיו 'תלמידי', וזה כמה ימים חסר בתשובות רבינו אלי תואר זה. בוודאי חטאתי, חס ושלום, שלא זכיתי להימנות בין תלמידיו, עקב כך באתי לשאול ולדרוש סיבת הדבר הזה".

הגאון רבי מאיר איזנשטטר אש זצ"ל, גאון בזכות עצמו, אב בית דין בעיר גדולה ומכובדת, אינו מוצא מרגוע לנפשו בשל כך, שרבו, החת"ם סופר, אינו מכנהו 'תלמידי'.

כאשר ראה רבי שמעון סופר את צערו של רבי מאיר, הוא נכנס אל חדרו של אביו וסיפר לו על תלמידו הגדול רבי מאיר אש, ושהוא חש צער עז, על כך שאביו הפסיק לכנותו במכתביו בתואר הנכסף 'תלמידי'.

חיוך רחב עלה על פני החת"ם סופר והוא ביקש מבנו להרגיע את תלמידו באומרו: "מדוע אתכבד בכבוד חברי, הוא גדל אל נכון מעל לראשי. אילו היה לי זמן פנוי כמו לרב מאונגוואר, הייתי גם אני בקי כזה בקודשים ובטהרות!".

והוסיף ואמר: "ומאחר שכיום תלמידי רבי מאיר בקי מעט יותר ממני בסדרים אלו, כיצד זה אוכל לכנותו 'תלמידי'?!".

הרי לנו מחזה מדהים. מצד אחד ניצב תלמיד חכם מובהק, שניהל את עדתו ברמה, המבקש בדמעות להימנות על תלמידיו של החת"ם סופר. זהו הכבוד הגדול ביותר, לו הוא יכול לצפות.

ומצד שני, גדול הדור, מרן החת"ם סופר, אינו מוכן לכנות את רבי מאיר כתלמיד, משום שבסדר קודשים ובסדר טהרות רבי מאיר בקי מעט יותר ממנו. ואם כן הוא יתכבד בכבוד תלמידו, כבוד שלדעתו אינו ראוי לו.

כיצד רבותינו דאגו לכבוד השני, זאת לא ניתן לתאר ולשער. הענווה המופלאה היא מנת חלקם. בפרשה אנו רואים, שכאשר שרה אימנו רואה שאינה זוכה לילדים היא פונה אל אברהם והיא נותנת את הגר שפחתה לו לאישה.

והנה אנו קוראים כי שרה פונה לאברהם אבינו וטוענת כלפיו כי הוא אינו מגיב ולא אומר דבר להגר, על אף שהיא מזלזלת בשרה ואומרת נגדה דברים איומים.

אברהם עונה ואומר לשרה: "הֲנֵה שְׁפַחְתְּךָ בְיָדְךָ, עָשִׂי לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ" (בראשית טז, ו). ואז שרה מענה את הגר היא בורחת מהבית, והמלאך פוגש בה על עין המים במדבר, הוא שואל אותה, מאין היא באה, ולאן היא הולכת.

והגר עונה כי מפני שרי גבירתה היא בורחת. והמלאך אומר לה לשוב ולהתענות תחת ידה. והרי היא אמרה, שהיא ברחא מאת שרה. ואם כן, מהי תשובת המלאך?

אפשר לפרש כך: למעשה אנו צריכים לדעת ששרה כשהיא נותנת את הגר שפחתה, היא לא רוצה, שאדם חשוב כמו אברהם אבינו יקח פילגש, ולכן היא נותנת לו את הגר לו לאישה. כלומר היא שומרת על כבודו.

ועל כן שרה אינה אומרת דבר להגר, שהרי היא כעת אשתו של אברהם אבינו והיא שווה אליה. אברהם אבינו לעומת זאת, אינו רוצה שיפגע כבודה של שרה, ומעולם לא לקח את הגר לאישה ולכן הוא אומר "הינה שפחתך בידך".

וכן שרה מעולם לא עינתה את הגר אלא נתנה לה את אותן עבודות, שהיא הייתה רגילה לעשות. אלא שהגר החלה להתגאות על שרה, ועל כן הרגישה זאת כעינוי.

ולכן המלאך אומר להגר שהיא צריכה לזכור את אותן שתי שאלות – דע מאין באת - ולאן אתה הולך. ובזה רמז לה על מידת הגאווה. והגר לא הבינה את השאלה. ועל כן המלאך החזיר אותה לשרה, כדי שתתקן את מידותיה.

לעומת זאת אי אפשר שלא להתפעל ולהתפעם מהענווה של רבותינו. על אף העובדה, כי הם לומדים תורה ימים וילות וידיעותיהם עצומות - אינם מתגאים.

רבי משה סופר זצ"ל, מרן הגאון החת"ם סופר, זכה להעמיד תלמידים, שגדלו ועלו בתורה, עד שהיו לתלמידי חכמים מובהקים שכינה כרבנים חשובים ברחבי הונגריה וגם מחוצה לה.

תלמידיו של החת"ם סופר העריצו וכיבדו אותו מאוד, ובכל בעיה או שאלה, שעלתה בפניהם והסתפקו בה, היו מתייעצים עם מורם הדגול. מלבד זאת היו התלמידים מתכתבים עם רבם, והם העלו שאלות הלכתיות רבות, שהתעוררו להם במהלך הלימוד תוך בקשת חוות דעתו.

לע"נ	תמצב"ה
הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזני זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין ז"ל	משה בן רוזה ז"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל
יוסף בר סעדה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	שמעון בן חנה ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

לך לך
גליון מס' 557

יציאת שבת: י"ם 17:22, ת"א 17:23

כניסת שבת: י"ם 16:09, ת"א 16:23

נלמד מהפרשה

"אל נא תהי מריבה בני ובניך"

כמה קשה היא מידת הכעס! כמה מקשה היא על חיינו של האדם, ואינה נותנת לו מנוח! אה, מה רב ערכה של אישיות רגועה ונינוחה! אם היינו מבינים באמת כמה הכעס מזיק לנו, ופוגע ברקמת חיינו - אין ספק שהיינו משרשים לחלוטין את המידה הרעה הזו מקרבנו, ולא היינו מניחים לעצמנו עד שהיינו מגיעים למצב שאיש לא היה מצליח להכעיסנו יותר. מעשה ביהודי שהיה רגזן במיוחד, והדבר הציק לו במאד, ומחמת כעסו, לא היה איש זה נסבל בביתו, וגם לא בקרב ידידיו. הוא ניסה להיגמל מהכעס בדרכים שונות, אבל לא הצליח. בשלב מסוים הגיע האיש למרן הסטייפלר זצ"ל, ותינה לפניו את צערו הגדול: "כבר ניסיתי את כל העצות שבעולם ולא הועילו לי", אמר האיש. רבן של כל בני הגולה הביט בו ברוך, ואמר שיש עצה שיתכן ותגמול אותו מהכעס, אבל בתנאי אחד, "האם תהיה מוכן לקיים את התנאי שאציע בפניך?" - שאל. "כל תנאי שיאמר לי הרב, לא יהיה קשה בעדי על מנת להיפטר מההרגל הנורא של הכעס", הבטיח האיש. "לא אבקש ממך דבר קשה מדי", אמר לו מרן זצ"ל, "רק שתביט על הפנים שלי במשך חמש דקות תמימות, בלא הפסק והיסח הדעת כלל". היהודי שמע ושמח עד מאד. ראשית, באמת לא מדובר בתנאי קשה, ושנית, מי לא יסכים להסתכל על פניו של צדיק כ"הסטייפלר" והנה, רבינו זצ"ל מתחיל לעשות פרצופים שונים ומשונים בפניו הקדושות והעדינות, עין אחת למעלה ועין אחת למטה, לפתע הוא מראה פנים זועפות, מלאות חמה. וכך מחליף מפעם לפעם את פני קודשו ממבטים רגועים, לכאלה המביעים כעס וריתחה... והאיש עומד ומשתאה לנוכח המראה הכל כך חריג, אך כיון שהתחייב להסתכל חמש דקות ברציפות, לא הזיז עיניו מפניו הקדושות של מרן זצ"ל, והיה זה עבורו סיוט בל יתואר... והנה, חלפו להם 5 הדקות והסטייפלר חוזר לתואר (ולטוהר) פניו הרגילות. הוא פונה אל היהודי ואומר לו: "דע לך, כך נראה אדם כועס! ולא אחרת!" "רבינו", אמר הגר"א גניחובסקי: "ביקש להראות לאיש את עצמו ב'מראה' ולהציג בפניו כיצד הוא נראה כאשר הוא כועס, כדי שיבין וירגיש את צורתו הנלוזה, ויחדל ממידתו הרגועה". ואכן, היהודי סיפר שההמחשה של הסטייפלר מלווה אותו לאורך כל שנותיו, וכאשר הוא עומד לכעוס, הוא מצייר לעצמו את הבעות הפנים של אותו צדיק, ומיד הוא נמנע מן הכעס.

חשיבות התמיכה בלומדי התורה

"ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לא-ל עליון"

ולכאורה צריך להבין מה הקשר בין תחילת הפסוק לסופו, וכי משום שנתן מלכי צדק לחם ויין הוא נהפך לכהן?
אלא מבאר בעל החתם סופר זיע"א ע"פ הגמרא (יומא עא) האומרת: הרוצה לנסך יין על גבי המזבח, ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין ויחשב לו הדבר כאילו הקריב נסכים, ועוד איתא בחז"ל שולחנו של אדם מכפר ובתנאי שהשולחן לפני ה' ותלמידי חכמים מסובים עליו. ואם כן כשהיין והלחם הם כנסכים וכקרבתן ממילא בעל הבית הוא כהן. וזהו הקשר בין הדברים: "ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין" - לפני אברהם ושומרי מצוותיו. ומי לנו תלמיד חכם גדול מאברהם, וממילא נעשה הלחם כקרבתן והיין כנסכים - והוא נעשה כהן לאל עליון.
חז"ל הזכירו את האשה השונמית שאירחה את אלישע הנביא בביתה ואמרה לבעלה: "הנה נא ידעתי כי איש אלוקים קדוש הוא עובר עלינו תמיד", ומכאן דרשה הגמרא "עובר עלינו תמיד" כל המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ומאכילו ומשקהו ומהנהו מנכסיו מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב קרבן תמיד. רבותינו רצו להדגיש שזכות התורה עומדת לתומך בלומדי התורה כשם שעומדת ללומדי התורה. ומצינו בגמרא חכם בשם ר' שמעון ובכל פעם שמוזכר שמו - הוא מוזכר יחד עם אחיו, "שמעון אחי עזריה". והסיבה לכך כי עזריה תמך בשמעון אחיו שעסק בתורה, לכן הדגישו חכמים את שמו, לומר שזכות התורה עומדת לשניהם.

רבותינו מספרים (ברכות סג) על שלשה אנשים שזכו לסייע לתלמידי חכמים, ובזכות כך זכו למעלה גדולה, ואחד מהם היה יתרו שקירב את משה אליו בשעה שברח מפרעה, וכוונתו של יתרו היתה "לכבוד עצמו", כדי שמשה יקח את אחת מבנותיו לאשה שהרי יתרו ובנותיו היו מנוודים מבני ארצם כיון שנטש יתרו את אמונתם של בני עמו (מהרש"א) יתרו זכה שזכות זו תישמר לו ולבני בניו בשעה שציווה שמואל הנביא את שאול המלך להילחם ולהרוג בעמלק, פונה שאול המלך אל בני יתרו המכונים "קיני", "ויאמר שאול אל הקיני לכו סורו מתוך עמלקי פן אוסיפך עמו, ואתה עשיתה חסד עם כל בני ישראל בעלותם ממצרים ויטר קיני מתוך עמלק" כלומר, בני יתרו שגרו קרוב לעמלק היו עלולים להיפגע במלחמה, ולכן שאול מזהירם. ומכאן למדו רבותינו זכות המהנה תלמידי חכמים מנכסיו - קיימת לו ולבניו על אף שכוונתו היתה לשם עצמו וכ"ש שככוונתו לטובת התורה ולטובת לומדיה על אחת כמה וכמה.

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

חוזר בתשובה

איתך על קשר". "לא, דני", הוא אמר. "זה לא שהם שומרים על קשר קלוש. הם ממש בקשר יום-יומי, עוזרים ותומכים ואוהבים ומכבדים. אני מתפלל על מה שאתה אומר". "אבל זו האמת", אמרתי וחשתי כאב גדול, על תחילת ההבנה שלא זו בלבד שניתקו אותי קשר, פשוט הפלו אותי. אין שום דרך אחרת להסביר זאת. "אני לא מבין", שמעתי עצמי אומר מתוך כאבי, "אבא ואמא פשוט נתנו לך לחזור בתשובה, ולא אמרו מילה?" "ברור שלא", אמר אחי. "הם נלחמו בי בצורה שלא תיאמן. אני חושב שהם פעלו בצורה הרבה יותר נחרצת ממך ואפילו היו רגעים של אימים, אתה לא מבין מה עברתי". "אז איך הם בסוף הסכימו לחזרה שלך בתשובה?" "אני לא יודע איך", אמר. "אבל זה פשוט קרה". "אז זהו, שאצלי זה פשוט לא קרה. כעת הבנת את ההבדל?" "לא, לא היה מה לענות, ואני עוד הייתי בסוג של הלם וכאב, לפיכך שתקנו. "רגע אחד", אומר פתאום אחי, "מה עשית כדי לשכנע לרצות ולפייס אותם?" "על מה היה לי לפייס אותם?" "שאלתי "עשיתי להם משהו רע"? "לא. לא עשית משהו רע, אבל..." "אבל מה?" "הם חשבו שעשית משהו רע". "זו בעיה שלהם. לא?" "כמו שאני רואה זו הבעיה שלך. לא שלהם..." "כן, אבל הם לא יכלו להבין שזו זכותי לחזור בתשובה..." "הם יכלו, אבל הם לא השתמשו ביכולת הזו שלהם, ואתה זה שהיית צריך לפייס אותם. הם ההורים שלך. אתה רוצה להגיד לי שלא עשית כלום כדי לפייס אותם?" "ממש לא", אמרתי. "הייתי פגוע מהיחס שלהם, הם שנתנו לי בילדותי לעשות כל דבר אסור, פתאום כשהפכתי לחרדי, החליטו להילחם נגדי? אתה היית נוהג אחרת?" "נהגתי אחרת", אמר אחי. "שנה שלמה ירדתי על ברכיי וניסיתי לרצות אותם. הבטחתי שהם לא יפסידו מזו ורק ירוויחו. עשיתי את כל מה שיכולתי, ורק לאחר שנה התפייסו והם השלימו עם זה".

"אני לא מבין איך היית מסוגל", אמרתי.
"ואני לא מבין איך אתה היית מסוגל להיפרד מההורים, מהמשפחה, מהאחים שלך וממני בגלל ענייני כבוד.
"הם חתכו והפקירו אותי".

"מה שתגיד", אמר אחי, ושנינו ידענו שהוא צודק. "בתכלס אני חי איתם בשלום, הם תומכים כספית בי וברעייתי. שכחתי לספר לך, התחתנתי לפני שנתיים ויש לי ילד. ותתפלא, גם אבא ואמא התחזקו בדת. זה התחיל מאמא שנראית ממש חרדית. ואבא שהלך אחריה ושומר שבת תפילין וכשרות".

העולם התהפך עלי. לא האמנתי שאני שומע את מה ששמעתי. שוחחנו עוד ועוד. התברר שאחי מעורב עם כל הקהילה החרדית. בברית של בנו השתתפו כמאתיים אברכים ורבנים. חלקם חוזרים בתשובה וחלקם חרדים מלידה. שנינו עשינו אותו התהליך ואיפה אני ואיפה הוא. לא אאריך בדברים, קבענו לשמור על קשר והתחלנו להיפגש בקביעות. בתחילה היה קשה לי להודות באמת, אך בזכות האישיות שלו נפקחו עיניי. מסתבר שאני זה שנתקעתי לכל אורך הדרך, גם בנייתוק מהמשפחה וגם בחיבור לחברה החרדית והוא פשוט זרם לכל אורך הדרך. גם לא ניתק את יחסי המשפחה ואפילו סחב את המשפחה אחריו וגם התחבר ללא קושי לחברה החדשה. ככל שהיה קשה לי להודות בזה, זה דווקא הרגיע את כל המרמור הגדול שהיה בי. וככל שהבנתי שהאישיות שלי נוקשה יותר ומתקשה להתמודד עם שינויים ביחסים בין-אישיים, כך הצד הפגוע שלי התרפא יותר ויותר. בעזרת אחי הקטן מצאנו דרך להתפייס עם המשפחה. הילדים שלי זכו להכיר את סבא וסבתא (בעקבות העבודה היפה שעשה אחי). נתנה להם להתחבר אלי. עבודה קשה עשיתי במשך השנה ההיא, אך היו לה תוצאות. והתוצאה החשובה הייתה, חגיגת בר-המצווה של בני הבכור. כגודל הפחדים שלי, כך גודל השמחה שהייתה שם. כל משפחתי הייתה שם וכל אלה שלא ידעתי שהם חבריי. ישבתי שם על שולחן הכבוד, לימני אבי שיחי, לשמאלי רב חשוב ביותר, ומשני הצדדים רבנים ואנשי חינוך. ראיתי את פניו של בני קורנות מאושר, חשתי מכובד ושייך לחברה שבה אני חי כל כך הרבה זמן. הרגשתי שמחה שכמותה לא הרגשתי מעולם וידעתי, שהגיע קץ הבדידות שכפיתי על עצמי... בעצם מאז ילדותי. עשרים שנה לאחר ששבתי בתשובה - ידעתי אמנם מאוחר - שכעת זו תשובה שלמה ומושלמת. במקביל עשיתי כמה צעדים בעצת אחי שגרמו לי להבין, שאני מוקף בחברים רק שאישיותי לא נתנה להם להתחבר אלי. עבודה קשה עשיתי במשך השנה ההיא, אך היו לה תוצאות.

נולדתי כחילונוי לכל דבר. למדתי בתיכון, שרתתי בצבא, ובערך בגיל 25 חזרתי בתשובה לאחר שהשתתפתי בסמינר של 'ערכים'. שלוש שנים לאחר מכן נישאתי עם בעלת תשובה, בחתונה מצומצמת מאוד. מכיוון שהמשפחות שלנו משני הצדדים התנגדו בכל תוקף לצעד שעשינו, הם פשוט ניתקו אתנו קשר.

אני חייב להודות שזה לא היה פשוט בכלל, אך משמצאנו את האמת ידענו שלא נוכל לעזבה לעולמים. וכאן אני מגיע להתמודדות הגדולה שלנו. למדתי בכולל רגיל, כדי להיות חלק מהציבור החרדי. שלוש שנים לאחר נישואינו נולדה בתנו הבכורה. איך עזבתי את בית החולים לאחר הלידה. אב צעיר ומאושר. רצייתי להתקשר למישהו לספר את הבשורה הנפלאה. ואז התברר לי שאין לי למי. ההורים של רעייתי ושלי לא דיברו אתנו וכך כל בני המשפחה. חשבתי שזה לא נורא. נספר לחברים. ואז התברר לי שאין לנו חברים. עם החברים של פעם ניתקנו כל קשר ועם החברים של היום... זהו, שפתאום קלטתי, שאין לנו דבר כזה, חברים שלי היום. היו לי חברים לכולל. לא חברים שלי ממש. למדתי איתם בחברותות והתווכחתי איתם בלימוד, החלטתי להתקשר לחברותא שלי ואמרתי לו, שנולדה לי בת. הוא הגיב ב"מזל טוב מזל טוב, הרבה נחת". השתרר שקט. רצייתי לומר לו שאני נרגש מאוד, אבל קלטתי שזה ממש לא לעניין. הוא היה אברך רציני מאוד ולא נראה לי, שיתעניין בהתרגשות שלי. הוא שאל אותי אם הכל עבר בסדר, ואני אמרתי לו שכן. ושוב אמר "מזל טוב מזל טוב", וניתק. ואני נשארתי לבדי בעולם, מבלי יכולת לחלוק את האושר שלי עם איש. אפילו לא עם רעייתי שהייתה בבית החולים. ביום שלמחרת, קראתי שם לילדה בעלייה לתורה. כולם אמרו "מזל טוב מזל טוב", ואף אחד לא הכיר אותי. כמה שבתות לאחר מכן עשיתי קידוש בבית הכנסת, אמרו מזל טוב וחלקם הלכו עוד לפני הקידוש. אלה שנשארו, עשו קידוש ואכלו קצת. אף לא אחד דיבר איתי, וכך נגמר הקידוש.

כעבור שנה וחצי נולד בני. גם כאן לא היה לי למי בדיוק לספר, ומכיוון שעברתי כולל, גם לחברותא החדש שלי לא הרגשתי בנוח לספר, כי לא ממש תפסנו קשר. ביום שישי ספרתי לאחד מהשכנים שלנו שנולד לי בן, והוא הגיב כצפוי ב"מזל טוב מזל טוב" ושאל איפה ה"שלום זכר". מסתבר ששכחתי מהדבר הזה. הוא שלח אותי לאיזה גמ"ח של ארבעס, ואני עשיתי קניות על אף שידעתי בתוך תוכי, שאין סיכוי שיגיעו. ביקשתי שיכריזו בבית הכנסת על השלום זכר. זו הייתה שבת קייצית. סעודת השבת מסתיימת מאוחר. הגיעו חמישה אנשים לשלום זכר של הבן שלי. חרדה גדולה מילאה אותי בנושא הברית. עשינו בבית הכנסת מיד לאחר התפילה. הזמנו רב חשוב להיות סנדק והצלחנו שיהיו יותר ממניין בברית ובסעודה. לא קיבלנו שום מתנות. מה שכן, ארגון חסד מהשכונה שלח אוכל לשבת ונערה שתסייע לרעייתי. מעולם לא שכחנו זאת.

קשה לי לתאר את התמודדותנו. נולדו לנו שבעה ילדים ואיכשהו הפכנו למשפחה, וזה הפיג את הבדידות, ואני חייב לציין שזה הציל אותנו מהשממון שהיינו בו. בנושא קבלת הילדים לת"תים, לא ארחיב את הדיבור. חששנו מאוד. לא היה אפילו מי שידבר בעדנו, אני גייסתי את האברכים בכולל, והם נחלצו לעזרה. אני חייב לציין שקיבלו אותם בלי פרוטקציה, רק על סמך עדות האברכים והתרשמות המנהל מהבית שבינו. וכאן אני מגיע לעיקר סיפורי. הכוונה לבר המצווה של הבן הבכור שלי. מאד פחדתי מהרגע הזה. תאר לעצמך אדם שצריך לפחד משמחה כזו גדולה. ייגעתי את מוחי, מה אני עושה שלילד שלי תהיה בר מצווה יפה ושמחה? מה אני עושה? למי אני פונה?

ערב אחד, צלצול בדלת. בדלת עמד אברך צעיר. "שלום", אמרתי. "שלום, אפשר להיכנס?" "בבקשה", אמרתי. הוא התיישב בסלון ומיד שאל: "אתה מזהה אותי?" "אני אמר לזהות?" "כן, אני אחיך הקטן". "מומיי?" "כן, אני מומיי". מומי היה בן עשר כאשר חזרתי בתשובה. מאז נותק הקשר עם משפחתי, ולא פלא שלא הצלחתי לזהותו". לפני כמה זמן חזרת בתשובה?" "שלוש שנים". "אז למה לא יצרת קשר?" "לא חשבתי שאתה מעוניין, האמת שגם כעת בקושי העזתי לבוא". "למה שלא אהיה מעוניין?" "כי ניתקת כל קשר עם המשפחה". "נו, באמת", אמרתי. "אתה יודע שזה לא נכון". "אני לא יודע". "ברגע שחזרתי בתשובה הם ניתקו אותי כל קשר". "מעניין למה איתי לא ניתקו". "באמת מעניין", אמרתי. "אולי הם לא רצו לחזור על הכאב שהיה איתי, והחליטו לשמור

גלין

304

פרשת לך-לך תע"פ

שואל הרב שטיינמן: "כמה זמן ארך כל הרהור תשובה כזה?"

- "כעשר דקות בכל פעם".

הגיב הרב שטיינמן ואמר: "א"כ יוצא, שבמשך השנתיים היו לך ארבעים דקות של הרהור תשובה, שזה להיות ארבעים דקות בדרגה נשגבה של 'במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד!' אני מקנא בך!"

הדברים הקצרים הללו, חלחלו וחדרו עמוק ללבו של הבחור וזעזעו אותו, ועם זאת השבת החליט לבטל מיד את הקשר שלו עם אותה נכריה, ומכאן ואילך נכנס לתהליך של חזרה בתשובה.

כשנשאל לאחר זמן מה גרם לו לבוא ולשמוע בשבת ההיא את שיעורו של הגראי"ל שטיינמן... השיב במעשה שאירע עמו בילדותו: "לפני שנים, כשלמדתי בחיידר, הגענו כל התלמידים עם המלמדים להבחן אצל הרב שטיינמן בביתו. הוא שאל שאלה אחת את כל אחד מהילדים, ואחרי שהילד ענה, נתן לו סוכריה.

כשהגיע תורי לא ידעתי לענות, הוא חזר ושאל שאלה קלה יותר ושוב לא ענית, וכך ניסה עוד פעם שאלה קלה עוד יותר, אך ללא מענה מצדי. כשהסתיים המבחן הרגשתי מושפל ומבוויש, כל ילד קיבל סוכריה חוץ ממני..."

והנה טרם צאתנו מביתו, קרא לי הרב שטיינמן ואמר לי: "בעולם הבא מקבלים שכר על המאמץ ולא על התוצאה. כל הילדים התאמצו לענות על שאלה אחת ואתה התאמצת לענות על שלוש שאלות לכן תקבל ממני שלוש סוכריות..."

אין לתאר את ההרגשה הנפלאה והמרוממת שחשתי באותו רגע... הזיכרון הזה מהרב שטיינמן נותר בי עד עצם היום הזה, והוא שהביא אותי גם במצבי הגרוע, באותה שבת, ללכת ולשמוע את שיעורו..." [איש לרעהו]

לישיבת 'פורת יוסף' הגיע בחור כבן ארבע עשרה מבית ספר חילוני וממשפחה הרוסה, כדי להתקבל לישיבה. הוא לא היה רק בור ועם הארץ גמור בענייני יהדות, אלא גם נטול כל כשרון, נבער מדעת... כמובן לא היה בצוות ההנהלה מי שהסכים לקבלו, ובכל זאת שלחוהו לגאון רבי **בן ציון אבא שאול** זצ"ל שיקח עליו אחריות...

ואת הנפשו אָנְפֵר עִשְׂרֵי בְּחֹרָן (יב, ה)

והלא כל באי עולם אינם יכולין לבראות אפילו יתוש אחד ומה תלמוד לומר 'ואת הנפש אשר עשו בחרן', מלמד שהעלה עליהם הקב"ה כאלו עשו אותם (אדר"נ פי"ב)

אמר ריש לקיש: כל המלמד את בן חברו תורה - מעלה עליו הכתוב כאלו עשאו, שנאמר 'ואת הנפש אשר עשו' (סנהדרין ט:)

לא מכבר התפרסם מעשה מופלא שאירע בשנים האחרונות, על בחור ממשפחה חרדית שלדאבון הלב פרק מעליו עול תורה ומצוות, רח"ל. הוא החל להתחבר עם חברים כמוהו, עד שהתדרדר לעברי פי פחת והחל לעבור על עבירות דאורייתא כחילול שבת וכו', ר"ל. היה לו בן דוד חילוני והחליטו לצאת יחדיו לחו"ל ולבלות שם בהפקרות גמורה.

בהיותם שם מצבו הרוחני הלך והחמיר עד כדי כך שיום אחד הגיע אותו בחור לבן דודו החילוני ובישר לו כי עומד להתארס עם נערה נכריה, רח"ל. הבן דוד אף שהיה חילוני הזדעזע עמוקות לשמוע זאת, הוא לא ציפה שההתדרדרות תגיע עד כדי התבוללות. הוא פנה לבחור ויעץ לו: "לפני שאתה עושה כזה צעד גורלי, כדאי לך בכ"ז להודיע להורים קודם מעשה כדי לא להפתיעם לאחר מעשה ולגרומם להם להתקף לב וכדומה..."

הבחור קיבל את ההצעה. הוא חזר לבית הוריו להתארח אצלם בשבת ולהודיע להם על תכניתו. הם קיבלו אותו יפה, אך גם שם הוא המשיך לחלל את השבת, ר"ל.

בשעות אחה"צ של יום השבת פנה האבא והציע לבנו לבוא עמו לשמוע שיעור ממרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל. למרבה ההפתעה הבן נתן את הסכמתו והלכו לשיעור. לאחר השיעור ניגשו האב ובנו להרב שטיינמן, והראש ישיבה שואל את הבן: "כמה זמן אתה במצב כזה..."

עונה לו הבן: "כשנתיים".

שואל הרב שטיינמן: "האם היה לך הרהור תשובה במשך זמן זה?"

- "אני זוכר שבמשך תקופה זו ארבע פעמים אכן הרהרתי בתשובה".

אותו בחור נכנס לבחינה אצל רבי בן ציון - ולא ידע מאומה, אפילו לא מתי חל ראש השנה...

לבסוף שאלו רבי בן ציון: "מתי אוכלים גלידה, בחורף או בקיץ?"

אורו עיניו, זאת ידע. "בקיץ", ענה.

"נפלא" - החמיא לו רבי בן ציון - "התקבלת!".

ורבי בן ציון הסביר להנהלה: "אמת, לא נראה שיהיה תלמיד חכם גדול... אבל יהודי הוא וחייב במצוות, ילמד לקיימן ויקים בית יהודי. יחנך בניו לתורה ושמא בנו יהיה ת"ח מופלג..."

הנחה רבי בן ציון את התלמידים לקרבו ובוודאי לא ללעוג ולזלזל: "נפש יהודית היא ויש להצילה!"

להפתעת הכל גדל הבחור לבן תורה מובהק ואציל נפש...

פקידת הרווחה שטיפלה במשפחה שלחה לומר: "אינני יודעת כיצד חוללתם את הנס. אבל קיבלתם אבן מחוספסת והפכתם אותה ליהלום זוהר!".

אַל תָּא תְּהִי מְרִיבָה (יג, ז)

הביא הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מעשה מדהים שהגיע לפתחו, סיפור אותו מספר רב קהילה בארה"ב: "בקהילה שלנו ישנה משפחה חשובה ומיוחדת אשר כולה תורה וחסד. אב המשפחה מכהן כר"מ באחת הישיבות, והאם מחנכת דגולה וידועה, כשבנוסף, הם הקימו יחד גמ"ח ומעשי חסד רבים, אף מחוץ לארה"ב.

גם הילדים במשפחה זכו כולם לצמוח כבני תורה, צדיקים ויראי ה', אשר כל רואיהם שיבחו כי הם זרע בירך ה'. אחד הבנים הלומד בישיבה גדולה ומפורסמת בארה"ב, היה הבולט בהצלחתו. הוא ישב ולמד בהתמדה רבה ובהתלהבות עצומה, כשכל חבריו ורבניו שיבחוהו ללא הרף על מידותיו המיוחדות, על הארת פניו לכל אדם, ושמירת פיו ולשונו מכל משמר, והכל מתוך ענווה ובריחה מהכבוד.

אך למרבה הצער, מספר בחורים מהשיעור שלו בישיבה קינאו בו מאוד וכאב להם היותו בחור טוב ומוצלח, על כן החליטו להוציא עליו שם רע, ולהראות לכולם שאינו טוב כמו שכולם חושבים. הם החלו לספר לכל בחור בישיבה על מעשה רע שעשה אותו בחור, וכי הינו מעמיד פנים כבחור טוב, אך הינו נוכל גדול.

"אני וכל רבני הישיבה", מספר רב הקהילה, "ידענו כי מדובר בעלילת שקר אשר לא הייתה ולא נבראה. אותו בחור היה שומע את הדיבורים כנגדו, שותק וממשיך ללמוד בשמחה עצומה. הנושא הלך וגעש, ולרבנים לא הייתה ברירה והם קראו להורי הבחור ואמרו להם כי הם נאלצים

להוציא את הבחור מהישיבה לתקופה, עד שתדעך האש בישיבה. ההורים זעמו על ההחלטה, כיוון שידעו כי בנם מעולם לא פגע באיש. ההנהלה קראה לבחור ושאלה אותו האם עשה את אותו המעשה?"

"אומר רק משפט אחד", אמר בהרכנת ראש, "מעולם לא עשיתי זאת, וכעת אשתוק ולא אדבר".

"מדוע אתה שותק?", פנו אליו הוריו, "תאמר לרבנים שאלו המצאות וכך תישאר בישיבה".

אך הבחור השיב בדמעות: "אבא, אימא, הרי אתם יודעים שזוהי המצאה אחת גדולה. אך אני מקבל על עצמי לשתוק ולא להוכיח את צדקתי, מפני שאם אעשה זאת, אני יודע שהדבר יגרום למחלוקת גדולה בישיבה, על כן, אני מקבל על עצמי לשתוק, ובוטח אני בה' שלא יעזוב אותי".

הבחור הוצא מהישיבה מתוך קבלת רצון ה' באהבה. הייתה זו שתיקה מתוך הקרבה עצומה לבן אנוש. מעלילים על בחור צדיק ומתמיד שהינו בחור רע, אך הוא מחייך ושמח, כשמעניין אותו רק להמשיך ללמוד ולא משנה איפה. לאחר מספר שבועות הוא חזר לישיבה. הבחורים הביטו בו בצורה שלילית, אך הלה לא התייחס ורק ישב ללמוד במרץ ושמחה כפולה מכפי שהיה עד היום.

והנה הגיעה תקופת השידוכים. הבחור חיפש כלה בעלת מידות, אך למרבה הצער כל משפחה ששמעה על העלילה, ירדה מהר מההצעה והמשיכה הלאה. כך עברו חודשים ואף שנים!, כשהמצב תקוע. הבחור לא התרגש כלל, אלא המשיך ללמוד בשמחה ולהאיר פנים.

והנה, יום אחד נכנס ת"ח גדול הידוע בארה"ב כעשיר גדול וביקש מראש הישיבה חתן השקוע בלימודו ומעוטר במידות טובות לבתו הצדקנית והחכמה. ראש הישיבה לא חשב פעמיים והציע את הבחור המוצלח. הוא ידע שכל מה שאמרו עליו היה שקר גס.

אותו ת"ח התפעל מאוד מהבחור, אך מהר מאוד שמע אף על העלילה של הבחור. "אמור נא לי בכנות", פנה לבחור, "האם עשית את המעשה?"

הבחור הביט בעיניו ואמר: "הנני נקי מכל רע, אך יותר לא אפרט, בכדי לא לגרום לאש בישיבה. בוטח אני בה' שכאשר תגיע הזיווג שלי, היא תאמין לי בלא להיכנס לפרטי נושא זה".

הת"ח התפעל מהבחור, ולאחר ימים בודדים הבחור התארס עם בתו. החתונה נערכה בחודש תשרי התשע"ז, כשהוא בן 23. שנים של עיכוב נגמרו [-באותה ישיבה היה מקובל להתחתן בגיל מוקדם בהרבה מגיל זה], אך הסיפור לא נגמר... כל חברי השיעור שלו שהעלילו עליו את הסיפור הנורא נותרו בישיבה ומספר שנים לא מצאו את זיווגם. לא מדובר במספר קטן של בחורים, אלא בתופעה יוצאת דופן - עשרות

בחורים 'תקועים' בשידוכים... אמנם ארבעה בחורים מהשיעור התחתנו כמה שנים לפני כן, אך הם לא השתתפו בהכפשה.

כל חברי השיעור הבינו כי הם תקועים בגלל הצער הרב שגרמו לאותו בחור. עשרות בחורים עלו לביתו ביום חתונתו, ובכו בפניו שישלח להם כדי שלא יתקעו כל ימיהם רווקים. החתן אמר להם בפה מלא כי הוא מוחל לכולם, ואז לחץ את ידיו של כל בחור, הכל פתחו בריקוד סוער ורווי דמעות בחדרו של הבחור, ולסיום ביקשו סליחה מהוריו של הבחור שסבלו אף הם רבות.

ואמנם, מאז תשרי ה'תשע"ז ועד ר"ח כסלו תשע"ח התאסרו 11 בחורים מאותו שיעור, כשרבים נמצאים לפני שלב סגירת אירוסין.

"שמעו לי", חותם הרב, "יש דין ויש דיין. ה' לא עוזב את הנרדף ומעניש את הרודף!". [פניני עין חמד-הרב מ. צורן]

וְהָאֵמֶן בַּה' וַיִּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה (טו, ו)

האמונה והבטחון בה' בכוחם לפתוח שערים ולהוריד שפע. הכתוב אומר: 'ברוך הגבר אשר יבטח בה', והיה ה' מבטחו' (ירמיהו י"ז, ז). וקשה לכאורה למה מילת 'מבטחו' שבפסוק זה מנוקדת בפתח במקום קמץ? אלא בא הכתוב לומר לך שאפילו במקום שנדמה לך שכל הדרכים **קמוצים** וסגורים לפניך, אל תחדל מלבטוח בה', ואם תעשה כן יסייעו לך מן השמים, ויפתחו לך שערי הצלחה.

[להגיד' בשם רבי אברהם חנוך הופמן זצ"ל]

* * *

מספר בעל המעשה: אם אתם מחפשים למי לתרום צדקה, בלי כרטיס אשראי או הוראת קבע, אלא ככה, מיד ליד, במזומן, בואו איתי לבית הכנסת 'בית הלל' ברחוב רב אשי פינת גבעת פנחס בבני ברק. אני מתפלל שם יום יום, ופוגש את גבאי הצדקה, שלא מוותרים לאף יהודי. בכל יום נערכות ארבע מגביות במוצאי שבת, זאת מלבד חמישה עשר יהודים לערך, שמסתובבים בין המתפללים והלומדים, ומבקשים פרוטה לצדקה לשלל מטרות.

אתם מבינים אם כך, שבכל יום עלי להוציא סכום גדול לצדקה, ולכן למרות החשיבות של כל מגבית ומטרה, כל ארגון ויוזמה, אני נותן משהו כמו שקל לכל אחד מהשנוררים, ואל תחשבו שאני מזלזל בהם. חלילה וחס. להיפך, הם מכבדים אותי כל כך, לא מדלגים עלי אף פעם, חשובה בעיניהם הפרוטה הקטנה שלי, עד שאין מוותרים עליה לעולם, ומגיע להם שאחזיר להם כבוד, 'ומכבדי אכבד'... באחד הימים נערכה מגבית עבור משפחה של יתומים, ל"ע. הכרתי את המשפחה, וצערם נגע ללבי ביותר.

הפעם יצאתי מגדרי, ובמקום לתת שקל אחד נתתי חמישה שקלים שלמים...

"באמת, מיילך", קרא לעברי חברי שהיה לצידי, "למגבית כזאת מתאים לך לתרום חמישים שקל!".

"תאמין לי שהייתי רוצה לתרום", אמרתי לו, "אבל בדיוק בימים אלה יש לי הוצאה רצינית. עלי להתקין מזגן חדש לבית, וזאת הוצאה כבדה מאד".

"כמה"? "לא הרפה החבר.

- "אלפיים ש"ח"

"נו", הוא לא התרגש, "ואם היית צריך לשלם למזגן אלפיים וחמישים ש"ח, לא היית משלם את הסכום הזה? תן את החמישים לצדקה".

עוד הוא מדבר, והפלאפון רוטט. מי על הקו? מתקין המזגנים. "תשמע, הדגם שעליו דיברנו אזל מהשוק. אני מביא לך דגם אחר, טוב מאד, עם כל המעלות כמו שדיברנו, רק הוא עולה חמישים שקלים יותר".

בוש! עוד חמישים ש"ח למזגן! משמים מאותתים לי שחמישים השקלים צריכים לצאת מהכיס שלי בכל מקרה.

מיד, בו במקום, ניגשתי לגבאי ותרמתי חמישים שקלים, כפי הראוי והמתאים שאתן למגבית זו.

עוד פעם הפלאפון רוטט. זה שוב מתקין המזגנים: "תסלח לי שאני מבלבל לך את המוח. התברר שנשאר עוד מזגן אחד מהדגם הקודם, והמחיר כפי שדיברנו. לא צריך עוד חמישים שקלים".

לא צריך. בטח לא צריך. נתתי כבר את חמישים השקלים ההם... למצווה נתתי, לצדקה הוצאתי, אין אדם מעני מהצדקה, ואין מחירו של מזגן עולה או יורד, אלא אם כן מכריזין על כך מלמעלה...

* * *

סיפור מפי בעל המעשה: המקרר ששירת אותנו בנאמנות שבע עשרה שנה שבק חיים לכל חי בסופו של חודש כסליו האחרון. כל החנוכה הסתדרנו בלי מקרר. חלק מהאוכל שמנו אצל שכנים, חלק נשאר על השיש במטבח, ושרד במזג האוויר החורפי, וחלק התקלקל.

מקרר זה לא מותרות, מוכרחים לקנות, אבל מאיפה? זכיתי, ואני אברך כולל, אין לי הכנסות גדולות. יש לנו כל מה שאנו צריכים לקיום יומיומי, אך לא מעבר. מאיפה משיגים כעת ארבעת אלפים שקלים כדי לקנות מקרר?

אמרתי לאשתי תחי', שאנחנו נקנה והקב"ה ישלח, אך היא לא רצתה להיכנס לחובות. היא אמרה: "יהיה כסף ונקנה". ואני אמרתי: "נקנה ויהיה כסף".

רגע, לא סיימנו. ביום ראשון, ראה אחד השכנים כיצד המקרר מגיע סוף סוף לביתנו, והוא אמר: "גם לי יש מקרר מהדגם הזה!".

המשפט האקראי הזה התברר כקריטי כשהגיע ערב שבת, ולא ידענו איך מסדרים את 'התקן השבת'. השכן הזה, שיש לו מקרר כמו שלנו, לימד אותנו להסתדר עם המקרר, וליהנות ממנו 'כהלכה'. הכל היה כל כך מדויק, הובל בצורה כה נפלאה, כך שהיום עומד אני ומקיים את הבטחתי, לספר לכל שומעי הקו את חסדי השם עמנו.

[עלון 'השגחה פרטית'-מתוך 'קו הש"פ']

הַתְּהַלֵּךְ לְפָנַי וְהִלֵּה תְבִיּוֹם (ו', א)

ליל שבת בביתו של רבי הלל ליכטנשטיין זצ"ל, הרב של קולומייה. בני הבית כבר נרדמו והרב עדיין נשאר ער ועסק בלימוד פרשת השבוע. פתאום נשמע רשרוש מהחלון, והנה גנב משלשל ידו לתוך החלון ומוציא את פמוטי השבת, יחד עם מאכלים שעמדו סמוך.

פנה אליו הרב: "יהודי, כיצד אתה מהין לעבור על לאו דאורייתא 'לא תגנובו', ועל איסור מוקצה דרבנן? ומה עוד כי במעשיך אתה תגרום עגמת נפש לרבנית בעצם יום שבת קודש!... אם רעב אתה הכנס לביתי ואאכילך מכל טוב".

הגנב מילא פיו צחוק לתוכחתו של הרב. הוא סיים את מלאכתו בזריזות ומיהר להסתלק. כאן החל הרב לצעוק לעברו: "דע לך, שאני מפקיר את כל מה שלקחת...".

הגנב נעצר לשמע הקריאה, ופרץ בצחוק וקרא לרב: "אל תראה את צדקתך כאשר אין לך ברירה".

הגנב נעלם עם חבילתו, ורבי הלל חזר ללימודיו. כעבור זמן מה, נשמעה המולה ברחוב. הרב יצא מהבית לברר מה קרה. והתפלא לראות, והנה שוטר מחזיק בידו של הגנב ומוליך אותו לכלא. הרב ניגש לשוטר ואמר לו: "הוא לא גנב, החפצים שייכים לו, נתתי לו את הכל במתנה גמורה...".

השוטר הזמין הרב שיתלווה עמם לתחנת המשטרה. שם מסר השוטר לקצין החוקר כל פרטי המקרה איך שלכד חשוד זה. הגנב טען, שלקח הכלים מאת הרב והוא יחזיר לו אותם. ואילו הרב מצהיר שנתן לו הכל במתנה...

הקצין שהכיר את אישיותו של הרב נענה לו ושחרר את הגנב יחד עם חבילתו.

בחוף נפל הלה על צוארי הרב כשדמעות זולגות זולגות מעיניו והתוודה: "גדול עוונתי, תמחול לי רבינו!". רבי הלל הרגיעו והזמינו לביתו לכל יום השבת. משם יצא כבריה חדשה והפך לבעל תשובה אמיתי.

[מתוך הספר 'מידות והנהגות טובות']

אני כבר לא יכולתי לסבול את המאכלים על השיש והדפיקות התכופות אצל השכנים. הרגשתי שהעדר המקרר גורם לנו סבל ממשי. קיבלתי על עצמי שאם הכסף יגיע באופן לא שגרתי אפרסם זאת ב'קו השגחה פרטית' [-קו שבו כל אחד יכול להקליט סיפורי השגחה שארעו עימן]. עם הקבלה הזאת לבד נחה עלי רגיעה. פתאום היה לי ברור שמתרקם כאן איזה סיפור. הן מוכרח להיות שהקב"ה לא יעזוב אותי, והמקרר בוא יבוא.

הודעתי לאשתי שתלך ותבדוק בחנויות מהו הדגם המועדף עליה, ובזה - כך ידעתי - עשיתי בנידון כל מה שיכולתי.

ביום רביעי לפנות ערב ניגש אלי יהודי שידע על העדר המקרר, ושאל אותי: "מה המצב?".

"מצפים לישועה", אמרתי לו.

"תשמע, היום ה'ארציט' של אבא שלי", סיפר לי יהודי זה, "ואני רוצה לתת לך את כל המקרר לעילוי נשמתו. בבקשה ממך, לך לחנות וסגור את העסקה על המקרר עוד לפני השקיעה".

"איני יודע אם אספיק", פקפקתי ביכולתי לערוך קניה במהירות רבה כל כך.

"טוב, שיהיה עד זמן רבינו תם", נתן לי היהודי ארכה, "בבקשה, לעילוי נשמת הורי".

זה היה חלק מהחכמה של היהודי היקר והמדהים הזה. הוא הפך את כל הצדקה שלו לטובה גדולה מצדי, שאעשה לו טובה ואקנה את המקרר כי הוא מוכרח לעשות משהו לעילוי נשמת...

מיהרנו והתקשרנו לחנות אחת, אבל שם לא התפנו אלינו. התקשרנו לחנות שניה, ושם סגרנו עסקה עוד לפני זמן רבינו תם.

בערב חזרו אלינו מהחנות הראשונה, להתעניין מה רצינו לקנות. התנצלתי ואמרתי שכבר סגרתי, אבל בכל זאת מעניין בכמה הם מוכרים את אותו דגם של המקרר. הם נקבו במחיר זול משמעותית מהמחיר של החנות הראשונה.

התקשרתי לחנות הראשונה, וסיפרתי להם על המחיר של החנות השניה, הסברתי שנאלצתי לסגור את העסקה אצלם בגלל לחץ של זמן, והם משום מה קיבלו את דברי והבטיחו לסדר מחיר נמוך יותר. כל המהלך הזה התברר אחר כך כמחושב בהשגחה פרטית נפלאה.

ביום שלישי הגיעה המשאית עם המקרר, אבל היא לא הצליחה להיכנס לסמטה הצרה בה גרנו. רק ביום ראשון שלאחר מכן הגיעה משאית מספיק צרה עם מנוף, להכניס את המקרר דרך המרפסת. בסכום ההפרש בין המחיר שנקבו בסגירת העסקה לבין מה שנגבה בפועל, שילמנו את מחיר ההובלה הכפולה...

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "לך-לך"

"ואת הנפש אשר עשו בחרן" (יב, ה).

שהכניסן תחת כנפי השכינה, אברהם מגייר את האנשים, ושרה מגיירת הנשים, ומעלה עליהם הכתוב כאלו עשאו (רש"י). סיפר הגאון הרב גבריאל טולידנו שליט"א: מעשה שהיה בבחור מצפון תל-אביב בשם עמוס, שהיה חילוני לחלוטין והתחיל להתקרב קצת ליהדות. יום אחד הוא שומע מחבירו, שיש רב גדול וחשוב בבני ברק שקוראים לו הרב שך, ואותו עמוס החליט שהוא הולך לשאול את הרב שך שאלות שמטרידות אותו בקשר לאמונה והשקפה. ואכן עמוס הגיע לבני ברק ביום פורים, והוא רואה שלהיכנס ביום זה לביתו של הרב שך זה לא כך כך קל. ישנו תור ארוך שמשתרך, והרבה אנשים מחכים וגם הם רוצים לשאול ולהתברך מהרב. בסופו של דבר, לאחר המתנה ארוכה ומייגעת, הגיע תורו של עמוס. כאשר הוא נכנס, ראה את מרן זצ"ל, שכבר היה זקן באימים, והרב אמר לו בחיך לבבי, 'במה אני אוכל לעזור לך?'. אני רוצה להתחזק, לחזור בתשובה, אבל יש לי כמה שאלות שעדיין מפריעות לי ומעכבות בעדי מלחזור בתשובה, אני רוצה כבוד הרב שתענה לי עליהן בבקשה'. הרב הסתכל עליו ואמר לו, 'תראה היום פורים, ויש עדיין אנשים רבים הממתינים בחוץ, וקצת קשה לענות ביום כזה על השאלות מפאת קוצר הזמן. תבוא אלי בבקשה בעוד חודש, בחול המועד פסח, ואז אוכל בע"ה לענות לך על השאלות בנחת'. הרב שך זצ"ל דאג לקחת את מספר הטלפון של הבחור, והלה חזר לביתו בצפון תל אביב. עבר חודש, הגיע חול המועד פסח, ועמוס אומר לעצמו, איך אני אטריד את הרב עם השאלות שלי, הרי מדובר בגדול הדור שכל עם ישראל זקוק לו. והוא החליט שלא ללכת לרב. וכך עובר יום ועוד יום, עד שהגיע היום האחרון של חול המועד. באותו היום, שומע עמוס דפיקות בדלת ביתו, פותח את הדלת, ולפניו ניצב לא פחות ולא יותר - מרן הרב שך זצ"ל, בכבודו ובעצמו. (לאחר שביקש מבני ביתו שיבררו ע"י מספר הטלפון את כתובת ביתו של הבחור). הבחור התחיל לרעוד מרוב התרגשות. הרב שך אמר לו: 'קבענו לדבר בחול המועד פסח, ומאחר שראיתי שאתה לא באת, וכבר הגיע היום האחרון של חול המועד, אז החלטתי שאני יגיע אליך... ובכן, איזה שאלות רצית לשאול? 'כבוד הרב', ענה הבחור, 'נגמרו לי השאלות... אם התורה מייצרת אנשים כמוך, שלמרות שכל ענייני עם ישראל מוטלים על כתפך, עדיין יש לך מקום וזמן בשביל בחור שגר בצפון תל אביב, אין לי כבר שאלות, הכל מובן, הכל ברור, גיליתי את האמת!' וכך אותו בחור התחזק יותר ויותר, עד שהפך לבעל תשובה גמור (ופריו מתוק).

"ותקח האשה בית פרעה" (יב, טו).

ה'ירוקח' כתב שלכן הביא הקב"ה על אברהם את הניסיון של לקיחת שרי ע"י פרעה, 'כדי לגדלו, ולהודיע צדקתו וצדקתה, שלא יוכלו להזיקה, והיו נותנים לה מתנות בזכות צניעותה'. צניעותן של נשים טומנת בחובה כוח אדיר, המעמיד בצל את כל הכוחות האחרים, ובכללם גם את גייסות הטנקים והמטוסים, הנחשבים בעיני המון העם כמי שבכוחם להגן על תושבי הארץ מפני צר ואויב. וזה מה שביקש השי"ת להוכיח בניסיון זה של לקיחת שרי אל פרעה, בכדי להודיע 'שלא יוכלו להזיקה', וכל זאת 'בזכות צניעותה'. בעצרת התעוררות לנשים שנערכה במלחמת לבנון, דרש הגאון הרב מרא דאתרא, ואמר: מה עושים כשהמלך כועס? - מחפשים את הידידים שלו, ובאמצעותם מנסים לרצות אותו. והידידים של השי"ת הן בנות ישראל, הממתינות לבעליהן כשחוזרים מבית המדרש, ומלבישות ומכינות את הילדים בנחת ובשמחה, כדי שילכו ללמוד תורה בחיידר, כמבואר במסכת יומא, ולכן גם אנחנו מבקשים מהנשים שתתפללנה על עם ישראל השרוי בצרה גדולה. למדתי אמונה מהאמהות היהודיות שהתגוררו בטבריה. היה זה כאשר הערבים באזור ביקשו לעשות טבח ביהודים, ולא היה לאן לברוח, וממי לבקש שימליץ טוב. החליטו האמהות היהודיות לבוא אל בית המדרש, ולבכות יומם ולילה! וכשהגיעה העת שנועדה לביצוע הטבח, רח"ל, ברחו כל הערבים, ללא כל סיבה הגיונית. סיפור זה ידוע בקרב זקני טבריה, המספרים אותו בסילודין מדור לדור. למדנו מכאן ש'התותחים' הכבדים שהבריחו והפחידו את הערבים, היו הידידים של הקב"ה, האמהות היהודיות, שיש להן כוח רב להשפיע אצל הרבש"ע, ובזכות תפילותיהן נמנע הטבח מאחינו בני ישראל. למה אנחנו משולים בתקופה זו? - לבן-מלך שנחלש מאוד, ונפל למשכב, ורופאיו הביעו דעתם שאם הוא יירדם, תגבר הסכנה בכפליים, כיון שקיים חשש שלא יצליח להתעורר מתרדמתו. לא ידע המלך מה לעשות כדי למנוע בעדו מלהירדם. כאשר הציעו לו מקורביו שכדי להחזיקו ער, כדאי להשכיבו במיטה בלי מזון, חיוו אנשי המקצוע את דעתם ואמרו שגם במיטה כזו הוא יכול להירדם. הציעו המקורבים להשכיבו על הארץ, בלי מיטה כלל, כדי שלא יירדם, אבל גם במצב זה עדיין היה קיים חשש לתרדמה, וכשיירדם הוא עלול שלא להתעורר, ולמות. עד שלא היתה ברירה אלא להציע למלך להניחו על מיטה עם מסמרים, ואז בוודאי כבר לא יוכל להירדם כלל...

וזה מה שהקב"ה עושה עמנו בתקופה זו. הוא לא מניח לנו להירדם! אנחנו כאן בארץ ישראל נרדמים וישנים, ושוכחים שהקב"ה דורש מאתנו שמלבושינו יהיו צנועים, ושנקיים את 'כל כבודה בת מלך פנימה' פשוטו כמשמעו, ללא כל היתרים כאלה ואחרים, וכשלא עושים זאת, מניחים אותנו על קוצים – כדי שלא נרדם! מן השמים מוכיחים לנו שבארץ ישראל אי אפשר להעביר את חיינו בשיגרה, ולהתנהג כאוות נפשנו! (ברכי נפשי).

"ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים וירא ה' אל אברם ויאמר אליו אני אל שרי התהלך לפני והיה תמים" [ז', א].

"והיה תמים" – לפי פשוטו של מקרא, אף זה ציווי אחר ציווי – כלומר, מלבד הציווי 'התהלך לפני' הרניי מצווד ציווי נוסף: היה שלם באמונתך, לעמוד בכל ניסיונות מבלי להיכשל בהם. ולפי מדרשו – ביארו חז"ל, כי מקרא זה נאמר כהקדמה לברית המילה, וכולו עניין אחד. התהלך לפני לשמשני כגופך מתוקן כראוי במצוות מילה, ובדבר הזה – ע"י שתמול את עורלתך, אך תהיה תמים ושלם. שכל זמן שהעורלה בך, אתה נחשב כבעל מום לפני מפני שגופך אינו מתוקן (רא"ס).

דבר אחר – "והיה תמים": ע"י ברית המילה תמלך על עצמך בשלמות, כי עד עכשיו אתה חסר ה' אברים מתוך רמ"ח איברים שבגוף, שאין לאדם שליטה מלאה בהם, והם פועלים לעיתים שלא מדעתו: ב' עיניים, ב' אוזניים וראש הגוויה (אבר המילה). ולכן אין שימך אלא 'אברם', העולה בגימטריא רמ"ג, כנגד רמ"ג איברים בלבד!

אך משתמול, אוסיף לך אות על שמך ותקרא 'אברהם', וכיוון שיהיו מניין אותיותיך רמ"ח כמניין כל אברך, תהיה 'תמים' בלא פגם וחסרון, כשכל אברי גופך יהיו ברשותך.

כותב: "הפלא יועץ" – בערך 'תמימות': כתיב "תמים תהיה עם ה' אלוהיך", וכתיב: "הולך בתום ילך בטח". ובזה השתבח יעקב אבינו עליו השלום, דכתיב "ועקב איש תם" וכן באיוב "איש תם וישר". עניין התמימות הוא, שלא ישתדל לידע עתידות ע"י גורלות וכשפים וכו', ולא יצטער צרת מחר, אלא ישלך על ה' יתבו. ולא ישתדל לידע מה שבלב חברו, ולא ילך בדרך חריצות ורמאות לנטות אחרי הבצע, אלא יהיה מתהלך בתומו צדיק, ולא יחשוב על ענייני העולם הזה ועל ענייני פרנסתו, רק בתורת ה' יהיה חפצו ובה יהגה יומם ולילה, וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים, ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב.

כמה פעמים בחיים אנו מתרעמים על כך שעשו לנו דברים שלא על פי הדין: שעקפו אותנו בתור, שלקחו לנו את הכסף שהיה אמור להיות שלנו, שהרוויחו עלינו וכו'. אך על מה אנו בעצם מתרעמים?

האם מישווה יוכל לקחת לנו דבר השייך לנו שלא ברצון ה'?! האם מישווה יוכל להזיק לנו, והוא עשה זאת כנגד רצון ה'?! הלא כבר קבעו חז"ל כמסמרות: "בשמך יקראוך, ובמקומך יושבוך ואין אדם נוגע במקום לחברו כמלא נימה. אף אחד לא יגע בשם שלך, ולא בכסף שלך ולא דבר ששייך לך. ואם אכן זה קרה – סימן שזה לא שלך. אנו מכירים את הכלל הזה, אך לפעמים קשה לנו להחדירו לליבנו ובפרט בשעת ניסיון.

סיפר הרב משה לורנץ שליט"א, מעשה שאירע אצל אביו זצ"ל, מי שהיה גדול בתורה מצד אחד, ומצד שני עסקן חרדי גדול ומפורסם: "לאחר שפרש אבי זצ"ל מהחיים הציבוריים ומהעבודות הממשלתיות, חזר הוא אל ספסל הלימודים והשקיע את כל כולו בתורה הקדושה יומם ולילה.

נוהג היה אבי בכל יום להתפלל בקביעות בישיבת 'תורה אורי' שהיתה סמוכה לביתו, בה היה מכהן ראש הישיבה, הרב פנחס חיים שיינברג זצ"ל, שהיה אחד מגדולי הדור. ראש הישיבה היה מכבד ואוהב מאוד את אבי, עד כדי כך שהיה מורה לו לשבת בכותל 'המזרח' בעת שהותו בבית המדרש, כראות לאישיות חשובה ומכובדת.

תלמידי הישיבה הרבים שראו את אבי יושב 'במזרח' ליד ראש הישיבה הבינו כי אם ראש הישיבה מכבד את אבי כך, כנראה שמלבד הצלחות העסקיות, יש בו אף גדולות בתורה לא מעטה. והנה, באחד הבקרים של יום השבת, הגיע אבי אל היכל בית המדרש על מנת להתפלל עם הישיבה תפילת שחרית, והתיישב, כהרגלו, בכותל 'המזרח'.

אחד המתפללים שכנראה לא הכיר את העובדה שהדבר נעשה מרצונו של ראש הישיבה, העלה בדעתו כי אבי יושב במקום שאינו ראוי לו, ומיד הוא קם אל אבי והחל לגעור בו. "סליחה אדוני, הכיצד אינך מתבייש לשבת במקום גדולים?" נזף בו לעיני המתפללים, "איה כבוד התורה?"

וכי אינך יודע שיבמזרח יושבים רק ראש הישיבה ושאר רבני הישיבה, ומה לך ליטול גדולה לעצמך ולשבת במקום שאינו ראוי לך?... קום בבקשה מהמקום ופנה אותו לרבנים האמורים להיכנס בדקות הקרובות".

מתח עצום שרד באוויר. הקהל שהספיק להגיע מוקדם והיה עד למעשה, עמד נבוך מול המתרחש לראות כיצד נזופים ברבים באדם מבוגר שעושה את הכל על פי הוראת ראש הישיבה. אבי נעמד דום מול הטחותיו של אותו יהודי ולא אמר מילה. הוא לא ניסה להסביר לו אפילו שהוא יושב כאן רק בגלל שראש הישיבה מבקש ממנו זאת. הוא פשוט התרומם עם הטלית, נעל את הסיידור בידו ועבר לשבת בספסלי בית המדרש של שאר המתפללים. עם סיום תפילת השחרית, חזר הוא לבית ואסף אותנו, כל בני המשפחה, וסיפר לנו את כל אשר אירע לו בתפילה. בתחילה חשבנו כי הוא מספר לנו זאת על מנת לפרוק את הצער והתסכול הממלאים את ליבו בעקבות המקרה, אך מהר מאוד הבחנו כי הוא מספר זאת בהארת פנים כה גדולה בכדי לשאול אותנו שאלה גדולה וחשובה: "שמעו נא ילדיי", פנה אלנו בהתלהבות וחיבה, "כשאותו אדם בייש אותי ברבים לעיני הכל, הבטתי בפניו והבחנתי כי הוא אינו עושה זאת מתוך רוע לב או שנאה, אלא הבחנתי כי מועקה גדולה יושבת על ליבו, והיא זו הגורמת לו לחפש קרבן על מנת לשפוך עליו את כל זעמו וצעריו".

ואז עצר לרגע אבא ואמר: "אני מצווה אתכם ומבקש מכם בכל לשון של בקשה שתבררו לי מה מעיק על אותו יהודי ומה מצער אותו, ומיד תבואו לספר לי זאת בכדי שאוכל לעזור לו עד כמה שאוכל. אם המועקה והצער שלו נובעת מבעיות כלכליות, אשתדל לעזור לו, ואם הדבר נובע מחוסר שלום בית, אנסה לשלוח לו יועץ על חשבוני... לכו ובררו את העניין ותחזרו עם תשובות מדויקות".

אנו היינו המומים לחלוטין מבקשתו של אבינו. לא האמינו שכך יכול להגיב אדם שפגעו בו ברבים לעיני כל בלי שום כל הצדקה. לא רק שהוא לא מנסה להשיב לו רעה על מעשהו, אלא אדרבה, מנסה הוא לפתור לו את המועקה אשר גרמה לו לכך, אנו הילדים אכן עשינו כמצוות אבינו והלכנו לברר דרך אנשים ומכרים מה מעיק על אותו יהודי, ואף קיבלנו תשובה ברורה מהי הבעיה המפירה את שלוותו.

סיפרנו זאת לאבינו, ונדחמנו עוד יותר לראות את תגובתו – מיד הפעיל אבינו קשרים עם כמה אנשים שסייעו לו ללא תשלום, בלי שאותו אדם יודע שאבינו הוא זה ששלח את אותם מסייעים לחלצו מבעייתו ולהשיב את שמחתו.

אדם בעל אמונה איתנה הוא האדם אשר אינו מאבד את שלוות נפשו ויישוב דעתו. הוא אינו כועס מכל דבר, ואינו נפגע מכל אדם, הוא שולט בחייו מפני שהוא יודע שבורא עולם הוא זה ששלח לו את הניסיון הזה על מנת לעבוד על עצמו, ולבדוק עד כמה אמונתו חזקה ולקבל את הכל באהבה, על מנת להרבות את שכרו(ויוציא עמו בששון).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אור בת יפה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בן פרי ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

אֶלְדָּנוֹת

לְשִׁמּוֹן עֶפֶת

פֶּרֶשׁת לֶךְ לֶךְ

בס"ד, אֶלְיוֹן כ"ד

רבי דוד חי אביחצירא שליט"א כי שוחח עם מו"ר אביו זיע"א בנוגע למקור מנהג ה"שירים", ואמר לו מה שראו מקורו בתלמוד הירושלמי במסכת מועד קטן (פ"ב ה"ג): רבי יוחנן בצפרא הוה נחת לכנישתא והוה מלקט פרוורין ואכל ואמר יהא חולקי עם אילין דאכלין הכא ורמשות - רבי יוחנן, בבקר, היה יורד לבית הכנסת בו ישבו בית הדיו לקדש את החדש בלילה והיה מלקט פרוורים שנשארו מסעודת המצוה של קדוש החדש, והיה אומר: יהי חלקי עם אלו שאכלו כאן אמש. ושאל על כך שאלת חכם: האם לא היה מקום לחשש בכך שהשירים היו גלויים כל הלילה. והשיבו מו"ר אביו זיע"א כהלכה: מצות קדוש החדש יש בה קדשה כל כך, עד ששום טמאה לא יכולה לחול עליה ובשירה, ולכן היה רבי יוחנן ללקט את הפרורים הגם שכבר עבר עליהם הלילה.

הנהגותיו בקדש של ה'מנחת אלעזר' בחלקת השירים

מצינו בספר 'דרכי חיים ושלום' (אות שצז) שכתב שם הרב המחבר הנהגותיו בקדש של ה'מנחת אלעזר' בענין זה: מכל מאכל היה מחלק ונותן שירים להמסבין ולהבאים ועומדים מסביב להשלחן הטהור. וראינו איך היה לו בזה ענינים ודרכים עמקים להמשיך ולהשפיע שפע רב איש על מחנהו ואיש על דגלו, לפי צרכי ישועתו. והקערה של הרטב [-מרק] אחר שגמר אכילתו במדה ובמשקל ובמספר הנפות ביחודיו, היה מהדר ומחזר אחר איש מצין לתן לו, וכשהיו אחרים חוטפין ותוחבין כפותיהם בהקערה בטרם שאכל מי שנותן לידו, היה גוער בהם. וכן בשארי שירים היה מקפיד מאד שלא יחטף אחד חלק חברו, ואמר כמה פעמים 'אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו' (יומא לח:), וכי אפתה צריך לישועה זו שצריך זה. וכשנפל מקצת מן השירים על השלחן,

שירים ממאכלי הצדיקים

ומלפי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון. ויברכהו (יד, יח-כ).

מעשה והגיע הגאון רבי עקיבא שטרסר, רבה של העיר טוקאיי בהונגריה, להשתתף בעת עריכת שלחנו הטהור של הרב הקדוש רבי צבי הירש מליסקא, בעל 'אף פרי תבואה'. כשהגיע זמן חלקת השירים, שהרב מטוקאיי לא הספין לכה מעולם, משך הרב מטוקאיי את ידו ולא לקח שירים. הבחין בכך הרב הקדוש מליסקא ותקף הפסיק עם חלקת השירים והחל לדרש בענין זה שנהגו הצדיקים לחלק שירים ממאכלם. וכך אמר: חז"ל קובעים במסכת הוריות (יג:) כי בין הדברים המשפכים את הלמוד: האוכל ממה שאוכל עכבר וממה שאוכל חתול. ונמצאנו למדים מכאן שאף קדרת תבשיל גדולה שהעכבר אכל ממנה מעט שבמעט, יש בה בכדי להיות קשה לשכחה. וזאת מפני שטבע החתול והעכבר להיות שכחנים, וכשהחתול והעכבר אוכלים מהתבשיל הרי הם מכניסים אל תוך המאכל את סגליות טבעם, ובכך פוגמים את המאכל כלו להיות קשה לשכחה. משכך, הטעים הרב הקדוש מליסקא, הלא הדברים קל וחמר ומדה טובה מרבה: אם בגריעותא כך, הרי במעלייתא על אחת כמה וכמה, ובודאי שהצדיק באכילתו משפיע שפע של קדשה וברכה בתוך שירי מאכלו, וכל האוכל משירי מאכלו של הצדיק בודאי זוכה שמדותיו הטובות של הצדיק ידבקו בו וישפיעו עליו כל טוב. ספרו חסידים שהיו נוכחים במקום, כי רבה של טוקאיי התלהב מדבריו המחפמים של הרב הקדוש מליסקא, עד שקם ממקומו ופנה לחפש דבר מה מהשירים שחלק הרב הקדוש מליסקא.

יהי חלקי עם אלו שאכלו כאן אמש
זכינו לשמע מפי כ"ק מרן אדמו"ר הרב הקדוש

הִיָּה מְגִבִּיהַ וּמְקַבֵּץ וְנָתַן לַיָּד הַמְקַבֵּל חֶלְקוֹ. וּכְשֶׁנִּקְרָא אֶחָד לְשִׁירִים וְנִשְׁתַּהֲהָ עַד שֶׁדַּחַק יָבֵא לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, הִיָּה מְשִׁים וְיַחַד לוֹ מְקוֹם לְחֶלֶק הַלֵּז, וּבִינֵיתִים חֶלֶק מִהַקְעָרָה לְשָׂאֵר אֲנָשִׁים, וּכְשֶׁהִתְקַרַּב הָאִישׁ, לָקַח וְנָתַן לוֹ חֶלְקוֹ הַמֵּיחָד. וְכִמָּה פְּעָמִים כְּשֶׁהָיָה עַל שֶׁבֶת קִדְשׁ אֹרַח מִמְדִּינָה אַחֶרֶת, וּרְבִנּוּ נָתַן לוֹ כּוֹס אוֹ קְעֵרָה עִם הַרְטָב וְכִיּוֹצֵא בָּזָה, אָמַר לוֹ 'תִּזְכָּה בָּזָה עֵבּוֹר כָּל מְדִינַת פְּלוֹנִית שִׁיזְכּוּ לִישׁוּעָה! וְכֵן הַמְשַׁכֵּיל רָאָה בַּעַת חֶלְקַת הַשִּׁירִים, שֶׁהָיָה קוֹרֵא כְּמָה פְּעָמִים בְּשִׁמּוֹת בְּנֵי אָדָם הַמְקַבְּלִים, כּוֹן לְצָרֶף יַחֲוּדִים בְּרֵאשִׁי וְסִיּוּמֵי שְׁמוֹתֵיהֶן זֶה לָזֶה יַחֲדָיו, וְהַכֵּל בְּכֹנֶה מִיַּחַדָּת, אֲשֶׁרֵי הָעַם שֶׁכָּפָה לוֹ.

חוֹטְפִים הַשִּׁירִים וְקוֹרְעִים אֶת הַדִּינִים

טַעַם נוֹסֵף אֵינֵהוּ בְּסִפְרֵי אֲמָרֵי צְדִיקִים: פַּעַם אַחַת כְּאֲשֶׁר הִסֵּב הָרַב הַקְדוֹשׁ מֵהַר"א מְזִידִיטְשׁוֹב זִיע"א בְּשִׁלְחָנוּ הַטְּהוֹר וְחֶלֶק שִׁירִים כְּנֶהוּג, גָּחַן חֲסִיד אֶחָד וְחָטַף שִׁירִים מִהַקְעָרָה. פָּתַח רְבִנּוּ וְאָמַר טַעַם הַשִּׁירִים הוּא עַל פִּי מַה שֶׁאָמְרוּ ז"ל בְּעֶרְוֵבִין (נ.ג.) אִין מְשִׁירִין פֶּאָה בְּאֶלְפֵס אָבֵל מְשִׁירִין פֶּאָה בְּקְעָרָה. וְהִנֵּה פֶּאָה בְּגַמְטְרִיָּא פ"ו כְּמִנְיֵן אֱלֹהִים שֶׁהוּא דִין, וְלִכְךָ חוֹטְפִים הַחֲסִידִים הַשִּׁירִים וְקוֹרְעִים אֶת הַדִּינִים.

מְקוֹרוֹ טְהוֹר בְּפֶרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ

וְהִנֵּה מְקוֹם אֲתֵנוּ לְהִרְאוֹת בְּאֶצְבַּע וְלוֹמַר מְקוֹרוֹ טְהוֹר גַּם בְּעֵנִין הָאֲמוֹר בְּפֶרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ (בְּרֵאשִׁית יד יח-כ): וּמִלְכֵי צֶדֶק מְלָךְ שְׁלֵם הוֹצִיא לָחֵם וַיִּין וְהוּא כֹהֵן לֵא- ל עֲלִיוֹן. וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֲלִיוֹן קִנְהַ שְׁמִים וְאַרְצָ. וּבְרוּךְ א-ל עֲלִיוֹן אֲשֶׁר מִגֵּן צָרִיךְ בִּידָךְ וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכָּל. נִתְיַנֵּת הַלָּחֵם וְהַיִּין, לַחֲמוֹ וַיִּינוּ שֶׁל הַצְּדִיקָה, מִיַּעֲדַת הַיָּתֵה לְהַטְעִימוֹ מִזִּיו הַקְּדוּשָׁה שֶׁל נוֹתֵן הַמַּאֲכָלִים, לְהַשְׁפִּיעוֹ שֶׁפַּע קִדְשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה. וּבָזֶה נִשְׁכֵּיל לְאִידָךְ גִּיסָא, גַּם הוּא בְּפֶרֶשֶׁתֵנוּ, סְרוּבוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ לְטַל כָּל שֶׁהוּא מִמְּלֶךְ סְדוּם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר

(שם פסוקים כא-כג): וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סְדוּם אֶל אַבְרָם תֵּן לִי הַנֶּפֶשׁ וְהָרֶכֶשׁ קַח לָךְ. וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל מֶלֶךְ סְדוּם הַרְמִיתִי יָדִי אֶל ה' אֵל עֲלִיוֹן קִנְהַ שְׁמִים וְאַרְצָ. אִם מַחוּט וְעַד שְׂרוּף נַעַל וְאִם אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הַעֲשֵׂרְתִי אֶת אַבְרָם. כִּי יָדַע אַבְרָהָם אֲבִינוּ ע"ה, שֶׁכְּשֶׁם שְׁשִׁירֵי הַצְּדִיק כַּחַם רַב לְהַשְׁפִּיעַ שֶׁפַּע בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה, כְּךָ חֲלִילָה לְאִידָךְ גִּיסָא, שִׁירֵי הַרְשָׁע עֲלוּלִים לְקַלְקַל הַצְּנוּרוֹת וְלִפְגַּם אֶת הַטוֹבָה. וְלִכֵּן מֵאֵן אַבְרָהָם לְקַבֵּל מַחוּט וְעַד שְׂרוּף נַעַל, בְּכַדִּי שֶׁלֹּא יֵהָא לוֹ שׁוּם שְׁיִכּוֹת עִם כַּחוֹת הַרְשָׁע.

הַנְּעָרִים קִבְּלוּ חֲתִיכַת קוּגֵעַל וְחִזְרוּ בְּתִשׁוּבָה

הָרַב הַקְדוֹשׁ בַּעַל 'קִדְשַׁת צִיּוֹן' מְבַאֲבוֹב הִי"ד זִיע"א, הִיָּה פַּעַם בְּשֶׁבֶת קִדְשׁ בְּעִיר קְשָׁאנוֹב, וּבְסַעֲוֹדַת הַיּוֹם בַּעַת שְׁחֶלֶק קוּגֵעַל בְּשִׁלְחָנוּ הַטְּהוֹר נִכְנְסוּ כְּמָה נְעָרִים שֶׁהָיוּ רַחוּקִים מִדְּרָךְ הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת וְהֵם חָשְׁקוּ לְקַבֵּל חֲתִיכַת קוּגֵעַל מִיָּדוֹ. הָרַב הַחֲסִיד ר' אֶהְרֹן בְּאַרְבָּעֵר ז"ל בְּרֵאוֹתוֹ אוֹתָם, רָצָה לְקוֹם וּלְגַרְשֵׁם מִשָּׁם, אוּלַם ה'קִדְשַׁת צִיּוֹן' רָמַז לוֹ שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּלוּם, וְהַנְּעָרִים קִבְּלוּ קוּגֵעַל וְאָכְלוּ אֶת זֶה בְּתִאֲבוֹן, וְאַחַר כֵּךְ עֲזָבוּ אֶת בֵּית הַמְדְרָשׁ. בְּמוֹצָאֵי שֶׁבֶת קִדְשׁ, בָּאוּ הַנְּעָרִים עִם הוֹרִיָּהֶם וְעוֹד אֶחָד מִחֲבֵרֵיהֶם, וּבִקְשׁוּ לְהַכְנִס אֶל הַקִּדְשׁ פְּנִימָה אֶל הָרַב הַקְדוֹשׁ. הַעֲבִירוּ הַגְּבָאִים בְּקִשְׁתָּם וְהָרַב הַקְדוֹשׁ צִוָּה לְהַכְנִיסָם. וַיְהִי בְּהַכְנָסָם הַתַּחֲלִיל הַגְּדוֹל שֶׁבָּהֶם לְהַתְיַפֵּחַ וְלִבְכוֹת שֶׁהוּא שְׁקוּעַ עִמָּךְ וּמֵלֵא בְּחֻטָּאִים וְאִינוּ מְרַגֵּשׁ טַעַם בְּחַיִּיו, וְהוּא אָמַר שֶׁהוּא וְחֲבֵרָיו שְׁקוּעִים פֹּה בְּקְשָׁאנוֹב, שְׁאִינֵם יְכוּלִים לְצַאת מִמֶּנּוּ, וּבִקְשׁוּ שִׁיקְחוּ אוֹתָם לְבִאֲבוֹב וְיַחֲזִירוּ אוֹתָם בְּתִשׁוּבָה. שִׁלְחָם הָרַב הַקְדוֹשׁ זִיע"א כָּל אֶחָד בְּפָנָיו עֲצָמוֹ לְבֵית חֲסִידִים אַחַר בְּעִיר אַחֶרֶת וְצִוָּה לְצָרֶף לָהֶם מִי שִׁילְמַד עִמָּם, וּלְבַסּוּף גָּדְלוּ בְּתוֹרָה וִירְאוֹת שְׁמִים.

(מִתּוֹךְ הַסִּפְרֵי סְפִיר וַיְהִלֵּם לְהָרַב הַגָּאוֹן רַבֵּי מִנְחֵם מִנְדֵּל פּוֹמֶרְנֵץ שְׁלִיט"א)

שוֹתֵי הַיָּד

הַפּוֹתְרִים נִכְוֵה יִכְנְסוּ לְהַגְרֵלָה אִי"ה עַל סִידוֹר מְתִיבְתָא מִנְחָה מְעִרִיב בְּהוֹצֵאת "עוֹז וְהַדְר". אֵת הַפְּתוֹרוֹנוֹת יֵשׁ לְשִׁלּוֹחַ אֵלֵינוּ עַד לְיוֹם שְׁנֵי לַמְסַפֵּר פֶּקֶס: 077-470-26-81 אוֹ לְמֵייל: magdenot@gmail.com נֹא לְכַתּוֹב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדוּיָקָת וְטַלְפוֹן. בְּרֵאשׁ הַדָּף לְצִיּוֹן "עֵבּוֹר חִידוֹן לְנוֹעַר".

חִידוֹן אֶצְנוֹת - נוֹשֵׂא פְּרִסִים
אֵיזָה פְּרִיט לְבוֹשׁ מוֹפִיעַ בְּפֶרֶשֶׁתֵנוּ,
אֵךְ לֹא בְּשׁוּם מְקוֹם אַחַר בְּתוֹרָה?

פְּתָרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזּוֹכָה, יְפוֹרְסָמוּ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבָּאִים

נאה דורש

פנינים על פרשת שבוע מספרי הרב יעקב מוזן

מקום שצדיק הלך בו

ויסע אברהם הלך ונסוע הנגבה (יב ט)

הרב מייזליש זצ"ל היה אחד מאלו ששרדו ממחנה בירקנא, והוא כתב ספר הנקרא ש"ת מקדשי ה', בו הוא כתב את חדושי ההלכות שחדשו הרבנים בשו"ת. אחר כך הוסיף וכתב ספר שנקרא "זר זהב", בו הוא כותב פירושים על החמש וקך הוא כותב שם:

הנה במסורה כתוב ארבע פעמים: "הלך ושוב", "הלך וחסור", "הלך ונסוע", "הלך וגדול". והדבר יבין בהקדם המעשה הידוע בין החסידים, על רבי אלימלך זצ"ל ואחיו רבי זושא זצ"ל, שקבלו על עצמם גלות, והלכו ונעו ונדו ממקום למקום, ובכל מקום שבאו - המתיקו את חבלי הגלות.

כאשר הגיעו לאושוויץ, רצו לעבר שם את הגבול למדינת אשכנז. עמד הבעל דבר עליהם ולא הניחם, והיה לו עמקם ופוח גדול, עד שגמרו בדעתם שלא להתגרות בו. חזרו לגליציה, ולא הלכו כלל למדינת אשכנז.

ואנחנו, גולי הנאצים ימ"ש, בשעה שהגענו לאושוויץ וראינו את המקום הנורא, להבות אש ועשן הכבשן עולים עד לב השמים, שאלתי את אחד העובדים היהודים: באיזה מקום אנחנו? והשיב לי: "בבירקנא, שהוא מקום הגבול בין אושוויץ למדינת אשכנז".

באותו רגע עלתה ברעיוני העבדא הנ"ל, ולא היה ספק אצלי שבאותו מקום היה היכוח של הצדיקים עם הבעל דבר, וגבר הבעל דבר והכרחו לסוג אחר, והוא מקום אשר נצח הבעל דבר, ולא נמתק על ידי הצדיקים הקדושים הנ"ל, ולכן מקום זה הוכן לפרענות בעוונותינו הרבים, והעמד באותו מקום בית המוסק, אשר בו נשרפו רבא דרבא משפטי המיליונים מאחינו בית ישראל הי"ד.

זהו שגרמנו במסורה: "הלך ונסוע, הלך וגדול" - כל מקום שהצדיקים הקדושים הנ"ל נסעו, התגדל והתעלה. אבל כאשר "הלך ושוב" - באותו מקום בו הצרנו לשוב על עקבותיהם, זה גרם ל"הלך וחסור" - שנעשו אחינו בני ישראל חסרים את אותם מיליונים שנשרפו באותו מקום.

יש אומרים, שפאן כותבה השיטה הנכונה בלמוד התורה: מי שלומד תורה "הלך ונסוע", ואינו חוזר על תלמודו - הריהו "הלך וחסור", תלמודו אינו מתקם בידו, אך מי שלומד "הלך ושוב", וחוזר על מה שלמד - הריהו "הלך וגדול".

(רבי שלמה לוונשטיין - מתוך האור שבת קודש)

כחה של קנאה - לשלילה ולחיוב

וישא לוט את עיניו וירא את כל כפר הירדן כי כלה משקה (יג ט)

כאשר נשא לוט את עיניו, ראה את שפע הטוב שהיה בכפר הירדן. מיד נכנסה בו קנאה גדולה - תראה איך הם מים... וקנאה, הפאה והקבד - הלא מוציאים את האדם מן העולם!!!

בספר "נחלת צבי" מספר בענין זה ספור נורא שארע בארצות הברית - שני יהודים שכבו בבית חולים זה ליד זה. שניהם היו מרתמים למשותיהם, ולא היו יכולים לקום בכלל. כדי להעביר את הזמן שוחחו איש עם רעהו, וכל אחד ספר לרעהו את קורות חייו וכל מיני ידיעות מענינות על העולם.

מסתו של אחד מהם היה סמוכה לחלון, והשינה - פנימית יותר. פנה השוכב במטה הפנימית אל חברו ואמר לו: "ספר לי קצת מה סורה בחוץ. זמן רב כל כך לא ראיתי את העולם. תתאר לי מה אתה רואה שם, מבעד לחלון". הבהיה החולה הסמוך לחלון את מפתו, כדי שיוכל לראות, והתחיל לומר: "אני רואה כאן נהר, עצים ירוקים נעים ברוח. השמים כחלים, הנוף קסום. הנה ילדים משחקים ליד הנהר ומשליכים חתיכות לחם לדגים. הנה עוד קבוצה משחקת בכדור..."

חלפו כמה שעות, והוא חזר לספר: "כעת אני רואה את השמש נוטה לערב. האמהות אוספות את הילדים הביתה, השתקפות קרני השמש על המים מרהיבה ממש. הפארק מתרוקן ונעשה עוד יותר יפה..."

כך היה מספר מדי יום ביומו, מתאר לקרטי פריטים את העולם שבחוץ, ומחדיר בחדר העצוב חיות.

החולה ששכב במטה הפנימית שמע אותו מרתק, ולאט-לאט נכנסה בו קנאה גדולה. אינה דומה שמיעה לראיה. מדוע חברו זוכה לראות, והוא - רק לשמע?... אבל מה יעשה? לא נעים להזיז אותו, ויותר לא נעים להודות בגלוי בקנאה שלו. בינתיים נסטה בו הקנאה במלא עצמטה, וחוללה בו שמות. כמה נוראה מדה זו... מוציאה את האדם מן העולם ביסורים.

לילה אחד נתמך היהודי שליך החלון בכאבים עזים בחוזה. הוא חפש את לחצן המצוקה, כדי להזעיק אליו את האחיות, אבל מרב בהלה לא הצליח לעשות כלום.

החבר שליךו התעורר מן הקולות וקלט את המצב. מתבקש היה שהוא ילחץ בעצמו ויקרא לצות הרפואי, אבל בבת אחת הציפה אותו מחשבה אחת. אימה ומזעזעת - הרי אם הוא ילך, יוכל לרשת את המקום שליך החלון...

נורא נוראות!

וכך הוא שוכב ומשים את עצמו ישן, למרות אנוחתי של חברו לחדר. בבקר נכנסה האחיות לחדר ומצאה את חבר החדר ללא רוח חיים. הוא נפח את נשמתו באותו התקף לב.

פנה את הגופה ואספו את חפציו, וכשהחדר היה ריק פנה האיש אל האחיות: "אפשר אולי להעביר את משתי ליד החלון?". סוף, סוף הגיעה העת לרשת את היישרה הגדולה...

לא היה שמח ממנו כאשר נענה בחיוב. זה היום קנה לו... הוא גשש אחר הדית המרימה את המטה למעלה. מכתר היה לראות במו עיניו את היפי האגדי שעלו שמע כל כך הרבה...

אך כשעולה המטה, והוא מגיע אל החלון - מכה בו תדהמה גדולה. בחלון לא רואים לא נוף, ולא נחל, לא ילדים משחקים, ולא עצים ירוקים. מאחוריו יש פרוזדור מסתמים בקיר לבן, ותו לא...

החבר רצה להנעים את חיו ולגרם לו להרגיש טוב, לכן תאר לו תאור דמיוני שבה מלבד, ומה החזיר לו על כך? שם עצמו ישן כדי שימות, והוא יירש את מקומו...

כל קנאה בעולם הזה מתגלה בסופו של דבר בקלונה. אדם בונה לו מגדלי דמיון פורחים באויר על השוכב שיש לחברו, ובסוף מגלה שמדבר בקיר לבן, אם לא שחר...

אלא שעד שמתגלה האמת מוציאה הקנאה את האדם מן העולם.

קנאת סופרים תרבה חכמה

בכל זאת יש מדה מסוימת של קנאה שצריכה להיות, והיא מועילה בעבודת ה'. מדבר בקנאת סופרים, שמגבירה חכמה.

בן תורה אמתי צריך כזו קנאה! הוא צריך לחשב: חברי יושב ולומד תורה כל הזמן, גם אני רוצה לזכות להיות שקוע בה כל כך. גם אני רוצה להיות כל כלי תורה. כשמוע עיני האדם כל הזמן שאיפה כזו, כל שאר הענינים מסתדרים בקלות. הכל זו הצדה מפני רצון הבוהר יתברך.

תלמיד חכם אחד התגורר מול סנדלה חדר הלמוד של הרב היה ממקם מול חדר העבודה של הסנדלה. היה הרב יושב ולומד עד שהתעייף. כשצצה לישן התבונן בסנדלה, ראה אותו עדין עובד, ואמר: 'הסנדלר נשאר ער בשביל כמה פרוטות, ואני שיש לי כאן הודמנות לזכות בחיי עולם, אלך לישון'.

הוא המשיך ללמוד.

הסנדלר התעייף, אבל כשהרים את עיניו וראה את אותו תלמיד חכם שיושב ולומד, אמר לעצמו: 'אם הוא יכול, גם אני יכול... והמשיך לתקן נעלים. התלמיד חכם שריו כבר באפסית כחות. השעה שתיים וחצי בלילה, אבל ממול עדין ער הסנדלר. 'ולא תהא כהנת כפדוקית?... אם הוא מצליח להשאיר ער בשביל פרוטות זעומות, ודאי שגם אני לא אלך לישון'.

כך התחוו ביניהם כל לילה.

ומה גדול היה הפער ביניהם!... את התלמיד חכם הביאה התחרות ליחסי עולם נטע בתוכנו ולהתמלא בעוד תורה ויראת שמים, עוד פסק, עוד הלכה, עוד דף גמרא, עוד סימן בשלחן ערוך, עוד באור בדברי המהרש"א...

ואלו הסנדלר התמלא בעוד איזו פרושה... במקום לקנא בחכמת הרב שעמל בתורה הקדושה! כי מי שאינו דבק בענין קיום רצונו של הבורא יתברך, אינו זוכה לחשק לעשות זאת...

עלינו לבקש מבורא העולם שנוכח ויהיה בנו חשק התורה, שנוכל לראות את ענן ה' מול עינינו, ועל ידי כך נזכה להעמיק יותר בתורה ולקום את מצוותיה.

(רבי ראובן אלבו שליט"א - משכני אחריו)

אורם של הנוכבים נכר בלילה

ויציא אתו החוזה ויאמר הבט נא השמימיה וספר הנוכבים אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך (טו, ה)

מדוע מדמה הקב"ה את זרעו של אברהם אבינו דוקא לנכבים השמיים? מה רצה לרמוז בכך?

האברבנאל כותב על כך פרוש נפלא:

הנוכבים נמצאים ברקיע תמיד, אבל ביום אי אפשר לראותם, רק בלילה נכר אורם.

כל אחד ואחד מן ישראל, אפלו פשוט שבפשוטים, הוא נוכב. כנוכב שמאיר בלילה, כך כשיש צרות המשולות ללילה, נכרים האור והקדושה שבהם. זוהי תופעה מפרת ורדוקה - בשעת צרה רואים את האהבה והאחווה שיש בעם ישראל ואת העזרה ההדדית. או אז, אנשים שוכחים את חלוקי הדעות ואת המריבות האישיות, וכלם מתגייסים לעזרה באיש אחד בלב אחד. שעת המבחן של עם ישראל היא אפוא בשעה שהם בצרה.

רבנו יוסף חיים כותב על כך דבר שהוא פלא פלאים

לרבנו בחיי היה וכוונת עם מלך ספרד. מלך ספרד שצו: אתם היהודים מדברים תמיד על הגזע היהודי ומשתפחים בכך שאתם שונים מכל העמים, אבל באמת אין הבדל מהותי בין יהודי לגוי. שניהם בני אדם. כל השני מקורו רק בתורה שאתם מלמדים. באפי של האדם, בתורה ובנשיות - כמוני כמוך.

אולם רבנו בחיי השיב לו שהוא טועה. היהודי שונה לגמרי באפיו ובאישיותו מן הגוי, ואין ביניהם שום דמיון.

מלך ספרד עמד על דעתו והבטיח שביום מן הימים הוא יוכיח לרבנו בחיי את צדקת דבריו.

מה עשה? - הלך ללא ידיעת רבנו בחיי למקום שבו היו נשים יולדות, ולקח בכח תינוק יהודי מיד לאחר לידתו. היולדת האמללה נסתה להתנגד, אולם איש לא שמע לה. המלך שלם לה פצוים והודיע לה שאין לה שום ברירה אחרת. לאחר מכן הלך לקצה אחר של ממלכתו ולקח משם תינוק גוי בן יומנו. לשתי האמהות הוא הודיע שהבנים גדלו בבית המלך עד הגיעם לגיל עשרים, ובגיל עשרים ירשו לשוב להוריהם. במשך כל התקופה אין להורים שום רשות לראות את היולדים, לטפל בהם או להתקרב אליהם.

הילדים גדלו בבית המלך כתאומים. שניהם אכלו יחד, למדו יחד, למדו לדבר ביחד, ולא היה נכר ביניהם שום הבדל. איש לא ידע מי מהם הוא היהודי ומיהו הגוי מלבד המלך עצמו, שהכין ברצינות את ההוכחה שהבטיח לרבנו בחיי.

בהגיע הבחורים לגיל שמונה עשרה קרא המלך לרבנו בחיי ואמר לו: האם אתה זוכר את הנוכח שהיה בינינו לפני שמונה עשרה שנה בענין יהודי וגוי? כעת הגיע יום פקדה. מחר אערוך אספה של כל שרי ויועצי, וכל המדענים וחכמי המדינה, אביא לך לשם שני בחורים, ועלך יהיה להכריע מי מהם יהודי ומי מהם גוי. יכול אתה לבחון אותם בכל צורה שתמצא לנכון ולעשות להם כל תרגיל שתראה. למחרת ספר המלך את שני הבחורים בתספורת זהה, הלביש אותם באותה תלבושת, כך שהיו נראים כתאומים, והביא אותם לאספה. ישבו השנים כחתינים בלי לדעת דבר, וסביבם עמדו כל השרים שגם הם לא ידעו על מה ולמה הזמנו לכהן.

פתח המלך וספר את כל השתלשלות הדברים ואת הנוכח שהיה בינו לבין החכם היהודי, והזמין אותו בחגיגות גלולות מי הוא הבחור היהודי ומיהו הגוי.

עמד רבנו בחיי במקומו. קבל על עצמו את האתגר שהשיל עליו, ושאל: "אדוני המלך, האם יש בבית המלך ענבים?"

"ודאי" - השיב לו המלך - "דבר לא חסר בבית המלך!"

עד מהרה הובא בצווי המלך מגש מלא ענבים, חלקם אשכולות ענבים, וחלקם ענבים מקדרים זה מזה.

הניח רבנו בחיי את המגש לפני הבחורים, ואמר להם שכל אחד יבחר לעצמו ענבים למאכל. אחד הבחורים הושיט ידו ולקח את אשכול הענבים, והשני הושיט ידו ולקח מן הענבים המקדרים. מיד אמר רבנו בחיי: "היהודי הוא מי שלקח את האשכול, והשני הוא הגוי."

השתתם המלך ושאל: "איך ידעת?"

נענה ואמר לו: "אדוני המלך, היהודי בוחר תמיד במה שיש לו חבר, והודי נמשך תמיד אל המקור שבו. כלנו מעולם הנשמות באנו מאותו

מקור, וכלנו נמשכים תמיד למקור הזה. לעמת זאת - לגוי אין מקור. הזהר הקדוש כותב (בראשית ט) שנשמות הגויים באות מהספרא אחרת, מהמקום שממנו באות הנפשות של הדבים והאריות, הברדלסים, הנחשים, העקרבים והיתושים. אנהנו באנו ממקור קדוש, מחלק אל-ה ממעל, ושם יש אחדות וחבור".

כאלו - אומר האברבנאל - הם הפוכבים. נראה שכל אחד מהם בודד ברקיע, אבל בשעת לילה - בשעת צרה, הם נעשים מאירים וזוהרים. כך ישראל, בשעת צרה בוקע כח היהודי שבהם והם מאירים, ואז נכר החבור הגדול שבניהם, שהיה קיים במקורם, אף אחד מהם אינו בודד והם נעשים חברים זה לזה.

(רבי בן ציון מוצפי שליט"א - דורש ציון)

הנהגת העניש של הקדוש ברוך הוא

וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי (טו, יד)

הקב"ה הבטיח לאברהם אבינו שיעניש את המצרים על ששעבדו את ישראל. ולכאורה, איזו תועלת יש לאברהם אבינו מידעת העניש והדין שיבואו לעתיד לבוא על המצרים? מה תוסוף לו הדיעה שהמצרים יתסרו ויהיו בצער?

כעין זה יש להקשות בהמשך ההגדה - "אלו עשה בהם שפטים וכי דינו", משמע שעשית השפטים במצרים היתה מן החסדים שלו יתברך עמו. וצריך באוה, מהי התועלת היוצאת לנו ממה שהשם יתברך עשה בהם שפטים?

אלא שאלו היה הקב"ה מבטיח לאברהם רק שבני ישראל יצאו משעבוד מצרים, היה מקום לפרש שבשעת השעבוד לא היו ישראל כלל תחת שלטון הקב"ה, אלא תחת על שעבוד מצרים, ואחר כך כביכול, החזירם תחת שלטונו. ההבטחה (וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי" משמעו, שהמצרים "משלמים ביקור" על כל משך הזמן של השעבוד ונדונים במשפט, והיא מבררת שגם בשעת השעבוד לא היו המצרים השליטים, אלא ישראל היו כל הזמן תחת השגחת השי"ת. העניש והמשפט עוקרים את הלמפרע, את מה שהיה כבר, ומוכיחים מחדש את האמת של שלטון הקב"ה.

משל למה הדבר דומה? לשמעון שתפס את בנו של ראובן והכריחו לעבד אצלו עבודת עבד, כגון לקנות לו את רפעת ביתו, ואמר כך בא האב, התגבר עליו והוציא את בנו מתחת ידו לחרות. והנה אם נתבונן מה קרה, הרי שאתמול הבן היה משעבד לו והיום כבר לא. אם כן בסוף הכל, בנו של ראובן היה משעבד לשמעון ליום אחד - שזה גם כן מקצת עבודת עבדו הפגם גדול.

אבל אם אחרי שראובן התגבר על שמעון, הוא גם ערך חשבון מפרט על כל מה שבנו עשה בביתו כל אותו היום, ועל כל טפח וטפח של רצפה שהוא נקה אלצו לשלם לו סכום נכבד, ובנוסף 'כבודו' גם במכת אגרוף על כל טפח כפי החשבון, הרי שלא רק עתה אין הבן משעבד לשמעון, אלא התברר שגם אתמול, כשהוא עבד לו, לא היה זה מכח שעבוד ועבדות, אלא בגולה ושלא כדיו, נמצא, אפוא, שהמשפט של היום עוקר ומתקן את הפגם של אתמול למפרע.

כאשר הודיע הקב"ה לאברהם אבינו ש"ועבדו ויגו אתם ארבע מאות שנה", היתה לאברהם סענה גדולה כנגד המורה; שפגם השעבוד לא יסתיים אחרי הארבע מאות שנה, אלא ישאר בבני ישראל באופן שלא יתקנו ממנו לעולם. כי תמיד תשארו המציאות שאמה זו הם עבדי מצרים לשעבד.

על זה הבטיחו הקב"ה שיעקר את העבדות למפרע, על ידי - (וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי", ועל ידי - "ואחרי כן יצאו ברכש גדול". הרכוש היה בבחינת תשלום על העבדות, כמבאר בדברי חז"ל (סנהדרין צא ע"א), ועל ידי זה התברר שמעולם לא היתה למצרים הזכות לשעבד את ישראל, אלא הכל היה בגולה ושלא כדיו, שהרי על כל העבדות מתחלה נשפטו המצרים וגם שלמו תשלום מלא. נמצא שבאמת לא היו ישראל עבדים מעולם.

(רבי שמשון פינקוס זצוק"ל - תפארת שמשון)

ההוכחה שתרח עשה תשובה

ואתה תבוא אל אבתך בשלום (טו, טז)

הברש"י: "אל אבתך" - אביו עובד עבודה זרה, והוא מבשרו שיבא אליו, ללמדו שעשה תרח תשובה.

נשאלת השאלה: ידוע מה שאמרו חז"ל: "ברא מזכה אבא" (סנהדרין סד ע"א), ואם כן מה היתה הסיבה שתרח עשה תשובה? אולי הוא לא עשה תשובה, אלא שאברהם, בנו הצדיק, זכה אותו בחיי עולם הבא?

נראה לבאר שההוכחה לכך שתרח תור בתשובה היא ממה שכתבה תורה: "ואתה תבוא אל אבתך" - בלשון רבים. לשון זו לכאורה קשה, שהרי לאברהם היה רק אבא אחד - תרח, ואם כן היה צריך להיות כתוב "ואתה תבוא אל אבך בשלום".

מכאן, שתרח עשה תשובה, ובכך זכה את אביו לבוא לגן עדן, שהרי "ברא מזכה אבא", ונמצא שאברהם אבינו יבוא "אל אבתך בשלום", שהרי גם אביו, תרח, וגם סבו, אביו של תרח, מזמנים לחיי עולם הבא: תרח משום שעשה תשובה, ואביו משום "ברא מזכה אבא".

(רבי ראובן סרלנשיין זצוק"ל - יחי ראובן)

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

פְּרִשֵׁת לָךְ לָךְ

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

אברהם ישב במקום תפלה

וַיֵּשֶׁב אֱבְרָהָם בְּמִקְוֵה עוֹלָה וַיִּבְרָךְ אֶת אֱלֹהֵי הַמַּצְרִיִּים כִּי כָלָה מִשְׁקָה... כִּגְן ה' כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ צִעֵר" (יג)

באר החתם סופר:

לוט בחר לשבת בסדום אשר היתה: "כגן ה' כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם" - כפי שברוך הקדוש ברוך הוא את המצרים בנהר הנילוס שהיה עולה מאליה ומשקה את שדותיהם לפי שלא חפץ שיחפלו לפניה על הגשמים, כך ברוך את אדמת סדום, לפי שלא רצה בתפלתם. אך אברהם אבינו בחר לשבת דוקא: "באלני ממרא אשר בחברון" (להלן יג יח), אשר היתה אדמת טרשים (כתובת קיב א), כדי שתמיד יצטרף להיות בה דבוק בה בתפלה על הגשמים.

חתם סופר

תפלה על מציאה כשרה

וַיֵּאמֶר אַבְרָם אֶל מֶלֶךְ סֹדֶם הֲרַמְתִּי יָדִי אֵל ה'... וְאִם אֶקַח מִכֶּל אֲשֶׁר לָךְ" (יד כב-כג)

את תבות: "הרמתי ידי אל ה'" תרגם אונקלוס: "ארימית ידי בצלו (בתפלה) קדם ה'", על מה התפלל אברהם אבינו?

פרש רבי אברהם צבי גינצלר הי"ד מדיני הוונא:

את הפסוק (תהלים לב ו): "על זאת ותפלל כל חסיד אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו", פרש רבי נפתלי כ"ץ בעל 'סמיכת חכמים' בשם אביו רבי יצחק הכהן, על פי הדיו המבאר בגמרא (ב"מ כא ב) שהמוצא חפץ שנשטף משדה חברו באמצעות נהר שעלה על גדותיו [שולוליתו של נהר], אינו חייב להחזירו אף אם יש בו סימן. ואולם פסק הרמ"א (ח"מ רנט ז): "מכל מקום טוב וישר להחזיר". וזהו שאמר: "על זאת ותפלל כל חסיד" - המבקש לשבת על התורה בלא טרדות פרוסה, "אליך לעת מצא" - שיזמן ה' לפניו מציאה כשרה כדי שיוכל להתפרנס ממנה. "רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו" - אף לא מציאה ששטף הנהר משדה חברו, שהלא לפי שיחסידי הוא, יהיה עליו להחזירה 'לפנים משורת הדין'.

לענינו, אמר אברהם אבינו למלך סדום: "מעודי הייתי מתפלל כתפלת החסיד שלא מגיע לידי מציאה שאצטרף להחזירה לפנים משורת הדין, וכשהגיעה כזו לידי במלחמת סדום שדינה בשולוליתו של נהר, לא אהנה ממנה כלל".

קדושה וברכה: [לר"ג כ"ז] ברכות ח א: 'צב אברהם'

קובץ מקום - משנה מזל

וַיֵּצֵא אֹתוֹ הַחֹזֵב וַיֵּאמֶר הֲבֵט נָא הַשְּׂמִימָה וְסַפֵּר הַכּוֹכָבִים אִם תּוּכַל לְסַפֵּר אֹתָם וַיֵּאמֶר לוֹ כֹּה יְהִי זֶרְעֶךָ" (טו ה)

'אמן' על 'מגן אברהם'

וַאֲבָרְכָה וְאֶגְדֹּלָה שְׁמִי וְהִיא בְרָכָה" (יב א)

על הבטחה: "והיא ברכה" הביא רש"י את דרשת חכמים (פסחים ק"ז ב), שאף ששלשת האבות הזכרו בברכה הראשונה בשמונה עשרה, אין חותמים אלא באברהם - "מגן אברהם".

הלכה היא כי שלוש כנויות יש בענין 'אמן': על ברכה שתכנה שבח בלבד מכונים: "אמת היא הברכה". על תפלה ובקשה מכונים: "הי רצון שיתקיימו דברי המברך", ועל ברכה שכוללת שבח ובקשה מכונים את שניהם: "אמת... והי רצון...". לאור זאת פסק הב"ח שעל ברכת 'מגן אברהם' יש לכוון 'אמת' בלבד, לפי שכלה שבח.

אולם במשנה ברוך' כתב פי מדברי בעל המגן אברהם' משמע שיש לכוון בברכת 'מגן אברהם' גם 'הי רצון', ומבאר שלפי שבברכה זו טמונה בקשה לקרוב הגאולה בפלים: "וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בנייהם", סובר המגן אברהם' שיש לכוון בענין 'אמן' על ברכה זו גם 'אמת' וגם 'הי רצון'.

שו"ע א"ח סכד ו: 'ב"ח' שם: 'מגן אברהם' שם י: 'משנה ברוך' שם כה: 'באר הלכה' שם

אמן - מדור לדור

"ויוצא אתו החוזה ויאמר הבט נא השמימה וספר הכוכבים אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך; והאמן בה' ויחשבה לו צדקה" (טו ה-ו)

מדוע לא נאמר כאן 'ואמין' אלא 'והאמן'?

באר רבי אברהם יוסף קרייזווירט רבה של וואייניטש: רמז הכותב לך שאחר שנתברך אברהם אבינו מפי הקדוש ברוך הוא בברכת: "כה יהיה זרעך" ענה 'אמן' אחר הברכה. בפעולתו זאת טבע לדורות בקרב בניו אחריו את מצות עניית אמן. לכן אמר הכותב 'והאמן' [בשלוש הפעילות] שגורם לכל הבאים אחריו שיקפידו אף הם על עניית אמן, ואת הקביעה לדורות של הנהגה זאת החשיב לו הקדוש ברוך הוא 'לצדקה'.

בית אברהם

"אמר לו: 'צא מאצטגוניות שלך שראית במזלות שאינך עתיד להעמיד בן'" (רש"י).

דרש רבי יעקב הלוי קופשטיין רבה של גמניצין:

אף כי קבעו חכמים (מ"ק כח א): "חיי, בני ומזונות... במזלך תליא מלתא", המתעשק בחפלה יכול לשנות את מזלו לטובה. כפי שפאן אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם שלא

יתחשב בעבדה שלפי מזלו אינו יכול להוליד.

לך כגון חכמים באומנם (ברכות א ב): "כל הקובע מקום לתפלתו - אלקי אברהם בערו"; המאמין בשלטון המזל, מנסה תדיר לשנות מקומו, אולי יועיל לו הדבר. כבלעם הרשע ששנה מקומו פעם אחר פעם בנסיון לגבר על המזל ולקלל את ישראל (ראה במדבר כג). אולם 'הקובע מקום לתפלתו' מצהיר בכך על הפרתו בעבדה שיכול ה' להושיעו למרות מזלו, ולכך 'אלקי אברהם' - ששנה את מזלו של אברהם, יהיה 'בעזרו' וישנה אף את מזלו לטובה.

בית לוי" בפתחיה

'אדון עולם' - להזכיר זכות אברהם

"וַיֵּאמֶר אֲדֹנָי אֱלֹהִים בְּמָה אֲדַע כִּי אֵינִי שֵׁנָה" (טו ו)

בגמרא (ברכות א ב) דרשו חכמים על פסוק זה: "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי: מיזם שברא הקדוש ברוך הוא את העולם לא היה אדם שקראו לקדוש ברוך הוא 'אדון' עד שבא אברהם אבינו וקראו 'אדון'".

על פי זאת באר רבי פינחס המגיד מפאלצאק את השעם שאנו מקדימים לתפלת שחרית את הפיוט 'אדון עולם'. כי כפי שביום הכפורים, טרם תחלת סדר עבודת התמיד בבית המקדש היה המנהג שואל: "האיר פני כל המזרח עד שבחברון" כדי להזכיר את זכות האבות הקבורים בה (משנה יומא ג ג; ירושלמי שם), כך גם אנו, ראוי שנפתח את סדר תפלות היום שנתקנו במקום התמיד, בהזכרת זכותו של אברהם אבינו שהיה הראשון שקרא לקדוש ברוך הוא 'אדון עולם'.

כאשר בא רבי פינחס לפני רבו הגר"א מוילנא כשסדורו החדש בידו, התבונן הגאון בתכנו, וכשהבחין בפרוש האמור, הפטיר בהתפעלות: "אלו היה יוצא הסדור לאור רק כדי להביא פרוש זה - דינו!"

סדור השער החכמים בפרוש מגיד צדק; שרת 'נפיש יונה' (וילנא תרל"ו) הקדמה

הצדיקים אינם רוצים להטריח

"ותאמר שרי אל אברהם הנה נא עצרני ה' מלדת בא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה וישמע אברהם לקול שרי" (טו א)

כתב רבי יהושע אבן שויעב תלמיד הרשב"א:

"וזהו שלא התפלל על שרה כשהיתה עקרה, כמו שהתפלל יצחק [ככתוב (להלן כה א)]: 'ועתה יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא!' [ולקח לו שפחה? כי הצדיקים אינם רוצים להטריח כלפי מעלה, אלא לצרף גדול. ויצחק התפלל, כי לא התרה לו שפחה כי הוא עולה תמימה".

דרשות ר"י אבן שויעב עה"ת ח"י שרה

"עניית אמן היא מכלל הברכה... על ידי שעזנים אמן הברכה השובה יותר" (משנ"ב כסז כ).

ברכת המזון - הטוב והמטיב (ב')

ימלכותו בראון קבלו עליהם... כפי שהתבאר במאמר קודם, על עקרה של ברכה זו - הטוב והמטיב, שנאמרה כהודאה על נס הרוגי ביתר, הוסיפו חכמים לשנות נוספים על הזכרת שם שמים, של שבת בשקפה, ובתוכם: ג' גמולות, ג' הטבות וג' מלכות... (ברכות טז א; תוספת פחים ק ד ב ד"ה הטוב), שהם: "הוא גמולנו, הוא יגמלנו", "הוא הטיב, הוא מטיב, הוא ייטיב", "מלך העולם... מלכנו... המלך הטוב".

הזכרת שלוש המלכות בברכה זו נועדה כדי למלא את חסרון שתי המלכות שהשטות בברכות הארץ [ונודה] יבונה ירושלים [ירחם], שבהן לא נזכרה לשון מלכות. ואף שמצד הדין לא הצרכנו להזכיר מלכות בברכות אלו, משהם שהן מגדרות כ"ב"רקה הסמוכה לחברתה, מכל מקום, כיון שבברכת ירחם' הזכרנו מלכות בש"ר ודם [ועל מלכות בית דוד משיח'], לפיכך ראוי היה שזכיר בה אף מלכות שמים. ואולם, בפעל נמנענו מלהזכיר בה מלכות שמים, כדי לא להשוות חלילה בינה למלכות של ודם שהזכרה בה. לפיכך בברכת הטוב והמטיב' שנתקנה לאחר מכן השלמו והזכרות גם בעבור שתי הברכות הקודמות לה (טו א"ח קפט).

טעם נוסף להזכרת מלכות ה' בברכת הטוב והמטיב' כתב האבדורקה על פי המובא במדרש (ראה מדרש שמואל י ג ד), שבתקופת מלכות רחבעם מאסו ישראל בשלושה דברים: במלכות שמים, במלכות בית דוד ובבית המקדש, ומשום כך נגזר עליהם שלא יצילו עד שישתובו ויבקשו את שלשתם. לפיכך תקנו לנו לבקש על שלושה דברים אלו בברכת המזון; על ירושלים עירך... ועל מלכות בית דוד משיחך' - בברכת יבונה ירושלים', ועל מלכות ה' בברכת הטוב והמטיב', שבכל פעם שאנו מבקשים על שלושה דברים אלו אנו מבטאים את חרשתנו על כך שבעבר מאסנו בהם, ועתה אנו מקבילים אותם בראון. וכיון שכך נזכה שוב לראות בברכה ובגאולה השלמה.

מדרג הטוב והמטיב

הברכה נפתחת בהזכרת רשימה של תארים שבהם אנו מכינים את הקדוש ברוך הוא: הא-ל, אבינו, מלכנו, אדינו... וכי. באר המהר"ל (נתיבות עולם נתיב העבודה ח), שברכה זו שונה מקודמותיה; שלוש הברכות

ברוך... פוקח עורים

את הספור שלפניכם, אשר התרחש לפני שנים רבות, עוד בתקופה שבה שלט המנדט הבריטי בארץ הקדש, ספר המגיד הנודע רבי שבתי יודלביץ זצ"ל, אשר שמעו מעל המעשה:

יוסף היה נחשב בעיני מכיריו כסמל להצלחה. בגילו הצעיר יחסית כבר הספיק לשאת תפקיד בכיר באחד ממשדרי הממשלה הפחשבים, ובד בבד החל לנסות לשלח ידו בעסקים, לסחר בגירות ערך ולתור בעסקאות גדולות. יוסף זה היה בתחלת דרכו, טרם הספיק לצבור הון תחת ידיו, כאשר ביום בהיר השכנו עיניו, פשוטו כמשמעו.

באחד הבקרים התעורר יוסף משנתו, פקח את עיניו, ו... המראה שגילה לו היה שחר משחור. הוא נסה בבהלה לשפשף את עיניו, כככול היה זה אף חלום, אולם עד מהרה נוכח במציאות המרה: ברגע אחד, וולא כל סבה הגיונית, הוא אבד את מאוד עיניו.

באותם ימים התגורר בירושלים פרופסור אברהם טיכו אשר נודע כרופא עינים מפרסם בעל שם בינלאומי, ויוסף מהר לקבע תור במרפאתו. בהגיע תורו הביט פרופסור טיכו בעיניו של יוסף והבין מיד את מצבו החמור. הוא החליט לאשפזו במרפאתו והחל בבדיקות מקיפות ובטפול ראשוני.

ימים בלבד הספיקו לפרופסור טיכו כדי לאבחן את מחלתו של יוסף; "אין לה מה לעשות במרפאת העינים", אמר הפרופסור ליוסף המפחד, "שכן סבת עיוורון הפתאומי אינה נובעת מבעיה בעינים, כי אם מגדול הנמצא בראשך. כפי הנראה נגע הגדול בעצבי הראיה, וכתוצאה מכך חדלה מלראות".

הדברים נפלו על אוזניו של יוסף כרעם ביום בהיר. באותם ימים לא היתה הרופא מפתחת כבימינו, ולפרופסור טיכו לא נותר אלא לשלח את יוסף לבדו לבגרותו, בירת הרפואה העולמית. שם התגורר המנתח היהודי הנודע פרופסור צונדק [קורב משפחתם של האחים הרופאים הנודעים לבית צונדק, שביניהם פרופסור שמואל צונדק אשר שמש כפנהל בית החולים בקור חולים, ואף שמש כרופאם האישי של כמה מגדולי ישראל].

ליוסף לא נותרה בררה אלא לקבץ את כל חסכונו, ואף להוסיף וללוות כסף להוצאות הסייעה והרפואה, ולצאת בהקדם לאניה שתובילו במסע ארוך ומיגע לגרמניה.

בבית החולים הברלין קבלו פרופסור צונדק סכבר פנים יפות והחל לטפל בו במסירות רבה. לנכח מצבו החמור הכנס יוסף מיד לחדר הנחות, לנתות ארוך ומסבף, שבמהלכו פתח הפרופסור את ראשו, הסיר את הגדול והותיר את הפצע פתוח ומכסה בזכוכית למניעת זיהום, כדי שיוכלו הרופאים לעקב אחר התקדמות הרפוי.

במשך שלושה חודשים רצופים שכב יוסף על מנתו שבבית החולים כמעט ללא תנועה. לדברי הרופאים, כל תנועה בלתי זהירה עשויה היתה לפגע במח ולגרם למות מיד. יוסף יכול היה רק להתבונן בעינים פלות באנשים שהתהלכו סביבו חפשיים ומאשרים, ולהקשיב לקולות שנשמעו מסביב. שלושה חודשים של סבל ומשך ויסורי נפש חלפו. יוסף הרשה לקום ממתו ובחוסד שמים החלים תוך זמן קצר. הגדול נעלם ללא שוב. אף דא עקא, הגדול אמנם הוסר בהצלחה, אולם ראיתו של יוסף לא שבה אליו.

לאחר בדיקה במרפאתו של פרופסור צונדק אמר לו הרופא כי כדי לחדש את ראיתו, יצדק הוא לנתות נוסף והשתלת רכיב מסיים שמתפקדו לקשר בין המח לעצבי הראיה ויגרם לו לשוב לראות כבתחלה. לצורך השתלת רכיב זה, הסביר הפרופסור ליוסף, "תצטרף לעבר נתות נוסף

שעלותו גבוהה מאד, וכמו כן תאלץ להתאשפו לפרק זמן ממשך בבית החולים". כפאשר האפשרות היחידה שנותרה לו היתה עיון, לא נותרו ליוסף ברות רבות. בסיועו הנדיב של הרופא הוא פנה לשויה ארפה של מוסדות צדקה ונדבי עם עד שלבסוף הצליח בסיועם דממא לגייס את הסכום הדרוש. כשמלא הסכום היה בדי, הכנס יוסף לאשפזו נוסף וקשה למשך כחודשים ימים, שבמהלכם נחח ולאחר מכן כסו עיניו בתחבושות עד להחלתה המוחלטת.

קשה לתאר את מנת הסבל והיסורים שעברו על יוסף, עד שסוף סוף הגיע הרגע המיחל, כשפנה אליו פרופסור צונדק ובשר לו כי הנה מחר בבקר בעזרת ה' יוסרו התחבושות מעיניו והוא יוכל לראות בהן פאחד האדם.

"ברצוני", אמר פרופסור צונדק ראו השמים ליוסף הנרגש, "כי החפץ הראשון שתרצה יהיה חפץ של מצוה. אעמד אפוא לפניך בשעה שיוסרו התחבושות מעיניך, ובאפן מיחד אלבש את השלית-קטן שלי מעל לבגדים, כדי שתוכל לקיים את מצות יראיתם אתו... למען תזכרו ועשייתם את כל מצותי".

יוסף לא נרדם כל אותו הלילה. בשעה שמונה בבקר הוסרו התחבושות מעיניו בזהירות רבה. גופו רעד מהתרגשות, כאשר כמו מתוך חלום ראה מולו אדם הדור פנים, עטוף בטלית קטן ומשתעשע בציציותיו. הדבר גרם לו לפרץ בכי נרגש; "תודה, תודה רבה..." - יוסף כמעט ונפל לרגלי הרופא מיטבו. ותר מפה הו לא היה מסגל לומר.

שעה קלה לאחר מכן ישב בנוח במשרדו של פרופסור צונדק. הפרופסור פתח בדברים ואמר: "יוסף יקירי, חודשים רבים חלפו מאותו יום שבו קמת ממשתן בבקר בהיר והנה חשף, ולא ראית בעיניך דבר".

בנדאי יכול אתה למלא ספר עב פרס על קורותיך מאותו יום ועד עתה, על כפאי הגוף והנפש, על המון הרב שפליתי ועל החודשים הארבים שנאלצתי לשכב ללא נוע מתוך יסורים. עתה, שכלף נסער ונרגש מרגשות ההודאה על רפואתך הפלאית, כפי ששמעתי מפיך לפני שעה קלה, נסה לתאר לעצמך יהודים רבים שעניהם ראוות באפן תקין מבלי שיעטרכו לעבר כל צער ויסורים לשם כך, הלא בודאי היו צריכים להודות על כך בהתלהבות שאינה פחותה מהאפן שבו הודית על ראיתך שבאה לאחר סבל ויסורים רבים.

כפה מפתיעה העבדה שרבים אומרים את ברכת פוקח עורים' כמצות אנשים מלמדה, במהירות וולא כל פנה. כפה חבל שאין הם מרגישים באמירת הברכה עד כמה נסי ומרכב הוא כת הראיה.

אני מבקש מוה, יוסף יקירי, זכר את הרגעי הללו לנצח; קח אותם למזכרת נצח לאהבה את ה' אלוקיך ולהודות לו בכל לבבך, בכל נפשך ובכל מאדך על כל הטובות שהוא גומל עמך בכל עת ובכל שעה, ובפרט בברכת פוקח עורים', חשב על כל מלה ותן תודה למי שאמר והיה העולם על שהביאך עד היום".

הרופא סים את דבריו הנרגשים שנאמרו מלב חם ומלא אמונה של יהודי שרשי. יוסף נפרד מהרופא בפה מלא תודה ושב לארץ הקדש. מיום זה היה לבעל תשובה גמור, ירא שמים ומקפיד על קלה כבחמורה, ובמהמשך אף הקים בית נאמן לתורה ולחסד, ואף זכה לגדל בו דורות ישרים ומבוכים לתורה, כאשר את הלחם מדברי הרופא נוצרים הוא וצאצאיו לנצח.

להגיד פרשת שלח

”לך לך” (יב, א)

רש"י: להנאתך ולטובתך.

איזו הנאה יכולה להיות כתוצאה מהטלטלות בדרכים?

בעל ה"מאור עינים" היה עוסק רבות במצות פדיון שבויים. יהודים רבים היו חייבים לו את חייהם ואת שחרורם מבית האסורים ומשבי אצל הגויים.

אולם, פעם אחת הלשין עליו אי-מי, ובעל ה"מאור עינים" השלך לבית האסורים. "רבונו של עולם!" קרא הרב בצער, "על מה בא עלי פנה ענש? הרי כל חיי מציל אני את היהודים הנמצאים בבית הסהר, איך יתכן שקרה גם לי כך?"

ראה ד' בצערו, ושלח אליו את אליהו הנביא. "אין זה ענש, חלילה!" אמר לו אליהו, "שמחה גדולה יש בשמים כאשר אתה מקים את מצות פדיון שבויים. אולם, כדי שתקיים את המצוה ביתר שאת ובזריזות, רצה ד' להטעים לך פעם אחת את הטעם שמרגיש האדם השבוי. לאחר שתחוש את תחושותיו של הנתון בשבי, תקים את מצות פדיון שבויים בהתלהבות ובזריזות רבה אף יותר!"

בדומה לכה, ארע לאברהם אבינו.

מפנין שאברהם אבינו עסק כל חייו במצות הכנסת אורחים, רצה הקדוש ברוך הוא להטעימו בטעם שמרגישים עוברי דרכים, ולגרם לאברהם לחוש את תחושתו של מי שנוזק לאכל על שלחנו של השני. לצורה כך אמר לו ד': "לך לך" - להנאתך ולטובתך, כדי שתקיים את מצות הכנסת אורחים ביתר שאת, בהנאה ובשמחה, כאשר אתה יודע ומפיר עד כמה גדלה הטובה שאתה עושה לאורחים.

(נטעי אשל)

”ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה... כי כבד הרעב בארץ” (יב, י)

מדוע נזכר פעמים בפסוק עגנו הרעב בארץ?

ידוע שאברהם אבינו הקפיד על מצוות התורה, עוד בטרם נתינתה בהר סיני. על פי ההלכה, אין ליהודי לרדת מארץ ישראל לחוץ לארץ סתם כה. אף הדבר מתר כאשר אין אפשרות לקנות אכל בארץ ישראל.

אברהם אבינו הקפיד על הלכה זו. כאשר היה רעב בארץ, עזין לא ירד אברהם לחוץ לארץ. מתי ירד מצרימה? רק כאשר "כבד הרעב", ובארץ לא נתן היה להשיג מזון כלל, רק אז הרשה אברהם אבינו לעצמו לרדת למצרים, לכן הדגישה התורה שוב כי "כבד" הרעב בארץ.

(אזנים לתורה)

”אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך” (יב, יג)

רש"י מפרש "ייטב לי בעבורך" - יתנו לי מתנות.

ויש להבין, היכן שאברהם אבינו היה פה נלהב לקבל מתנות? והרי כשמלך סדום רצה לתת לו מתנות, סרב אברהם אבינו לקחת מחוט ועד שרוך נעל, וכעת הוא מתכנן תחבולות כדי לקבל מתנות?

התשובה היא, שכונתו של אברהם אבינו בקבלת המתנות לא הייתה כפשוטה, אלא נסתרת ועמקה.

נאמר במדרש רבה: "אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו, צא וכבש הדרה לפני בנייה. כל מה שכתוב באברהם פתיב בכניו."

לפי צווי השם, הבין אברהם אבינו כי לכל מעשה שהוא עושה, יהיה השפעה ישירה וגורלית על מה שיקרה לבניו, וכשם שהוא שחרר את שרה מידי פרעה, כך ישתחררו בניו מידי פרעה. אברהם אבינו חפץ לקבל מתנות מהמצריים, לא כדי להרויח מתפיסת שרה או להתעשר, אלא רק למען בניו, כדי שגם הם יקבלו מתנות מהמצריים, כמאמר הפתוב "ואחרי כן יצאו ברכש גדול", משום שמעשה אבות סימן לבנים.

(שם משמואל)

דרך הצדיקים להסתיר מעשיהם ולהצניע לכת. אך מי שרוצה להיות צדיק ולילך בדרכי ה', הוא מרגל את דרכי הצדיק כדי ללכת בהם (הגר"א בבאורו למשלי)

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

רחל אפנו < ש"ק יא חשוון (ר"ט)

ועדו עמדה לה מדת הדין במלוא תקפה.
"רבים מהם עבדו עבודה זרה, ומנשה המלך העמיד צלם בבית המקדש, ואיך אתפיס?" ענה הקדוש ברוך הוא.

באותה שעה קפצה רחל אפנו לפני הקדוש ברוך הוא ואמרה בככי תמרורים:

"רבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך שיעקב עבד שבע שנים לאבי בשביל להנשא לי, וכשמלאו השנים הללו, כאשר הגיעה עת נשואי ליעקב, עלה בלבו של אבי להחליפני באחותי, ולתתה ליעקב ברמאות במקומי.

קשה היה עלי הדבר עד מאד.

באותה שעה רחמתי על אחותי ומסרתי לה את הסימנים שנתן לי יעקב ומנעתי ממנה בושה וכלמה.

והרי הדברים קל וחמר: ומה אני בשר ודם עפר ואפר לא קנאתי באחותי, וותרתי לה מרצוני, כי לא רציתי שהיא תתבייש. ואלו אתה שהנך מלך רחום וחנון, מלך חי וקיים, איך לא תותר לעמך ישראל? מפני מה חרה אפה על עבודה זרה שאין בה ממש, והגלית על כה את בני ונהרגו בחרב?

מיד נתגלגלו רחמי של הקדוש ברוך הוא ואמר:

"יפה למדת סגוריא על בני, בשבילה רחל מחזיר אני אותם לגבולם.

ועל כה התנבא הנביא ירמיהו:

"כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו"

"כה אמר ה', מנעי קולה מבכי ועיניך מדמעה כי יש שחר לפעלתך נאם ה' ושבו מארץ אויב"

"ויש תקנה לאחרייתך נאם ה' ושבו בנים לגבולם"

בשעה שפרצו גיסותיו של נבוכדנצר להיכל בית המקדש והחריבוהו, כמה קול זעקה גדולה ומרה בשמים, קול זעקת בכי ומספד.

באו אבותינו הקדושים לפני הקב"ה והחלו מבכים מרות על בניהם הגולים לארץ גזרה. לקול בכיתם הצטרפו גם מלאכי השרת, מלאכי עליון:

"בורא עולם מלך מלכי המלכים, היאך הפכו דרכי ציון אבלות מבלי באי מועד? היאך שבתו הדרכים המובילות לירושלים, דרכים בהם היו המוני יהודים עולים להראות לפניך בשלשת הרגלים?"

שאל אברהם אבינו:

"רבוננו של עולם, היאך חרב בית המקדש? המקום בו העליתי את בני אהובי יצחק קרבן עולה לפניך?!"

"חטאו בניה ועברו על כל התורה!" ענה לו הקדוש ברוך הוא. נגש לפני פסא הפבוד יצחק אבינו, ובכה אף הוא:

"בורא כל עולמים אנא סלח ומחל לבניה! בזכות שפשטתי את צנארי לעקידה ולא מחיתי ביד אבי תגבר מדת הרחמים על מדת הדין. אנא אנא, עזרת יצחק לזרעו ברחמים תזכור."

ואחרי יצחק התיצב לפני הקב"ה גם בנו - יעקב אבינו:

"רבוננו של עולם: רבות סבלתי בחיי בשביל בני, ואיך עכשו נמסרו בידי אויביהם האכזריים כצאן לטבח יובל! אנא, השב שבות אהלי יעקב, והושיענו למען שמך!"

פתח משה רבנו הרועה הנאמן ואמר: "יחדו של עולם, אנא זכור את מסירותי לעם ישראל בסבלותם בארץ מצרים, ובמסעייהם במדבר."

"ויאמר אברהם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינה... כי אנשים אחים אנחנו" (יג, ח)

ומובא ברש"י שהיו דומים בקלסתר פניהם.

וצריך להבין, מדוע הדמיון במראה פניהם הנה שקול בהחלטתו של אברהם לומר לוט: "הפרד נא מעלי"?

ההסבר הוא, שלא עצם הדמיון ביניהם הנה שקול, אלא התוצאה שנגרמה מאותו דמיון. בשעה שרועי לוט היו נכנסים לרעות בשדות אחרים, חשבו בעלי השדות שהם רועי אברהם, מפני הדמיון שבין אברהם ללוט, והיו רבים על כה עם אברהם.

מפנין שכה, בא אברהם ללוט, והוכיחו על רועיו שאינם נזהרים מגזל, ותבע ממנו לשמר על צאנו ולשלם את הנזק. והנה לוט לא קבל את דבריו.

ומאחר וכה, דרש ממנו אברהם: "הפרד נא מעלי". ומה היתה הסבה שגרמה לכה שייצטרכו להפרד? זהו "כי אנשים אחים אנחנו" - בגלל שאנו דומים, הרועים אינם מבדילים ביני ובינה ורבים עמי, לכן הפרד מעלי.

(שיר מעוז)

2 ספרים חדשים בסדרה: אור עולם

הדפסנות ילדי ישראל להפיר את גדולי הדורות

גם באדיש ובאנגלית

להשיג בחניות הספרים ובמספר הנ"ל

כרך 8
המניד ממזריטש
רבי נפתלי מרופשיץ
הזמח צדיק
השארית ישראל מוילדניק
באר מיים חיים
רבי יואל מסטמר
רבי יהושע רוקח מבלו

כרך 7
הגאון מוילנא
האור שמח
רבי יוסף דוב סולובייצ'יק
מבריסק
רבי שמואל סלנט
העילוי מרוג'צוב
המניד מדובנא
רבי אהרון קוטלר

“מתוך ההפיכה” (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק ג’ “האמת יוצאת לאור”

תקציר: שלמה זלמן פינקלשטיין מוצא בביתו סוד שעמל לפצחו, הוא גילה במגירת אביו שעון כיס יקר העשוי זהב טהור שניתן לאביו כחוקן בשנת תרצ"ז, ואילו הנישואין ידוע לו התקיימו בשנת תשי"ג, הרי אומר חמש עשרה שנים היו הוריו מאורסים דבר שאין לו אח ורע בעולם. הוא הופך את הבית ומוצא מחברת עבה מכורכת וחתומה עם המילה החמורה “בחדר” מה שמגביר את החיזה ומעצימה, הוא לא מספר אותה לאחיו, אבל הסוד הזה מגביר בו את המתח הוא חש צורך לתשאל את הוריו ומחכה בקוצר רוח שישבו מביקור בארה”ב.

ירושלים כ”א חודש אלול תשל”ו

טלפון לילי הגיע מארצות הברית, על הקו היו ההורים, הם רצו לבשר לילדים שנסיעתם הוכתרה בהצלחה, קרוב משפחתם ר’ נפתלי הרטשטיין שיחי’ קיבל את הצעתם ברצינות רבה ובעזה”ת יבוא לחגיגת הבר מצוה שתיערך בל”ד אדר בשנה הבאה [תשל”ז] יחד עם בני ביתו.

כיון שמשימתם הוכתרה בהצלחה, בעוד יומיים א”ה הם שבים לביתם ארצה, כשבידם מתנות יפות שקנו בארץ הגדולה לכולם.

התרגשות עזה שררה בבית, הילדים יצאו בריקודים מרב שמחה, הם התנגעו מאד להוריהם, ועצם הידיעה שבעוד יומיים הם חוזרים הייתה בשבילם המתנה העיקרית.

שלמה זלמן כינס את אחיו ואחיותיו וביקשם לערוך ניקיון יסודי לבית יחד עם דודתם, כדי שהבית יראה ערוך ונכון לאורחים החשובים, הילדים הסכימו בכל לבם ועשו סדר יסודי ביותר (מעין קשר”ק שלפני פסח), כשעל גביהם מנצחת דודתם בלומי שווארץ, הם עשו ציור שער גדול לבית ובו כל ילד הראה את כשרונו היצירתי, אם בחריזה ואם בציור, במרכז הודבקו שתי תמונות מהמפוארות שבאלבום התמונות, כשהם חגגו את ברית המילה של שלמן זלמן נ”י. הכותרת הראשית הייתה כתובה בשלוש שפות “ברוכים הבאים להורינו היקרים אל ביתנו המדהים” ווארימע און הרעצליכע באגריסונג צום אונזערע טאטע און מאמע צום צוריק קומען צו אונזער פראכטפולע הויז” דאדי אנד מאם וואלקם טו דה ביוטיפול הום”.

אין לתאר את השמחה וההתרגשות שאפפה את הילדים בעת שהמונית הגיעה משדה התעופה בשעות הערב, ההורים יצאו מהמונית עמוסים במזוודות גדולות, על פניהם ניכרה העייפות הרבה לאחר נסיעה כה ממושכת, אבל שמחה גדולה הייתה להם לשוב לבית אחרי ההיעדרות הממושכת, הם עמדו משתאים לניקיון והסדר ששרר בבית שהבהיק כמו לקראת חתונה.

אחרי שנרגעו הרוחות, והבית חזר למסלולו הרגיל, חיפש שלמה זלמן את הרגע המתאים בו יוכל לשוחח עם הוריו ביחידות, את הרגע הזה מצא רק לאחר שכל הילדים הלכו לישון ונוצרה שעה שמתאימה, הוא רמז להם בעדינות שרוצה הוא לדבר עמם על משהו חשוב מאד. ההורים היו מופתעים מאד אך לא שאלו דבר, הם ציפו לשמוע מה בפיו לומר, אך כשניסה להציג את דבריו, קשה היה לו להוציא את הדברים מפיו, כביכול געשה אילם, פניו החליפו צבעים מספר פעמים, המבוכה ניכרה עליו היטב, עיניו הצטעפו ודמעות סוררות החלו לזלוג מעיניו, נראה היה שעוד רגע קט יפרוץ בבכי מר.

ההורים המופתעים קלטו היטב, שבכורם שרוי במצוקה נפשית קשה מאד ועליהם לנסות לחזקו בעדינות, כדי להבין מה עובר עליו עד שאינו מסוגל לפצות את פיו (תמיד היה דבך רציני) לאחר מספר ניסיונות הצליח שלמה זלמן להוציא כמה משפטי גמגום על הסוד הגדול שהתגלה בפניו במלוא עוצמתו ועל חטאו הגדול שעקב סקרנותו הגדולה נבר במגירות שבחדר ההורים, כך גילה את היומן הסודי שנעל בפניו באזהרת “בחדר” הוא כמובן לא עבר על האיסור, אך מרגע שקלט שיש סוד גדול שמוסתר ממנו ושעליו להעלימו מהילדים, הוא במצוקה נפשית נוראה, הוא חש שאין לו כוח להכיל כזה סוד... ועל כן בקשתו הגדולה שישפרו לו את הסוד ולא ינצרו זאת ממנו אחרי שזה התגלה אליו.

פני ההורים החווירו קשות, הם לא שיערו לעצמם ששלמה זלמן יעקוב אחריהם, למרות שהכירוהו כילד עליו מלא מוטיבציות ולא מעט סקרן, אבל לא עד כדי לנבור באוצרות הטמונים מעיני הילדים, אך את הנעשה אין להשיב, שלמה זלמן יודע משהו ומאד לא בריא שישתובב עם בטן מלאה עליהם, הם ביקשו ממנו סליחה שהם רוצים לשוחח על הדבר בינם לבינ עצמם.

*

כשנכנסו לחדרם היו תחילה בהיסטריה, שנים שהם שומרים על סוד לא פשוט ועד כה הצליחו לניצורו בהצלחה מרובה בשל החינוך המעולה שהקנו, אך לא עוד, מה עושים? גם כשהתעשתו מעט האורה בחדר הייתה קרובה לפיצוץ, ר’ חיים שלום נכנס ללחץ נפשי עמוק, הוא הסתובב בחדר כאריה כועס בסוגר, ניכר היה עליו כי המעשה ששלמה זלמן עשה חמור מאד בעיניו, גם אם לא היו מסתירים סוד לא פשוט מהעבר הייתה החוצפה עזה, לא כ”ש כששמרו על הסוד מכל משמר

מספורי המגיד

שלא יתגלה, אמנם לא חשבו להסתירו לחלוטין, הם סברו לגלותו כשתגיע השעה המתאימה לכך, כשיגדלו ויהיו בשלים לשמוע את הסוד אך לא עתה.

אבל מה עושים עתה? כאשר שלמה זלמן נבר במגירה וגילה את השעון שמונח שם כ"חפץ שאין לו דורשים" בשל התאריך שחרוץ עליו, למחוק אותו לא יכול ולהשתמש בו אי אפשר כדי שהילדים החמודים לא ידעו מתי התארס ואז תבואנה השאלות המתבקשות שתעוררנה סערה, עתה ייסר את עצמו על הטעות הגדולה שעשה להניח את התפילין באותה מגירה בה הטמין את השעון. אם היה מניח את התפילין במגירה אחרת, יתכן ששלמה זלמן לא היה עולה על הסוד כלל.

הוא לא נזהר כי לא שיער לעצמו שיום יגיע והבן החמוד יכנס לחדר הלימוד שלו בלא רשות, כפי שלא עשה כן עד לאותו יום, תמיד היה חדר הלימוד נעול על בריח, כשישב ושקד שם שעות רבות ביום עם מספר חברותות, באותן שעות החדר היה נעול לחלוטין ולאיש לא הייתה גישה לחדר, אפילו לא לצארטיל רעייתו, הוא אהב את הסגירות שאפשרה לו ריכוז גבוה מאד בלימוד, עתה ראה שהחדר כבר אינו רשותו הפרטית, היא אינה מגוננת עוד, דבר זה הכעיסו מאד, אבל זהירות, מדובר בילד החמד שלו בבת עינו, לא באדם זר שעשה מעשה שלא יעשה ולפגוע בו גם כן מסוכן מאד, דבר זה הביאו לידי בלבול, הוא לא ידע איך להתייחס ולהגיב עתה על המעשה. לרגע קט רצה לחרוץ בפני רעייתו משפט חמור על המעשה ואת אשר יעשה, אך בטרם הוציאו מפיו נסוג בו, אסור למהר בדברים שעלולים להסב נזקים חמורים, לא פחות ממה שאירע לפנים, בשל פלישה חודרנית שלא בעיתה. פניו הסגיר את הלבטים הקשים, בהם הוא מתמודד עתה.

את ההחלטה נטלה צארטיל שתמיד ממתינה להחלטותיו במלוא הרספקט, אבל עתה הרגש האימהי שלה גבר על הכל.

"אני חושבת ששלמה זלמן עשה מעשה חמור, אבל מסוכן למצות איתו את הדין, הוא כל כך פורח בלימוד וגם אופיו מעולה, בטבעו הוא ילד מצוין ביותר שיכול לעלות מעלה מעלה, לפיכך לדעתי עלינו לפייסו כעת, אולי נספר לו בקצרי קצרות את סיפור חייו, בלי לספר את כל פרטי העניין, הוא לא צריך לדעת את תהפוכות החיים שעברו עליו עד שהגענו בס"ד למנוחה ולנחלה"

"אני לא חושב שזה יועיל, ראשית כי אי אפשר לומר לו, תשמע הייתה תקופה לא סימפטית שמנעה מאתנו להתחתן במשך 15 שנים ומחצה, כפי שאני מכיר את שלמה זלמן הוא לא יסתפק בפחות מגילוי הסוד במלואו.

לכן אחת מהשתיים: או שאנו מונעים מאתו את הסיפור לחלוטין, נזוף בו בעדינות על עצם הנבירה ונבקשנו בלי הקפדה, בשם כבוד ההורים שיחי' שא"ה יהיה זה חלק מקבלת "עול המצוות". כפי שאת מצוות תפילין הוא ירצה לקיים בשלימות, כך את מצוות כבוד ההורים יצטוך לקיים בשלימות, ועל כן נבהיר לו חד משמעית שכעת אי אפשר לספר את הסיפור המסתורי עד שתגיע העת המתאימה ובלי נדר אנחנו בעצמינו נכנס את הילדים שיחי' ונספר את כל הסיפור.

או שאנו מסירים את הלוט מעל הסוד לחלוטין, אפילו שזו לא העת המתאימה, בגלל החשש הכבד שמנקר בלבי מפני התוצאות של האפשרות הראשונה שעלולות להשפיע על יקירנו שלמה זלמן מאד, יתכן שהוא יפגע מאד והדבר ישפיע עליו מאד, הוא נכנס לגיל רגיש ביותר ומסוכן לדחות אותו אל הקיר. אני מסתפק כעת מה עלינו לעשות, אבל אני מסכים לספר לו על קצה המזלג דבר שיגביר את הסקרנות שלו עד השמים, זה דומה בעיני לאדם שמכבה שריפה עם חומר בעירה כבניזין.

"אם כך עלינו לספר לו את הסיפור ביחידות ולבקשו שלא יגלה לאחיו ואחיותיו, אני מבינה שהוא לא גילה להם את מה שחשף, אלא שמר לעצמו את הסוד, א"כ אני מתנדבת לתת לו את הספר לקריאה ארוכת טווח, כדי שיוכל לדעת את הסיפור במילואו ולבקשו בכל לשון של בקשה לא לספר לילדים מאומה, כי הסוד קשה ולא ניתן לפרסום עד שיגדלו ויבינו בעצמם את משמעות העניין".

"יפה אמרו לנו חז"ל כי ה'בינה היתירה' ניתנה לנשים, הארת את עיני, מה ואיך לעשות. גם אני חושב שכן עדיף, א"כ הבה נשוב אל שלמה זלמן ונאמר לו שבעזרת הש"ת הוא יוכל לקרוא בספר, אבל רק כשהילדים לא יהיו בבית, הוא יוכל לקרוא בספר חצי שעה ביום, לא מעבר לזה, כדי שזה לא יפגום בעליה שלו בלימוד, את הספר יחזיר מיד לאחר הקריאה, כדי שלא ימצאו זאת, כך לא ידעו על הסוד שלנו בטרם זמן"

לאחר ההחלטה יצאו ההורים אל שלמה זלמן וסיפרו לו על ההחלטה שלהם. שלמה זמן שמח מאד והסכים לכל התנאים שהציב בפניו אביו, עדיף לו לקרוא את הסיפור בהמשכים תחת ביקורת ההורים ובלי שאחד מאחיו ידע על כך.

*

אמשינוב שנת תרצ"ו.

העיירה הגדולה אמשינוב Mszczonów (בפולנית) הייתה ממוקמת באזור מזזביה שבפולין, היוותה דוגמא לעיירה יהודית למופת, התגוררו בה בתקופת בין המלחמות העולמיות, כאלפיים וחמש מאות משפחות יהודיות ו-750 משפחות נוצריות. כעשירית מהם, מעל מאתיים וחמישים משפחות יהודיות השתייכו לשלשלת המפוארת "אמשינוב" שהוקמה על ידי כ"ק הגה"ק האדמו"ר רבי יעקב דוד קאליש זצוק"ל, בנו ממשיך דרכו הגה"ק מרן רבי מנחם זיע"א קיבל את הכהונה משנת תר"כ

מספורי המגיד

עד לשנת תרע"ח, לאחר הסתלקותו כיהן בה כרבי בנו הגדול האדמו"ר הגה"ק רבי יוסף זיע"א משנת תרע"ח עד לשנת תרצ"ו. בשנת תרצ"ו לאחר הסתלקותו לשמי מרום הייתה החצר מטולטלת בעוצמה בין שני אדמו"רים, האחד היה בנו הגה"ק רבי יעקב דוד זצוק"ל שהוכתר ע"י חלק מהחסידים להיות הממשק, ברם בשל הערצה מופלאה שהיו לרוב החסידים לדוד האדמו"ר בנו האחר של רבי מנחם הלא הוא הגה"ק רבי שמעון שלום זצוק"ל (שממנו מתמשכת שלשלת אמשינוב עד כיום) היו רבים שסרו למרותו של רבי שמעון שלום שניהל את עדתו ביד רמה באוטווצק עד פרוץ המלחמה הנוראה (הוא ברח עם ישיבת מיר לעיר שנחאיי יחד עם כל משפחתו, בכך ניצלה שלשלת אמשינוב).

אמנם מקום מגוריו העיקרי היה ב"אטווצק" אבל הרבה להגיע לאמשינוב כדי לנהל את ענייני חסידותו בשל ציבור החסידים הענקי שקיבל עליו את מרותו (כמעט בכל חודש היה מצוי כשבוע ימים) חמישה קלויזים היו לחסידי אמשינוב בעיירה (שנים היו בידי האדמו"ר השני) הקלויז "בית יעקב וישראל" היה הקלויז המרכזי, הוא נבנה בהשקעה עצומה כדי לשוות לו מראה מיוחד, כיאה לבית הכנסת בו מתפלל כ"ק מן האדמו"ר רבינו שליט"א (כשנמצא בעיר) קלויז זה היה מצוין במיוחד בשעות הבקר המוקדמות, היה זה בניין עץ חזק ורחב ידיים בן שתי קומות ששימש גם כשטיבלאך מרכזי של העיר (דוגמת איצקוביץ תובב"א) התפללו בו מניינים רבים מאד בחדרי השונים, הם נהרו מכל רחבי העיירה שהעדיפו להתפלל בו בשל היותו ממוקם במרכז העיירה.

מלבד ה"שטיבל" המרכזי שבקומה העליונה שהתקיים בו מניין שחרית אחד, בשל הרצון להתפלל עם כ"ק הרבי הקדוש והנערץ, רבי שמעון שלום שליט"א ומשך עשרות רבות של מתפללים ממעריציו שרצו להתפלל במחיצת הרבי, להסתכל על עבודתו ולקבל חיזוק בעבודת ה'.

התפילה הייתה מתקיימת בשעה 8:30 אך שעות רבות קודם לכן כבר המה השטיבל מחסידים רבים שהכינו את עצמם לתפילה כחסידים הראשונים, לא היה אחד מהם שישב בטל באותן שעות, היה סדר לימוד מרכזי שהתחיל עוד בטרם האיר היום, נרות שעווה רבים וכן מספר לוקסים גדולים הפיצו תאורה נעימה, בחדר צדדי ניצב דוד גדול מבעבע במים וותחים שהעמיד הגבאי המסור רבי שעפטיל פיינרמאן, יהודי חביב מלא שמחת חיים שדאג לכל התצרוכת, קפה טורקי ותה חמים עם לימון וכבר באמצע הלילה העמיד את הדוד שיהיה מוכן בזמן. אפילו היו שם מיני מאפה לאלו החלושים בליבם שלא היו מסוגלים לגשת לעבודת הקודש בלי טעימה קלה, כדי להחזיק את הלב לפני הלימוד והתפילה שיארכו מספר שעות (כנודע באמשינוב) איש לא היה צריך לפקח, אבל יודעי דבר ידעו לספר שמעולם לא ניגש מי שלא היה לו היתר לאכול קודם התפילה.

שולחנות מלאים בלומדים היו פזורים בבית המדרש, רובם למדו ש"ס בעיון או שו"ע ומפרשיו, או שהגו בעומק בספרי חסידות ויראה, בודדים היו אלו שלא התאימו לכך ואמרו עשרות פרקי תהילים עם "קאך" (בעיירה) ברם רובם ישבו והגו בעיון בתורה, מהם שלמדו בחברותא מתפלפלים בקול מלא חדה, ואילו אחרים למדו לעצמם בעיון חרישי עם מנגינה שובת לב, הצד השווה שבכולם, איש לא ישב רגע אחד לבטלה. וכך אמרו יודעי דבר: "באמשינוב צריכים לחפש בנרות בטלן וספק אם ימצאוהו. ואם תמצא שנמצא כזה, הרי הוא לא אמשינובער".

את אחד השולחנות הקטנים שהיה במזרח הבית כנסת איישו שני לומדים, אבא ובן, כשהם מתנצחים בלימוד בריתחא עד לב השמים, היו אלו, הגאון המופלא רבי שלמה זלמן פינקלשטיין [אברך בן 45 מטובי חסידי אמשינוב, למדן מופלג משכמו ומעלה שסיים את הש"ס מספר פעמים וידע אותו על בורין] ובנו יקרו, עלם הפלא חיים שלום נ"י שעמד לחוג בקרוב את הבר מצווה שלו, הם למדו בריתחא נוראה וברציפות אחת, משעה לפנות בקר עד לשעת התפילה.

אפילו בקלויז שמלא היה בלומדים רבים, היה זוג למדנים זה בולט מאד, כי לא היה ניכר שיש פער גילאי גדול שחוצץ בין שני הלומדים, נדמה היה למי ששומע את הקולות בלי להסתכל עליהם, כביכול הם בני אותו גיל, חיים שלום היה "פלא מהלך" בשל כישורונתיו העילויים המדהימים, כושר קליטתו היה מהיר כמטאור, הוא היה קולט כל מה שאמר לו אביו כבר במילים הראשונות עד לעומק, עוד טרם גמר האבא להרצות לו את חידושו, כבר היה מחרה בנו אחריו, בהוספות או השגות, על מה שאמר, פני רבי שלמה זלמן נעשו צהובות, אך לא מכעס וקושי הניצוח, אדרבה צוהל היה מרוב שמחה, כשמדי יום נוכח הוא עד כמה הפערים מתקטנים והולכים, בקצב זה מי יודע אולי יהפך האבא להיות התלמיד לבנו המחכים והולך.

מעולם לא קינא האבא בבנו שלא אחת הראה שמבין הוא את הסוגיא ביתר עמקות ועומד על נקודות שהאבא עצמו לא עמד עליהן, לא אחת כיון לגדולי הראשונים בהערותיו המחכימות, בשטיבל חשו את החברותא הזו בעוצמה, כי לא אחת היו האבא והבן יוצאים מהשולחן מטיילים בסערה ברחבי בית המדרש תוך כדי התנצחות, הייתה זו "סופה וסער" הסברות נזרקות בעוצמה בין האבא לבן, לא היה מי שלא שם לב, אך מתלהטת לה להבה אדירה של תורה, שלמה זלמן מנסה להביא לעצמו ראייה מתוך דברי רש"י כשהוא מדייק את דבריו ומבארם לצד שלו, ואילו חיים שלום מוכיח לו משם את ההיפך מיניה וביה, תוך שמסתייע בדברי המהרש"א, לא אחת רצים הם לראות את דברי הקצוה"ח שמראים פנים שוחקות דוקא לדברי חיים שלום.

לתגובות והערות: שגיא 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:25

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:22

ר"ת: 17:57

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 427 8.1.2019 - י' מרחשוון תש"פ

וְהַשְׁמַעְתָּ לְהַאֲזִינִי וְיִשְׁמְעוּ אָזְנוֹתַי לְדְבַר יְהוָה אֱלֹהֵי

פְּרִשְׁתָּ - לָךְ לָךְ

ביטחון בה' - מתוך עלון 'פניני עין חמד'

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'זוי העמודים' ויש בו כדי להזכירנו כי עלינו לשים את כל מבטחנו אך ורק בבורא העולם באשר הוא היחיד המנהיג את העולם ולהיזהר, לבל נבטח חלילה בבשר ודם, אשר היום הוא כאן, ומחר עלול להתבקש לבית- עולמו. סיפר הרה"ג רבי שלמה מילר שליט"א, ששמע את הסיפור מבעל המעשה עצמו: אירסתי את בתי ב"ה והתחייבתי בסכום נכבד לטובת החתונה, המגורים וכו'. לצערי הרב, מצבי הכלכלי לא היה בכי טוב בלשון המעטה. למעשה לא היה לי כסף אפילו לקניית השעון לחתן, ומי מדבר על ההוצאות הכבדות עבור החתונה והנדוניה הגבוהה שהתחייבתי לתת, ולא ידעתי מהיכן תבוא הישועה. נכנסתי לאדמו"ר שלי, וסיפרתי לו על מצבי הקשה ועל התחייבויותי. לשמע דברים אלו חשב מעט האדמו"ר ולאחר מכן אמר לי: "תיסע לחו"ל, ושמה תגייס את הכסף, שהתחייבת לצורך החתונה."

התחלתי לבכות, הרי מעולם לא התנסיתי בזה, ואיך אסע? יתר על כן, מעולם לא הייתי בחו"ל ואיך אסתדר שם בארץ ניכר? הסביר לי האדמו"ר: "ראה נא, הנסיעה היא רק השתדלות שאתה חייב לעשות. עליך לבטוח ביטחון גמור רק בבורא יתברך לעד ולעולמי עולמים. עליך מוטלת החובה של עשיית השתדלות ולכן תטוס לחו"ל ובורא העולם יהיה בעזרך". שמעתי לדברי רבי ומורי וטסתי לחו"ל.

כשהגעתי לבית-המדרש שם, ראה אותי יהודי אחד. הוא הושיט לי כרטיס ביקור ובו מופיעה כתובת המגורים שלו וביקש ממני שאב או להתארח בביתו. הגעתי לביתו והוא אירחני. לאחר מכן שאל אותי לפשר מעשי בחו"ל, וסיפרתי לו את המצב לאשורו, שאירסתי את בתי ולרש אין כל. הוא התבונן בי ושאל: "לכמה כסף אתה זקוק כדי לצאת מהמיצר?", אמרתי לו את הסכום המדויק. הוא הנהן בראשו ולמחרת הגיע אליי עם כל הסכום שאמרתי לו במזומן ומסר לי! שמחתי מאוד והודיתי לקב"ה על כל חסדיו המופלאים וגם לאותו אדם. מיד טסתי חזרה לביתי. החתונה התקיימה, ברוך השם, מתוך הרחבת הדעת, ומתוך הודאה להשי"ת על כל חסדיו.

לאחר כשנה זכיתי לארס בן נוסף וגם כעת התחייבתי בסכום לא מבוטל. אולם, כבר לא כל כך דאגתי, אמנם התפללתי לבורא העולם מעומק ליבי, שיעזור לי עם חובותיי, אבל הייתה לי תוכנית מדויקת מה לעשות. מספר שבועות לאחר האירוסין, הזמנתי כרטיס טיסה לחו"ל, כשבדעתי לנסוע לידידי הנ"ל שעזר לי כלכלית לחתן את הבת הראשונה. וממחשבה למעשה. הטיסה ארכה מספר שעות ולאחר נסיעה קצרה הגעתי לביתו, נקשתי בדלתו. בפתח ניצב אותו יהודי בעל לב רחב שעזר לי בפעם הראשונה. הוא הביט בי ושאל: "כן, מה תבקש? האם אפשר לעזור לך במשהו?". הזכרתי לו ששהיתי בביתו לפני כשנה והוא עזר לי מאד בסכום לא מבוטל.

הוא שאל אותי: "ומה ברצונך כעת, מדוע הגעת הנה?", השבתי לו כי כעת אירסתי את בני ב"ה, ואני זקוק לעזרה כלכלית כיוון שאין לי כל וההתחייבות היא גדולה עד מאוד. הלה הוציא את הארנק, שלף ממנו... ח"י דולרים (\$ 18) בלבד ונתן לי. הייתי המום, הלם מוחלט! לא הצלחתי להוציא אפילו הגה מפי. כשהלה ראה את ההלם שאחזו בי, אמר לי: "בא ואספר לך, אני אינני עשיר כלל. בפעם שעברה שהיית כאן לצורך גיוס כספים לחתונת בתך, הייתה לי צרה גדולה, והתפללתי רבות על כך, ונדרתה לבורא העולם, שהאדם הראשון שאראה ויש לו צרה, אעשה ככל יכולתי להושיעו".

"עשיתי זאת משום שנזכרתי בדברי חז"ל. אמר הקב"ה: 'אם אתה משמח את שלי, אני משמח את שלך'. בדיוק בגמור תפילתי ראיתי אותך". "המשך הסיפור ידוע לך. נראית תושב זר ולכן הזמנתי אותך לביתי. כשספרת לי על הצרה שלך, הלכתי ושברתי חסכוניות, וכך פרעתי לך את כל הסכום כדי להושיעך מהמיצר, אבל כעת, אני נותן לכל אדם שבא אלי לבקש צדקה – ח"י דולרים".

סיים אותו יהודי: "יצאתי מביתו של האיש בפחי נפש. כידוע מחיר הטיסה אינו זול, עזבתי את משפחתי בשל העובדה שסמכתי על אותו האיש". "ראיתי בחוש, כשנסעתי על סמך בטחוני בבורא העולם, הגיעה ישועתי במהרה, וקיבלתי את כל מה שהייתי צריך. אולם, כשנסעתי עם תוכנית סדורה, וסמכתי על עצמי, יצאתי עם ח"י דולרים בלבד!"

הסליחה שהביאה ישועה – הרב חיים זאיד שליט"א (טוב לחסות בה)

בקשת סליחה – כמה קושי יש בה מצד אחד, אך מצד שני כמה מחיצות היא שוברת בשמיים וכמה שפע היא מביאה, שאף אותיותיה הם 'סלח – י-ה'.

סיפר הרב חיים זאיד שליט"א: "ערב אחד השתתפתי בכנס בצפון, בו דיברתי על מעלתה העצומה של בקשת סליחה ממי שפגענו בו, שעם כל הקושי בדבר להוריד את הראש ולהתנצל, מי שעושה זאת הרי שהוא מרעיש עולמות, ובוודאי ללא צל של ספק שזוכה הוא בישועות גלויות.

תלמידה אחת שישבה שם מולי, בכתה כל משך השיעור ללא הרף. בסוף השיעור היא ניגשה אליי ואמרה: "הרב, אתה חייב לעזור לי". "בבקשה, אך אמרי לי מדוע בכית?!" האם אמרתי משהו לא בסדר?!" "הרב זאיד", היא פנתה אליי בכאב לב, "אני רווקה בת 29 וכבר שנים רבות שאינני מוצאת את השידוך שלי. כל פגישה שמציעים לי – עד שמשוהו מסתדר, בבת אחת הכל מתפוצץ בלי סיבה מוסברת.

והנה כעת, הרב דיבר בשיעור שהפגיעה בשני יוצרת חסימות רבות בחיים, מפני שאף ה' יתברך בעצמו אינו מוכן למחול לפוגע, ואז לפתע נזכרתי כי כשלמדתי בתיכון, למדה איתי בכיתה מישהי שהיתה מלכת הכיתה. היא היתה נמוכה מאד, אך היה לה פה גדול שנתן לה לשלוט בכל התלמידות.

יום אחד, באתי לכיתה בעצבים, וכשהיינו בהפסקה עם כל החברות, נכנסתי בה לעיני כולם ואמרתי לה: "אולי פעם אחת תסתמי את הפה שלך. הרי השכל שלך - בגודל של הגובה שלך". כולן היו המומות והביטו בה בתדהמה, זו היתה הפעם הראשונה שמישהו בייש אותה ופגע בה לעיני כל. אותה חברה לא עיכלה זאת, ומרוב ההלם, היא ברחה מהמקום עם דמעות, ולא חזרה יותר לבית הספר, שמענו כי היא עברה לתיכון אחר.

ידעתי שכל זה בגללי ושלחתי לה דרך חברה בקשת סליחה לא רצינית, כשבליבי אמרתי כי לא אכפת לי אם היא נפגעה, שהרי הדבר מגיע לה, על כל מה שהיא שלטה על כולם ועשתה מה שרצתה. "והנה", עצרה התלמידה ופרצה לי בבכי, "אני שומעת אותך הרב ודמעות מציפות את עיניי - אולי הפגיעה הזאת גורמת לי שמשמייים לא נותנים לי את הזיווג שלי".

השבתי לה בעדינות ואמרתי לה: "תלמידה יקרה, איני נביא, אך לדעתי זה לא אולי, זה בטוח בגלל הפגיעה, משמייים מקפידים ולא נותנים לך בעל וילדים. אם תבקשי ממנה סליחה כראוי, אני מאמין שתראי ישועות מיידיות".

היא הודתה לי והגיעה לביתה ברכסים עם שי גדול. חברתה פתחה לה את הדלת והיא מיד חיבקה אותה ובכתה מכל ליבה כשהיא מתחננת ומבקשת סליחה על מעשה הילדות שעשתה לפני שנים רבות. ליבה של חברתה התרכך אף הוא, והיא חיבקה אותה בחזרה ואמרה לה כי היא מוחלת לה בלב שלם ואוהבת אותה. הן התיישבו יחד בשולחן עם כמה עוגיות והחלו לדבר על החיים כחברות טובות.

יום למחרת, מתקשרת אליי התלמידה בשמחה, כשהיא מתחננת על נפשה: "הרב, אתה חייב לעזור לי שוב". "מה עכשיו?!", שאלתי. "תראה הרב, באמצע הפגישה בבית חברתי, הגיע בחור קצת מבוגר ומסר לחברתי איזה שקית, אנא ברר לי על הבחור, אולי יצא מזה משהו".

הייתי נבוך וטענתי שאינני מתערב בחייהם הפרטיים, אך לאחר מסע לחצים הסכמתי. התקשרתי שוב לחברתה מרכסים ושאלתי: "אני מצטער על החטטנות, אך רציתי לדעת מיהו הבחור שניגש והביא לך שקית באמצע פגישתך עם החברה?". "זה אחי, למה?!", שאלה. "ומה איתו? הוא נשוי?". "לא, הוא רווק בן 30 לצערנו", השיבה. "נו... אמרתי, ומה את אומרת, אולי הוא מתאים לחברה שלך?".

היא היתה המומה לרגע, ולאחר כמה רגעים אמרה שאפשר לנסות. קבענו להם פגישה, ולאחר כשלושה חודשים הם התחתנו באושר, כשהיום הם נשואים עם זוג תאומות באיזור צפון בני ברק. מדהים!

ברגע בו היא קיבלה על עצמה לבקש סליחה, שם נגמרה הקפידה ושם הגיעה הישועה. לפי שהסליחה טומנת בתוכה שפע ועוצמה רבה, בגלל הקושי האדיר שבה.

משמעות ברכת 'ואגדלה שמך' – מתורתו של הבן איש חי זיע"א

ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה (יב,ב)

יש לעיין מדוע כפל הכתוב לשון ברכה – 'ואברכך', 'והיה ברכה'. גם יש לדקדק מדוע הפסיק בין שתי ה"ברכות" האלו, לברכו בברכה נוספת 'ואגדלה שמך'. וכך הוא הסדר: ברכה, אגדלה שמך, ברכה.

ביאור סדר הברכות שניתנו לאברהם, נראה על פי האמור בגמרא במסכת תענית (דף ה'): "כי אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין". משום שעל ידי כך לא שולטת בו עין הרע.

נמצא כי עם פרסום שמו של האדם, הרי הבריות יודעות ממנו ומנכסיו, כך שאפילו אם יש לו מעט נכסים, יש מי שיודע על קיומם. לעומת זאת, אדם לא מפורסם וידוע, גם אם יהיו לו נכסים רבים, תשרה עליו הברכה יותר, כיון שאין עין הרע שולטת עליו.

לפי זה יתברר היטב פשט הפסוק:

'ואברכך' היינו במומו.
'ואגדלה שמך' תהיה מפורסם ומכובד בפי הבריות, והיה אם תחשוש על שאין הברכה שורה בדבר שאינו סמוי מן העין, לכן אוסיף לברכך שוב:
'והיה ברכה' – עדיין תשרה הברכה למרות גדולת שמך.
וכל זה ההיפך מסדר העולם הטבעי, בו גדלות השם והמעמד פוגמים בברכה המצויה. ('אדרת אליהו')

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בעיה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מול, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיאל בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

לך לך

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 553 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 439 שנה י' העלון מוקדש לכבוד רחל אמנו ע"ה - י"א חשוון ז' חשוון תש"פ

999 פרישת

מפרשתנו התורה מתחילה לעסוק באבות הקדושים ובהתגלותו של הקב"ה בפעם הראשונה לאברהם אבינו ע"ה, שנאמר: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךְ".

אומר המדרש (פרקי דרבי אליעזר, פרק כו): "עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולן. הנסיון הראשון כשנולד אברהם בקשו כל גדולי מלכות והקוסמים להורגו ונחבא בבית הרן 13 שנה, ולא ראה השמש ולא הירח, ולאחר 13 שנה יצא מבית הרן מדבר בלשון הקודש, ומאס באלילים ומשקץ את הפסילים ובטח בַּשֵּׁם יוצרו ואמר "אשרי אדם בוטח בך". הנסיון השני נחבש בבית האסורים עשר שנים... ולאחר עשר שנים שלחו והביאו אותו אצלו (אצל נמרוד) והשליכוהו לתוך כבשן האש (באור כשדים) ומלך הכבוד (הקב"ה) פשט יד ימינו והצילו מכבשן האש, שנאמר: "ויאמר אליו אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים".

הנסיון השלישי טלטלו מבית אביו ומארץ מולדתו והביאו לחרן... והטלטול קשה לאדם יותר מכל ומניין טלטלו, שנאמר: "ויאמר ה' אל אברם לך לך", ע"כ.

אנחנו אומרים בתפילת שחרית, פסוקים מנחמיה (ט, ז-ט): "אֲתָה הוּא ה' הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשִׁמְתָהּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם, וּמִצֵּאתָ אֶת לְבָבוֹ וְנָאֵמַן לְפָנָיךְ... אומר המהר"ל היה צריך להיות כתוב הפוך; אֲתָה הוּא ה' הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר מִצֵּאתָ אֶת לְבָבוֹ וְנָאֵמַן לְפָנָיךְ וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשִׁמְתָהּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם. דהיינו, לכתוב בהתחלה שמצאת את לבבו, ולאחר מכן שהוצאתו מאור כשדים.

אם כן מה הסדר הנכון? והרי הבאנו את המדרש לעיל וראינו את סדר הנסיונות... ועתה נבאר - אברהם אבינו בחר בו הקב"ה עוד מששת ימי בראשית, שהוא יהיה האיש שממנו יתחיל עם ישראל, כפי שכתוב (בראשית ב, ז): "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם... אל תקרי בְּהַבְרָאָם אלא באברהם - בזכות אברהם. זאת אומרת, שהקב"ה בששת ימי בראשית, עוד לפני שברא את אדם הראשון, אמר הקב"ה - בעוד עשרים דורות, יבוא אברהם, והוא יהיה הראשון שממנו אתחיל את עם ישראל.

אומר המהר"ל - עפ"י זה תבין את דברי המדרש (בראשית רבה, יד, ו): אָמַר רַבִּי לִוִּי: הָאָדָם הַגָּדוֹל בְּעֵנָקִים, זֶה אַבְרָהָם. לָמָּה קוֹרָא אוֹתוֹ גְּדוֹל, שֶׁהָיָה רְאוּי לְהַבְרָאוֹת קֹדֶם לְאָדָם הָרִאשׁוֹן, אֲלָא אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁמָּא יִקְלָקֵל וְאִין מִי שְׂיִבּוּא לְתַתְּנָן תַּחְתְּיָו, אֲלָא הָרִי אָנִי בּוֹרָא אֶת הָאָדָם תַּחְלָה, שְׂאָם יִקְלָקֵל בּוֹא אַבְרָהָם וְיִתְנָן תַּחְתְּיָו, ע"כ.

כלומר אברהם אבינו לא נבחר, כיון שזרק את עצמו לכבשן האש, ולא בגלל שהוא ישב בכלא שלוש עשר שנים. אברהם כבר נבחר בתחילת היצירה, ולכן אין לכך שום קשר למעשיו. היות ואברהם אבינו לא נבחר בגלל מעשה מסוים שעשה, לכן התורה לא כותבת שום מעשה שעשה אברהם אבינו, לפני שהקב"ה נגלה אליו, ולכן כתוב: "אֲתָה הוּא ה' הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ בְּאַבְרָם עוֹד לִפְנֵי שִׁמְצֵאתָ אֶת לְבָבוֹ וְנָאֵמַן לְפָנָיךְ! אֲתָה הוּא ה' הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ בְּאַבְרָם - מתי??? עוד בששת ימי בראשית! מתי ש-מִצֵּאתָ אֶת לְבָבוֹ וְנָאֵמַן לְפָנָיךְ, זה אחרי שהקב"ה קרא לו כבר אברהם.

ואומרת המשנה: "חֲמִשָּׁה קִנְיָנִים קָנָה לוֹ הַקְּבָ"ה בְּעוֹלָמוֹ, וְאֵלוֹ הֵן, תּוֹרָה קִנְיָן אֶחָד, שְׁמַיִם וְאָרֶץ קִנְיָן אֶחָד, אַבְרָהָם קִנְיָן אֶחָד, יִשְׂרָאֵל קִנְיָן אֶחָד, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִנְיָן אֶחָד." דהיינו כפי שלא ניתן שהעולם יתקיים ללא תורה, כך גם אברהם אבינו ע"ה הוא קיום לעולם.

הפסק 999 פרישת

ואומרת המשנה (אבות ה, א): "עֲשָׂרָה נְסִיווֹת נִתְּנָסָה אַבְרָהָם אֲבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם וְעָמַד בְּכֻלָּם". והנה רק במשנה זו אברהם מקבל את התואר אבינו. ומדוע? מבאר רבי חיים מוולוז'ין בספרו 'רוח חיים': מרגע שנתנסה אברהם אבינו בעשרה נסיונות, הוא הפך להיות אבא של כלל ישראל, שנאמר (משלי כ, ז): "מִתְהַלֵּךְ בְּתַמּוֹ צְדִיק אֲשֶׁרֵי בְּנֵי אַחֲרָיו". ומכח אותן נסיונות שעמד בהם העביר לנו אברהם את הכוח להתמודד עם הניסיונות לאורך כל הדורות בגלויות השונות.

אומר רבי צדוק הכהן מלובלין יסוד נפלא: אברהם אבינו, בעשרה ניסיונות שהוא התנסה, הפך להיות המאמין שמשריש בילדים הבאים אחריו אמונה, וכל יהודי שנולד מזרע אברהם, נולד עם אמונה בתוך ליבו! יכול לעבור עליו, כל התלאות שבעולם, אבל בנקודה הפנימית שנמצאת בלב, יהודי אף-על-פי שחטא, ישראל הוא. בכל מצב, בנקודה הפנימית שלו, הוא ישאר יהודי!

רְחִמָנָא אֲדִכֵּר לָן קִיְמָיָה דְאַבְרָהָם רְחִימָא.

יום י"א במר חשוון הוא יום פטירתה של רחל אמנו ע"ה. מובא במדרש רבה (בראשית פרשה פ"ב): מה ראה יעקב אבינו לקבור את רחל בדרך אפרת? אלא צפה יעקב אבינו שהגלויות עתידות לעבור שם, לפיכך קברה שם כדי שתהא מבקשת עליהם רחמים. וכן מובא בפסיקתא (רבתי ג, ד): "יעקב אבינו צפה ברוח הקודש שהגלויות עתידים לעבור דרך שם והם באים ומחבקין קבורת רחל, ומבקשת עליהם רחמים. ובהגהות יעב"ץ (ב"מ פה:) מפרש, שלכך היה ריש לקיש מציין הקברים, שידעו האנשים להתפלל על קברם על כל צרה שלא תבוא על הציבור. ובדרשות הר"ן (דרוש ח) כתב: שמקום קבורת הצדיקים, ראוי להימצא השפע, ומפני זה אמרו שראוי להשתטח על קברי צדיקים ולהתפלל שם, כי התפילה במקום ההוא תהיה רצויה יותר.

ואומר הנביא (ירמיהו לא, יד-טו): "כֹּה אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רַחֵל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ מֵאֲנָה לְהַנְחִים עַל בְּנֵיהָ כִּי אֵינָנוּ : כֹּה אָמַר ה' מִנְעֵי קוֹלָךְ וְעֵינֶיךָ מִדְּמָעָה כִּי יֵשׁ שִׁכָר לִפְעֻלָּתֶךָ". אנו מבקשים מאמנו רחל אל תפסיקי לבכות על בנייך לפני בורא העולם שיחיש את הגאולה וישלח את משיח צדקנו, בב"א.

מאת אסף

לך לך - תוכן ענייני הפרשה

- א. נסיון אברהם אבינו בהליכה לחרן, ומשם לארץ ישראל.
- ב. נסיונות: רעב בארץ, אברהם ושרה יורדים למצרים, שרה נלקחת לפרעה, ובדרך נס, עולים ממצרים בכבוד.
- ג. ריב רועי אברהם עם רועי לוט, כתוצאה מכך נפרד לוט מאברהם ומתיישב בסדום (יג, ה-יח).
- ד. מלחמת המלכים, רדיפת אברהם להצלת לוט, וניצח את המלכים, והשיב לחמשת המלכים את הרכוש, קיבל את ברכת שם - מלך שלם, ונשבע למלך סדום שלא יקח מרכושו. (פרק יד).
- ה. הבטחת ה' לאברהם כה יהיה זרעך, והאמין בה'.
- ו. ברית בין הבתרים ונבואת השעבוד במצרים והגאולה משם (פרק טו).
- ז. שרה והגר המצרית, והולדת ישמעאל (פרק טז).
- ח. הבטחת ה' לאברהם על הולדת יצחק.
- ט. בריתו של אברהם אבינו - מצות מילה (פרק יז).

כי לא נתנו לו מספיק חום! תחמם אותו קצת מבפנים, ותראה שמהגוי הכי גדול, איזה יהודי יצא החוצה! ללמדנו, יהודי באשר הוא - הוא יהודי! ועלינו לעשות כל שניתן "לדגור עליו ולחמם אותו", כלומר לכל יהודי יש את הניצוץ שנשמתו ועלינו להצית את הניצוץ, וזה קורה ע"י חיבה ואהבה ובעיקר הבנה והמון המון סבלנות, בהצלחה.

המוהל והשוורים - סיפור

פעם נכנס אחד מחסידי הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א אל הרבי. שמו היה ר' ברוך והוא היה סוחר שוורים. אמר ר' ברוך: "רבי, אני סוחר שוורים, ולאחרונה הוזל מאוד שער השוורים, ולי יש שוורים רבים למכירה. מה אעשה? הרי צפוי לי הפסד גדול במכירתם, שהרבי יתן לי עצה וברכה לבל אפסיד את כספי". שאל אותו הצדיק: "האם עוסק אתה לעיתים באיזו מצווה מיוחדת? השיב הסוחר: "אכן כן, אני מוהל". המשיך הרבי ושאל: "ומה אתה עושה אם לפעמים יורד חלילה הרבה דם מהנימול לאחר המילה?" "ענה ר' ברוך: "יש לי תרופות כאלה וכאלה", ופירט באילו תרופות הוא משתמש. שמע רבי לוי יצחק את דבריו ואמר לו: "אני אתן לך עשב מסוים, ואם יקרה חלילה שיקשה לעצור את הדימום, שים את העשב במקום הפצע ובעזרת השם יתברך הכל יתרפא מיד". שאל הסוחר: "ומה אעשה בעניין עסקי השוורים?" השיבו הצדיק: "כבר אמרתי לך, כשיהיה דם רב מהנימול, תן שם את העשב וב"ה הכל יתרפא מיד". הסוחר לא שאל יותר בעניין השוורים, כי האמין שאם הצדיק עונה לו כך בוודאי יש בדבריו גם תשובה לשאלת השוורים, למרות שלא הבין בדיוק מהי התשובה. הוא יצא מעם הצדיק ופנה לדרכו.

בדרך התעכב ויצא לו לנוח באכסניה, והנה נודע לו כי בנו של בעל האכסניה אינו מהול. שאלו הסוחר: "מדוע לא מלת את בנך?" השיבו בעל המלון: "כי בניי הקודמים מתו מחמת המילה משום דם רב שזב מהם שאי אפשר היה לעצרו". לפתע נזכר הסוחר בדבריו רבו הקדוש, ואמר לבעל האכסניה: "כמה מוכן אתה לשלם לי על עצה בעניין זה?" ענה לו בעל האכסניה ללא היסוס: "אילו הייתי יכול למול את בני ללא סכנה הייתי מוכן לשלם 400 רובל!"

השיבו הסוחר: "אני אמול אותו על אחריותי ואתן לך ערבון של 400 רובל שהמילה תעבור בשלום א"ה. ואם יקרה לו דבר חלילה, אפסיד את כספי". בעל המלון הסכים אבל התנה תנאי עם סוחר השוורים - שזה האחרון ישאר בביתו ארבעה שבועות תמימים אחרי המילה, כדי לראות שהילד שלום לו ולא ניזוק מהמילה חלילה. הסוחר שהיה בטוח בברכת רבו ובעשב שנתן לו, נתרצה והסכים לתנאי. הסוחר מל את הילד, ואכן דם רב זב ממנו ולא עצר. מיד הוציא הסוחר את העשב שנתן לו רבי לוי יצחק והניח על המקום ומיד פסק הדם וזה נתרפא מיד! בתוך הזמן שהתעכב במלון, עברו סוחרים והתעכבו אף הם בבית המלון, וסיפרו לסוחר שמחירי השוורים התייקרו. רצה הסוחר לנסוע ולמכור את שווריו, אבל בעל בית המלון לא הסכים שיסע שהרי התנו עמו שיישאר ארבעה שבועות. לאחר מספר ימים באו עוד אורחים ושמעו מהם ששער השוורים התייקר עוד יותר. כשעברו ארבעת השבועות נפרד הסוחר מבעל המלון ונסע לדרכו, ואחר כך מכר הסוחר את שווריו ברווח גדול מאד. וזאת בזכות קיום דברי רבו הצדיק.

[ע"פ 'סיפורי צדיקים']

"וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֵן..." (יב, ה)

האם לקבל לבית הספר תלמיד שרוצה לשמור מצוות וההורים אינם מתנגדים אך גם לא מעודדים? מדוע לקבל הרי מסתבר שבין כך הוא לא יוכל להתמיד בכך ללא סביבה תומכת אז למה להשקיע בו? הבה נתבונן:

מעשה בעשיר שתרם הרבה כסף לפעילות של מדרשה להפצת יהדות. הפעיל שהפעיל את המדרשה דיווח לעשיר שישנם כ-60 נערים המגיעים לשמוע שיעורים. לאחר זמן החליט העשיר לראות את המקום במו עיניו וכשהגיע לשם היו רק שלושים. התרעם העשיר וביקש את כספו בחזרה. ענה לו הפעיל מה היה ביכולתי לעשות? הגיעו 60 וחלקם נשרו. מה הדין? הפעיל חייב להחזיר את הכסף או לא? בספר "ופריו מתוק" הביא הרב זילברשטיין את דברי מרן הרב שטיינמן שהקשה מדוע התורה משבחת את אברהם בביטוי "את הנפש אשר עשו בחרן" ואומרים חז"ל שרה גיירה את הנשים ואברהם את האנשים והרמב"ם בהלכות עבודה זרה מתאר את מעשי אברהם וכותב שם: "היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שיחזירוהו לדרך האמת עד שנקבצו אליו אלפים ורבות". היכן הם אותם אלפים ורבות? כולם חזרו לסורם! אז מה המעלה בעשייתו של אברהם? איזה שבח זה למשהו שלא נשאר ממנו כלום? למדנו מכאן כותב הרב שטיינמן יהודי שעמל ויגע כדי להשיב אדם בתשובה ולבסוף בעל התשובה חזר לסורו ועכשיו מצטער המקרב ואומר לשווא יגיתי אין רווח בעמלי! חלילה לומר כך כי הוא עשה מה שמוטל עליו לעשות ומה שלבסוף הוא חזר בו אין זה מעניינו.

והוסיף הרב שטיינמן שהוא שמע על כך שמנהלי מוסד לתלמידים עם קשיים לימודיים סיפרו להרב מבריסק שלא ראו ברכה בעמלם כי לבסוף כולם "התקלקלו" והגיב על כך הרב מבריסק: "הרי בזמן שהם היו ולמדו הם קראו קריאת שמע שמרו שבת למדו תורה אז בודאי שיש בזה ריוח". וגם בעניין העשיר שתובע את כספו כי לא ראה 60 נערים אמר הרב שטיינמן אם למשל מציל בים הציל מישהו מטביעה ולמחרת אותו אדם טבע שוב האם אפשר לטעון כלפי המציל שאתמול הוא לא עשה כלום? ואם כן אין אנו מודדים הצלחה על פי מה שקורה או יקרה בעתיד אלא כל מה שמועילים לאדם נחשב כהצלחה ולכן אין כל סיבה להחזיר לעשיר את כספו.

כל אדם המקיים מצווה אחת אין לנו הערכה והשערה עד כמה זה דבר גדול ועצום.

ובאותו הקשר: אמר רבי שבתאי יודלביץ', כמדומני בשם רבי איסר זלמן מלצר - אמר לו החכם מאתונה לילד: תשמע, אני גר באתונה, גרים לידי יהודים, שפרקו כל עול! נראים כמו גויים, בדיוק כמוני! אין להם שום קשר ליהדות! אני והוא, אותו הדבר!

אמר לו הילד: אתה צודק, בגבינות, כולם נראים אותו דבר... אבל המשל שאתה מביא בין שתי גבינות, הוא לא נכון... לדעת את ההבדל בין גוי ליהודי, אפשר לדעת רק ע"י שתי ביצים... למה ??? אמר לו הילד: ביצה, אם אתה דוגר עליה, בסוף יצא אפרוח, ומהאפרוח אני אדע, מי יהודי ומי לא! למה...?

אומר ר' שבתאי יודלביץ': פשוט מאוד... אמר לו הילד לגוי - יכול להיות שיש יהודי שהתדרדר ונראה כמוך, אבל זה בגלל שלא חיממו אותו. אם ישבו ויחממו אותו קצת, אתה תראה שתתחיל הביצה לפרוח מחדש! כל הסיבה שהוא לא פרח,

"וְאַבְרָכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אָאָר" (יב, ג)

סיפר הסופר ועתונאי קובי לוי ה"ו לפני כ-30 שנה, אולי קצת יותר. את הבוקר הזה הייתי מעדיף לשכוח, הייתי אז בסך הכל בעל תשובה צעיר, עתונאי נמרץ, מגשש את דרכו בנתיבי התורה. הייתי מעדיף לשכוח, מפני הזעזוע, אולי מפני התעתוע. מפני שלא הייתי מספיק בשל להכיל את עוצמתם של תלמידי חכמים. כשעה שלמה ישבתי קפוא על מקומי, רועד, מבוהל, מנסה לעכל ובקושי מצליח.

כמי שנמצא אז בתווך, בין העולם התקשורתי הנושך, לבין עולם התורה, הבנתי שנעשה פה עוול, ששורשו בורות וריקנות מחד, ושנאת עמי הארצות לתלמידי חכמים מאידך. כבעל טור במקומון שערכת, דאגתי לפרגן, לדבר על ליבם של בני עדות המזרח, שיש להם בית משלהם, גם אם העובדה הזו מדירה שינה מעיני השמאל, העיתונות הישראלית לא אהבה את ש"ס ובאופן שיטתי שלחה בו לשונות של אש וזנבות של שועלים בוערים.

במשך שנים רבות עבדתי כתף אל כתף עם ח', עתונאי ותיק שידי רב לו בעתונות המקומית בנתניה ובעתונות הספורט, הוא היה כתב חרוץ וזריז שיכולת למצוא אותו כמעט בכל ארוע או תאונה. באחד מימי טרום הבחירות נפגשנו ח' ואני באולם מרכזי בנתניה, בכנס רב משתתפים שאירגנה תנועת ש"ס. "אני הולך לכסח אותם", אמר לי. הישמר יידי, הזהרתי אותו, אתה משחק באש. אתה חייב לעשות הבחנה בין כתבה מסקרת ארוע, לבין ביקורת. וחוג מזה הישמר לך מלפגוע בכבודו של אביה הרוחני של ש"ס מרן הרב עובדיה יוסף זיע"א הזהר בכבודם של תלמידי חכמים שנשיכתם ועקיצתם... השם ישמור. האם קפצה עלי רוח נבואה? ודאי שלא. דיברתי לקירות!

הימים היו הימים הנוראים שבין ראש השנה ליום הכיפורים. ח' פרסם כתבה לגלגנית על אותו ארוע, וכתב משפטים בוטים ומעליבים על מרן, קראתי ורתחתי. הוא נתן דרור לקולמוס, הרבה מעבר למקובל.

התקשרתי אליו, כולי זועם ורותח: ידידי אל תעבור את הגבול - מחיתי. מה חבל שעברת אותו, ממש הגזמת! אתה משחק באש. הוא ביטל את דברי בניניות "זו בעיה שלך שהתהפכת!" השיחה עם ח' הסתיימה בטון צורם. הוא בשלו, אני בשלי. תהום בלתי ניתנת לגישור בין שני יהודים צעירים האחד מאמין, והשני עוד יאמין, רחמנא ליצלן.

בבוקרו של ערב יום הכיפורים, יום ראשון בשבוע, אחרי תפילת שחרית, שמעתי הודעה בתא הקולי. בהקלטה מודיעה לי עתונאית עמיתה: "היום לפנות בוקר בחוף הים, מצאו את גופתו של ח'. המשטרה משערת שהוא נפל באקראי מן הצוק, נפגע בכל גופו, הצליח לחול כמה מטרים, אך כוחותיו לא עמדו לו. ההלוויה תתקיים בצהריים, שעות ספורות לפי כניסת יום הכיפורים".

שהרי למדונו חז"ל שהקב"ה בעצמו נפרע ממי שעולב בתלמידי חכמים.

במשך שנה הקפדתי לקרוא לעילוי נשמתו קדיש, והשתדלתי ללמוד לעילוי נשמתו. 'והוא רחום יכפר'.

המקרה הטרגי הזה הותיר בי צלקת עמוקה. הייתי קשור לח' והיו לנו כמה וכמה שיחות אודות האמונה והמצוות. היה זה עבורי איתות נוסף מן שמיא, עליך כעתונאי להאדיר את גדולי הדור, הרבנים, ועולם התורה.

"וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה' " (יב, ח) - בן כמה הכיר

אברהם את בוראו?

הרמב"ם (הלכות עבודת כוכבים פ"א הל"ג) מתאר את דרך הפצת האמונה ע"י אברהם: בן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו. כיון שהכיר וידע, התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים ולערוך דין עמהם ולומר שאין זו דרך האמת, זו שאתם הולכים בה, ושיבר הצלמים, והתחיל להודיע לעם שאין ראוי לעבוד אלא לאלוקי העולם, ולו ראוי להשתחוות, להקריב ולנסך, כדי שיכירוהו כל הברואים הבאים. וראוי לאבד ולשבר כל הצורות כדי שלא יטעו בהן כל העם, כמו אלו שהם מדמים שאין שם אלוה אלא אלו.

כיוון שגבר עליהם בראיותיו, ביקש המלך להורגו, ונעשה לו נס ויצא לחרון והתחיל לעמוד ולקרוא בקול גדול לכל העולם ולהודיעם שיש שם א-ל אחד לכל העולם, ולו ראוי לעבוד. והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר ומממלכה לממלכה, עד שהגיע לארץ כנען, והוא קורא, שנאמר 'ויקרא שם בשם ה' א-ל עולם'. וכיון שהיו העם מתקבצין אליו ושואלין לו על דבריו, היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו, עד שיחזירוהו לדרך האמת, עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות, והם אנשי בית אברהם, ושתל בלבם העיקר הגדול הזה וחיבר בו ספרים והודיעו ליצחק בנו וכו'".

הראב"ד (רבי אברהם בן דוד מפושקירה) השיג על שכתב 'ובן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו' - יש אגדה בן ג' שנים, שנאמר: 'עקב אשר שמע אברהם בקולי', מנין עקב? דהיינו, מכיוון שאברהם נפטר בהיותו בן קע"ה, ומתוכן הכיר את בוראו 'עקב' שנים, נמצא שבהיותו בן ג' שנים כבר הכיר את בוראו. ואכן ה"כסף משנה" (למרו רבי יוסף קארו) מביא מקור לראב"ד מהגמרא (מסכת נדרים לב.).

ומביא את דברי הרמ"ך (בעל ההשגות על הרמב"ם - רבי משה הכהן מלוניל) כי למעשה אין מחלוקת בין הרמב"ם לראב"ד. שיש לומר כי באמת כבר בן ג' שנים התחיל אברהם לחשוב במחשבתו להכיר את בוראו, אך רק בהיותו בן 40 השלים להכירו.

העיר על כך המשגיח דפוניבז' (אור יחזקאל אמונה עמ' קסד): ראו כמה שנים של יגיעה ועמל נדרשו לאברהם אבינו להגיע להכרת האמת. מהיותו בן ג' ועד לבן מ', ל"ז שנים הוא טרח ויגע בהבנת האמת. ל"ז שנות השתלמות באמונה עד שהיה למדרגת "ומצאת את לבבו נאמן לפניך". עוד משיג הראב"ד על הרמב"ם: "הרי היו שם שם ועבר, איך לא מחו? מתרץ ה"כסף משנה": שם ועבר היו מודיעים דרך ה' לתלמידיהם, אבל לא נתעוררו לקרוא ולהכריז כאברהם, לכן גדלה מעלתו.

וה"מגדל עוז" (לרבי שם טוב בן אברהם גאון) כתב: שם ועבר לא מסרו עצמם להריגה כאברהם, שייחד עצמו ונפשו ושילם אותו בראשו, על כן ניתן חסד לאברהם - "אַלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם" - בזכות אברהם.

[טללי אורות - שנים מקרא]

"וַתִּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פְּרָעָה" (יב, טו)

מצינו במדרש (תנחומא ס"ה): כשנלקחה שרה לפרעה התחיל אברהם בוכה ומתפלל להקב"ה: רבונו של עולם, זו היא בטחוני שבטחתי בך, ועכשיו עשה למען רחמך וחסדיך, ואל תביישני משברי. ואף שרה צווחת ואומרת: רבש"ע אני לא הייתי יודעת כלום, אלא כיוון שאמרת לו "לך לך" האמנתי לדברך, ועכשיו נשארתי יחידה מאבי ואמי ומבעלי, יבוא רשע זה ויתעלל בי? עשה למען שמך הגדול ולמען בטחוני בדברך!

”וּנְמַלְתֶּם אֶת בְּשַׂר עַרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם” (יז, יא)

אלה היו הימים שלפני פסח תשע"א (2011). הרב חיים סלבטיצקי, שליח חב"ד בפורט-לודרדייל שבפלורידה, נכנס למשרדו של רופא יהודי אחד ממכריו, להעניק לו מצה שמורה ולאחל פסח כשר ושמח. הרופא קיבלו בידדות, האזין למסרים של חג הפסח והודה לו על הדאגה והאכפתיות. "באה לכאן עכשיו מטופלת יהודיה", אמר לרב, "אולי תציע גם לה מצה שמורה"? בחיך אדיב פנה הרב סלבטיצקי אל האישה והציע לה מארז מצות. תגובתה הייתה בלתי-צפויה לחלוטין.

פניה נהפכו כעוסות והיא החלה לנזוף ברב: "אינני מאמינה, אינני שומרת את החגים היהודיים", הטיחה בו. "באיזו זכות אתה פונה אליי ומציע לי מצות"? הרב סלבטיצקי הופתע, אך לא נרתע. "אני מצטער", השיב לה בנועם, "אך כנראה נפלה אי-הבנה. אינני מוכר את המצות, אלא נותן אותן ללא תמורה". זעמה של האישה לא שכך. "בשום אופן לא!" סיננה. הרב סלבטיצקי הושיט לה את כרטיס הביקור שלו, והפטיר: "אם תזדקקי לדבר מה, אל תהססי להתקשר אליי". חלפה חצי שנה. שלושה ימים לפני ראש השנה צלצל הטלפון של הרב סלבטיצקי. "שלום", אמרה האישה מעברו השני של הקו, "אני האישה שפגשתי בקליניקה לפני חצי שנה. רציתי לבקש ממך דבר מה". "ברצון רב", השיב הרב סלבטיצקי. "אבי מאושפז במרכז הרפואי בעיר", החלה האישה לספר. "ימיו ספורים, ובקשתו היחידה היא לשוחח עם רב. אינני יודעת מדוע שמרתי את פרטיך, אך מכיוון שאינני מכירה רב אחר, אני פונה אליך". כעבור שעתיים היה הרב סלבטיצקי בחדרו של החולה. שם המתינו לו האישה ולצידה אחותה. במיטה שכב אדם מבוגר, כחוש ומיוסר. "חוץ מעצם הידיעה שאנו יהודיות", החלו לספר לו, "לא היה ליהדות שום ביטוי מעשי במשפחתנו. לא חגים, לא מצוות. עכשיו אבינו חולה מאוד, והופתענו למשמע בקשתו להזמין לכאן רב".

עיני האיש אורו כשהבחין ברב. בקול חלוש הציג את עצמו. סקר את קורות חייו, את המחלה הקשה שממנה הוא סובל, ואת תחזית הרופאים, הצופים לו ימים ספורים. התפתחה שיחה על החיים ומשמעותם, ובסופה ביקש האיש משתי בנותיו לצאת מהחדר. "אנא, סגור את הדלת", ביקש מהרב, ואחז בידו. ופתאום פרץ בבכי נסער. דקות ארוכות התייפח. כשנרגע אמר: "נולדתי יהודי, ואני רוצה למות כיהודי". הרב הרגיע אותו. "בבוא העת אדאג לך לקבורה יהודית", הבטיחו. האיש נענע בראשו לאות שכוונתו לא הובנה. "נולדתי יהודי, ואני רוצה למות כיהודי"! שב על בקשתו. "מה כוונתך"? כיוון הרב את מצחו. "הוריי לא מלו אותי", אמר החולה. "כעת, כשאין איש בחדר, אנא, עשה מה שצריך"... הרב סלבטיצקי נדהם. בקושי הצליח למצוא מילים לומר לאיש שאיננו מוהל. "אנא, דאג למה שצריך, אני מבקש ממך"! חזר והפציר החולה. בו במקום טילפן הרב לשני מוהלים ושניהם הביעו את הסכמתם לבוא למול את היהודי. כאן התעוררה בעיה: הצוות הרפואי הבהיר שלא יאפשר למול אדם במצבו. "ממה אתם מפחדים, שאמות"? הגיב החולה באירוניה, ואולם הרופאים עמדו בסירובם. הרב סלבטיצקי לא הרים ידיים. הוא שיתף רופא מכר, והחל מסע לחצים על הנהלת המרכז הרפואי לאפשר לחולה למלא את בקשתו האחרונה.

לבסוף נמצא מוצא: את המילה יעשה רופא מניו-יורק, מוהל בהכשרתו, המבוטח על-ידי חברת הביטוח שבה מבוטח המרכז הרפואי. הרופא התרגש למשמע הסיפור, ולמחרת בבוקר, ערב ראש השנה, הגיע בטיסה לפלורידה. בצהריים נכנס החולה בבריתו של אברהם אבינו וקיבל את השם שלמה. עיניים רבות דמעו באותו מעמד. אחר-כך שלמה ביקש לדבר. הוא התגבר על חולשתו ואמר: "אתם ודאי מכירים את הביטוי 'רגשות אשם יהודיים'. ובכן, מעודי לא סבלתי מ'בעיה' זו. לא ייסרו אותי רגשות אשם על שאינני יהודי די הצורך. ברגע שהרופא אמר שנותרו לי כמה ימי חיים בלבד, חשבתי על חיי. היו לי הרבה קשרים. כסף, בית גדול, מכוניות מפוארות ואפילו ספינה. אך לא היה לי קשר עם עצמי, עם הנשמה שלי, עם מי שאני באמת. בבת אחת הציף אותי צער עמוק על הריקנות שאפפה את חיי. זכרתי שלא נימולתי, ופתאום היה ברור לי שזה מה שעלי לעשות. בעבור נשמתי. אנשים אמרו לי שזה לא חשוב, בוודאי במצבי הנוכחי. החלטתי שזה מה שאעשה. כעת אני מוכן לפגוש את אלוקי". כמה ימים אחר-כך, בערב יום הכיפורים, ביקר הרב סלבטיצקי בחנות של אחד ממכריו, וסיפר לבעל הבית בהתרגשות את הסיפור. אחד העובדים, שהטה אוזן לדברים, ביקש לדבר עם הרב סלבטיצקי בפרטיות. אני בן 38, אמר. "היגרתי לכאן מרוסיה. התביישתי לספר שאינני מהול, אך לאחר ששמעתי את סיפורך - אני מבקש שתעזור לי לעשות ברית מילה". באותו שבוע נכנס גם היהודי הזה בבריתו של אברהם אבינו... כעבור כמה ימים, בחג הסוכות, השיב שלמה את נשמתו המזוככת ליוצרה.

[הרב חיים סלבטיצקי]

בברכת התורה רון ברינה

"לְאֲדָם מְעַרְכִּי לֵב וּמָה' מַעֲנֶה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוחה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו ודוד: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: שלמה בן זוהרה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: סמי בן חנה משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמיסה: מאיר בן שמחה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: ג'וליה חיה בת גריסה מרים בת עזיזה: נוראני בת מרים ורבי: כתון בת חביבה: האהבה (דייזי) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה **להצלחה:** אריה (לאון) בן מלכה **זיווג הגון -** זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben Esther) רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יהודה בן אסתר: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: הדסה בת מרים דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה מרים קרן בת רבקה: אילה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אנט: פיבי בת חביבה בן חמו מורית בת רחל: רחל בת נארה: גלית בת רות

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בו דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית: אושר בת אורנה הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה עדי בת מזל: חן בת דלילה (מיר)

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102
מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מוקדש לענין הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה זיע"א

להצלחת צבי בן יפה ודעייתו זביב הי"ו	לך לך י"א בחשון תש"פ, ירושלים		לענין רפאל בן פדחה ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון			לענין מול בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה תחי			לענין אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו בהן בן מול הי"ו	4:08	כניסת שבת	לענין שמעון בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה הי"ו	5:21	יציאת שבת	לענין חזקיה בן אסתר ז"ל
לרפואת הרב ידידיה ציון בן שרה הי"ו	6:00	רבינו תם	לענין אידן מרים בת דוולת ע"ה

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹקִים לֹא יִשְׁמַעְאֵל יְהוָה לִפְנֵיךָ, מִוְבֵּן לָנוּ כִּס"ד, שְׁלֹא הָיָה כּוּוֹנְתּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוֹ שִׁיחִיָּה יִשְׁמַעְאֵל. בְּאוֹמְרוֹ לֹא יִשְׁמַעְאֵל יְהוָה, אֲלֵא כּוּוֹנְתּוֹ הִיְתָה שְׁלֹא יִשְׁלִימוּ הָאוֹמֵרוֹת שְׁנָתָם שְׂרָאוֹי לַחַיִּוֹת ע' שָׁנָה. אֲלֵא יָמוֹתָו בְּחַצֵי יָמֵיהֶם, וְלִכְלַל הַיּוֹתֵר יָחִיו כִּמְנִיךָ ל"ו שָׁנָה. וְלֹא יוֹתֵר, וְזֶהוּ שְׂאֵמֵר דְּהַע"ה וְאַתָּה אֱלֹקִים תּוֹרִידִם לְכֹאֵר שַׁחַת אֲנָשֵׁי דְמִים וּמְרַמָּה יִשְׁהִם הָאוֹמֵרוֹת, אֲפִילוֹ חַצֵי יָמֵיהֶם לֹא יִחַצּוּ, אֲבָל אֲנַחְנוּ זִרְעַ יַעֲקֹב נִכְטַח בְּךָ תָּמִיד: וְכֵן מִוְבֵּן מִרְש"י ז"ל שְׁפִירֵשׁ וְיָחִיה לִפְנֵיךָ, יְהוָה בִּירְאָתֶיךָ, דְּהֵינְנוּ אִם יִרְאִים מִהַשִּׁי"ת דּוֹקָא וְלֹא עוֹבְרִים עַל שְׁבַע מִצְוֹת שְׁחֵיבִים, אֲשֶׁר לֹא כֵן שְׁעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם בְּהַרְיָגוֹת שְׁשִׁפְכוּ דַם יִשְׂרָאֵל בְּנִקְמוֹת וְצָרוֹת, אֲשֶׁר לֹא אֲפֻשֵׁר לְמֵלֵא לְכַתּוֹב אֵילֹו הַשָּׁמַיִם הָיוּ יִרְעוֹת וְהִימִים דִּין, אִם כֵּן הִם חֵיבִים מִיְתָה, וְעוֹד רְאִיָּה חֻקָּה מִפִּירוּשׁ רְש"י ז"ל בְּפִסּוֹק שְׂאֵחֵר זֶה, כְּתוּב שְׁנַיִם עֶשֶׂר נְשִׂאִים וּפְרִש"י ז"ל כְּעֲנָנִים יִכְלוּ. כְּמוֹ (מִשְׁלֵי כָּה) נְשִׂאִים זְרוּחַ, נִמְצָא שְׂרִש"י ז"ל מִסְכּוּם שֶׁהֵם חֵיבִים כְּלִיָּה, יְהִי רַצוֹן שִׁיְהִיָּה בְּב"א.

וְכֵן בְּסוֹף פְּרִשְׁתַּי חֵי שְׂרָה כְּתוּב עַל פְּנֵי כָל אַחִיו נִפְל. וּפְרִש"י ז"ל. מִשְׁמַת אַבְרָהָם נִפְל, וְר' יַעֲקֹב בְּעַל הַמּוֹרִים פִּירֵשׁ עַל פְּנֵי כָל אַחִיו וְסָמִיךְ לִיָּה וְאֵלֵא תוֹלְדוֹת יִצְחָק, לֹמֵר כְּשִׁיפּוֹל יִשְׁמַעְאֵל בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, אֲזִי יִצְמַח בֶּן דוֹד שֶׁהוּא מִתּוֹלְדוֹת יִצְחָק בְּב"א, וְכֵן בְּפִירוּשׁ רַבִּינוּ אֹוֹר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ ז"ל עַל זֶה הַפִּסּוֹק פִּירֵשׁ כְּמוֹ פְּרִש"י ז"ל, וְעוֹד הוֹסִיף, כִּי ה' הַקְּפִיד עַל שְׂאֵמֵר לֹא יִשְׁמַעְאֵל שְׁבַחֵר בִּישְׁמַעְאֵל, וּפִירֵשׁ עַל פִּסּוֹק וְלִישְׁמַעְאֵל שְׁמַעְתֶּיךָ, כִּי לֹא הָיָה כּוּוֹנְתּוֹ שֶׁל אַע"ה לְכַרְכוּ, וְזֶהוּ פִירוּשׁ הָאֵמֶת, וְלֹא כְּפִי חֲבֵנַת פִּשְׁטַּי הַפִּסּוֹקִים. עוֹד רְאִיָּה מִהַזְוָה"ק (וְאֵרָא דָּף לֵב). וְיַעַל הַחֹוֹא זְמַנָּא דְאַתִּילִיד יִשְׁמַעְאֵל בְּעַלְמָא. נִמְצָא שְׁלֹא הָיָה רַצוֹן הַשִּׁי"ת בּוֹ, וְמָה שְׂאֵמֵר הֵנָּה בְּרַכְתִּי אוֹתוֹ כּוֹלֵם הֵם קַלְלוֹת וְאֵרִירוֹת בְּצִידֵם:

אֲרִיז"ל כְּאֲשֶׁר קָרָא ה' אֶת שְׂרִי, שְׂרָה, הַיּוֹ"ד הִיְתָה צוּחַת עַד זְמַן מִרְע"ה שְׁקָרָא אֶת הַיּוֹשֵׁעַ יְהוֹשֻׁעַ, אֶת הַיּוֹ"ד שֶׁל שְׂרִי הוֹסִיף עֲלָיו, אִם כֵּן כְּאֲשֶׁר קָרָאוּ יְהוֹשֻׁעַ נִיתוּסָף שׁוֹא תַחַת הַיּוֹ"ד, מֵהֵיכֵן נִיתוּסָף הַשׁוֹא? לִכֵּן נִקְרָא שְׁמוֹ בֶּן נוֹן בְּהִירִיק, שֶׁהִיָּה צָרִיךְ לַחַיִּוֹת בֶּן בְּפִגּוּל, שֶׁהֵם שְׁלֹשׁ נִקּוּדוֹת, נִלְקָה הַשְּׁנַיִ נִקּוּדוֹת שֶׁהוּא שׁוֹא לַחַיִּוֹת תַּחַת הַיּוֹ"ד שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ, וְנִשְׂאָר לֹא נִקּוּדַת חִירִיק,

לְכֵן נִקְרָא יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוֹן (מִפְּרִשְׁיָם): וְלִקּוּט הַמוֹסֵר וְאַבְנֵי הַשׁוֹהֵם בְּסִיוֵעַ "תְּכַשִּׁיטֵי שְׁמַעוֹן" שְׁכוּנַת הַבּוֹכְרִים ט"ל 5824226 י-ס

סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

הקמצן שפרץ בבכי וחזר בתשובה

הראשון, לא דקדקו השלטונות בביצוע חוק השרות הצבאי, במה שנוגע ליהודים. אמנם חייבו את היהודים לספק לצבא מספר מסויים של טירונים מדי שנה, אולם היתה אפשרות להשתחרר מחובה זו, תמורת תשלום מתאים. הסדר זה היה חוקי ואיש לא ערער עליו עד כה, לא בעיירה זו ולא במקום אחר.

אם כן, מדוע נתפס דווקא החתן, ודווקא ביום חתונתו? פשוט מאד. מפקד המשטרה בעיירה היה חדש בתפקידו והוא שרא יהודים תכלית שנאה. כאשר קיבל פקודה לגייס צעיר יהודי לצבא הצאר, לא היסס מלקחת דווקא את החתן ביום חתונתו, כדי להרגיז בכך את היהודים השנואים עליו. משבאה אליו משלחת יהודית, מיד עם היוודע הידיעה המעציבה על מעצר החתן, גירש מפקד המשטרה את חבריה באימו עליהם בגירוש לסיביר, אם יעזו לחזור שנית, על הצעתם לשלם סכום כסף, כמקובל, תמורת שתרוו של החתן, לא רצה מפקד המשטרה לשמוע כלל.

* * *

נקל לחאר את מצב הרוח שהידיעה על מעצר החתן עוררה בעיירה. כולם התהלכו אבלים וחפויי ראש ולא ידעו מה לעשות, כדי לשחרר את החתן שלא תתבטל חתונתו. שעה שכל העיירה היתה שרויה בצער על הילקח החתן בידי המשטרה, הגיע למקום אורה נכבד ביותר. היה זה רבי שניאור זלמן מלאדי, בעל ה"תניא" והשלחן ערוך ומייסד שיטת חב"ד בחסידות. לרבי שניאור זלמן היתה בשעתו יד ב"שירוך" בין היתום והיתומה ועתה הוא בא כדי לשמח חתן וכלה ולהיות נוכח בחתונתם.

רבי שניאור זלמן מצא את בני העיירה בוכים ונאנחים על מר גורלו של החתן. מבלי לאבד אף רגע הוא ביקש את הרב המקומי להילוות אליו ולטקס עצה מה לעשות, כדי לשחרר את החתן ולהכניסו לחופה במועד שנקבע.

בעיירה קטנה ברוסיה הלכנה, חי פעם יהודי עשיר שהיה קמצן חולני, לא עליכם. כל פעם שמישהו בא אליו בבקשת נדכה, אם לכלה ענייה ואם ליהודי קשה-יום ואם לפדיון-שכויים, — היה היהודי העשיר והקמצן ניגש לקופת הברזל אשר לו, מוציא משם "קופייקה" אחת (כמו אגורה אחת שלנו, להבדיל) והיה תוחבה לידי המבקש. אולם גם מטבע עלובה זו נשארה תמיד ברשותו של הקמצן, אחרי שאיש מן המתרימים לא היה מוכן לקחת מידי עשיר כה גדול סכום כזה מצחיק. כך חזרה הקופייקה תמיד לקופת הברזל והעלתה שם חלודה.

יום אחד היתה בעיירה תכונה גדולה, עד כי מי שנקלע לשם יכול היה לחשוב, כי מאורע יוצא מגדר הרגיל אירע שם. התכונה נגרמה על ידי חתונה שעמדה להיערך לפנות ערב. חתונה בעיירה קטנה היא תמיד מאורע שכל התושבים נוטלים בה חלק, מה גם שחתונה זו של יתום ויתומה היתה, והרי זו מצווה גדולה לסייע בידי יתומים להקים משפחה. כך עסקו יהודי העיירה, רובם ככולם, במצוות הכנסת כלה וכל אחד תרם משהו — מי בדים וכלי בית, ומי שמלה לכלה וחליפה לחתן — כדי שהיתומים העניים לא ירגישו, שאין להם מה שיש לכל חתן וכלה יהודיים אחרים, ביום שמחתם. רק אל העשיר הקמצן לא הלך איש, כדי לשתפו בשמחה הכללית וכדי להתרימו למען הזוג הצעיר. איש לא רצה "למכור" לו את המצווה הגדולה הזו, תמורת הקופייקה שהוא עתיד היה להציע...

* * *

בעיצומן של ההכנות, שעות אחדות לפני שעת החופה, זיעזעה את העיירה הידיעה המרעישה: החתן נעצר על ידי מפקד המשטרה. בעצם הוא לא "נעצר" אלא "גוייס" בכוח, כטירון בצבא הצאר. מעתה עליו יהיה לשרת שנים מספר עד שישוחרר ויוכל להתחתן. כאותם הימים, בימי הצאר אלכסנדר

הרב המקומי "הודה" במשגה, אך אמר כי אין ערך לקופייקה שהגביר מוכן לתת וחבל על הזמן המתבזבז עליו. "אין דבר" — אמר רבי שניאור זלמן — "בכל זאת כדאי להכניס אותו ברשימה". וכאשר הרב המקומי רצה להוסיף את העשיר הקמצן בראש הרשימה, חבט רבי שניאור זלמן במפגיע לרשום אותו ראשון. מיד בהתחלת הרשימה.

מי ימרה את פיו של רבי שניאור זלמן? הרב המקומי נכנע, רשם את שמו של הגביר בראש הרשימה והשניים יצאו לדרך. לאסוף את הסכום הענקי הדרוש לשחרורו של החתן. דרכם הראשונה הוביל אותם אל ביתו של העשיר הקמצן, המציע לכל מבקש נדבה "קופייקה" אחת, שאינה שווה יותר מאגורה אחת...

גביר העיירה עמד ליד החלון. משהבחין בבאים, הוא ניגש לדלת ובירך את הרבנים עם חיוך רחב על שפתיו. הוא האזין לתיאור סבלו של החתן המסכן, אותו הרצה בפיו הרב המקומי בקול רווי צער, כשדמעותיו זולגות מעיניו. משכילה הרב את דבריו, לא אמר הגביר דבר וחצי דבר. הוא ניגש לקופת הברזל אשר לו, הוציא משם את הקופייקה; הושיטה לרבנים, באומרו: הנה, זו תרומתי.

כאן קרה משהו מעניין. עוד לפני שהרב המקומי הספיק לאמר משהו, לקח רבי שניאור זלמן את הקופייקה, הודה לגביר על תרומתו והתקרב אל הדלת כדי לצאת החוצה. הם עוד לא הגיעו החוצה, כאשר הגביר רץ אחריהם וביקשם לחזור הביתה. משחזרו, הוא נתן להם רובל שלם באומרו: "דומני שלא נתתי מקודם מספיק". רבי שניאור זלמן שוב לקח את הכסף, הודה לגביר בסבר פנים ידידותיות ופנה ללכת. "חכו רגע", נשמע שוב קולו של העשיר. הפעם הוא נתן להם שטר של 10 רובל ורבי שניאור זלמן אמר לו תודה רבה, כדיוק באותה צורה, בה הודה לו קודם על קבלת הקופייקה.

מחזה זה חזר וגשנה מספר פעמים, כשכל פעם נתן הגביר סכומים גדולים יותר. עד שהוא פרץ פתאום בכי. רבי שניאור זלמן חיכה בסבלנות, עד שיקל לו, וינגב את דמעותיו ויספר את סיפורו.

* * *

וכן סיפר העשיר הכילי: "מאז הפעם

ראשית כל הם החליטו לגשת למפקד המשטרה. לאחר שצעד זה היה כרוך — לאחר איומי מפקד המשטרה — בסכנת נפשות, התפללו בני העיירה לשלומם והצלחתם של רבי שניאור זלמן ומלווייו, שעה שהם היו בדרכם אל תחנת המשטרה. שם נתקבלו על ידי המפקד שהזעיף פניו וכל חזותו אמרה שהנה עוד מעט הוא יעצור אותם, בהתאם ל"הבטחתו"...

אולם עיניו של הרב נשוא הפנים, שהביטו עליו בקפידה, הקפואו את התפרצותו על דל שפתיו ובמקום לנזוף בהם, שאל עתה מפקד המשטרה בקול שקט על רצונם.

רבי שניאור זלמן השיב לו כי הם באים בקשר לבחור היהודי שנעצר היום כדי לשרת בצבא. הנה, הוא צריך להתחתן היום — אמר — חייל טוב ממילא לא יהיה. אנחנו מציעים לך תמורתו כסף — בו תוכל לשכור חייל טוב ומאומן.

מפקד המשטרה שיחק בקלפים יום קודם והתפסיד ממון רב. עתה הוא היה חייב לסלק את חובו, שהגיע לסכום לא קטן. "אלף רובל תשלמו תמורת שחרור הבחור" — הפליט באזני מבקריו.

היה זה סכום ענקי, אשר כמעט ואין כל אפשרות שבני העיירה יוכלו לגייס. אולם רבי שניאור זלמן השיב, מבלי לאבד רגע: "הכסף יהיה כאן, לפני שקיעת החמה". באומרו זאת קם רבי שניאור זלמן ויצא את החדר, כשמלווייו המשתאים משתרכים אחריו.

בחוצץ, כאשר התרחקו במקצת, ניגב הרב המקומי את מצחו ואמר: "ברוך השם שהוא הסכים לכך, אך מאיפה יהיה לנו, בעיירה עניה זו, סכום כה ענקי ובמשך זמן כה קצר?" "אנחנו מוכרחים שיהיה לנו, ואכן בעזרת ה' שהוא אבי יתומים, יהיה לנו הסכום הדרוש" — השיב רבי שניאור זלמן קצרות.

* * *

הם חזרו לביתו של הרב המקומי ועשו רשימות של אנשי העיירה, אשר ייתבעו להרים תרומתם למטרה נעלה זו של פדיון שבויים. רבי שניאור זלמן בחן את השמות ואת הסכומים שהופיעו לידם (ואשר ביחד לא הגיעו למאה רובל) והעיר לרב המקומי, שהוא שכח לרשום את שמו של גביר העיירה.

לרפואת הנפש והגוף לגבריאל נפתלי בן אביטל הי"ד

לרפואת שרה בת טוון הי"ד

לרפואת יהודית בת אילנה

לרפואת יצחק בן פורטונה מזל הי"ד

בחתונה עצמה דיבר רבי שניאור זלמן על דרכי ההשגחה, שאינן מובנות לנו תמיד, אך המכוונות תמיד לטובת האדם, גם אם אין הוא מכין זאת מיד לאשורו. לפני לכתו בירך את הזוג הצעיר בעושר ובבריאות. כן בירך את אנשי העיירה שיחיו בשלום ובשלווה ויתיחסו איש אל אחיו באהבה ורעות.

סעודת החתונה נמשכה עד שעה מאוחרת בלילה. פתאום נכנס מישוהו בריצה ובפיו בשורה: מפקד המשטרה נהרג, כאשר סוסו הפילו בקרבת הגשר שעל הנהר החוצה את העיירה.

למחרת בבוקר הלך החתן לטבול בנהר, בקרבת הגשר. בצאתו מן המים הוא מצא נרותיק עור ובו סכום כסף גדול. הוא בא אל הרב, שם ספרו את הכסף ומצאו בדיוק אלף רובל. היה זה הסכום ששלמו יום קודם לכן למפקד המשטרה, תמורת שחרורו של החתן מהמעצר.

הכסף שייך לך, לפי החוק ולפי הצדק – אמר הרב המקומי לחתן. אין ספק כי זוהי מתנת הכלולות שניתנה לך על ידי רבי שניאור זלמן מלאדי...

הראשונה שנתתי את המטבע הזו לעני שביקש נדבה והוא זרק אותי בפרצופי, נשבעתי שמטבע זו תהיה תרומתי, לכל מי שמבקש נדבה, ללא כל קשר עם מטרת המגבית, עד שמישהו יהיה מוכן לקבלה ולהגיד תודה רבה עבורה, בצורה ידידותית. מאז חזרה אלי המטבע פעמים רבות, איש לא היה מוכן לקבלה, עד שהיא נשארה בקופתי ושוב לא באו אלי לבקש נדבה כלל. אתה הוא, רבי, הראשון שהיית מוכן לקבל אותה ואף נתת לי להיות שותף במצווה כה גדולה. אני אסיר תודה לך, רבי, ומודה לה' שזיכני לתרוג מכבלי שבועתי. הנה הסכום הדרוש לכם לפדיון השבויים, כולו, אלף רובל, לשחרור החתן שלכם."

רבי שניאור זלמן נטל את הכסף ויחד עם הרב המקומי הלך מיד לתחנת המשטרה. כעבור דקות מספר יצא משם החתן המשוחרר. הם צעדו משם מאושרים, ישר למקום בו היתה צריכה להיערך החתונה.

* * *

וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נָתַת זֶרַע, יוֹבֵן כִּסֵּ"ד כִּי הִנֵּה הָאָדָם אֵינּוּ לֹקֵחַ אִשָּׁה כִּי אִם לְבָנִים, כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוַת הַשֵּׁי"ת. וְאִם לֹקֵחַ אִשָּׁה וְאֵין לוֹ בָנִים הָרִי הוּא כְּאֵילוֹ פְּנּוּי וְאֵין לוֹ בֵּת זֶוּג, וַיְדוּעַ מִה שְׂאִמְרוּ הַמְּפָרְשִׁים ז"ל שֶׁלֹּכַל אֹתוֹת הַתּוֹרָה יֵשׁ לָהֶם זֶוּג כֹּזֵה, אִפֹּ, בֵּת, גֹּז, דוֹ, יֵצ, כֶּפ, לַע, מִס, קָץ, רָף, שֵׁן, תֵּם, אֲבֵל אֹת הַח"א וְאֹת הַנּוֹן כְּפּוֹפֵה. לֹא יֵשׁ לָהֶם זֶוּג שְׁלֹא יִתְחַבְּרוּ עִם אֹת אַחֲרֵת וְסִימָנָם ה"ן. וְכֵזֶה יוֹבֵן הֵן לִי, ר"ל דּוֹגְמַת הֵן, יֵשׁ לִי, שְׁכֵמוֹ אֹתוֹת הֵן אֵין זֶוּג, כֵּן אֲנִכִּי מִפְּנֵי שְׁלֹא נָתַת לִי זֶרַע, וְהִנֵּה בֵּן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ, וְא"כ הִנֵּם שֵׁישׁ לִי אִשָּׁה כְּאֵילוֹ אֵינָה, שְׂאֵין אָדָם לֹקֵחַ אִשָּׁה כִּי אִם לְבָנִים (אֲדַרְתִּי אֵלֵיהֶוּ):

"ומכבדי אכבד" כבדהו בכניסה לביהכנ"ס בכריעה כבדהו ביציאה לביהכנ"ס בכריעה גדול שכרו של העושה כך ויבא על שכרו מאת השם יתברך וזה שער השמים מודים דרבנן: כשהחזן אומר מודים יאמרו כל הקהל בלחש "מודים דרבנן" ויכרעו ראשם לבד. חובה! ו"א שיכרע כל גופו וצריך להזהר לענות אמן ואח"כ יאמרו מודים.

אנו קהילת "פנים מאירות" קהילה ספרדית ירושלמית בשכונת "חומת שמואל" (הר חומה) ירושלים. אנו נמצאים בשלבי בניה מתקדמים ומחפשים נדיב לב לבנין בית הכנסת. בית הכנסת יקרא על שמו של הנדיב. בברכת התורה. הרב שי בר אשר 050-6229343.

הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין ותיקן בבית"כ "אהבת חיים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א

לזיכוי הרבים ניתן לשמוע את שיעורי מנין הדיב עובדיה יוסף זצ"ל 054-8594315 ללחץ 2

לרפואה והצלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרחח, שלמה בן הלה, מולוק מרים בת מזל, דוולת רחל בת מולוק מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מזל, חבו תוח בת נוימה, ליאת מרגלית בת מרים

א"י: ר' אביעם סכתי בן נחש, אליהו בן שרה, דיעה בת יוכבד, שרה בת רחל, סאח בן שרה, שמוון בן דוולת, ישראל בן נחש, אריק בת איל, ר' כבא כנשאן בן אכרפת לחשאן, אכרפת בן נחש, יונה כינה בת נחש, איין בת אבאר, רוד בן רחל, סאח בן סאח, אלוכה בת ריחה, סאח בן סאח

לרפואת יגאל רבי בן מלכה הי"ד לרפואת שמחה בת שרה הי"ד לרפואת תמר אליס בת קרן הי"ד העלון יוצא ע"י הקרן ותומכיה מאושר העורך צבי ד. הי"ד נייד: 050-6875601 לע"ע ענינה בת מלכה ע"ה

לרפואת מאיר בן רחמה

לרפואת דוד בן מזל הי"ד

לרפואת משה בן זוהרה הי"ד

לרפואת מיכה בן מסעודה

לרפואת רמאל בן כלה הי"ד

לרפואת זכריה בן מזל הי"ד

לרפואת שולמית בת יהודית

לרפואת ברכה בת קלרה

פניני קדוש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

א ווארט אויף די פרשה

גודל הנסיון בציווי הבורא "לך לך מארצך"

ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך (בראשית יב, א).

כבר תמיהו המפרשים, מהו גודל הנסיון בציווי זה "לך לך מארצך", בעוד שעבור הליכה זו הבטיחו הקב"ה הבטחות גדולות, כמבואר בהמשך הפסוקים (ב-ג).

ויש לפרש על פי דברי האר"י ז"ל לתלמידו רבי חיים ויטאל זי"ע (שער הגלגלים" סב, א): "מעשה קטן מאד בדור הזה שקול כנגד כמה מצוות גדולות שבדורות אחרים, כי בדרות אלו הקליפות גוברות מאד מאד לאין קץ".

והנה, באור כשדים היה אברהם אבינו במקום הקליפה והסטרא אחרא, ומפאת מציאות זו היתה לו עדיפות להשאר במקום זה, כי עבודת קדשו במקום שפל זה חשובה פי כמה ממקומות אחרים, וקריאת שמע אחד באור כשדים חשובה יותר מעבודת ה' במשך חודש שלם בארץ ישראל.

אולם, הבורא ב"ה פקד עליו "לך לך מארצך... אל הארץ אשר אראך", ולמרות ששם לא תהיה במקום הקליפות, עם זאת, הנני מבקש ממך לוותר על טובתך העצמית לטובת בני הדור, כדי שתפרסם שמו יתברך בקרבם, ותקרב עוד ועוד בני אדם תחת כנפי השכינה.

זה היה גודל הנסיון של אברהם אבינו ע"ה בציווי זה, ופוק חזי כמה גדולה היתה התלבטותו של אברהם אבינו בכך, עד כדי שהמדרש מסתפק אם נסיון זה גדול מנסיון העקידה או לא (בראשית רבה לט, ט).

(קביעת שיעור - חורף תשנח)

הקב"ה אמר לו שיהיו לו מקללים - כדי שיוכל להתחסד גם עמהם

ואברכה מברכך ומקללך אזור (בראשית יב, ב).

יש להבין, למה לא אמר הקב"ה לאברהם שלא יהיו לו כלל שונאים ומקללים!?

ויש לומר, הדנה תכלית ההליכה לארץ ישראל היתה כדי שיוכל אברהם להשתמש במדת הנתינה הטבעה בקרבן, בקירוב בני אדם תחת כנפי השכינה, ובהאכלתם והשקאתם וכי"ב (ראה בארוכה ב"הארה מתוך הפרשה).

והנה, המדריגה הנעלית ביותר של הטבה עם אחרים היא, כשהוא מיטיב אף לשונאיו ואויביו, ומשלם להם טובה תחת רעה (עי' "תומרו דבורה" פ"א).

לכן אמר לו "ומקללך אזור", שיהא לך שונאים ומקללים - אולם, קללתם לא תחול עליך כלל - כדי שתוכל להתחסד עמהם, שהיא מדריגת הנתינה הנעלית ביותר.

(קביעת שיעור - חורף תשנח)

הרמז ב"לחם ויין" - שעל ידי תשובה מאהבה ישתנו למעליותא

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לא-ל עליון (בראשית יד, ח).

יש לפרש בהקדם דברי ה"בני יששכר" (תשרי י, כ) על הפסוק (הושע יד, ח): "ישובו יושבי בצללו ויחיו דגן ויפרחו כגפן", הדנה "לכל דבר החשוב תקנו ברכה פרטית פ'רי

האדמה, 'פרי העץ', 'פרי הגפן' (ברכות לה, א), והנה קיימא לן דכל הפירות אין להם חשיבות הברכות הפרטיות רק כשהם בעין, אבל אם נשתנו מכמות שהיו ואינו ניכר מציאות הראשון הנה אשתנו לגריעותא, ואבדו חשיבותן וברכתן שהכל, מה שאין כן דגן וגפן אם נשתנו למעליותא ונתעלו במעלת הברכות מיוחדות 'המוציא לחם מן הארץ' לדגן, ו'בורא פרי הגפן' לגפן" (שם לה, ב).

"וזהו מה שיש לפרש בדברי הנביא: 'ישובו בתשובה' 'יושבי בצללו', היינו, בצלא דמהימנותא צל סוכה, דאז הוא התשובה מאהבה (ראה "קדושת לוי" פ"ו וילך)... [ועל ידי תשובה מאהבה] 'יחיו דגן ויפרחו כגפן', שישתנו למעליותא כמו דגן וגפן, כי העוונות ייפכו לזכיות. עכת"ד.

והנה, אברהם אבינו היה "כהן לא-ל עליון", והכהן מזריח אור תשובה בקרב בני א-ל ח, כמו שנאמר (מלאכי ב, ז) "כי שפתי כהן ישמרו דעת", ו'דעת' מוסב על תשובה, "אשר על ידה יוסר הרוח טטות ותתרבה הדעת" (לשון ה"בני יששכר" תשרי י, ט"ב).

משום כך "ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין" המשתנים למעליותא, כי "והוא כהן לא-ל עליון" לעורר את ישראל בתשובה, ורצה לרמוז לו להאיר את אור תשובה מאהבה דייקא על בני ישראל, כדי שישתנו למעליותא כמו לחם ויין.

(קידושא רבה תשסג)

תשוקת אברהם אבינו - שבנו יעבוד את בוראו מתוך עמל וקושי

ויאמר אברהם, הן לי לא נתת זרע, והנה בן ביתי יורש אותי.

והנה דבר ה' אליו לאמר לא יירשך זה, כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך (בראשית טו, ג-ד).

ידועה קושיית המפרשים (רמב"ן, אור החיים), הרי כבר הבטיח הקב"ה לאברהם אבינו (בראשית יב, ב) "ואעשך לגוי גדול", ומה לו לפקפק בהבטחה זו ולטעון טוען "הן לי לא נתת זרע". וכן יש להבין אומרו "והנה בן ביתי יורש אותי".

ויש לפרש, שאברהם אבינו זכה לכל מדריגותיו מתוך עמל וקושי, שהרי נולד בבית עובדי עבודה זרה, והיה לו לעבוד על עצמו ביגיעה רבה עד שנזדרכ והגיע לרום מדריגותיו, וצפה אברהם אבינו שבנו העתיד להולד לו לא יצטרך לעבוד את בוראו מתוך עמל וקושי, שהרי יהא קדוש מרחם ויוולד בבית של אורה וקדושה.

לכן בא לטעון טוען: "הן לי לא נתת זרע", הזרע העתיד להולד אינו דומה לי, שהרי אני הגעתי למדריגותי על ידי עמל וקושי, והוא לא יצטרך לעמול ולהתייגע בעבודת בוראו, "והנה בן ביתי יורש אותי", כי בן ביתי - אליעזר - דומה לי, משום שהוא בא ממשפחת 'כנען' שהם 'ארור' ועליו לעבוד קשה לצאת מכלל 'ארור' כלל 'ברוך' (וכפי שאכן זכה ברבות הימים להגיע למדריגת "שליט ביצור" כמו אברהם רבו (בראשית רבה נט, ח)).

וטענת אברהם היתה, שרצונו הוא שגם זרעו יהא כמותו, וישיג את השגותיו על ידי עמל ויגיעה הממריקים ומזככים את האדם ומרוממים אותו לעילא ולעילא.

על כך היתה תשובת הקב"ה אליו: "לא יירשך זה" - לא כפי שאתה סבור שבנך יהא קדוש מרחם ולא יהא לו כל עמל בעבודת קונו, "כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך" - בנך הרי יצא ממך, שאתה בנו של תרח, ועדיין יהא לו אחיזה עם זוהמת בית תרח, כאמרם ז"ל (שבת קמו, א) "עד שלשה דורות לא פסקה זוהמא מאבותינו" (זוהמת תרח היתה דבוקה באברהם יצחק ויעקב, ורק הדור הרביעי - של שבטי י-ה - היו מזוככים לגמרי מהזוהמא), וממילא תנוח דעתך, כי גם בנך יהא דומה לך בהשגת מדריגותיו מתוך עמל ויגיעה.

(קידושא רבה תנשא)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגיליון

לעילוי נשמת
הרה"ג ר' חיים יצחק עוזר ז"ל
בן להבח"ח
גה"צ ר' שמואל ישכר רוזנברטן שליט"א
הנוצח על ידי בני המשפחה שיח'ל

לעילוי נשמת
הרה"ק ר' מנחם נחום
בהרה"ק ר' צבי מטשערנאביל זצ"ל
ח"ו של כ"ק מרן מהר"ד זי"ע מבעלזא
י"א חשון תקצ"ח

לעילוי נשמת
הגה"ק ר' ישכר דב
בהנה"ק ר' יהודה זונדל רמ"ז זצ"ל
אב"ד סקאלה
חנותו של כ"ק מרן מהר"ש זי"ע מבעלזא
ו' חשון תרט"ט

- הרה"ח ר' שמעון לוריא שליט"א | להרגל שמחת הולדת הבן | למז"ט ובשעת"מ
- הרה"ח ר' אהרן אויש שליט"א | להרגל שמחת הולדת הבן | למז"ט ובשעת"מ
- הרה"ח ר' אהרן שטיסל שליט"א | להרגל שמחת הולדת הבת | למז"ט ובשעת"מ
- הרה"ח ר' מאיר ישי גרוס שליט"א | להרגל שמחת הולדת התאומות | למז"ט ובשעת"מ
- הרה"ח ר' יוסף הוכהייזר שליט"א | להרגל שמחת הולדת הבת | למז"ט ובשעת"מ
- הרה"ח ר' בעריש הורוביץ שליט"א | להרגל שמחת הולדת הבת | למז"ט ובשעת"מ

החילוק בין נסיון "לך לך מארצך" לנסיון "לך לך אל ארץ המוריה"

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך (בראשית יב, א).

במדרש (בראשית רבה נה, ז): "שני פעמים כתיב 'לך לך', ואין אנו יודעים איזה חביבה, אם הראשונה אם השנייה, מן מה דכתיב (בראשית כב, ב) 'ולך לך אל ארץ המוריה, הוי שניה חביבה מן הראשונה'."

ישנה שתי סוגי עבודות בעבודת הבורא - המנוגדות זו לזו - שמשתייהן הקב"ה מקבל נחת רוח רב ועצום עד מאד: א. **מסירות נפש** - למסור נפשו עבור קדושת שמו יתברך, דוגמת אברהם אבינו שהשליכוהו **מרצון** לתוך כבשן האש. פעולה זו מצד עצמה היא פעולה אכזרית הנמשכת ממדת הגבורה. ב. **הטבה ונתינה לזולת** - להעניק ולהשפיע ולהיטיב לאחרים ברוחניות ובגשמיות, שפעולה זו נמשכת ממדת החסד, שעליה העולם מתקיים, כמו שנאמר (תהלים פט, א) "עולם חסד יבנה".

נסיון "לך לך מארצך"

כאשר נצטוו אברהם אבינו "לך לך מארצך", עלתה נגד עיניו תיכף מדת מסירות נפשו ועוזו וגבורתו כנגד כל עובדי עבודת האלילים באור כשדים, והרהר בדעתו, הרי עבודה זו היא עבודה יקרה ואהובה לפני המקום, ואיך אעזבנה ואטשנה על מנת לילך למקום בלתי ידוע!?

אולם, הקב"ה אמר לו: "אמת נכון הדבר שבמקום החדש לא תהא לך עבודת מסירות נפש כמו באור כשדים, אך, תמורת זאת הנני נותן לך את עבודת ההטבה וההשפעה לאחרים, לדור זה ולדורות הבאים, **ואעשך לגוי גדול**" על מנת להנחיל את מורשתך לדורות הבאים, **ואברכך** בממון כדי שתוכל להיטיב לאנשים, להאכילם ולהשקותם, **ואגדלה שמך** כדי שתהא מכובד בעיני הבריות, ויהא לך כח השפעה עליהם להדריכם ולהנחותם."

נסיון "ולך לך אל ארץ המוריה"

לעומת זה, בנסיון העקידה ביקש הימנו השי"ת לעקוד את בנו ולשחטו, ובכך יעשה פעולת מסירות נפש גדולה ועצומה מאד, אולם, יפסיד בזה את כח ההטבה והנתינה לדורות הבאים, כי לא יתא מן שימשיך את עבודתו.

נמצא, שנסיון "לך לך מארצך" היה ויתור על עבודת המסירות נפש לצורך עבודת ההטבה והנתינה, ונסיון "ולך לך אל ארץ המוריה" היה ויתור על ההטבה לדורות הבאים לצורך פעולת מסירות נפש רבה וגדולה לאין ערוך.

והכרעת המדרש - מהפסוק "ולך לך אל ארץ המוריה" - היא, שנסיון העקידה גדול מנסיון ההליכה לארץ ישראל, כי בנסיון העקידה הוצרך אברהם לילך נגד טבעו (-טבע החסד והאהבה), ולילך "אל ארץ המוריה" - לעשות פעולה שהיא מצד מדת הגבורה והיראה (מוריה מלשון יראה, כאמרם ז"ל [פסיקתא רבתי פרשה מ]: "מור המוריה, מקום שהיראה יוצאת לעולם הימנו"). ואילו בנסיון ההליכה לארץ ישראל היה לו לפרוש מעבודת המסירות נפש המנוגדת לטבעו, ולשוב למדת החסד וההטבה שהיא טבעו ותכונתו.

המורם מן האמור:

- א. נסיון "לך לך מארצך" היה לוותר על מדת מסירות נפשו באור כשדים על מנת להשלים עצמו במדת ההטבה והנתינה.
  - ב. נסיון העקידה היה לוותר על מדת הנתינה לדורות הבאים (באמצעות שחיטת בנו), על מנת לעשות פעולת מסירות נפש עצומה.
  - ג. ההכרעה היא שנסיון העקידה היה נסיון גדול יותר, כי שם היה עליו לוותר על טבעו (חסד) עבור מדה המנוגדת לטבעו (גבורה).
- (קביעת שיעור תשנח)

על הרה"ק ר' נחום מטשערנאביל זי"ע רגל יומא דהילוליה

שלימות במצות פדיון שבוים

פעם כלאוהו הרה"ק ה"מאור עינים" זי"ע בבית הסוהר, והיה לו צער גדול מזה, כי הלא תמיד מסר נפשו לפדות שבוים מכלאם, ועתה הגיע הוא עצמו למצב שפל כזה.

בעודו כלאו בבית הסוהר, נגלתה אליו אשה אחת בחלון הקיטון, ושאל אותה, מדוע נענש בעונש זה, והשיבה לו: "הנה נאמר אצל אברהם אבינו (בראשית יב, א) 'לך לך מארצך', ופירש רש"י 'להנאתך ולטובתך', ומהי הטובה בזה?! רק הבורא ב"ה ראה שאברהם אבינו מהדר במצות 'הכנסת אורחים', ורצה שיקיים מצוה זו ביתר שלימות, ולכן צוהו לילך מארצו, ולהיות נע ונד מהכא להתם, וכך ירגיש את טעמו של 'אורח', ומיני אז יוכל לקיים את המצוה ביותרת השלימות."

"כך גם אתה, מאחר שהינך עוסק כל ימיך במצות 'פדיון שבוים', רצו משמים שתחוש בעצמך את טעם ה'שבו', כדי שמעתה תוכל לתעסק במצוה זו ביתר שאת וביתר שלימות."

בלילה עשה "שאלת חלום" לידע מי היתה האשה שאמרה לו דברים אלו, וגילו לו, שהיתה זו **רחל אמנו ע"ה** שבאה לחוקו ולעודדו בזמן שברו.

ואהבת בכל מאדך" - גם שוה כסף

ה"מאור עינים" זי"ע הגיע פעם לבקר בעיירה אחת שלא היה בה 'מקוה', ושאל לאנשי המקום לפשר הדבר, וענו לו: "העיירה היא במקום גבוה מאד, ויש לחפור הרבה כדי למצוא מים, ואין לנו את הכסף הדרוש לכך". שאל הרבי: "האם יש מאן-דהו כאן בעיר שיש לו את היכולת לקחת על עצמו את הוצאות המקוה?!" וענו לו כולם, שבעיירה מתגורר גביר אחד שיש לו את היכולת, ונקבו בשמו. פנה הרבי אל בית הגביר הלז, ושאלו: "האם אתה מוכן לבנות את המקוה מרישא עד גמירא, וגם לדאוג שיהיה המקוה חם מדי יום ביומו, ותמורת זאת אתן לך את העולם הבא שלי". הגביר לא חשב פעמיים, וקפץ על המציאה, והרבי נתן לו 'שטר' על העולם הבא שלו.

בצאתו שאלוהו החסידים: "האיך מסכים הרבי להעניק את כל העולם הבא שלו עבור בניית מקוה?!" השיב להם בפשטות: "נאמר (דברים ה, ה) 'ואהבת את ה' אלקיך... בכל מאדך', פירשו חז"ל (ברכות פ"ט מ"ה) 'בכל ממונך', ואני אין לי כסף, אך יש לי שוה כסף העולם הבא שלי, ולכן הנני שש ושמח לקיים 'ואהבת... בכל ממונך' עם שוה כסף (-העולם הבא שלי) שהוא ככסף" (קידושין ח, א).

"לעוברי רצונו" - שאינם רוצים לקבל כבוד

ה"מאור עינים" זי"ע היה עני מרוד, ופעם אחת הגיע לעיר אחת וכיבדהו בכבוד מלכים, ודאגו עבורו לאכסניא מפוארת, ולסעודת קבלת פנים כסעודה שלמה בשעתו, והיה הדבר לצנינים בעיניו, כי הוא התנהג בפשטות ובדחוקות ותיעב את הכבוד.

אמר על כך הרבי ר' ברוך'ל ממעוזבו זי"ע: "איתא בגמרא (נדרים ב, ב) 'אם לעוברי רצונו כך, לעושי רצונו על אחת כמה וכמה', ויש לפרש, דהנה רצון הבורא ב"ה הוא לתת כבוד לצדיקים, והצדיקים שאינם רוצים לקבל הכבוד - כמו רבינו ה"מאור עינים" - הם נקראים 'עוברי רצונו', וממילא אם אנו רואים עכשיו ש'עוברי רצונו' מקבלים כבוד גדול כל כך, 'לעושי רצונו על אחת כמה וכמה'."

היהודי שהציל את ה"מאור עינים" ממיתה

דרכו של הרה"ק מלובלין זי"ע היתה שלא לצאת להלוויות בעירו. פעם נפטר יהודי פשוט בעיר, ולפליאת כולם שינה הרבי מהרגלו ויצא להלוויותו.

לאחר מכן סיפר החוזה: "פעם אחת דנו את הרה"ק ה"מאור עינים" זי"ע למיתה, והיתה אפשרות לבטל את גזר הדין על ידי הפריץ בקיבו. נפטר זה היה 'צדיק גדול' (בלשון סגי נהור), והיו לו קשרי ידידות עם הפריץ, וביקשו הימנו לילך לפעול עבור ה"מאור עינים" שהוא איש תם וישר וחף מפשע, וביקשוהו לילך בזריזות, כי קבעו להרגו בעוד יומיים".

"הנפטר דן הלך אל הפריץ, ובהגיעו מצא אותו ישן על גבי קרקע כשמפיו נודף ריח של יין, תיכף סיכן את עצמו והעירו, והלה זעם עליו, למה אתה מעיר אותי, והשיב: 'וכי איך לא אעיר אותך כאשר ידידי נידון למות, והוא חף מפשע, וביכלתך להצילו', וכתב לו מתוך שנתו מכתב שהוא מורה לבטל הגזר-דין. הוא נסע תיכף עם המכתב אל השופט, ובזכותו ניצל ה"מאור עינים" ממיתה."

הפטר החוזה: "עכשיו כשיהודי זה נפטר, יצא הרה"ק ה"מאור עינים" זי"ע לקראתו עם כל הפמליא של מעלה, זאל איך נישט ארויס גיין!?"

אודות הספר הקדוש "מאור עינים"

הרה"ק מרוזין זי"ע שהה פעם באכסניא, וביקש שיביאו לו חסידיש ספר, והביאו לו את הספר הקדוש "מאור עינים", ונהנה מאד מזה, ואמר: "ספר קדוש זה הוא השער והפתח לחסידות".

יצוין, כי כאשר ערך אחד מתלמידיו את הספר לדפוס, הגיהו ה"מאור עינים", והשמיט את כל התורות שהיו מנוחים בזכרונו, והותיר בכתובים רק את התורות שכבר פרחו מזכרונו, ואמר, שמאחר שאינו זוכרם סימנא מילתא היא שהתורות אינן מדיליה, אלא 'שכינה היתה מדברת מתוך גרונו בעת אמירתך'."

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגיליון

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת ציפורה פייגא ב"ר יהושע ז"ל כהנא נפטרה ל' אלול תשע"ח הונצח על ידי בני משפחתה שיחי

לעילוי נשמת הרבה"ח ר' משה אברהם ברה"ח ר' שלום רייזמן ז"ל

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת חיה סאסא ע"ה בת הרה"ח ר' אברהם ז"ל נפטרה י' סיון תשע"ט אשת הרה"ח ר' יעקב נחום לאנג שליט"א

לעילוי נשמת הרבה"ח ר' ברוך ב"ר אברהם מרדכי ז"ל מרת ביילא בת הר"ר אהרן זאב ע"ה שוורץ

{ אז נדברו }

פרשת לך לך תש"פ | גליון מספר 439 | לסדר: "לך לך - להנאתך ולטובתך"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

”

מה קורה כשהקב"ה מתקשר מטלפון חסום...??

יש סיפור אמיתי אמיתי!!! סיפור ממש מבוסס... הוא פשוט פרק שלם בארמית בספר דניאל.. **מעשה שהיה כך היה:** יום אחד הקב"ה שלח חלום לנבוכדנאצר... וכשנבוכדנאצר התעורר הוא שכח את החלום!! את החלום בעצמו!!! אבל דבר אחד הוא כן זכר: הוא זכר שהוא חלם חלום!!! והוא גם זכר שהחלום הזה היה איזה מסר מאד נחוץ מאלוקים... אבל מה החלום?? **אין!! פרח מזכרוננו של נבוכדנאצר...** מיד קרא נבוכדנאצר לכל החכמים והחרטומים שלו ושאל אותם חד וחלק: תגידו לי מה חלמתי??? הם הסתכלו אחד על השני בתמהון... שאנחנו נגיד לך מה חלמתי?? מאיפה לנו לדעת מה חלמתי... אתה רוצה?? תגיד לנו את החלום ואנחנו ננסה לפתור לך אותו... אבל שאנחנו נגיד לך מה החלום בעצמו... מאיפה אנחנו יודעים... **נבוכדנאצר כעס עליהם מאד.. אתם שקרנים!!** אתם כן יודעים מה החלום שחלמתי ואתם מסתירים ממני כוונה... אני מזהיר אתכם שתזדרוזו מהר להגיד לי מה החלום... אחרת אני הורג את כולכם... כל החכמים יצאו מבוהלים מנבוכדנאצר... מה הוא רוצה מהחיים שלנו?? ממתי חרטום צריך לנחש מעצמו מה המלך חלם בלילה?? והוא עוד בטוח שאנחנו מסתירים ממנו... מה הקשר?? לא יודעים ולא מסתירים... אבל נבוכדנאצר מתעקש... והוא מצידו בטוח ללא ספק שהחכמים שלו מסתירים ממנו את החלום... והוא קצב להם זמן שאם עד תאריך מסוים הם לא "חוזרים בהם" ומגלים לו את החלום... הוא מוציא את כככולם להורג... והנה הגיע התאריך ו... והם לא יודעים מאיפה להתחיל אפילו... וניתנה ההוראה להוציא להורג... והתחילו!! התחילו להוציא את החכמים להורג... אחד אחרי השני... ואז!!! כשהעסק התחיל להיות באמת מסוכן... אז הגיעה השמועה לדניאל חנניה מישאל ועזריה שהם גם היו נקראים מהחכמים של נבוכדנאצר והתברר להם שהם בסכנה!!! אז דניאל התפלל לה' וה' גילה לו את החלום וגם את הפתרון שלו... ואז דניאל שלח מהר מהר לרב הטבחיים שיעצור את הטבח... כי... כי הנה... נמצא פתרון החלום... ואז דניאל הגיע ופתר לנבוכדנאצר את החלום... ונעצור כאן את הסיפור... מי שמאד רוצה... מוזמן לפתוח ספר דניאל ולדעת עוד פרק נוסף בכתבי הקודש...

הסיפור הזה לכאורה מאד לא מובן: באמת מאיפה נבוכדנאצר לקח את המוסכמה הכ"כ ברורה הזו שהחכמים שלו אמורים לדעת מה החלום שהוא חלם בלילה?? נבוכדנאצר כידוע היה אמנם רשע ונתעב... אבל הוא גם היה בעל השגה!!! הוא לא סתם המציא המצאות!! (נבוכדנאצר היה דומה בבחינה מסוימת לבלעם... הקב"ה העביר דרכו מסרים עמוקים לכל העולם וגם לעם ישראל... על משקל מלאך רע עונה אמן בעל כרחו) אז מאיפה הוא היה כ"כ בטוח ומשוכנע שהחכמים שלו אמורים לדעת מה הוא בכלל חלם... ואם הם לא מגלים לו אז עוד מגיע להם עונש מוות...??

והביאור בזה הוא כך: תקשיב טוב טוב:

נבוכדנאצר הבין שהיות ויש אלוקים לעולם!! אז **מוכרח להיות** שיש לו תקשורת עם העולם!! וזה הרי מוכרח להיות!!! תחשוב על זה... האם יכול להיות שלאוקים אין את המספר פלאפון של העולם...?? האם יש היגיון שאוקים ברא את העולם... ו... ותכל'ס... אין לו שום גישה ותקשורת לנבראים?? **זה הרי לא הגיוני!!** ואנחנו כעת לא מדברים על יהודי שמאמין ב"ג עיקרים ויודע שהקב"ה חפץ בקשר עם נבראים... אנחנו כעת מדברים על גוי ערל ושפל כמו נבוכדנאצר... שגם הוא בתור גוי הבין שזה פשוט לא יכול להיות!!! לא יכול להיות שיש נתק מוחלט בין הבורא לעולם!!! מוכרח להיות שיש לבורא עולם תקשורת לכה"פ עם חלק מהנבראים... שאם בורא עולם רוצה להעביר איזה מסר... או משהו לא מוצא חן בעיניו בעולם... יש לו את האנשים המסוימים שדרכם הבורא מעביר את המסרים שהוא רוצה...

והנה... נבוכדנאצר חולם חלום!!! מה החלום?? הוא כעת לא זוכר!!! דבר אחד היה ברור לו מהחלום: בורא עולם התקשר אליי ושלח לי איזה הודעה... רק מה?? שכחתי... ההודעה נמחקה... נו... כעת יש לי מידע נקודתי שאני צריך לדעת מה בורא עולם רצה לומר לי... אני מחפש מישהו אחד ויחיד בעולם שיש לו את הטלפון האישי של בורא עולם... שיתקשר אליו וישאל אותו מה הוא רצה לומר לי. ואני מחפש את הבן אדם הזה ו... ו... ואין!!! אין אפילו אחד שיש לו תקשורת עם אלוקים... ולא יכול להיות שאין!!! אין מממצב שאין!!!

לא יכול להיות שיש נתק מוחלט בין הבורא לנבראים!! לא יכול להיות שיהיו מסרים שבורא עולם רוצה להעביר... וכביכול אין מישהו אחד בעולם שיוכל לגלות לנו מה הם... ולכן נבוכדנאצר היה משוכנע במיליון אחוז... שבבטוח שיש כמה אנשים שיש להם שיחות עם הבורא... ואם כך אז למה אתם מסתירים...?? וזה כ"כ ברור לנבוכדנאצר!!! עד כדי כך שהוא מאשים את כל החכמים שכנראה הם עושים עליו תרגיל עוקץ... הם בטח קבלו עדכון מהבורא על תכניות שהולכות להתבצע כאן בעולם... והם לא מגלים לו כי הם רוצים להיזיז אותו לצד... (כנראה שהם רוצים שאוקים "יפטר" אותו...) נו... ומה התברר???

ההמשך בעמוד 3-4 בגליון זה...

ההשתתפות

בהוצאות העלון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

“

לך מהעדירות החברתית...

שני אנשים עשו צעד קשה ומשמעותי בחיים... שניהם עזבו את עיר מולדתם ואת כל העבר שלהם והלכו אל הבלתי נודע... לשניהם היה קשה... בשביל שניהם זה היה הקרבה...

גם אברהם!!!! וגם לוט!!! שניהם עשו את אותו מעשה... שניהם יצאו ללכת ארצה כנען ויבואו ארצה כנען...

ולמרות זאת!!! רק לאברהם אבינו זה נחשב ניסיון גדול שהוא עמד בו... רק אברהם זוכה לברכות ואעשה לגוי גדול ואברך ואגדלה שמך... ואילו לוט??? שום דבר!!! לא ידוע לנו שהגיע לו שכר מיוחד על זה... הוא אף פעם לא גדל... ולא התברך... הוא תמיד היה נגרר ומזדנב ואוכל מהשאריות של הברכה של אברהם אבינו... גם כשהוא ניצל זה היה רק בזכות אברהם אבינו... למה??? למה הוא עצמו לא התברך?? הרי הוא עמד בדיוק באותו ניסיון של אברהם אבינו???

ידוע הביאור בשם רבותינו:

ויזך איתו לוט!!! איתו!!! לא עימו!!! יש הבדל בין איתו לעימו!!!

כל פעם שכתוב "עימו" זה בעצה אחת... כששנים הולכים ביחד... ליעד משותף... זה נקרא שאחד הולך "עם" השני... אבל כשכתוב לשון "איתו"!!! הכוונה היא שהוא אמנם הלך איתו... אבל אין קשר ביניהם... כשאני נוסע באוטובוס יש איתי הרבה אנשים... לא עימי!!! אני לבד... אבל חוץ ממני... יש איתי עוד כמה אנשים... כל אחד והיעד שלו ומטרת הנסיעה שלו...

אברהם יצא מאור כשדים כי ה' ציוה אותו!!! כי ה' אמר לו לך... אבל לוט??? לוט לטש עיניים על הירושה של אברהם... אז הוא גם הלך... אבל לא עם אברהם!!! אלא איתו!!! הוא נסע איתו באותו אוטובוס... אבל אין שום יעד משותף ביניהם...

לא חבל??? אתה כבר עושה את אותה כברת דרך שאברהם עושה... נפרד מכל המשפחה שלך... מקריב כ"כ... ותכל"ס... אברהם אבינו מקבל את כל השכר... ואתה נשאר עם הפירוים... כן... בסופו של דבר לוט ניצל... אבל כמו נעבעך...

יש בזה מוסר השכל גדול בשבילנו!!!

יש מאוד מעט אברהם בדור שלנו... אברהם נקרא עברי!!! כל העולם מעבר אחד והוא מהעבר השני... אברהם יודע להיות יחיד... אבל היום??? כלונו נולדנו חרדים... כלונו נולדנו לתוך הפס יצור... כלונו כבר זורמים עם הזרם... וכאן מתעוררת השאלה: מי אתה?? מה אתה מחפש פה?? האם אתה פה על תקן של אברהם או על תקן של לוט???

אתה יכול להיות חרדי... ולעשות הכל... להקפיד קלה בבחמורה ולעשות את כל הכברת דרך שאברהם עושה... אבל להישאר לוט... להישאר נגרר... להישאר אחד שעושה את זה כי... כי כאן נולדתי... וכאן אני ממשיך... זה הקהילה שלי זה הקופ"ח שלי... אז טוב לי כאן... יש לי את המערכת הקהילתית שדואגת לכל הצרכים שלי... למה לא ללכת אחרי אברהם... לא חבל?? גם לצאת עם אברהם וגם להישאר לוט... ? ! ? ! ?

אבל עם קצת התבוננות... קצת לצאת מהשטחיות של החיים... אפשר לקחת את מה שאני **כבר עושה** ולייחד את המעשים שלי למענו יתברך... להתחיל להיות אברהם אבינו... לעשות הכל כי זה רצונו יתברך... זה לא פשוט לחיות במערכת שכל כולה לוט... כל כולו נגררת... ובכל זאת להיות אברהם!!! להיות יוזמתי... לפגוש את הקב"ה ולעשות רצונו כי רצוני לעשות רצונו... לא לחינם הקב"ה אמר לאברהם: "בך יהיו חותמים!!! ואמרו דורשי רשומות: שבאברהם תהיה חתימת הדורות!!! לפני הגאולה ידרש מכל אחד מאיתנו להיות בתוך השמנת החרדית... ומשם!! להיות אברהם אבינו... משם להיות יחיד ולדחוף לבד!!! ולא להיגרר אחרי העדריות... זה לא פשוט... זה לא קל... אבל אחרי הכל לאברהם היה יותר קשה... לך לך מארץ... לך לך מהעדירות החברתית...

פרשת לך לך מדברת המון על כסף וכסף וכסף...

יש נקודה מעניינת בפרשת לך לך... הפרשה כל הזמן מדברת על כסף וכסף וכסף!!! אברהם יוצא מחרן עם אשתו ולוט... **וכל רכושם אשר רכשו!!!** מגיעים למצרים... אברהם מבקש משרה... למען יטב לי... מה יטב לי?? אומר רש"י: **יתנו לי מתנות!!!** ואכן באמת ולאברהם הטיב בעבורה... מה הטיב?? **ויהי לו צאן ובקר וחמורים ועבדים ושפחות ואתונות וגמלים...** מה זה?? **כסף רכוש!!!** טוב... ממשיכים... אברהם יוצא למצרים... **ואברהם כבד מאוד במקנה בכסף ובזהב... שוב כסף...** ועכשיו הגיע השלב של המריבות... ויהי ריב בין רועי מקנה לוט... מה יש?? **כי היה רכושם רב!!!** ואז כשמגיעים למלחמת ארבעת המלכים... שם בכלל... כל המלחמה היא סביב כסף... **ויקחו את כל רכושם סדום ועמורה וילכו...** ושוב: ויקחו את לוט **ואת רכושו** (צריך להבין מהי הכפילות ואכ"מ"ל) ואז מגיע אברהם ונלחם... **"וישב את כל הרכוש"** וגם את לוט **ואת רכושו** השיב... ואז: ויאמר מלך סדום תן לי הנפש **והרכוש קח לך**... ואברהם מתנגד: הרימתי ידי אל ה' קל עליון וכו'... אם מחוט ועד שרוך נעל... העיקר **ולא תאמר אני העשרתי את אברהם!!!** בקיצור: כסף כסף... עושר... רכוש... מה הפשט בזה?? למה עושים כ"כ הרבה עסק מכסף??

התשובה כתובה מיניה וביה בתוך הפסוקים:

מה אברהם אבינו מכריז בקנאות?? **ולא תאמר אני העשרתי את אברהם!!!** אברהם אבינו מאוד מאוד מהיר לא לקבל כסף מאחרים... לא בגזל... וגם לאו דווקא... גם בלי גזל... אברהם אבינו מאוד פרומער שהכסף שיגיע אליו יהיה הכי נקי וטהור בעולם... **היישר מידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה!!!** ברגע שהכסף מגיע היישר מהידיים של הקב"ה... אז בטח!!! כל שקל זה חיוך אישי מהקב"ה!!! כל שקל נוסף זה עוד מפגש מול הקב"ה... זה עוד חוויה של קשר מול אבא שבשמים... **הבנת???** אם יש לי סתם תאוות ממון... אם אני אוהב כסף ומחפש דרכים איך להרוויח כסף... אם זה הנושא... אז כסף זה כלום... כסף זה שטויות... גם אנחנו יודעים ומבינים היטב שכסף בא כסף הולך... כסף זה לא אמור להיות נושא... כסף זה משאלת לב ש... ש... למה לא... אבל זה לא אמור להיות ערך רוחני...

אבל ברגע שהכסף הוא נקי נקי נקי... ואברהם נזהר בקנאות שהכסף לא יגיע אליו משום מקורות זרים רק היישר מידיו של הקב"ה... ברגע שזה ככה... אז כסף זה מפגש יומיומי עם הקב"ה!!! אתה יודע מה זה פרנסה?? פרנסה זה זה-- **נודה לך ה' אלוקנו... על אכילת מזון שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד**

בכל יום ובכל עת ובכל שעה... כשהודי נפגש כל הזמן עם הפרנסה שאבא שבשמים מפרנס אותנו... זה... זה גורר אותו הלאה... **לעל הההכל ה' אלוקינו אנחנו מודים לך**... זה כבר מרגיל אותו למצב שהוא פתאום רואה את הקב"ה בכל מקום ומודה לו על הההכל... כל שקל זה עוד מפגש מול השגחה פרטית ורצון ה' להחיות ולהזין אותנו... כל משכורת שמגיעה בסוף חודש זה שוב מעטפה אישית מהידיים של הקב"ה... זה משהו אחר לגמרי לגמרי!!! הכסף נהפך להיות אחד האמצעים הגדולים ביותר לזכרון ה' וחסדיו!!! **שיהיה ברור: יש הבדל עצום בין דולר שאתה מוציא מהכספומט!!! לבין דולר שיוצא לך יחד עם הגשם מהשמים!!!**

יש כאלו שלא יודעים להעריך כסף... אבל אברהם אבינו יודע להעריך כל שקל...

אם אין כסף... זה אומר שה' מזמין מאיתנו נשיקה... שאנחנו ניתן לו נשיקה... שאנחנו נקיים לך לך מארץ... ולהגיע ולגלות שיש רעב בארץ ל"ע... ונעמוד בניסיון ולא נהרהר...

ואילו אח"כ כשהקב"ה פתאום כן שולח כסף ומרעיף עלינו מטובו... אז כעת הוא יתברך נותן לנו נשיקות משמים... בין כך ובין כך... כסף הוא כח!! כסף הוא אמצעי לישקני מנשיקות פיה!! פעם אנחנו נותנים לו נשיקה... ופעם הוא נותן לנו!!! **אברך יקר: שלא תבין לא נכון:** לא לכל אחד יש את האפשרות לפגוש את החוויה הזו!!! כי כשמתיילים יותר מידי להתעסק עם כסף... אז מתערבים כל מיני פרצופים חדשים בספור... פתאום תאוות הממון נכנסת שם... וצרות עין... ותאוות שליטה וכי וכי...

ואז לאט לאט המפגש הזה מול הקב"ה נדחק לצד בדרך כלל עד שהוא מפנה לגמרי את מקומו לטובת ה"יש לו מנה רוצה מאתיים..." אבל דווקא אותו אברך שבאמת לא בונה על כסף... הוא לא חולם על עשירות... הוא בסה"כ נושא עיניים מייחלות לשמים ורוצה לגמור את החודש... דווקא הוא... כשהוא פוגש את ההשגחה פרטית של ה'... שכל פעם הקב"ה שולח לו כסף בדרך אחרת... דווקא הוא פוגש את החוויה הזו!!! אז זהו שתדע: שהמפגש הזה עם הקב"ה!! זו חוויה בלעדית ששמורה רק אליך ולחברך... ואגב: זה לא סתירה שזה קשה... ואנחנו מתפללים שה' ירחיב לנו... ויהי רצון שבאמת ירויח וירחיב את גבולך... ולא תצטרך אף פעם לדאוג דאגת המחר... אבל לעת עתה לפחות תדע שאת שזה יקר... וכל זמן שזה עדיין לא קרה... יש לך הזדמנות לפגוש חוויה של קשר עם ה' שאין אותה לכל אחד...

זו גם הסיבה שאברהם אבינו כ"כ קנאי נגד גזל!!! כי אם הכסף אמור להגיע לכל אחד ישירות מהקב"ה... אז איך אתה מעיז לנגוע בכסף שמיועד בשביל מישהו אחר... יש פה בעיה של הגיינה... "אסור לשתות מפה לפה..." זה כוס שתיה שהקב"ה מזג לחבר שלך והכניס לו לתוך הפה... זה הכדורים שהקב"ה רשם לחבר שלך... מה אתה מנסה להחליף את הכדורים שלך עם הכדורים של החבר שלך... לכל אחד יש הכדורים שלו ואת המרשם שלו מול הקב"ה... מה יעזור לך שתקח את הזר פרחים שהקב"ה הניח לחבר שלך בהוקרה בכניסה לבית... ותגנוב את זה לבית שלך?? וכי תוכל לרמאות את עצמך שהקב"ה שלח לך את הזר פרחים הזה ולהתפרגן מהקב"ה מתוך רמאות עצמית??

אצל אברהם אבינו הזהירות מגזל מתחילה מסוגיה של אמונה!!!

אם תשים לב: גם כשאברהם אבינו מבקש מהאורחים שלו לברך ברכת המזון... מאיזה מקום הוא מגיע?? עם איזה טיעון הוא תובע שיברכו?? **ממקום של גזל!!!** ממקום של בקשת תשלום על דמי הסעודה... כי אצל אברהם אבינו כסף ואמונה זה הולך ביחד!!!! מי שמבין שצריך לשלם על אוכל... אברהם מצפה ממנו שיבין שצריך להודות לה... ואותו דבר ההיפך... מי שמבין שצריך לברך ברכת המזון... אמור להבין שאין טעם לחפש כסף במקום אחר... כי הוא הכתובת היחידה!!! אצל אברהם כסף שווה אמונה!!! ואם כסף זה אמונה... אז כסף זו גם ההזדמנות לפגוש אמונה!!!! מה שבטוח אמונה לא עולה כסף...

המשך: למי יש את המספר האישי של הבורא???

בפתח הגיליון הובאה פליאתו של נבוכדנאצר: מה... איך יכול להיות שאין לאף אחד את המספר פלאפון האישי של בורא עולם???

כן נבוכדנאצר... אתה צודק מאה אחוז!!! ברור שיש אנשים מסוימים שיש להם את המספר טלפון של הקב"ה... ברור שיש אנשים מסוימים בעולם שהקב"ה מעדכן אותם און ליון מה קורה...

אבל מי הם?? מי הם האנשים האלו???

זה רק אנשים **שלנו!!!** הבורא מוכן לתת את הנייד שלו רק לאנשי שלומו!!! רק לאנשים מטעמו!!! רק לאנשים שמוכנים לייצג אותו!!! הלא הם דניאל חנניה מישאל ועזריה... כל הסיבה שהסיפור הזה קרה... כל הסיבה שהקב"ה שלח חלום לנבוכדנאצר והשכיח ממנו את החלום בעצמו... והתגלגל כל הסיפור הזה... הכל היה כדי להעביר לנבוכדנאצר ולנו לדורות את המסר החד והנוקב: כן!!! יש לקב"ה תקשורת עם חלק מהאנשים בעולם... אבל עם מי?? לא עם כל אחד!!! אלא עם האנשים שמייצגים אותו בעולם!!! אלו שעושים רצונו!!!

מי שמתקשר לקב"ה... הקב"ה חוזר ומתקשר אלינו!!!

מי שמתקשר בנאמנות יום יום לקב"ה... רק הוא זוכה לקבל את המספר טלפון האישי של הקב"ה... רק לו יש את הרשות להרים טלפון לבורא עולם ולקבל מידע ועדכונים מה קורה בעולם... אבל נבוכדנאצר?? כל החכמים והחכמולוגים שלו?? אלו שלא מתקשרים לבורא עולם?? כל האנשים האלו?? יכול להיות שהקב"ה לפעמים שולח להם לפעמים איזה טלפון... אבל זה רק ממספר חסום!!! אם נבוכדנאצר בדיוק אז ישן... והוא כנראה ישן יותר מידי טוב... ובדיוק אז הטלפון צלצל והוא לא ענה... אז זהו!!! הוא כבר לא יכול לחזור למספר... כי זה מספר חסום... אי אפשר לחזור למספר חסום... אה... נבוכדנאצר... אתה מחפש מישהו שיש לו את המספר טלפון ה"לא חסום" של הקב"ה?? תחפש את האנשים של הקב"ה... אלו שמתקשרים אלינו...

במילה אחת: זו ההגדרה של אברהם אבינו!!!

אברהם אבינו היה איש הראשון שהבין שמוכרח להיות שהקב"ה מתקשר עם העולם!!! הוא הראשון שהבין שלא יכול להיות שאלוקים ברא עולם... ו... ואין לו תקשורת עם העולם!!! לא יכול להיות שלא מעניין אותו מה קורה כאן... ולא יכול להיות שאלוקים ברא עולם כ"כ עשיר ומפורט ואין לו יותר מה לומר או לחוות דעה ולומר מה הוא רוצה ולא רוצה... **אברהם אבינו הראשון שהבין שבורא עולם מעוניין בתקשורת!!!**

נו... אם ככה... אז למה באמת בורא עולם לא מתקשר?? הרי תכל"ס... אברהם גם הסתכל ימינה ושמאלה וראה שאנשים בסה"כ עושים מה שהם

רוצים... ובורא עולם לא מתערב ולא מגיב ולא מחווה דעה... ואם הוא יתברך מעוניין בקשר... אז למה באמת הוא לא מתקשר???

ואז אברהם הבין את הנקודה: בורא עולם מתקשר!!! אבל רק עם האנשים שלו!!! בורא עולם מוכן לתקשר רק עם מי שמביע נכונות לתקשר איתו!!! מי שלא מוכן לתקשר עם בורא עולם... אז הבורא אמנם בסוף עושה מה שהוא רוצה אבל לא בצורה של תקשורת... אלא בצורה של כעס... בנימה של טענה: למה?? למה אתם לא מתקשרים איתי??

אברהם הוא הראשון שזיהה שכשהקב"ה מפגין כעס הוא רוצה קשר!!! כשקורה ל"ע אסונות בעולם... ויש צרות ויסורים... מה הקב"ה זועק בזה? **אני רוצה קשר!!!** למה אתם לא מתקשרים איתי?? למה אני צריך להפגין כעס בשביל להראות לכם שאני פה ואני מעוניין בקשר??

כן... הקב"ה מתקשר!!! אבל רק עם מי שמתקשר איתו!!!

ואברהם התחיל לתקשר!! לזוה... לבחור בה'... אברהם אבינו כל יום חייג לקב"ה... אברהם קם כל יום מוקדם בבוקר וחייג לטלפון של ה'... והוא שוב מחייג ושוב מחייג... ושוב מבטא את הרצון והכמיהה שלו לתקשר עם ה'... ואז כשה' ראה שוב ושוב איך שאברהם משתוקק לתקשר... הקב"ה החזיר תקשורת... ואז נולדה התקשורת האמיתית הראשונה בהיסטוריה בין הבורא לנברא!!!

עד היום לא היתה תקשורת!!! הנבראים לא האמינו שאפשר לתקשר עם בורא עולם... וממילא הקב"ה לא מתקשר... רק מה?? לפעמים הקב"ה יותר מידי לא מרוצה... ואז קורה פיצוץ... הקב"ה מתקשר בצורה של כעס... איפה אתם... איך אתם מתנהגים??

אתה מכיר את החידון שקוראים לו מצא את ההבדלים???

מציבים לפניך שתי תמונות דומות... וכעת מצא את ההבדלים ביניהם...

אז הנה... לפניך החידון: פרשיות בראשית ונח **ז התמונה הראשונה!!!** ולך לך וירא חיי שרה **זו התמונה השנייה...** וכעת בבקשה... מצא את ההבדלים... נסה להגדיר ולפרט מה ההבדל בין שתי התמונות...

אם נתבונן טוב טוב... העולם של פרשת בראשית ונח זה עולם גדול ומושקע אבל אין דמות מסוימת כאן בעולם שמייצגת את הקב"ה... אין איש קשר... אין מישהו שאפשר לפנות אליו בתור איש של הקב"ה... גם כשנח בונה תיבה... הוא אחראי רק על עצמו ורק על התיבה שהוא בונה... כל מי שרוצה להתלונן נקודתית על הפרגולה-הלא-חוקית הזו ששמה תיבה... יודע שהוא צריך לפתוח תיק נגד "נח ובניו"... אבל לא מעבר לזה... ואילו אברהם אבינו הוא הראשון שהכריז באופן רשמי: **אני איש של הקב"ה!!!** אני שייך אליהו!!! אני שותף שלו ומייצג אותו!!! וממילא ברגע שנמרוד מכריז על עצמו כאלוהים...

אוטומטית יש לו משא ומתן מול אברהם אבינו... זה ברור מאליו שהבעל דברים שלו זה אברהם... כי הוא האיש שמייצג את הקב"ה בעולם... **ולהבדיל אלף הבדלות... זה גם לצד ההפוך...** גם כשהקב"ה רוצה להפוך את סדום... זה ברור מאליו ש... ש"המכסה אני מאברהם אשר אני עושה...!!?!! איך אפשר להסתיר מאברהם... הוא הרי השגריר שלי בעולם... הוא איש הקשר ביני לבין העולם... וא"כ מן הראוי לשתף אותו בהתפתחויות... אתה מבין את זה???

אני אמתיש לך את זה בדוגמא די מוכרת: אני מכיר שתי חברות סלולר... שתיהן בסופו של דבר לא עזרו לי... אצל שתיהן התלוננתי ורצייתי שיטפלו במשהו... ותכל"ס... שתיהן לא הצליחו לפתור את הבעיה... **אבל בכל זאת היה הבדל תהומי ביניהם:** אצל חברת סלולר אחת מישהו ענה בטלפון... יש לך עם מי לדבר... אתה מתקשר ומישהו עונה לך... ואז אתה מתלונן ואומר מה מפריע לך... והוא בתור איש של אותה חברה- מקבל את התלונה שלך... שומע אותך... מבטיח לטפל... ותכל"ס... הוא אמנם לא הצליח ולא עשה כלום... אבל לפחות היה!!! היה עם מי לדבר... לעומת זאת בחברה השנייה... לא היה עם מי לדבר... אתה מתקשר ומחכה שעה שלימה ואז מנתקים לך בפרצוף... שוב מתקשר... שוב מחכה שעה שלימה... ואז מישהו עונה לך... ומעביר אותך למישהו אחר ומשחק איתך מסירות... ותכל"ס... לא היה שם אף אחד רשמי ששמע את התלונה ולכה"פ לקח אותה ברצינות... זה הכי מפוצץ!! ברגע שקלטתי שאין עם מי לדבר... עזבתי באותו יום את אותה חברה... כי כשאתן לך עם מי לדבר... אז אין פה תקווה!!! זה מבוי סתום!!! אתה לא יודע לאן זה יתפתח... (מי יודע... אולי יתחילו לגבות ממני כל חודש 500 שקל ולא יהיה עם מי לדבר) באותו יום עברתי לחברה אחרת... שהמצב שם אמנם לא היה יותר טוב... אבל לפחות יש עם מי לדבר... יש תקווה... יום אחד לפחות הבעיה תטופל...

זה ההבדל התהומי בין דור המבול!!! לבין הדור של נמרוד וסדום!!!

בדור המבול אין עם מי לדבר... השחית כל בשר את דרכו על הארץ... ואין מישהו שמייצג אותם... אין מישהו שמוכן לקחת אחריות עליהם... ממילא אין פה תקווה... אין למה לחכות... אין טעם להאריך אף... אין טעם לחכות שמישהו יענה... כי אין פה בכלל חיוג... השיחה מיד עוברת לתא קולי... אבל ברגע שאברהם אבינו נכנס לתמונה ומהיום יש כאן מישהו שמייצג את הקב"ה... פה יש עם מי לדבר... הקב"ה כבר לא צריך להתנחם על שהוא ברא את האדם בארץ... כי יש פה מישהו שהקב"ה מספר לו מה הוא רוצה... והוא כבר מתחיל לטפל בעניינים... לא תמיד הוא צריך להצליח... כן... אברהם אבינו לא הצליח להחזיר את סדום בתשובה... ממש לא!!! בסיידר... אז הקב"ה הפך את סדום... אבל רק את סדום ולא יותר... כי יש כבר מישהו ששומע... משתדל... עושה כל מה שביכולתו... יש תקווה... יש טעם להאריך אף... (הבנות של לוט היו במערה יחד עם אבא שלהם והיו בטוחות שכל העולם נחרב... איש אין בארץ... למה הם היו כ"כ בטוחות שכולם מתו?? כי היה להם ניסיון מדור המבול... דור המבול עשו את הרע בעיני ה'... אז הקב"ה סגר את ככלל העולם... נו... אם ככה... אז גם עכשיו אותו סיפור... אבל לא!!! לך תסביר להם שהפעם יש שינוי מאוד מאוד קטן ומעזרי במפת

ואני??? מה אני?? מי אני??

העולם!!! כי הפעם יש!!! יש עם מי לדבר!! יש איש אחד בלבד בכל הגלובוס!!! שממש "במקרה" הוא הדוד שלהן- אברם שהקב"ה מדבר איתו... ואם יש כזה בן אדם אז העולם ממשיך להתקיים)

אני בסה"כ יהודי עובד ה' בן תורה!!! זה הכל...

אתה יודע מה ההבדל בין יהודי עובד ה' לכל האנשים

היפים האלו? הרופא יודע רפואה... העורך דין יודע משפטים... השלישי שולט על עיר שלימה... הרביעי שולט על כל המדינה... והחמישי שולט על כל ארה"ב... כל האנשים האלו באמת כוחניים ועוצמתיים ויש להם עמדת השפעה!!! אבל יהודי בן תורה??? אתה יודע מה שזה??? הוא חללית שיש לה תקשורת עם... עם... עם... עם **הבורא שברא את כככל העולם!!!** ליהודי שעושה רצון ה' ושקוע בתורה- יש לו אנטנה שמוצבת ארצה וראשה מגיעה השמימה... יהודי כזה יודע מה אלוקים רוצה ברגע זה!!! הוא כל הזמן בתקשורת עם בורא עולם... **זה... זה הרי ליגה אחרת לגמרי!!** עם כל הכבוד לך ראש הממשלה... אתה יודע לנהל את כככל המדינה... האם יש לך תקשורת עם בורא עולם...? יש לך מילה איתו? יש לך מושג מה רוצה בורא עולם?? כן... אותו בורא עולם.. שלאחר המבול בתנועה אחת הכי קטנה... הוא לקח עולם ישר... והחליט לשנות טיפ טיפה את הזוית שלו ומאז יש לנו קיץ וחורף וקור וחום... וחיסונים נגד שפעת בחורף וסוכות טורנדו בקיץ... **יש לך תקשורת עם הבורא הנורא והאדיר הזה???**

ואילו הבחור ישיבה הזה שיושב ולומד תורת ה'... יש לו תקשורת און לין עם אלוקים!! הבחור הזה הוא תחנת השיגור שממנה משגרים תקשורת ותצלומי לוויין ישירים לבורא עולם... היהודי הזה הוא איש שמייצג את בורא עולם... הוא יודע מה הבורא רוצה... והוא איש הקשר של הבורא עם העולם... מי אתה, אדון ראה"מ, לידו??? אתה יתוש..אתה חגב לידו...

בחור יקר... התקשרת אלי והתלוננת שלפעמים אתה מסתובב ברחוב ואתה מרגיש נחיתות... אנשים מסודרים בחיים... עם רכבי שרד... ורק אני מהלך בחשש... יושב ולומד... ולא יודעים להעריך מה שאני עושה...

ואני שואל אותך בחור יקר: אתה מאמין שיש בורא עולם??? **מאמין!!!**

הוא ברא את כל העולם??? **כן!!! בטוח???**

הוא חזק? הוא גדול?? הוא יכול לעשות הכל?? **בטח!!!**

נראה לך שהוא מעוניין בתקשורת עם הנבראים?? כן או לא?? **כן!!!**

ומעתה: תסתכל ימינה ושאלה... על כל האנשים המחויטים והמוצלחים שנראים לך מרשימים... למישהו מהם יש מילה עם בורא עולם??? למישהו פה יש תקשורת עם בורא עולם?? **לא!!! ואתה???**

נו... אז אתה קולט מי אתה? אתה בליגה אחרת לגמרי!!! יש לך תקשורת עם בורא עולם... אתה יודע מה הוא רוצה... אתה כל היום מתעסק עם רצונו ויודע מה הוא רוצה בכל רגע... אתה חללית!!!

כן.. האסטרונאוט בפלורידה אפילו לא מנסה להתמודד על נשיאות ארה"ב... למה?? כי הוא לא

מתבזבז על זה... ארה"ב קטנה עליו... יש לו עסקים בחלל... הוא יכול להיות הנשיא של הירח... אז למה להישאר בארה"ב... יש לך עסקים עם בורא עולם!!! אתה יודע אותו!! את רצונו!! אתה מתעסק עם תורתו... **יש לך מושג איזו עמדת השפעה זו?**

שתבין: דניאל היה בסה"כ אחד החכמים של נבוכדנצאר... לא יותר!! הוא לא היה מלך והוא לא שלט על כל העולם... לא משהו מיוחד... אבל בכל זאת נבוכדנצאר היה משתחוה לו... והתייחס אליו כאילו דניאל הוא הבוס שלו!! **אתה יודע למה???** כי נבוכדנצאר היה קצת יותר אינטלגנט מכל החילוניות של היום והוא הבין שנוכח... האברך הזה שקוראים לו דניאל... אין לו כסף... ואין לו מקצוע ביד... וגם בממשלה אין לו עמדת השפעה חזקה בידיים... **אבל יש לו את בורא עולם בידיים!!!** יש לו תקשורת עם בורא עולם **ולי אין!!!** בורא עולם מעוניין בתקשורת איתו ולא איתו... בורא עולם אוהב אותו... קורא לו חמודות... ולי לא... אני לא חמוד אצל בורא עולם... אז אני אמנם נבוכדנצאר... אני ראש הממשלה מאוד חזק... כל עמדות הכח בידיים שלי... אבל אם בורא עולם שולף לי שניה אחת את הדיסק אני ברגע אחד נהיה כמו קוף... (עין שם בדניאל) ומי יסדר את העניינים מול הבורא?? מי ידע לגלות לי סודות מהחדר איזה עצה אין נותנים כופר בשביל שאלוקים לא ישלוף לי את הדיסק?? אותו אברך!! שהוא חמוד אצל בורא עולם!!! לו יש קשרים והוא יודע למשוך בחוטים הנכונים... כן... יש כאלו שעדיין מוטרדים מה יהיה בסוף עם הממשלה הזו... האם אנחנו נהיה בפנים או בחוץ... האם אנחנו נהיה בעמדת השפעה או לא... עזוב יהודי עזוב נא... בא תבחר בעמדת ההשפעה העוצמתית והאמיתית ביותר בעולם... תהיה חמוד מול בורא עולם... תשקיע בתקשורת איתו... תחייג אליו... תבא יום יום לתפילה... תגיע רבע שעה יותר מוקדם... תבטא בכל מיני דרכים יצירתיות את הרצון הפנימי שלך עד כמה אתה מעוניין ליצור קשר איתו... והרי הקב"ה באמת מעוניין בקשר... עם מי?? עם מי שרוצה בקשר איתו!!! זכינו שאנחנו בני אברהם יצחק ויעקב... שהם אלו שיצרו את הקשר... והם אלו שקיבלו לדורות את התקשורת האישית מול הקב"ה... כאן צריך להשקיע!!! זו עמדת ההשפעה היחידה בעולם!!! זו המעצמה הגדולה בעולם!!! זה הפיתוח המתוחכם ביותר בעולם!!! תקשורת עם אבינו שבשמים זו החללית שמגיעה לנקודת השיא הכי רחוקה... ונשמח בדברי תלמוד תורתך!!! נשמח שאנחנו זוכים לתקשורת עם בורא עולם... נשמח שאנחנו מייצגים את הקב"ה בעולם... ונשתדל לעשות קורת רוח לפניו, שיחמול על מעשיו וישמח במעשיו ויסיר מאיתנו כל צרה וצוקה... ולא נצטרך יותר להפגנת כעס בשביל לקבל מאבינו שבשמים את המסר שהוא מעוניין בקשר... אנחנו רוצים להבין את זה לבד!!! להיות כמו אבינו אברהם שהכיר את בוראו... שהכיר וזיהה שאבא שבשמים בסה"כ רוצה קשר... אשרינו שזכינו להיות אנשי הקשר של הבורא בעולם... רצה ה' אלוקינו בעמך ישראל... תתרחק בקשר...

זו הנקודה שחידש אברהם אבינו ונבנקקודה הזו אנחנו הבנים שלו...

יהודי הוא האיש של הקב"ה בעולם... יהודי הוא לא סתם בן אדם שמסתובב כאן בעולם... הוא האיש שמייצג את הקב"ה בעולם... יהודי מקבל פקודות מבורא עולם... יהודי יודע מה הבורא רוצה והוא מיישם אותם... וכמובן לאיך גיסא... כשהקב"ה כועס... כשמשוהו לא מוצא חן בעיני הקב"ה... מי הכתובת?? למי הקב"ה פונה? לאיש הקשר שלו!!! אנחנו אנשי התקשורת בין הקב"ה לעולם!!!

אתה קולט את המשמעות?? דוגמא קטנה: רק לשבר את האוזן...

ארצות הברית הגדולה!!! מה הוא המקום הנחשב והנערץ ביותר בכל ארצות הברית??? לכאורה הבית הלבן!!! או יותר נכון החדר הסגלגל... הבית והלשכה של נשיא ארצות הברית זה המקום הנחשב ביותר בארצות הברית... **אבל לא!!!** מי שמבין עניין יודע שעדיין... עם כל הכבוד לנשיא ארצות הברית יש מקום אחד **עוד יותר נחשב** בארצות הברית... איזה מקום?? אי שם בקצה ארה"ב ישנה מדינה שקוראים לה פלורידה... ושם בפלורידה יש את התחנה המשוכללת והמפותחת ביותר בעולם שמשגרת חלליות לנקודות הכי רחוקות מחוץ לאטמוספירה... ומשם כבר הצליחו לשגר פעם אחת בן אדם לירח!!! כלומר: בתחנה הזו יש תקשורת עם כל הגלקסיה... והמקום הזה הוא ההההגאוה של ארצות הברית **הרבה הרבה יותר מהבית הלבן...** כי עם כל הכבוד לבית הלבן... זה בסה"כ בית לבן (לא צהוב) ויושב שם מישהו שבמקרה הוא כעת נשיא ארצות הברית התורן... ועם כל הכבוד לך הנשיא... אתה עם כל הארה"ב שלך... אתה עצמך מטר שמונים... ויש לך יבשת בקוטר של כמה מאות אלפי ק"מ... **אבל זהו!!! זה נעמר בזה!!!** אבל יש כאן חללית עם מעוף אדיר ובלתי נתפס שארה"ב "קטנה עליה..." היא חוצה בשניות את כל האטמוספירה ויכולה להגיע למרחקים כאלו אסטרונומיים שהיא רואה את כל אמריקה ביחד כמו איזה גרגיר אפונה... אז כשיש לך כזו תחנת שיגור מפותחת בארה"ב מי מתרגש ומי בכלל רואה את הבית הלבן לידה...?? **על אותו משקל...** מסתובב לו יהודי בן תורה עדין ושקט ברחובה של עיר... וחולפים לידו כל מיני אנשים מוצלחים ו'כשרוניים'... אחד רופא... השני רואה חשבון... השלישי עורך דין... הרביעי ראש עיר... והחמישי ראש הממשלה מצידו...

"למען לא נבוש..." - מושגים נכסיוסם בהלכה.

הגיע (סוף) זמן קריאת שמע של

שחרית...

הנושא הזה אולי נראה נדוש... מה נעשה שאנחנו מצויים מידי יום שהוא לא יהיה נדוש... ש"כ ליום יהיו בעיניך כחדשים..."

מה נעשה שמי שלא מקפיד על זמן ק"ש... אז כל יום מחדש הוא עובר על עשה ומעוות לא יוכל לתקן... והיות ובימים אלו (בעקבות שעון חורף) הזמן ק"ש הוא הכי מוקדם בשנה... א"כ יש סיכון מוגבר בתקופה הזו להפסיד חלילה מצות ק"ש של שחרית... ואסור שזה יקרה לנו...

אז דבר ראשון: נתחיל מהחלק המרירי שבזה: שיהיה ברור: קריאת שמע של שחרית זה המזווה של היום!! וממילא אם ח"ו בוקר אחד קרה והפסדת זמן ק"ש... ביום הזה אל תסתובב במקומות מסוכנים... ואם באותו יום יש רוח מזרחית תשתדל לא לעבור ליד דקלים... תשמור על עצמך... כי אמנם ביום יום שומר פתאים ה'... אבל היום היות ולא קראת ק"ש... ואתה בנידוי... אז כמו שבית ללא מזווה זה בית לא סימפטי!!! ככה היום הזה הוא לא סימפטי... תחזור בתשובה מעומק לב וזכר בכליון מתי יגיע מעריב לרוץ מהר ולייחד את ה' בק"ש הבאה...

בחורים יקרים: אל תוותרו!!! יתכן שבפנימיה ישנם בחורים שלפעמים ישנים לאחר השעה 8:30... (סו"ס בשיבה הולכים לישון מאוד מאוחר...) היות וכעת זמן ק"ש מוקדם... תעשו קול הברה... תעשו עקשנות... תגרמו שכל הפנימיה תעלה על הרגלים לכה"פ לקראת סו"ס ק"ש השני... תעשו את זה באווירה טובה... ממקום של חיוק או הסכמה חברתית... רק אל תקחו את החוק לידדים... (על משקל מכים אותו עד שתצא נפשו...) כי זה כבר נטו מידות רעות...

יש כאלו שלא מסתדרים ולא מתחברים למושג של זמן או שעון!!! זה נשמע להם כזה קטנית המוויחין... אני מדבר על עבויידידת התפילה... אני מגיע כולי חיות והתלהבות... ופתאום מגיע היקה ומסמך לי עם השעון שעוד מעט סוף זמן ק"ש... אז זהו! שמה נעשה... שהפעם היקה זה התורה בעצמה... ועל זה אומר המדרש בקהלת (פ"ה י"ז): **"קרוב לשמוע מתת הנסילים זכח" דרש ר' הונא בר גניבא: חזיבה קריאת שמע בעונתה מאלף עולות שהכסיל זוכה!!!** מה פירושו?? בסופו של דבר עבודת ה' זה לתת לרבש"ע מה שהוא רוצה... להגיש לו ארוחת בוקר לפי ההזמנה שלו ולא לפי התפריט שאני החלטתי בשבילי... ואם הקב"ה רוצה את קרבני... לחמי! לאישי!!! אז את זה הקב"ה רוצה ולא משהו אחר... ואם הקב"ה מבקש ק"ש בעונתה!!! בשעה מסוימת! אז זה מה שהוא הזמין... ועוד ה' נותן לקב"ה מה שהוא יתברך מזמין... מי שרוצה לתת לקב"ה תפריט אחר... שילך למסגד... שם הערבים נותנים לקב"ה מה שהם החליטו בשבילי... כל זמן שאשפירי מה טוב חלקנו שאנו יהודים עבדי ה'... השפירי זה עבודתנו היא שאנחנו עובדים אותו יתב' לפי ההוראות שלו!!! ולכן חביבה קריאת שמע בעונתה... שזה לפי ההוראות של הקב"ה יותר מאלף עולות שהערבי סוגד לו במסגד... ויותר מאלף עבויידות שאתה מחליט לרבש"ע שזה מה שהוא יקבל ממך...

מצוה וחובה קדושה לעורר את הנושא הזה!!! למקד את עצמנו מול רצונו יתברך האמיתי!!! לשים את הדגש במקום הנכון!! ולדעת שתפילת שחרית טובה... זו תפילה שהייתה מוכתבת לפי חלק א' של משנה ברורה או"ה כי זה רצונו יתברך... **אחרי!!!** אחרי שהתפילה נעשתה לפי ההכתבה שלו יתברך... כאן מתחיל ההתבטאות שלי... והעבויידה שלי... וההרגש האישי שלי... אבל זה כבר שלב ב'!!! ודו"ק...

סמתי אבא כ"כ מתעניין מה קרה לגיגיות של האמבטיה...??

הנה!! השנה אבא זכה סו"ס להגשים את ההבטחה הישנה!!! אמא תמיד מספרת בהתרפקות על השבוע הראשון שאחרי החתונה... מצד אחד על הזכייה העצומה להינשא לחתן קדוש וטהור שאוכל חולין על טהרת תרומה ומאיך על קשיי ההסתגלות ותנאי השטח הקשים של הימים הראשונים... אמא תמיד מתארת את הארוחות ערב הראשונות בבית... אבא חזר הבייתה מתפילת מנחה והוא ראה שהכלה מסהרת... מה יש??? אני צריכה ללכת להטביל את הסכו"ם... עוד כמה דקות שקיעה... ואני רוצה שהסכו"ם יספיק לעבור גם טבילה וגם הערב שמש... למחרת אבא שוב חוזר מתפילת מנחה ושוב אמא מסתכלת על השעון בלחץ... מה הפעם?? שוב אני צריכה לרוץ למקווה כלים... שוב להטביל את הצלחות ואת הסכו"ם... ושזה יהיה לפני השקיעה ושוב היא רצה מהר מהר... אבל הפעם אמא חזרה מאוכזבת עם דמעות בעיניים... הפעם לא הספקתי!! היה קצת תור... ועד שבאתי להטביל הגיע שקיעה... אז אמנם הטבילתי... אבל זה כבר לא יהיה טהור ללילה הזה!!! כי רק סחר בלילה יחול הערב שמש... ואמא מתארת איך ישבו הזוג הצעיר בארוחת הערב הראשונה... איך חתן וכלה יושבים במטבח מול געבניה שלימה ומלפפון שלם... בלי צלחת... ואוכלים... (אמנם אבא מצידו בתור חתן היה מוכן לוותר... ולאכול שלא בטהרה... סו"ס יש עוד כמה ערכים ביהדות... יש גם בין אדם לחברו... אבל דווקא אמא התעקשה... סו"ס כל הזמן חלמתי מתי אזכה להתחתן עם בחור שאוכל חולין בטהרה... ועכשיו אני אגרום לו מיד אחרי החתונה שלא...) עכ"פ כבר באמצע שבע ברכות אבא ראה כמה קשה לנהל בית שאוכלים בו על טהרת תרומה... איך שצריך כל הזמן לרוץ למקווה כלים וכו'... ואז אבא הבטיח לאמא בתור מתנת נישואין... שבזעה"ש לכשירחיב... אני אבנה לך מקווה כלים בבית!!! אבל לא סתם בבית... אלא בתוך המטבח!!!

אמא שומרת את הזכות הזו... ואבא תמיד זוכר שהוא הבטיח... אבל תכל"ס... אמא לא רוצה לבטל את אבא מהלימוד... וככה ההבטחה הזו נדחתה וממשיכה להידחות כבר למעלה מעשר שנים... אבל השנה אמא ילדה במזל טוב ולא נסעה איתנו לחג הסוכות בבית המקדש... והשבוע אבא חזר מהרגל בבית המקדש בהחלטה נחושה!!! היות והשנה אמא לא נסעה איתנו לביהמ"ק וגם לא יצא לי לשמח אותה ברגל לא בכסות נאה ולא בין ישן... אז החורף הזה בעזה"ש אני רוצה להגשים את ההבטחה... ומתחילים מיד לבנות את המקווה כלים... אבא הזמין מהנדס... ובארון שלצידי השיש החלבי הם חצבו בור ארבעים סאה עם יציקה... ועכשיו מתחילה העבודה העיקרית... איך מצליחים להביא את הגשם שיוורד על הגג... שירד **מצמץ** לכיוון הבור... כן... כידוע... כל העניין של מקווה שלא תהיה יד אדם מעורבת בו... אם אנחנו לוקחים דלי מים ושופכים לתוך הבור... זה מים שאובים והם פסולים... צריך שהמים יגיעו **מצמץ** לתוך הבור... בקיצור: זה היה כרוך במערכת הנדסאית שלמיה... לבנתיים ברוך ה' התחלנו להזכיר ותן טל ומטר לברכה... והתחילו לרדת גשמי ברכה... ואז בשלב מסוים... הגיע השלב שאבא בא לעלות עם המהנדס לגג... לראות איך מווסתים את המים וכו'... **אבא מגיע לגג ולתדהמתו!!!! מה הוא מאלה???** כל הגיגיות של הבית שלנו משום מה נמצאים על הגג... ובדיקו בשבוע האחרון ירדו גשמי ברכה וכל הגיגיות מלאות מים... מה זה?? מי שם את הגיגיות האלו??? אבא ירד בחשדנות מהגג... ושאל את אמא בספונטניות... תגידי... איפה הגיגיות?? אמא הלכה לאמבטיה... לא... אני לא מוצאת... ואז אבא גילה לאמא... זה בסדר... אני יודע איפה זה נמצא!!! זה בגג!!! אבל אני לא סתם שואל ככה בספונטניות... יש לי פה נקודה שמאוד חשוב לי לדעת... אז תגידי לי: מי מהילדים העלה את הגיגיות למעלה?? אמא חשבה וחשבה... נדמה לי שיענקי... יענקי? למה?? למה הוא עשה את זה?? יש לך מושג למה?? לא... משכה אמא בכתיפיה... למה אתה כ"כ שואל?? מה איכפת לך... סמתי הגיגיות מעניינות אותך...? אבא מילא פיו מים וחיך... עוד מעט אני אגלה לך למה... בא נחכה קודם שיענקי יחזור מהחידר... יענקי חזר מהחידר... ואבא קיבל אותו בפנים זועפות... יענקי... למה העלית את הגיגיות למעלה?? יענקי נבהל... אבא אני מצטער... אבל למה?? למה עשית את זה?? יענקי עוד יותר נבהל... אבא אני מבקש סליחה... אני מיד רץ להחזיר את זה בחזרה מהגג... אבא יותר מסקומו... לא!! לא יענקי... אל תוריד!!! אני רק שואל למה?? למה עשית את זה?? מה רצית לעשות עם הגיגיות בגג?? יענקי אימץ את מחשבתו... ואז הוא אמר... אבא... שבוע שעבר רציתי לשחק עם חברים שלי בגרוגרות שהיו על הגג... אז הבאתי לכל חבר גיגית אחת... ושכחתי להוריד אותם בחזרה... אני מצטער... או אז אורו עיניו של אבא!!! אבא חיך חיוך גדול וקרא לאמא... תרגע יענקי... אני בכלל לא כועס עליך... בכלל לא אכפת לי שהעלית את הגיגיות האלו למעלה... אני רק אסביר לך מה קרה... נכון אנחנו עכשיו בונים מקווה כלים...?? נכון?? ואנחנו צריכים הרבה מים... נכון?? ומה אתה עשית...?? לקחת גיגיות של מים והשארת אותם בגג... ופתאום הגיע גשם... וכל הגיגיות האלו התמלאו במי גשמים!!! והצטברו בהם כמויות ממש מבורכות של מי גשמים שהגיעו לשם שלא בידי אדם!!! **רק מה?? ברגע שראיתי את זה**... עלה לי חשד... למה עשית את זה?? אולי עשית את זה ככוונה!!! אולי תכננת באמת שיירד גשם והגיגיות יתמלאו מים... ואם זה ככה... אז זה אחד מ"ח דברים שנחלקו בית שמאי וב"ה והלכה כבית שמאי שזה נקרא מים שאובים... היות והכוונה שלך הייתה בשביל שהמים יכנסו בתוך הגיגיות אז המים האלו פסולים... ולכן חשדתי!!! ובררתי בצורה חשדנית מה הסיבה שעשית את זה... עשיתי את עצמי כאילו אני כועס בשביל להוציא סמך את התשובה המדוייקת... והנה אתה טוען שבכלל עשית את זה לפני שבוע... בשביל הגרוגרות ובכלל לא בשביל הגשם... אם ככה... אתה שליח טוב משמים!!! ה' שלח אותך ואת חברים שלך במיוחד לשחק בגג עם התאנים... בשביל שתשימו שם בטעות את הגיגיות... והנה הם מלאים מים... עכשיו אני מבקש מכל הילדים לא להתקרב לגג!!! אנחנו עכשיו בונים את התוואי של המים שיזחל מהגג ישירות לתוך הבור... וברגע שנעשה את זה... אנחנו נגיע בזהירות... ונשבור את הגיגיות... לא!! לא נרים אותם!!! לא ניגע בהם!!! (כי אז הם יעשו חלילה שאובים... כל מים שיש בהם יד אדם נפסלים מדין שאובים) רק נקוב בהם חור... ואז המים יצאו מהם ללא יד אדם וישפכו ויגררו וימשכו ויפלו היישר לתוך הבור... ואכן ברוך ה'... כבר עכשיו!!! אנחנו עדיין בחצי הראשון של חודש חשוון... וברוך ה' יש לנו כבר יותר מעשרים סאה... כעת אנחנו נושאים עיניים מתחננות לשמים... אנא ה'... עוד גשם... גם בשביל הרוות את הארץ... וגם בשביל לשמח את אמא בחנוכת המקווה כלים החדש... כך נחסוך לאמא את ההליכה הכמעט יומיומית למקווה כלים השכונתי... סו"ס עוד תינוק קטן נכנס לבית שלנו שכל פעם שהוא חוזר מהגינה הבקבוק שלו והמוצץ טמאים... (כי הוא כזה תינוק חמוד... וא"א לדעת איזה טמא או טמאה עברו ונישקו אותו וחיבקו אותו וטיטאו את בגדיו...) יש המשך לסיפור הזה... כי יום אחרי שחננו את המקווה במטבח... הגיע השכן וביקש שגם הוא יהיה רוצה לעשות לאשתו מקווה... והמטבח שלהם ממש גובל עם המטבח שלנו... כך שהם לא צריכים לייצר מקוה חדש... אלא רק לעשות השקה כשפופרת הנוד למקווה שלנו... האם צריך לעשות גם זריעה או מספיק השקה... את זה נשאיר לתלמידי חכמים שבקיאים בהלכות אלו... **מה שבטוח: יהי יקר: אל תוציא סמך רעיונות מעשיים!!!** אל תעז לעשות מקוה פרטית!! אל תחשוב אפילו על הרעיון הזה!!! כי זו אחת מהמכשולות הגדולות ביותר שאסור שיקרו במחננו...

צריך לשמוע את הקליק... לקלוט את השפראת...

לי אין מזל עם חגורת בטיחות... תמיד כשמישהו לוקח אותי ברכב... ברגע שהוא מבקש ממני לחגור אני נאנח... כי לא הולך לי עם החגורות האלו... אני אף פעם לא מצליח להכניס את החגורה לצופציק שלה... ואז אני דוחף ודוחף את החגורה עם כל הכח... ושום דבר לא עוזר... ואז תמיד בשלב מסוים הנגה מסביר לי (כמו שמסבירים לתינוק) אדוני... תעזור רגע... אל תדחוף בכח... תבין: זה לא עניין של כח! **אתה צריך לשמוע את הקליק!** אתה צריך לשמוע שזה נכנס... אם אתה שומע את הקליק... זה אומר שזה נכנס... אם לא שמעת קליק... לא יעזור שתדחוף עוד יותר... **עד כל המשל... יש לציין שהמשל הזה הוא לא כ"כ מוצלח... אבל עכ"פ הנמשל הוא כר:** צריך לדעת שבעבודת ה' וביהדות יש דברים שבשביל להבין אותם ולהתחבר אליהם לא צריך הרבה ידע והרבה חומר... אלא מאי??? **צריך בסה"כ לשמוע את הקליק!!! יש פה איזה קליק שצריך להבין אותו!!!** ברגע שהבנת אותו זהו... אתה כפנים... ולפעמים אורך זמן לקלוט את הקליק הזה... אבל זה לא שיש פה איזה כמות ידע שחסרה לה... **אין אתן לך דוגמא:** רוב האנשים בעולם לא יודעים ללמוד מוסר!!! למה אנחנו לא יודעים?? מה... מדובר בחומר כ"כ קשה ועמוק?? מה... אנחנו כאלו קשיי הבנה שלא מסוגלים להבין את החומר שכתוב בחובות הלבבות?? לא!!! ז לא עניין של הבנה... וגם לא עניין של כשרון... **אלא מאי???** זה עניין של שפראת! לימוד מוסר זה סגנון ונימה שונה של לימוד!!! זה מנגינה אחרת... וצריך פה להיכנס לקליק... וכל מי שלא קלט את השפראת של לימוד מוסר... אין פה חוסר מידע מיוחד... רק חסר פה משהו בקליק!!! יש פה קליק קטן שצריך בסה"כ להבין אותו.

הבנת מה אמרת?? מסתמא לא הבנת... אני אתן לך עוד דוגמא...

אתה יכול להגדיר לי מה ההבדל בין שיעור **הלכה** ל--שיעור **כללי**??

מהי נקקקודת ההבדל? אז פעם שאלתי את זה וענה לי מישהו שרואים שהוא לא מבין עניין... הוא ענה לי בפשיטות שההבדל הוא ששיעור הלכה זה **בשולחן ערוהו** ואילו שיעור כללי זה **בקצות החושן**... נו... מה אתה אומר?? זו נקודת ההבדל??? פשוט שלא... רואים שאותו אחד לא מבין עניין (חוץ מזה ש-לך תסביר לו שהקצויות הוא בעצמו אחד מהנושאים כלים של הש"ע) ברור שלא זו הנקודה... **נו... אז מה כוונת?** הנקודה היא: ששיעור הלכה זה **שפראת** אחר!! זה **סגנון** אחר!! זה **נימה** אחרת!!! זו **מנגינה** אחרת לגמרי משיעור הלכה!!! אני לא הולך להסביר בדיוק מה ההבדל... אבל כל אחד מבין שיש **סגנון** של הלכה ויש **סגנון** של לומדים... גם אם בשיעור הלכה יהיה משא ומתן... עדיין אנחנו נזהה מיד את השפראת של מה שנקרא משא ומתן **הלכתי**... ואילו בשיעור כללי גם אם יהיו שם נפ"מ להלכה... יש לזה שפראת של שיעור כללי... (אגב: זה לא אומר שזה גישה נכונה... אליבא דאמת אמת לא בטוח שזה נכון להפריד בין הלכה לעניין... אבל מי מדבר על אמת... אנחנו מדברים על כוונת המציאות...) וכן הלאה וכן הלאה בכל נושא בעבודת ה'... יש לכל תחום בעבודת ה' את **השפראת שלו!!!** וצריך לדעת שבהרבה דברים בעבודת ה' זה כמעט כל הנושא... עיקר עיקר העבודה וההשקעה זה בסה"כ לקלוט את הקליק!!! לקלוט את השפראת הנכון... וזהו... אתה כבר כפנים... **כלומר:** לדוגמא: יש שלא יודע את הש"ס... מה חסר לו?? חסר לו באמת המון ידע... אין רוכשים ידע?? בייחס לידע אין קיצורי דרך!!! צריך ללמוד וללמוד עוד ועוד... וכל יום ולפדף עוד דף וככה ורוכשים ידע ויודעים את הש"ס... ככה זה **בייחס לידע** **התורה!!! אז זהו!!! שמה שאני רוצה לעורר שלא בכל דבר בעבודת ה' זה ככה!!!** הנה... לדוגמא מוסר!!! אם אתה עדיין לא יודע ללמוד מוסר... מה חסר לך?? חסר לך פה ידע?? חסר לך פה חומר?? לא!!! רק מה חסר לך?? חסר לך את הקליק... את השפראת... ואת הטון ואת המנגינה של מוסר... לכן אין מה להתייחס... אין פה איזה הר גבוה שמפריד בינך לבין ההשגה הזו... זה בסה"כ ליהות את הקליק ואתה כפנים...

ואיפה זה מגיע לידי ביטוי הכי הכי בולט והכי כואב??

בלימוד העיון בשיבות!!!

יש הרבה בחורים מתוסכלים ומיואשים מההישגים הנמוכים שלהם **בעיון** בשיבה... זהו... אני כבר התייאשתי מהעיון בשיבה... אני כבר רואה שיעוין זה לא החלק החזק שלי... אז דבר ראשון: יש כזה דבר!! יתכן... יש כאלו שלא מתאימים לעיון!! אי אפשר להתעלם מהסוג הזה שקיים... אבל חכה... רגע רגע... לפני שאתה מסיק מסקנות... אל תמהר... אני רוצה שתבין: אם אתה לא מבין עיון... זה לא קשור לחוסר הבנה של החומר הנלמד הזה שקוראים לו עיון... כי עיון זה **לא חומר לימוד!!!** עיון זה **סגנון וגישה של לימוד!!!** ממילא אם יש לך קושי בעיון... הבעיה שלך זה לא שאתה קשה הבנה ולא מבין את החומר של העיון כ"י... כ"י... כי שוב: **אין כזה חומר!!! אין כזה חומר לימוד!!!** תוציא מהראש... אז מה כן?? איפה אתה תקוע?? פשוט משום מה אורך לך יותר זמן לקלוט את הקליק... את המנגינה ואת השפראת של לימוד העיון...

וא"כ אולי כאן במאמר המוסגר... כאן המקום להרגיע אותך בחור יקר... אתה מתוסכל מהעיון שלך?? למה אתה מתוסכל?? כי אתה לא לגמרי לגמרי מצליח להבין את השיעור היומי בעיון?? ומהו אתה מתוסכל?? **זו פשוט טעות!!!** כי שוב: אל תשכח שבסופו של דבר שיעור עיון זה לא שיעור בללכה... אם היה שיעור בללכה... כאן יש באמת עניין להבין ולדעת הכל... כי הלכה זה נתון ומדע שצריך לדעת בהלכה... אבל כשמדובר בשיעור עיון... סו"ס עיקר המטרה בעיון היא לקלוט את השפראת... לקלוט את הגישה והנימה הכללית איך לומדים בעיון... ממילא גם אם לא הבנת לגמרי לגמרי... זה הרי לא עיקר הנושא!! זה לא המטרה!! אל תשכח שאין מבחנים על לימוד עיון... כי זה לא כ"כ חומר שצריך לדעת אותו... כל העניין הוא לקלוט את הקליק שבו... את הנימה והסגנון... את הגישה... ודווקא בזה שאיפה אתה יודע שאתה לא עושה חיל??

רק בתור המחשה: (היות ואני נוגע כאן בנקודה מאוד עדינה שקשה להגדיר אותה במילים... אני נאלץ להשתמש בהרבה המחשות...) זה כמו שיושבים בזיץ ושרים שירי נשמה... בינינו... לפעמים יש איזה שיר מאוד מרגש... אבל יש לו מילים קצת קשות שאתה לא לגמרי מכיר את המילים... וגם לא כ"כ מבין אותם... אבל בינינו... זה לא מפריע לך להתרגש... כ"י... כי אתה קולט את הרעיון בגודלו... וזה כבר מספיק לך שבביל להיכנס לנששמה של הזיץ... הבנת את הדוגמא?? **אז (בערך) על אותו משקל:** עיון זה סוג של גישה וסגנון ללימוד...

ואם בגישה הכללית של עיון אתה מתקדם... אם אתה יושב בשיעור היומי בעיון ואתה בגדול קולט את השפראת העיוני הכללי שהגיד שיעור מעביר לך פה... **זה הכל!!! זה לא העניין!!!** אז אתה כבר לא מבדבד פה זקה אחת מיותר!!! וכמובן שהיות וזו הנקודה פה... אז אתה מבין לבד שזה לא דבר שאפשר לראות אותו ברגע... **אתה יודע מה??** אם אתה מאוד מאוד רוצה לבדוק את ההישגים שלך בעיון הייתי מציע לך לחכות בסבלנות לכה"פ עד חנוכה... (מופלי עוד יותר מאוחר) ואז תפתח גמ' **אחרת לגמרי!!!** גמ' שכבר למדת אותה בעיון שנה שעברה... ותחיל ללמוד אותה שוב טייטש גמ' רש"י הכי פשוט שיש... ואז!!! אם תראה שפתאום קופצים לך כל מיני הערות חדשות... או פתאום מפרעים לך כל מיני שאלות חדשות שלא הפריעו לך כשלמדת את זה שנה שעברה... בזאת תדע שעשית הרבה חיל בשיעור עיון של אותו ר"מ... זה בסדר... תהיה רגוע... אגב: אל תקח אותי כמו חוק פרה אדומה... אם בחנוכה הקרוב לא יהיה לך הערות חדשות בלימוד זה לא בהכרח אומר... אני מתכוין בעיקר לעצם הרעיון... שההישגים האמיתיים שלך בעיון זה דווקא לא מול המחברת שאתה מסכם בשיעור... אלא דווקא מהראש שלך שמשנה משנתה אצלו מבפנים... כמובן שהאמצעי הוא דרך אותה המחברת אבל המטרה היא שמשנה שם מסתובב בראש)

הדבר הזה גם מאוד מצוי בייחס לתפילה... צריך לדעת שתפילת שחרית עצמה מחולקת לכמה וכמה תחומים שונים לגמרי... שלכל חלק יש את השפראת שלו ואת המנגינה שלו... והרבה פעמים מה שחסר לנו בחיבור לתפילה זה לא כ"כ פירוש המילות אלא להיכנס לשפראת... לדוגמא: במשך כמה שנים ניסיתי להתחזק ולהתלהב בפסוקי דזמרה... מה לא עשיתי... ניסיתי ללמוד את פירוש המילות... ניסיתי להבין לך פסוק לעומק... ותכל"ס... זה לא עזר יותר מיד... עד שיהודי פשוט אחד נתן לי את השפראת... הוא נתן לי את הרקע הכללי... הוא תיאר לי מה זה המעמד של פסוקי דזמרה... הוא תיאר לי שכל פעם שיהודי מתחיל פסוקי דזמרה... הוא פשוט מעמיד איזה במה ברחובה של עיר... עם רמקולים והגברה... ואז הוא לוקח את המקרופון... וקורא לכל העולם... רוררבות: הקשיבו הקשיבו!!! הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו!!! לאט לאט היקום כולו מתאסף לשמוע מה אתה רוצה לומר... ואז אתה ממשיך ומספר: זוע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו... ואז אתה ממשיך במסע החיזוק וההתעוררות... שירו לה' כל הארץ בשרו מיום אל יום ישועתו... וכן הלאה וכן הלאה כל הפסוקי דזמרה!!! ברגע שקלטתי את הרקע הזה נכנסתי לקליק... הגעתי לפסוקי דזמרה וכשהתחלתי הודו לה' קראו בשמו... המנגינה... השפראת... והטון של הדיבור שלי היה באמת כאילו אני מחזיק רמקול ופונה לעולם... ונאום להם את שבחו של הקב"ה וקורא לכולם הבו לה' משפחות עמים הבו לה' כבוד ועוז... בשניה שקלטתי שזה השפראת וזו המנגינה... פתאום כל הפסוד"ז נהיה מובן ממילא... הכל נהיה כבר ברור... גם בלי להבין ממש כל פסוק שאני אומר... אני כבר בעניין... קלטתי את השפראת... נכנסתי לקליק.

הבנת מה אמרת?? אתה יכול עשרים שנה ללמוד את פירוש המילות של פסוקי דזמרה... אבל אם אתה לא נכנסת לקליק... לא הבנת את המנגינה ואת השפראת... אתה נשאר כל הזמן מבחוף... הלאה!!! סיימנו פסוקי דזמרה ועכשיו הגענו לקריאת שמע!!! גם קריאת שמע היה לי מאוד מאוד קשה להתחבר!! כי זה לא תפילה... בק"ש אנחנו לא מבקשים בקשות... אנחנו רק קוראים פסוקים... זהו גם לא שבח והודאה אלא מה זה פה בדיוק?? פתאום קריאת התורה?? עד שקראתי את הטור שאומר שק"ש זה פרוטגמא--- איגרת שמגיעה מהמלך!!! כלומר: צריך לקרא ק"ש כאילו אתה השליח של המלך שכעת מגיע עם האיגרת ומשמיע אותה לכל תושבי העיר!!! ואז בדיוק באתו שבוע היה איזה עצרת כזו... שהיה שם מישהו שאמר דברי ברכה... ואחריו נעמד מישהו שהוא זה שהקריא את מכתב יד קדשו של הרב... ואז שמת לי לב למנגינה השונה ביניהם... זה שהקריא את מכתב יד קדשו של... היה לו מנגינה ונימה מסוימת של הצגת דברים ברצינות וכובד ראש עם הטעמה של הדברים מתוך חרדת קודש... זהו!!! באתו רגע קלטתי את השפראת של קריאת שמע... מאז כשאני מגיע לק"ש... אני אומר את זה באותה מנגינה ואתו אחד הקריא את מכתב קדשו של... ברגע שקלטתי שזה הנושא!!! ברגע שהבנת את השפראת של ק"ש זה קריאת שמע אלוטומטית נהיה מובן!!! לא... בוקר וערב... פתאום כל המעמד של קריאת שמע אוטומטית נהיה מובן!!! לא... לאו דווקא פירוש המילות... דווקא זה לא כ"כ אבל אני כבר כן מסוגל לקיים את השני סעיפים בשו"ע... שבסעיף אחד כתוב **שכל יום יהיו בעיניך כחדשים**... (אגב: אתה שם לב להבדל התהומי בין השפראת של ק"ש לשפראת של פסוד"ז??? זה שתי עולמות! שתי מנגינות שונות לגמרי!!) הלאה... אח"כ מגיעה התפילה... שפילה זה שוב שפראת אחר... זה כבר נימה של תחנונים ובקשה... ומה זה ברכות השחר... זה גם שפראת בפ"ע ברכה זה סוג של הכרזה... ועזוב... לא משנה אם אני צודק או לא... זה עניין של טעם... אתה יכול להתווכח ולהגיד הפוך... דבר אחד בטוח!!! שתחשוב שיש המון אנשים כמוני וכמוך שכל התפילה אצלם היא אותה מנגינה!!! לא משנה איזה... אבל אותה מנגינה... יש אחד שככלל התפילה שלו במנגינה של תחנונים... הכל גם פסוד"ז וגם ק"ש וגם התפילה... נו... תגיד לי: זה לא מרדסים??? שעה שלימה של טקסט שכולו תחנונים...??? ומה אתה חושב... יש אחד אחר שכל התפילה שלו במנגינה של חיות והתלהבות... תסלח לי... אבל גם ההתלהבות הזו מרדמיה אותי... כ"י... כי אין כזה דבר!! אי אפשר להתלהב באופן מונוטוני... מה הפלא שהתפילה שלנו נהיית חסרת טעם!!! התפילה אומרה להיות מערכת שיהיה מאוד רבגנית מול אבינו שבשמים!!! יש בתפילה חלקים של התלהבות גדולה ופניה לכל העולם כולו... ויש חלקים של קריאת מכתב קדשו של הקב"ה... שזה נעשה בצורה רשמית וכבדה... ויש חלקים של תחנונים... ויש הכרזות כמו ברכות השחר וכדו'... ואם בכל חלק של תפילה אנחנו נכנס לשפראת המיוחד של אותו חלק... התפילה כבר לא תהיה משעממת... בדיוק כמו!!! בדיוק כמו שכשאני מדבר איתך זה לא משעמם... למה לא?? כי רגע אחד אמרתי בדיחה... וברגע השני סיפרתי לך סיפור וברגע השלישי דברתי איתך על משהו מלחיץ ומדאיג... זה מה שנקרא שיחה עירנית!!! ואין כאן המקום להמשיך ולהאריך בנושא זה... תן לחכם ויחכם עוד... מה שבטוח... תודה לחגורת בטיחות שפילה של שמוע ולזהות את הקליק של כל דבר בעבודת ה'.

מאוצרות הפרשה

ובינך? כדי ליישב קושיות אלו יש להקדים קושיא נוספת: הלא הסיבה שאברהם ביקש להתרחק מלוט היא משום שרועי לוט היו רועים בשדות זרים וגוזלים מהם, וא"כ מה איכפת לו לאברהם ממעשיו של לוט? לכך אומר מדרש האגדה שאברהם ולוט היו "דומים בקלסתר פנים", וכיון שאנשי העולם היו מכירים בו שהוא צדיק ועובד אלוקים, עתה כשיראו את לוט עושה מעשי גזל – יחשבו שהוא אברהם, שהרי דומים הם, כדי שלא יתחלל שם שמים ביקש אברהם מלוט "הפרד נא מעלי". (נחלת צבי)

אל תירא אברם אנכי מגן לך (טו, א)

קושיא מופלאה הובאה ב'קובץ המאסף': "מדוע נקרא ציור בעל שש קצוות 'מגן דוד' ולא 'מגן אברהם', הלא ה' אמר לאברהם 'אנכי מגן לך'?" ואף התירוץ המובא שם תירוץ נפלא: הנה מסופר בגמ' (סנהדרין צה.) שישבי אחיו של גלית ביקש להרוג את דוד כנקמה על הריגת אחיו, ומעשה שטן היה והגיע דוד לארץ פלישתים, וכשראהו ישבי כפתו והניחו מתחת לקורת בית הבר, וכשהוריד את הקורה נעשה לדוד נס ונתרככה הארץ מתחתיו ושקע בה. ואחר כך מסופר שישבי זרק את דוד השמימה ותקע את רומחו בארץ כדי שדוד יפול עליו, ובאותו רגע בא אבישי בן צרויה והוציא מפיו שם קדוש והעמיד את דוד תלוי בין שמים לארץ, וכך הצילו מידי ישבי. והנה אצל אאע"ה מצינו שהקב"ה הגן עליו כדרך מלך שמגן על חייליו - מארבע רוחות השמים הסובבות אותם - צפון, דרום, מזרח ומערב. אך על דוד המלך הקב"ה הגן משש רוחות השמים - מארבע רוחותיו בכל המלחמות, ואף מלמעלה ומלמטה, מלמעלה - כאשר קורת בית הבר כמעט מחצה אותו מלמעלה, ומלמטה - כאשר כמעט נפל למטה ונדקר ברומחו של ישבי. על כן נקראת הצורה "מגן דוד", הואיל ודוד היה מוגן משש רוחות, כפי צורת אותו ציור! (פרדס יוסף)

ואתה תבוא אל אבותיך בשלום (טו, טו)

"אביו עובד עבודת כוכבים והוא מבשרו שיבוא אליו – ללמדך שעשה תרח תשובה" (רש"י) לכאורה, איך הוכח מכאן שעשה תרח תשובה, והרי יכולנו לומר שתרח לא עשה תשובה ומכל מקום ייכנס לגן עדן כי קיי"ל שאם היה אביו רשע ובנו צדיק – אזי מכניס הבן את אביו לגן עדן, שלא יאמרו "אביו בגיהנום ובנו בגן עדן"? תירוץ גאוני על קושיא זו, מובא בספר "אדני פז" לרבי מאיר ב"ר לוי: כי לכאורה יש מקום לתמיהה נוספת על לשון הכתוב "אל אבותיך", וכי כמה אבות היו לאברהם? היה לו לכתוב "אל אביך"! אלא ע"כ שתרח עשה תשובה, וכיון שעשה תשובה ממילא תרח עצמו מביא את אביו לגן עדן, כדי שלא יהיה בן בגן עדן ואביו בגיהנום. ואם כן מובן מדוע נאמר "ואתה תבוא אל אבותיך בשלום" – אל אביו ואל אבי אביו... (כמוצא שלל רב)

ואתה את בריתי תשמור אתה וזרעך אחריו (יו, יט)

שאל הרה"ק רבי שלום מבעלזא: שני פעמים "אתה" למה? אלא, שצריך לקיים כל מצוה בשלימות, היינו במחשבה דיבור ומעשה ואילו במילה אי אפשר כן כי המעשה הוא בגופו של הבן, והמחשבה במוחו של האב. רק כשיגדל הילד ויכניס גם הוא את בנו לברית, ישלים אז את חלק המחשבה השחסייר עכשיו - ונמצא שוב בן הנוול מהול במעשה וממתין להשלמה, כשיכניס הוא את זרעו לברית, וכן תמיד. וזה שנרמז במקרא דגן, "אתה וזרעך אחריו" בהיותכם נימולים ומלים בניכם תקיימו את המצוה בשלימות... (אמונה שלימה)

ונברכו בך כל משפחות האדמה (יב, ג)

אדם אומר לבנו תהא כאברהם (רש"י). מדוע דווקא אב לבנו אומר זאת? באר ה'אוצר אפרים' מפי השמועה: לפעמים אבא אומר לבנו: רצוני שתלמד היטב ושתהיה תלמיד חכם. אומר הבן: אבא, למה אהיה יותר טוב ממך? הרי אתה עם הארץ – גם אני אהיה עם הארץ... אומר לו אביו: אני מברך אותך כמו אברהם אבינו. גם לאברהם היה אבא תרח, עובד אלילים, ועם כל זאת יצא ממנו אברהם... (ומתוק האור)

וילך אברהם כאשר דבר אליו ה' (יב, ד)

כבר בניסוח הראשון שאמר לו ה', לך לך מארצך, נשאלת השאלה, מהו הניסיון הגדול לילך לארץ אחרת, לאחר שהובטח בכל ההבטחות האלו?? ועוד, מדוע כשהקב"ה מדבר אל אברהם כתוב לשון אמירה 'ויאמר ה' אל אברהם', ואילו כשהוא מקיים את הציווי, כתוב לשון דיבור 'וילך אברהם כאשר דבר אליו ה'???' ומבאר רבנו האור החיים הקדוש, הפלא ופלא: הקב"ה הבטיח לאברהם אבינו את כל ההבטחות האלו, בשביל לבחון ולנסות אותו לאיזה מטרה הוא ילך, כלומר גם ההבטחות הם בעצם חלק מהניסיון, אם ילך בשביל ההבטחות, או שהוא במחשבתו ילך בשביל לקיים מצוות ה'. 'ואם כן, הניסיון גדול מאוד, לא לחשוב בהליכה כלל על ההבטחות, אלא ללכת אך ורק לקיים את רצון ה'. ובזה יובן שינויי הלשונות, שהרי 'אמירה' הוא אמירה רכה, ואילו 'דיבור' הוא דיבור קשה, ומלמדת אותנו התורה, שה' אמר לו המצווה בתוספת אמירה רכה, שאם ילך יזכה לכל ההבטחות, ואילו אברהם אבינו התייחס למצווה זו, כאילו הוא דיבור קשה, בלי שום שכר והבטחה, ועשה זאת רק לקיים מצוות בוראו.

ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו (יג, יא)

רש"י: הסיע עצמו מקדמונו של עולם אמר אי אפשר לא באברם ולא באלוקיו. הגאון רבי לייב חסמן שאל קושיא עצומה על לוט האומר "אי אפשר לא באברהם ולא באלוקיו": מדוע אם אי אפשר באברהם, גם אי אפשר באלוקיו? הלא מלכתחילה הלכת עם אברהם מפני שהוא עבד ה' וידעת שזאת דרך האמת. הלא ראית את אביך הרן נשרף... ונניח שיש לך איזו טענה כלפי אברהם, הוא לא מוצא חן בעיניך, מה הקשר לאלוקיו? תמשיך להיות ללא אברהם, אבל למה ללא האלוקים?! אלא מוכח מכאן, שמי שסימל את בורא העולם בדור ההוא היה אברהם אבינו. מכאן יש להבין את גודל החיוב והתביעה שיש על בני התורה, שהם ה"אברהם" של הדור! הם המייצגים את בורא העולם. ומשמעות התנהגות לא נאותה מצד בן תורה שהחילול ה' מתבאר ב"אי אפשרי בו ובאלוקיו". כל כבודו של מקום תלוי בכל הנהגה ואמירה של בן תורה. כל תגא דמלכא וכבוד שמים מונחים על כף המאזניים, נורא! (אמונה שלמה)

ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני וביניך ובין רעי ובין רעיך כי אנשים אחים אנחנו (יג, ח)

רש"י פירש: "כי אנשים אחים אנחנו – קרובים. ומדרש אגדה: דומים בקלסתר פנים". וקשה, מדוע רש"י הוזקק לפירושו השני, וכי יש גריעותא בפירושו הראשון?! וביותר, מדוע העובדה שהם דומים זה לזה היא טעם לבקשת אברהם "אל נא תהי מריבה ביני

ממונו חביב עליו מגופו...

ויקחו את לוט ואת רכשו בן אחי אברם וילכו והוא יושב בסדם (יד, יב) לכאורה, היה מתאים יותר לכתוב: "ויקחו את לוט בן אחי אברם", ורק לאחר מכן לציין כי גם רכשו נלקח עמו, שהרי ייחוסו של לוט כאחינו של אברהם – מהותי יותר מאשר רכשו שהוא חיצוני לו! מדוע בכל זאת שינה הפסוק את הסדר, והקדים את הרכשו ליחוס? את התשובה נבין בעקבות מעשה שהיה, וכך היה: בעיירה צאנו, בתקופתו של הצדיק רבי חיים מצאנז, התגורר יהודי עשיר כקורה, ושמו 'ליזער'. ארמונו המפואר התנשא מעל כל בתי העיר, והכל ידעו כי נחשב הוא לעשיר לא רק במושגיהם הדלים של בני העיירה – אלא גם ביחס לגדולי העשירים שברחבי המדינה כולה. דא עקא, שככל שרב היה עושרו של ר' ליזער הגביר האדיר, כך, ואף יותר מכך, היתה רבה קמצנותו... המעטים שניסו אי פעם לדבר על ליבו ולגרום לו לפתוח את ידו הקפוצה לטובת עניי העיירה – חזרו כשפניהם שחורות כשולי קדירה, והתיאורים שבפיהם – גרמו לכל שאר בני העיירה להמנע אפילו מלנסות את מזלם... והנה, הגיע יום הכיפורים, ור' ליזער כמו כל שאר בני העיירה – הגיע אל בית מדרשו של הצדיק, רבי חיים מצאנז, בכדי להסתופף בצילו ולהשתתף בתפילות המרוממות. ככל שלא נגעו הדברים לענינים שבממונו – נהג ר' ליזער כאחד היראים והשלמים: תפילותיו היו כוונה רבה, וכובד משקלם של הימים ניכר היטב על הבעת פניו. אולם באותה שנה, נפל דבר. במשך כל תפילות היום הקדוש – הוא שפך ליבו והתחטא לפני אביו שבשמים כבן המתחטא בפני אביו, בבכיות ובזעקות שבקעו מקירות ליבו, תוך שהוא אינו שת ליבו ללשונו אשר דבקה לחיכו זה מכבר. אולם כאשר הגיעה שעת תפילת נעילה – ניכר לפתע חוורון-מות על פניו, והוא נפל ארצה, מעולף... יהודים טובים מבני העיירה, אשר נחרדו למראה הגביר הנופל ארצה – מיהרו אל דייני העיר, אשר הורו להשקות את הגביר מעט מים בכפית, לשיעורין. אולם עד מהרה התברר, כי אין בכך די: כל כפית של מים – כאילו הגבירה את צמאונו של הגביר שבעתיים, ונראה היה כי מדובר בפיקוח נפש של ממש... לבסוף, החליט רבי בעריש הדיין, שהיה אב בין הדין של העיירה, להביא את השאלה בפני הצדיק רבי חיים בכבודו ובעצמו. הוא העז פניו להפריעו בעיצומה של עבודת הקודש, סיפר על הגביר שהתמוטט תוך כדי תפילתו, ציין כי השתיה לשיעורים לא היטיבה את מצבו, ושאל: "האם יש לאפשר לו לשתות כרצונו, מדין פיקוח נפש?". לתשובה שקיבל ר' בעריש, הוא לא ציפה... שכן רבי חיים נעץ בו את עיניו הטובות, הלחות מדמעות, והשיב: "אמרו לו לר' ליזער, שהוא יכול לשתות מים כרצונו, ובלבד שכנגד כל כוס מים שהוא שותה היום – יתן מחר סכום של מאה רייני"ש [סכום עצום באותם הימים] לצדקה... אם יקבל על עצמו את התנאי – יכול הוא לשתות כמו שפשוטו!" סיים הצדיק, ושב לעבודתו. וראה זה פלא: כאשר ניגשו המתפללים אל הגביר הקמצן, והודיעוהו את דבר הכרעתו של הצדיק – מיד התנער ורוחו שבה אליו כרגע, כאשר צמאונו הנורא חולף כלא היה... הן אמנם, לפני רגע הרגיש כי נשמתו עומדת לפרוח מגופו מרוב צמא, אולם המחשבה על כך שיהא עליו להפרד מממונו לטובת עניי העיר – היתה קשה עליו שבעתיים יותר מאשר הצמאון הנורא, ממש כאילו נדרש להפרד מחלק מגופו!

ובכן, כעת נמצא תשובה לשאלתנו: שכן אמנם אף לוט, כמו ר' בעריש הגביר, היה ממונו חביב עליו כחלק מגופו ממש... משום כך, כאשר נפל לוט בשבי - מציינת התורה כי לקחו המלכים "את לוט ואת רכשו", שכן הרכשו היה בעיניו כחלק מגופו ממש, ורק לאחר מכן היא פונה לתאר את ייחוסו של לוט – "בן אחי אברם" – שכן פרט זה נחשב בעיניו לשולי ביחס לעצם נפילתו של הרכשו בשבי... (מתוך הספר החדש "ללמדך" לרבי מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

האם מותר לקחת את תיקיות הלימוד בשבת כדי ללמוד עם הילד אחרי מעריב

שאלה: במקומות רבים בארץ ובחול"ק קבעו את זמן הלימוד המשותף של 'אבות ובנים' בשבתות החורף אחרי תפילת ערבית של מוצאי שבת, מכיון שמתפללים מעריב בשעה מוקדמת וניתן להתעכב בבית הכנסת לשעה של לימוד. והנה הילדים נוטלים עמם מבעוד יום את התיקיות שלהם שבהם נמצאים דפי הקשר של ה'ת"ת' וחומר הלימוד שהילדים צריכים ללמוד עם אבותיהם, כדי להשתמש בהם לאחר תפילת מעריב, ובפרט במקומות שאוכלים סעודה שלישית בבית הכנסת ויוצאים מן הבית כבר לפני מנחה. האם מותר להביא את התיקיות לצורך מוצאי שבת או שיש בדבר משום הכנה מקודש לחול? **תשובה:** הנה כבר עמד בדיון כעין זה השערי תשובה בהלכות מגילה (סימן הרי"ג) לענין פורים שחל במוצאי שבת, האם מותר להביא את המגילה לבית הכנסת מבעוד יום כדי לקרוא בה במוצאי שבת. ותחילה דן בדברי הפר"ח שאסר טלטול המגילה בשבת משום גזירה דרבה שמה לטלטלה ד' אמות ברשות הרבים דמהאי טעמא אין קוראים אין המגילה בשבת. ושוב דחה דהטעם על שייך רק בט"ו שחל בשבת, אבל בשאר שבתות השנה בודאי מותר לטלטל את המגילה וללמוד ממנה. ואח"כ יצא לדון מצד הכנה מקודש לחול וז"ל: ואמנם לענין הבאה לבה"כ קודם הלילה הייתי מונע מזה משום הכנה משבת לחול ועד"ו שנחבאר סימן תרס"ח, ועתה מצאנו כן בהשגחה בסוף מור וקציעה ע"ש, ויש להחמיר שלא להביא ע"י קצן עיין בספרי שו"ת בית אפרים חלק יו"ד סימן ס"ב וס"ג, אלא ימתין עד שתחשך או יביאנה בצנעה מבעוד יום לבית הכנסת ומעיין בה קצת דרך לימוד, דאז לא מיחזי כ"כ כהכנה, ע"כ. ונראה לפ"ד שיש להימנע מלהביא את דפי הלימוד מבעוד יום לצורך מוצאי שבת א"כ יעיין בהם קצת דרך לימוד מבעוד יום. וכן השיב הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א שיש להחיר ע"י שילמד בזה קצת מבעוד יום. וכן הסכימו הגאונים רבי יעקב מאיר שטרן ורבי משה שאול קליין שליט"א שראוי שילמד האב עכ"ל מעט מן הדפים הללו ובוזו ייצא מחשש איסור. והרה"ג ר' אהרן מרדכי גרין שליט"א אמר לנו בשם הגאון רבי יעקב שלמה מוזסון שליט"א מרבני ירושלים שיעיקר איסור ההכנה נקודת החול הוא משום זילותא דשבתא, והיינו דוקא כשאומר בפיו שעושה את הדבר לצורך חול, או שניכר להדיא מתוך קצת עושה דבר לו לשם חול. אבל בדבר שאינו נקודת חול כל כך אין זילותא דשבתא ולא חשיב הכנה מקודש לחול. א.ה. ובמגילה ניכר הדבר לכל שלשם קריאת המגילה במוצאי שבת הוא מטלטל אותה, משא"כ כן שיתכן שרוצה ללמוד עם בנו מבעוד יום]. והגאון רבי טוביה בינדר שליט"א אמר שאם הקטן עצמו מביא את התיקיה יש לצדד להיתרא מטעם אחר, דהקטן עושה מלאכה דרבנן עבור עצמו, ואין הגדול צריך למחות בו, וכמובאר בביאור הלכה סימן שמג: וכתב בתשובת רבינו עקיבא אגור ע"ד טלטול הספרים לבה"כ: במקום שאין עירוב ע"י תינוק אי יש לסמוך בזה על הרשב"א דאיסור דרבנן ספינין ליה בידים והשיב דזה אינו כו', ויש תקנה ליתן להתינוק חומש וסידור שישא לבה"כ לצורך עצמו להתפלל ולשמוע קריאת התורה ומיילא יצטרף הגדול עמו להתפלל יחד, ע"כ. הרי שלצורך הקטן עצמו בודאי מותר. וגם הגאון רבי מנדל שפרן שליט"א אמר שלקטן עצמו מותר להביא את התיקיה מטעם הנ"ל. ואף לאבינו יש להקל להביא את התיקיה, בצירוף דעת כמה פוסקים שדבר שאם יעשונו בשבת יהיה בו טריחה קלה לבלבד, ואם ימתין עמו למוצאי שבת יהיה לו בדבר טריחה גדולה, אין איסור הכנה ומותר לעשותו בשבת לצורך חול. ובפרט שאיסור הכנה הוא איסור קל של דברי סופרים דיש להקל בדבר ככהאי גוונא. וכן הסכימו הגאונים רבי יצחק זילברשטיין, רבי נפתלי נוסבוים, רבי שמאי גרוס שליט"א דמכיון שיש הרבה שלומדים עם בניהם גם מבעוד יום אין הדבר נראה כהכנה מקודש לחול, דיאמרו שהוא רוצה ללמוד עם בנו עכשיו, ומותר. ואמר הגר"ן נוסבוים דהוא הדין שמותר להביא עמו מביתו מבעוד יום סידור לצורך תפילת ערבית, ואין בזה משום הכנה מקודש לחול מכיון שיכול להשתמש בו מבעוד יום לכמה דברים ואין הפעולה מיוחדת לצורך מוצאי שבת דוקא. עוד אמר לנו הגרא"מ גרין בשם הגרש"ז אויערבך זצוק"ל, שמי שהלך לאחר תפילת שחרית לבית הוריו לסעוד את סעודת היום, והוריד את הטלית בעת הסעודה, מותר לו ליטול עמו את הטלית בשעה שהולך אחרי הסעודה מבית הוריו לביתו, ואין בזה איסור הכנה אף שאין ברעתו להשתמש עוד בטלית בשבת זו, מכיון שאין זו פעולת הכנה, אלא זהו סדר הדברים שלאחר התפילה מחזירים את הטלית הביתה למקומה, וזהו גמר השימוש שלה. ולכאורה יש לדמות נידון דידן לזה. וגם הגאון רבי שמאי גרוס שליט"א צידד להיתר בזה, ואמר שיש תשובה ידועה של מהרש"ג, שאיסור הכנה הוא רק כשכוונתו להרוויח זמן ע"י ההכנה בשבת, אבל אם אין כוונתו להרוויח זמן בזה לא מקרי הכנה. וכמו שמותר לטלטל כלי שמלאכתו להיתר מחמה לצל אף שאין דעתו להשתמש בכלי זה בשבת, ולא חשבי הכנה שמכין כלי זה לצורך השימוש בחול, דאין כוונתו להרוויח זמן בזה ולחסוך מעצמו פעולה שהיה צריך לעשותה בימות החול, אלא למנוע את הקלקול שהיה נגרם לחפץ מן החמה בשבת עצמה. וכן כל כיו"ב. והכי נמי אין כוונתו להרוויח זמן בנטילת התיקיה בשבת אלא למנוע מעצמו את הטיחה המרובה שהיה צריך לטרוח אם היה חוזר לביתו לאחר תפילת ערבית כדי ליטול את התיקיה. ומכל מקום הוסיף הגר"ש גרוס שראוי ליתן דבר מאכל או סידור שמשמש בו וכיו"ב בתוך התיקיה, ואגב שמטלטל את התיקיה לצורך הדבר שעומד להשתמש בו מותר ליטול עמו גם את יתר הדפים המונחים שם ואינו נראה כמכין מקודש לחול. (וישמע משה)

חידה שבועית

אני אחיה, אפול את תרופי אי את הראה - אני אפרת, מי אני?

תשובה לחידה פר"ש: שדים. תשובה לחידה השבועית: עקבות. תזכורת: הכניסה להגדרה מותנה 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה 3. לתשובי פ"ת בלבד.

מזל טוב

מרבץ העיב: משפחת רוט להולדת הבן משפחות הקשר – הרב נשר להולדת הבת הנכדה משפחת גינזבורג להולדת הבת
 גני הדר: משפחת חלפון להולדת הבת משפחת שאג להולדת הבת משפחות וינברג – הקלמן להולדת הבן הנכד משפחות רפאל שפירא להולדת הבת משפחת יוסיפוב להולדת התאומים
 משפחות פופוביץ – זוסמן לנשואי הבן והבת משפחות אלפר לנשואי הבת הנכדה משפחות גולדברג לנשואי הבת משפחת חלא לנשואי הבת משפחת שאול רושנברג לאירוסין הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל רמי גרינברג, ראש העיר פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר בשבתורה

שַׁבַּת אוֹרֵה

לך-לך

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינים בעלון ובשאר דברים.

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

מסופר על רבי ישראל אבוחצירא, הבבא סאלי, זצ"ל שבזמן שהושב על מיטת הניתוחים בבית"ח הוסה בירושלים, בקשו הרופאים לבדוק אותו, וחשב הוא שהם מכינים אותו כבר לניתוח, ואז פנה אליהם ובקשם לשמוע את בקשתו לפני תחילת הטיפול. כשכולם סקרנים לשמוע את דבריו, אמר שמבקש שתי בקשות, א; שיקבלו על עצמם תשובה ואמונה בה' לפני שהם ניגשים לטפל בו, שבלי זה אין הוא מאמין שיוכלו לסייע לו ולרפאותו. לאחר שהניעו בראשם לאות הסכמה, ביקשם ליטול את ידיהם. הרופאים שהתפלאו מגישתו הטהורה של הרב, לא יכלו לסרב לו. לאחר שידעו על מעמדו הרוחני המיוחד ונטלו את ידיהם. לאחר מכן ברכם הרב, ואמר שהוא מוסר את גופו לידיהם תוך בטחון בה' שיצליחם בפעולתם..(מאור ישראל)

ר' יעקב ב"ר משה שנפלד, אחד מטובי בני תורה שהתחממו לאורו של המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, מתאר בנימה מרטישה את את עוצם השפעתו של המשגיח רבי יחזקאל, בימים המאושרים שזכה ללמוד בישיבת פוניבז'. וכך הוא אומר:.... נערים עולי ימים היינו, עת נכנסנו לישיבת פוניבז'. ואם כבר ידענו אז פרק בלימודים, עוד ידוקים היינו במלחמה הגדולה והכבדה, מלחמת האדם עם יצרו, זו המלחמה שתכליתה להפוך גוש בשר ודם מלא תאוות ושאִיפות ארציות לכלי שכל מהותו הוא רק אכסניה לנשמה האלוקית, לנקודה היהודית, השואפת לדביקות בה'; ללכת בדרכיו. והנה בישיבה נפגשנו באחד המציביאים הגדולים שבמלחמה זו. אמנם כבר הלבינו שערותיו, זקנו הפך שיבה במלחמה עקובה זו, אך אש העלומים הרושפת מעיניו השחורות, הלוהטות, ורעם קולו החוצצ להבות, לימדנו מהרה כי צעיר הוא ברוחו יותר מאתנו, והנהו שש לקרב הנורא הזה, למרות שעל ראשו נחו כבר ודי הרפנה של אלפי נצחונותיו. בכל עת רוגע נראה היה כאילו אך זה עתה הוא מתחיל מחדש במערכה ולעולם אינו ידע שבעה בכיבושיו. בתחילה נבהלנו למשמע שיחותיו. איזה עול כבר העמים לפתע המציבא הישיש על כתפינו החלשות, הצעריות? שטחים שסברנו מוזנחם שהם כבושים תחת שלטון יצרנו הטוב, וכי הם נעשו בלתי לה' לבדו, חשף המשגיח בפנינו אחד אחד כשהוא קלף מעליהם את המעטה החיצוני והראה לנו כי רחוקים רחוקים אנחנו משלימות. סבורים היינו כי האמונה מורשת בלבנו ומעשינו מכוננים על פיה, אך אהא! איזו אכזבה הנחילנו המשגיח! בבת-אחת נוכחנו לראות כי האמונה אצלנו היא מצות אנשים מלומדה, ורוב מעשינו למודינו ותפילתנו בנוים על וויציגות גרידא, הוא ירד עמנו לעומק השתיקן, משמש בטרפשי לבנו, ודלה דלה משם מלוא חפניים של "פניות" ו"נגיעות" בכל מעשינו ופעולותינו, עד כי ממש נשבר לבנו למראה דמותנו הרוחנית שנשתקפה לנו בשיחותיו. אפס המשגיח לא הסתפק בהריסה גרידא. הוא בנה את אשר חפץ היה להיבנות מחדש. הוא איש האמונה החושית, אשר עבר הווה ועתיד התמוגזו אצלו למסכת אחת של הכרת הבורא, אשר יציאת מצרים ומעמד הר סיני לא היו אצלו סתם פרשיות מן התורה הנקראות אחת לשנה, אלא חלק מחייו ממש, כי הוא חי את יציאת מצרים בפועל בכל עת ובכל רגע כאילו עתה מתהווה הדבר הגדול הזה, והוא משתתף בו במחשך כעת מבלי שנבלות הזמן והמקום יחצצו בעדו מלחוש את גדול המעמד ומלכונן את חייו על פיהם - הוא בכל כוחותיו עמל להשיש גם בנו את האמונה הלוהטת הזאת אשר שכנה בחובו...המענק ביותר הוא, שהתרופות למחלות הנפשיות שהעמיד לנו המשגיח, היו פשוטות בתכלית: להשכים לתפילה במועדה בבוקר, ללמוד מוסר, להסכית לידבר חכמה" - כפי שכניה את השיחות - ולמאס בהצלחות המדומות של הרחוב. זה היה הבסיס שאותו תבע המשגיח מכל אחד, וכמעט רק על כך ייחד את דבריו, בתוספת השרשת האמונה החושית בה' ובדברי חז"ל...אשר שכנה בחובו...המענק ביותר הוא, שהתרופות למחלות הנפשיות שהעמיד לנו המשגיח, היו פשוטות בתכלית: להשכים לתפילה במועדה בבוקר, ללמוד מוסר, להסכית לידבר חכמה" - כפי שכניה את השיחות - ולמאס בהצלחות המדומות של הרחוב. זה היה הבסיס שאותו תבע המשגיח מכל אחד, וכמעט רק על כך ייחד את דבריו, בתוספת השרשת האמונה החושית בה' ובדברי חז"ל. (סריצ'י תורה ומוסר)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך...ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען: שאל רבי יהושע לייב דיסקין הרי לא מצאנו במקרא, שנאמר לאברהם אבינו להיכן ללכת, אדרבה "אל הארץ אשר אראך" נאמר לאברהם, ושוב לא מצאנו נבואה אחרת, העשויה ללמד את אברהם אבינו, כיצד ולהיכן ללכת. כיצד זה באמת הגיע לארץ כנען? אין זאת, אומר הגאון מבריסק, אלא שרוחו הטהורה של אברהם אבינו, חוכמתו ויראתו, הוליכו אותו אל ארץ הקודש, רגליו נשאו אותו מאליהן, למקום שצריך היה להגיע.. "ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען".... ואמנם כל זמן שלא היה לו גילוי שכניה, הלך כסדר שהוליכו אותו רגליו, וזהו גם ביאור הפסוק שלהלן "ויעבור אברהם בארץ עד מקום שכם" היינו שהמשיך בהליכתו גם לאחר שנכנס לארץ כנען, שהרי לא היתה לו כל נבואה, שהורתה לו לעצור, רק שם בשכם, התגלה לו הקב"ה, ואמר לו, "לזרעך נתתי את הארץ הזאת" זו הארץ שאליה נצטווית ללכת, ופה תעמוד. (של"י אודות, חרשי מהר"ל דיסקין)

ויעתק משם הרהר מקדם לבית אל ויש אהלה בית אל מים והעי מקדם החפץ חיים היה מפרש מפני מה דייק הכתוב מקום מושב אברהם אבינו. אלא הענין שמצינו שנאמר על עסק התורה וקיום מצוותיה, כלל גדול, "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה" וגו' וכשם שאנו רואים כשאדם פותח עסק, מחפש ומברר היכן המקום היותר מתאים לזה, שיהיה לו קונים הרבה, וכרוי ושם קובע את מקומו, כן חובת האדם, שצריך לבקש ולחפש היכן המקום שיהיה יותר מתאים ונכון, לקיום מצוותיו יתברך, ואברהם אבינו, דקוק בקביעת מקום מושבו, שיהיה במקום שבו מודמנים אורחים הרבה, לקיים בהם מצות הכנסת אורחים ולמדם אמונה בה', ולכן אמר הכתוב שהיה מקום בין שתי עיירות גדולות, בית אל והעי, וכמו שמביא רש"י בשם המדרש בפרשת וירא (כ, א.) ויסע משם אברהם ארצה הנגב... שכשחרבו הכרכים ופסקו העוברים והשבים, נסע לו משם. (רבי שלמה בלך מתלמידי החפץ חיים)

וימצאה מלאך ה' על עין המים במדבר על העין בדרך שור: ויאמר הגר שפחת שרי אי מזה באת ואנה תלכי ותאמר מפני שרי גברתי אנכי ברחתי: ויאמר לה מלאך ה' טובי אל גברתך והתעני תחת ידי:ונשאלת השאלה, המלאך שואל את הגר מפני מי את בורחת? והיא עונה: מפני שרי גברתי וכי. עונה לה המלאך תשובה מורה: שובי אל גברתך והתעני תחת ידיה. וכי כך עונים, הרי זה סיבת בריחתה משום שענינתה אותה? אלא תירץ רבי מאיר שפירא מלובלין: כל סיבת בריחתה של הגר היתה בגלל גאותה, שלא רצתה להיכנע לשרי גברתה. והעצה כנגד הגאווה היא, להכיר מאין באת, ולאן אתה הולך, והם דברי המלאך: אי מזה באת ואנה תלכי. אבל הגר לא הבינה את הרמז, היא ענתה, מפני שרי גברתי אנכי בורחת. ולכן השיבה המלאך, מכיוון שלא הבנת את הרמז שבשאלתי, סימן הוא, שעדיין לא למדת מאומה ממידותיה הטובות של הצדקת שרי, ולכן שובי אל גברתך והתעני...

ואברהם בן תשעים ותשע שנה בהמלו בשר ערלתו: שאלו את הגר"א מווילנא בהיותו ילד, כבן חמש שנים חכמינו אמרו (קידושין, פב, א): שקיים אברהם אבינו, את כל התורה כולה, עד שלא נתנה, ולמה חיכה תשעים ותשע שנים ולא מל את עצמו, עד שצוה לו הקב"ה על מצות מילה? והוא השיב לאלתר, הלא חכמינו אמרו (קידושין, לא,): גדול מצווה ועושה, יותר ממי שאינו מצווה ועושה, ומשום כך, יכול היה אברהם אבינו לקיים כל המצוות גם טרם שנצטווה, מתוך תקוה, כי אם יצטווה יקיים את המצוות עוד פעם, ויהיה מצווה ועושה, אבל מצוות מילה, אם היה מקיים קודם שנצטווה, הלא לא היה יכול לקיים שוב את המצווה הזאת אם יצטווה אחרי כך, ולפיכך חיכה ולא מל את עצמו עד שנצטווה, כדי שיהיה מצווה ועושה.

סיפור מההפטרה

אל תיקא בי עמך אני אל תשתע בי אני אלקיך אמצתיך אף עזרתך אף תמכתך בימין צדקי: סיפר רבי משה שטרנבוך שליט"א: בתקופת השואה האיומה כאשר היטל ימ"ש כבר היה באידרופה וקרוב לכיבוש אנגליה, הכריזה ממשלת אנגליה על צו גיוס מוחלט, והודיעו שמי שלא מתגייס אחת דינו להיזרק מהמדינה. אך מ"מ פטרו את בחורי הישיבה האנגלים, אבל הפליטים ממדינות אחרות חייבים בגיוס. ונציגי הממשלה באו אז לישיבה ודרשו לגייס כמה עשרות תלמידים שהיו פליטים ממדינות אחרות. ואני זוכר איך נכנס מו"ר (מורי) (ורבי) רבי משה שניידר זצ"ל להיכל הישיבה וזעק כאש להבה "אנחנו מוכנים למסירות נפש ולא נלך לצבא שלהם, אנו כבר מגויסים לצבא ה', התורה היא נחלתנו ולא יצליחו לנתק אותנו מהתורה בשום פנים ואופן, ולהיכן שישלחו אותנו אנו נמשיך ללמוד, ואפי' אם יעצרו אותנו אנו נשב ונלמד בבתי הכלא". ועדיין אני זוכר היטב כהיום הזה ממש איך שמו"ר זצ"ל זעק כך מנהמת ליבו. ולמעשה, אח"כ השלטונות הוציאו צו גידוש מלונדון למו"ר ר"מ שניידר זצ"ל. ואסרו עליו לשהות בלונדון כל עוד שאינו שולח בחורים מישיבתו להתגייס, כי אמרו שהוא מסית את הבחורים לא להתגייס, וסברו שאם מו"ר זצ"ל לא יהא בישיבה יצליחו עי"ז לגייס את בני הישיבה. ואז פנו מטעם הישיבה להרב הראשי דשם - "הרב הרץ" וביקשו שישתדל אצל השלטונות לביטול הגזירה. ואמר הרב הרץ שכדי להתחיל איזה מו"מ עם השלטונות הוא צריך לכל הפחות איזה שניים או שלושה תלמידים שסיכמו להתגייס, ואז הוא יוכל להגיע עמם לאיזה פשרה. אך מו"ר זצ"ל עמד כחומה בצורה ולא הסכים בשום פנים ואופן שבעולם להתפשר אפילו על בחור אחד. ולבסוף פנה הרב הרץ לממשלה ואמר שהרב שניידר זצ"ל אינו מסית, כי גם בלא דרשותיו לא היו מתגייסים, שרצונם ללמוד תורה, והודיעו השלטונות שהם יעשו איזה ועדה שיקבלו את הבחורים לשאול אותם בעצמם אם הם רוצים להתגייס. וכך הווה, שהשלטונות קראו לבחורים לשאול אותם אם רצונם ללמוד תורה ואני הייתי נוכח שם, ואז קראו לבחור אחד וניסו לשכנעו להתגייס, ואמרו לו יש לנו ידיעות מה מצב המלחמה, ותדע לך שכל יום ויום הורגים עוד אנשים והחורים שלך נמצאים בסכנה גדולה, אם תעזור לנו במלחמה יש סיכוי גבוה שנצליח להציל את הוריד, אבל אם תישאר בישיבה אתה ימסכן את עמך ואת הוריד, ונענה ואמר הבחור הנ"ל דעתי היא להיפך, אדרבה אם שאר בישיבה אז הקב"ה יציל את הוריד. ואז שכנעו אותו עם עוד טענות ואמרו לו שאם תתגייס יהיה לך פרנסה אבל אם לא, מי יפרנס אותך? הרי הם עלילים להרוג את אביך בכל רגע ומי ידאג לך, ונענה ע"י הבחור הנ"ל אני מאמין באמונה שלימה שהקב"ה שהוא זן ומפרנס לכל הוא יפרנסני. ויהי בשמוע אנשי השלטון את דבריו אמרו כנראה דעתו משובשת עליו, ואז קראו לבחור שני ושאלו אותו מה בפיו, ואמר גם כן כנ"ל שוודאי ע"י שילמד תורה הקב"ה יציל את הוריד, ושאלוהו גם על פרנסה ואמר כנ"ל שהקב"ה יומין לו את פרנסתו, ויהי בשמוע אנשי השלטון את דבריו אמרו כנראה דעתו משובשת עליו, ואז קראו לשלישי לשמוע מה בפיו וחזר גם הוא על אותם הדברים. ואז צעק אחד מאנשי השלטון ואמר? יש לי שאלה אחרונה, מה יהיה אם כל העולם יאמר כן? הרי אז לא יהיה מי שילך ללחום והעולם לא יוכל להתקיים? ונענה לו הבחור: שאם נעשה רצון הקב"ה, אז הוא ימצא דרך להצילנו בניסים ונפלאות. וכמו שהיה עם אבותינו במדבר וכאשר שמע את התשובה, אמר שיתיישבו לרון ולשפוט בדבר, ויודיעו על ההחלטה למחר ביום ששי. ומו"ר זצ"ל גזר תענית על כל בני הישיבה, וכולם אכן צמו באותו היום, וביום ששי הגיעה הידיעה מהממשלה שלאחר ששמעו את התשובות של בני הישיבה, התרשמו שכל בני הישיבה "משוגעים", ורשמו את הישיבה באופן רשמי בממשלה על שם "בית חולים", ונתנו לכל בני הישיבה פטור מוחלט מהגיוס, ומה עוד שהבטיחו גם לעזור לישיבה ככל בית חולים לחולי נפש שהמדינה משלמת תקציבים. ולא רק שביטלו לגמרי את גזירת הגידוש ממו"ר זצ"ל, אלא גם שיבחו אותו שהוא מתעסק בהחזקת "בית משוגעים". והנה לנו מוסר השכל, שע"י מסירות נפש של מו"ר זצ"ל ובני הישיבה שעמדו איתנים כחומה בצורה ולא הסכימו לוותר בשום פנים ואופן, זכינו שהקב"ה עשה לנו נס למעלה מדרך הטבע, שלא רק שנפטרו מהגזירה, עוד רצו לעזור להוצאות הישיבה. (נאות רשא)

ועל הכל...

"פרפראות"

רבי יוסף חיים זונגפלד זצ"ל (רבה של ירושלים) חיבב מאד את מצוות מילה, ונהג לשמש כמוהל, כמעט בכל הבריתות בירושלים. בזמנו ניסו בני ביתו להניא אותו מתפקידו כמוהל, בטענה כי הוא זקן וחלש, ומלאכה זו כבר כבידה עליו, נענה רבי יוסף חיים בבריתות ואמר: "הרי אליהו הנביא זקן בהרבה ממני ובכל זאת הוא מגיע לכל ברית". (עקבי חיים)

"ענין של טעם"

הטעם בתפילה, להיות כורע ב"ברוך" ולקוף ב"השם" מפני שבשעה שכורע, מראה הפחד והיראה, שיש מלפניו, וכשזוקף מראה הבטחון שיש לו, בכל עניניו, שיש לו, וזה תלוי בזה, שמי שירא מהשם יתברך, הוא בוטח בו כענין שנאמר (משלי יד): בְּיָדָאָת ה' מִבְּטָח עַז. (תלמידי רבינו יונה ברכות)

"מפי כתכם"

אמרו חז"ל (יומא כח) מימיהן של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם וכו', אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה היה וכו', יצחק אבינו זקן ויושב בישיבה היה וכו', יעקב אבינו זקן ויושב בישיבה היה, ע"כ. בכל הדורות עד היום היו ישיבות שבהן למדו, וזהו קיום עם ישראל. הרי כל אומה לומדת ומשמרת את החכמה והתרבות שלה, וכך כל יהודי צריך ללמוד את החכמה והתרבות שלו, את התורה שניתנה בסניו, וזוהי חובתנו הכלולה במצוות תלמוד תורה, ואין מקום של ספק שהלימוד צריך להיות ללא שום תערובת של דברים חיצוניים, אלא רק תורה כפי שנסארה בטהרתה מאז שניתנה. ומלבד עצם חיוב הלימוד, צריך להבין כיצד צריך להיות לימוד התורה. חז"ל אמרו (אבות ו): התורה נקנית בארבעים ושמונה דברים, בתלמוד, בשמיעת האוזן וכו', באימה, ביראה וכו', ואלו הם תנאים ראשוניים ללימוד התורה. לכל חכמה ישנם האופנים כיצד להשיג אותה. לכל מקצוע יש סדר כיצד לומדים ורוכשים אותו, וגם להשיג התורה יש תנאים. אמנם התורה שונה בזה מכל שאר החכמות. לכל החכמות אין שייכות לחיי האדם. גם מי שהוא גנב ורוצח הלומד חכמה מסויימת, הוא יודע את החכמה, הוא רופא, מהנדס או מתמטיקאי, אף על פי שאינו נהג כראוי לבן אדם, ויש לו המקצוע, אך לתורה יש תנאים הנדרשים כדי לקנות אותה, שצריך מדות טובות, ומי שאינו בעל מדות טובות, כגון שהוא בעל גאווה, בעל כבוד או מושחת, הוא אינו יכול להיות לומד. ראיתי את רבותי וזקנים אחרים, וכולם היו בעלי מדות טובות על הצד היותר טוב שיכול להיות, נהגו במידת ההטבה, במידת הרחמים. הענוה והיראה היו נסוכות על פניהם, מה שאין כן אצל מלומדים בחכמות אחרות, שהגיעו להשיגים גבוהים בחכמה, אך נשארו באישיותם בעלי גאווה ומידות רעות. ספרתי שלפני כמה שנים הלכתי עם נכדי לפרופסור גדול, והפרופסור דיבר, וכפי שמצוי, יש צורך לברר איזה פרט בתוך הדברים, או שאין שומעים אותם טוב, וכששאלו, הוא צעק - שתוק! עכשיו הפרופסור מדבר! - דיבורים כאלו לא שמעתי מרבותינו, מהחפץ חיים או רבי חיים עוזר גרודזינסקי, מהחזון איש או מהרב מברסק... (מן הרב שך זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן אדם ששבר כלי של חבירו, ויהיה פטור על הנזק שגרם לכלי?

תשובה: כגון שאחד זרק כלי מראש הנג לארץ וואין על הארץ דבר שימנע את השבירה של הכלי, כמו כרים וכסותות וכדומה] וקודם שהגיע הכלי לארץ, בא זה במקל, ושבר את הכלי, הדין הוא שהוא פטור, משום שנחשב כשובר כלי שבור, כיון שאם הכלי יגיע לארץ, בודאי שישבר וכלשון הגמרא "דמנא תבירא תבר" (כלי שבור הוא שבר) [בדאמר רבה בגמרא, בבא קמא דף כ"ז ע"ב וכן נפסק הדין ברמב"ם פרק ז' מהלכות חובל ומוקף הלכה י"ב ובסמ"ג עשין מ"ע ע' ובש"ע ח"מ סימן שפ"ז סעיף ד"ג. (שערי שלום)]

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אין אבידה כאבירת הזמן. (מדרש שמואל)

דיבור לאחר שיצא מהפה, כבר אי אפשר להחזירו. (ר' שלמה הנגיד)

יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית. (ויקרא רבה)

אור האמונה

פרשת לך לך

שבת קודש * יא' חשון, תש"פ

גיליון מס. 707

פסוק

כל מטרתנו בהפצת העלון היא זיכוי הרבים.

קחו חלק בהפצה ותזכו למתנות הנפלאות
שמבטיחים חכמנו זכרונם לברכה:

"כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו"
(פירקי אבות)

"כל המזכה לאחרים, אותה הזכות עומדת לו
ואינה סרה ממנו" (הזהר הקדוש)

מותר להדפיס, לצלם, לשכפל ולהפיץ את העלון כנאמר:

"אין חפץ ה' כי אם במי שמזכה את הבריות"
(חסד לאברהם)

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר ארְאָנְך" (יבא)

יש אומרים שינוי מקום קורע גזר דינו של אדם, שנאמר: "ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וממולדתך - ואחר כך: "ואעשך לגוי גדול" (ראש השנה טז)

לך לעצמך

כל החיים של יהודי צריכים להיות געגוע אחד מתמשך: להתקרב אל ה'. לך לך אל המקום אליו משתוקקת הנפש שלך באמת להגיע. כי אתה זה לא גוף. הגוף זה רק לבוש חיצוני שעוטף את הנשמה שהיא האני האמיתי שלך.

האושר והשמחה שלך בחיים לא תלויים בגורמים חיצוניים כמו כבוד וממון או תענוגות עולם הזה. השמחה האמיתית שלך נמצאת בתוך הלב, היא שמחה בה'.

לך לך זו קריאה כזו גדולה ונוראה שנאמרת לכל אחד מאתנו. כל אדם ואדם מרגיש שה' אומר לו את המשפטים האלה. כשם שהקב"ה קרא לך לך לאברהם שהוא אבי האומה, כך הוא קורא לכל בניו אחריו, בכל הדורות. תזכרו אותי, תחפשו אותי, תתקרבו אלי, כי רק אצלי יהיה לכם באמת טוב.

לך לעצמך. לפנימיות שלך, לפנימיות של הדברים, לנשמה שיש בכל דבר. למה קשה לאנשים לקיים מצוות? כי הם לא זוכים לגלות את הפנימיות של התורה, את התענוג הזה שאתה מחובר אל ה', את התענוג שבידיעה שה' אוהב אותך, שהוא איתך בכל מה שעובר עליך. כשהכל חיצוני, אז אין לי כוח, אז אני מדלג, אז אני מקצר, ואז יש לי עוד פחות חיות, ואז עוד יותר מתרחקים. כשאין את הפנימיות של הדברים אז הכל כבד, הכל קשה.

החיבור אל ה' זה התענוג שביהדות, הקשר האישי הזה, הפשוט, הטבעי, ה' אני אוהב אותך, ה' אני רוצה אותך. בכל יהודי יש כזאת נקודה עצומה, כזאת נקודה אלוקית, שהיא אין סוף, שהקב"ה לא יכול לוותר עליה. וצריך לחפור ולחפור עד שמתחברים אליה, לנקודה הזאת. נקודה של רצון והשתוקקות אל ה'.

הנשמה רוצה את השם. צריך להקשיב לה. יש רגעים שבהם הלב אומר לנו ללכת, לברוח, לא להישאר במקום שאנחנו נמצאים בו כי הוא לא באמת המקום שלנו. כמו אברהם אבינו, שיוצא מאור כשדים והולך אל עצמו, אל נשמתו, הוא יודע לאן נפשו כמהה, הוא לא מתבלבל מהדעות והסברות של בני דורו שעבדו כולם עבודה זרה. עכשיו הוא נותן מקום לקולו שלו, לקול ליבו ההומה ומשתוקק לקירבת השם.

ראית משהו אמיתי? משהו שהאיר לך את הנשמה? תחטוף אותו! כזה היה אברהם אבינו. בגיל שלוש כבר הכיר את בוראו. ילד פעוט מסתובב בעולם, מתפעל מן הבריאה המופלאה וחוזר ושואל "מי ברא כל אלה", וככל שהוא מרבה לחפש, ככל שגובר רצונו להכיר את בורא העולם, פותח בפניו הבורא יתברך שערים ואור האמונה מתחיל להאיר פני תבל.

פנימיות זה לעשות כל דבר לכבוד ה'. כל פעולה שאנחנו עושים, כל מחשבה שעוברת לנו בראש צריך לבדוק אותה. אם היא קצת ראוותנית, קצת חיצונית, צריך להזדעזע, ה' תעזור לי שכל מה שאני עושה יהיה לכבודך, כדי לקיים את רצונך.

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך". לאן? לאן ללכת? עכשיו לא שואלים שאלות! עכשיו תעזוב את הכל, תזרוק את השכל, ותלך אחרי. את היעד תגלה בהמשך. בעצם, אין כאן יעד. היעד פה הוא ההליכה אחרי. כלומר כל הזמן אתה צריך להסתכל עלי ולראות איך אני מסמך לך. איך אני מאותת לך. רגע ימינה, רגע שמאלה, רגע ישר, רגע להמתין. רגע לעשות ככה ורגע לעשות ככה. אתה הולך לארץ ישראל, לארץ הקודש, להוריד את האור האלוקי לכל העולם, לכל האנושות, אך כל הוויתו של האור האלוקי הזה זה הביטול המוחלט וההליכה אחרי בכל תנועה ובכל צעד ובכל פסיעה.

מה שעמד לנגד עיניו של אברהם אבינו כשהתרוצץ וקרא בקול גדול שיש בורא לעולם, יש רק בורא עולם אחד והוא השם יתברך.

בורא עולם ריחם עליך זיכה אותך להכיר אותו, להתקרב אליו, הרי מצד חיוב הכרת הטוב של התקרבותך אתה צריך לקרב ולעזור גם לאחרים, לעזור להם להתחבר עם האור של העולם, עם המתקוות של העולם.

אנחנו משפיעים על אחרים. כל אחד בדברים ובאופנים הכי קטנים שאנחנו זוכים להם: בחיך, במילה טובה, בשיחה קצרה, בהפצת חומר, אפילו לומר שלום לאדם רחוק זה גורם לשבירת מחיצות שלצערנו עדיין קיימות ביננו. באמת הדבר הכי גדול זה להחזיר אנשים בתשובה. מי שמחזיר אנשים בתשובה אומר הזוהר הקודש אין שער סגור בפניו, פותחים לו את כל השערים, פותחים לו את כל הדלתות. איך זוכים לזה? רק אם אדם יזכה להדרת פנים ויהיו לו פנים מאירות, ויהיו לו פנים קדושות, שרק יסתכלו על הפנים שלו ומהפנים לבד יתעוררו בתשובה. כמו שמספרים על רבי אהרון הגדול מקרלין שכתוב על המצבה שלו, ששמנונים אלף אנשים הוא החזיר בתשובה. איך הם חזרו? הם רק ראו הפנים המאירות שלו, את הדרת הפנים שלו, כולם חזרו בתשובה.

"חכמת אדם תאיר פניו". אנשים רואים כזה אור, כזה אושר, כזו שמחה על פנים אז חוזרים בתשובה, מה אנשים רוצים? אנשים רוצים שמחה, זה מה שהם רוצים וברגע שהם רואים שהשמחה נמצאת אצל אחד שלומד תורה, ופניו מאירות כמו שמש הם חוזרים בתשובה.

החיים זה מסע, מסע אל אבא, מסע של חיפוש אחרי אותה נקודה שנמצאת בתוכנו פנימה, בתוך הלב. נקודה שיש לכל יהודי ויהודי, נקודה של רצון והשתוקקות לה'. יש הרבה מכשולים בדרך, הרבה קשיים, הרבה מבואות אפלים שאין שם שום אור, רק חושך, ולא יודעים איך להמשיך, אבל לא צריך להיבהל, כי זה בכזאת צורה. כי אם הכל היה הולך לנו, הכל מצליח לנו, אם הכל היה מצויין, הכל נהדר, היינו יכולים לפול שכחה ח"ו, אך אם כל פעם יש לנו מכשולים בדרך אז אין סכנה שנשכח כי כל רגע מסתכלים לשמים, ה' תעזור לנו, ה' אנחנו בחושך, ה' אנחנו לא יכולים יותר.

החיים זה שבירה ותיקון, שבירה ותיקון. אין בניה בלי שקודם היה שבר. אין תיקון שאין לפניו שבירה. כשאדם יודע שזה המהלך של החיים, אז הכל נהיה לו יותר קל.

לך לך, לך אל המקום אליו שואפת ומתגעגעת נשמתך. תזכור שכל העיכובים וההפרעות, המניעות וההסתרות הם חלק בלתי ניפרד מהמסע הזה. שום דבר לא יצא מכלל שליטה. בכל מה שעובר עליך, ה' איתך, עמך ואצלך, אין קושי וניסיון שנעלם מעיניו יתברך. השגחה פרטית מלווה אותך בכל צעד של המסע הזה, הכל מוביל לקראת התכלית. כמו בסיפור הבא:

נרות זולקים בוואדי

בני משפחת ליכטמן, הוא מהנדס הייטק מבוקש והיא ד"ר לפילוסופיה מודרנית, חיים בוילה מנקרת עינים במרכז הארץ, עם שני ילדים קטנים, הבכור בן השמונה נא לנשום עמוק – שמו איצטרובל המכונה איצי. להוציא אוויר, ושוב קחו עוד אוויר, ולאיצטרובל איצי אחות קטנה בת חמש ששמה צמרירית, ושם הכינוי שלה צימי. ויש גם שני דגים באקווריום, רודולף ושרגא. אחרי שהבנו את רמת השיבוש של הזוג הזה, הרי שחייבים לספר לכם, מה טוב יש בהם.

מה שטוב אצלם, זה שהם חושבים שהחינוך הממלכתי הוא מתחת לכל ביקורת. ושאמצעי התקשורת משחיתים את לב הילדים. כשאצי

אנחנו רוצים כל כך הרבה דברים, וצריכים כל כך הרבה דברים אבל מה שצריך באמת זה לשכוח מהרצונות שלנו, הרצונות שלנו צריכים להיות אלה של הרצון האלוקי, לבדוק אותם כל הזמן אם הם מתאימים לרצון של ה'. כביכול מבטלים את העצמיות שלנו אך ככה מגיעים לעצמיות האמיתית שלנו. כל דקה אדם צריך להגיד לעצמו, יש מנהיג לבירה, עכשיו זה מה שקורה לי? יש מנהיג לבירה. זה מה שלימד אותנו אברהם אבינו, בכל מה שעבר עליו, הוא לא התבלבל, הוא לא אמר עשו לי, זרקו אותי, כל דקה הוא ניסה להתחבר ל - יש מנהיג לבירה.

צריך להשליך מנגד את כל הדברים שמפריעים לנו ומבלבלים אותנו, את היישות, את האגו, את הכבוד, כל הדברים החיצוניים האלה שהופכים אותנו להיות כעסנים, לא מרוצים, מקפידים, מקופחים, כשזוכים לנטרל את כל הדברים האלה ולזכור שהכל מאת ה' והכל לטובה, זוכים שאור ה' מתחיל להאיר בנו.

בלב כל יהודי בווערת אהבה לה'. צריך רק להסיר את הלוט. לוט זה מיכסה. זה כסוי. במקום להרגיש את ה', מרגישים את התאוות שלנו. חושבים על עצמנו ושוכחים את ה'. צריך להסיר את הלוט, את הכיסוי, כמו שעושה אברהם אבינו כשהוא אומר ללוט:

"היפרד נע מעלי, אם השמאל ואימינה". היצר הרע אורב לנו בכל פינה. הוא הברסלבר האמיתי. הוא מקיים יותר טוב מאתנו את הדבור של רבינו: "אין שום יאוש בעולם כלל". צריך להילחם בו. להפוך את מדורות האש של התאוות שבוערות בנו למדורות אש של קדושה. של אהבת ה'. להחליף את הגן עדן הגשמי, המדומה, שכולו תענוגות הגוף בגן עדן אמיתי, שכולו דבקות בה'. יהודי זוכה לטעום מן הטעם המתוק של הקדושה, הוא מבין אז שכל השאר כל כך מגושם, כל כך חסר טעם.

כשאדם הולך עם האמת, הוא לא מתרגש ממה שאחרים אומרים לו וחושבים עליו. הוא מקבל כוח מה'. "מאברהם אבינו ירשנו את אומץ הלב להיות במיעוט, את הכוח לא להיסחף אחרי כל מה שהוא קסום ונוצץ. המבחן האישי שלך כלפי ה' הוא מעל הכל. אם נצליח להנחיל זאת לילדינו, זה יהיה הנשק של הילד כנגד כל מה שהוא רואה ויראה, שומע וישמע. כי בזמננו קשה לשמור על הילד מפני הסכנות שבחוץ. פעם היה שכן רע אחד ואולי עוד מישהו שהורים לא רצו שהילד יתחבר אליו. היום כל העולם הוא שכן של הילד ויש לזה נזק איטי ומתמשך ולא כך כן מתייחסים אליו. תרבות הרחוב חודרת לכל מקום. אי אפשר לבדוד את הילד מן ההשפעות שבחוץ. צריך לחנך אותו ולחזק אותו שהמבחן האישי שלו כלפי ה' הוא מעל הכל" (הר"ר הירש זצ"ל)

לך=50. לך זה כבר 100. וזה מה שנתן אברהם אבינו בעבודה של הקירוב רחוקים שהוא עשה, הוא נתן את כל ה-100 שלו. ומתוך העבודה האדירה שהוא עשה נולד עם ישראל, נולדה אומה שהיא יודעת את ה'.

אברהם אבינו מלמד אותנו שאין דבר גדול מלקרב נפשות ישראל לאביהם שבשמים.

נשמה של כל יהודי כוספת אל ה' והתפקיד שלנו הוא לעזור לעוד יהודי להתחבר לנקודה הזו שנמצאת בתוכו. לפתוח נתיב לאותה נקודה, ללבות בעדינות וברגישות את הגחלת הפנימית זאת, לעשות כל מה שביכולתנו כדי לעזור את ליבו של עוד יהודי ועוד יהודי.

רבנו הקדוש אמר שעיקר כבוד השם יתברך הוא שהרחוקים ביותר מתקרבים. כל בעל תשובה, כל גר שמתגייר מקדשים שם שמים ברבים. זה

ברכות שהאבא מברך את ילדיו, פלוס שיר שבת קטן, זה לוקח חמש דקות, אבל זה רציני ולא מחייב סיכס הרב. "בסדר קיבלנו... אבל איך מברכים את הילדים?" רכניצר הותיר בידם פתק רוטט ובו כל ההנחיות, ויצא לרחוב.

"כשאני איצטורבל חזר מביה"ס למדעים ויהדות' בשעה ארבע אחר הצהרים הוא לא האמין למראה עיניו. "אמא, בשביל מה כל כך הרבה פמוטים?" תמה האיצי הקטן.

חמוד שלי, מה אתה מבין, אבא ואני הבטחנו לרב שלך, רכניצר, שמקבלים עלינו מצוות הדלקת הנר, אז מקבלים כמו שצריך. עם שמן זית ופתילות, ופמוטים הכי יפים שיש בעולם. דמעה בגודל ראש סיכה נצצה בזוית עינו הימנית של איצטורבל. ערב שבת. השעה 4.13 דקות. אב המשפחה שפך שמן לכוסיות הזכוכית, הידק את הפתילה והיבהב אותה קלות, כפי שהסביר לו הרב רכניצר. הדוקטורית עם מגבת ורודה על ראשה, המהנדס עם כיפה סרוגה בגודל פקק קולה על פדחתו, איצי וצימי, האח והאחות הקטנים עונים "א – א – א – מן" בניגון חנוכה עממי. הנרות דולקים. גב' ליכטמן מניחה כפות ידיה על שמורות עיניה, ולוחשת ברכה.

אחרי חצי דקה המהנדס מניח ידו על ראש ילדיו ולוחש "ישימן אלוקים כאפרים וכמנשה". "ישימן הקב"ה כשרה רבקה רחל ולאה ושתהיי צדיקה גדולה", כך הרי כתוב בפתק של הרב רכניצר. שיר שבת מוכר מנגן לו על שפתיים "דרור יקרא לבן עם בת". תם טכס ההדלקה... ומכאן הכל כרגיל. עצוב, אבל זה מה שיש. במשך כארבעה חדשים הטכס הזה נמשך במלוא עוזו, בשעה המדוייקת.

"טקס ברית מילה של בננו ייערך ביום שישי בשעה שתיים בצהריים, בישוב הכי צפוני ברמת הגולן". כן, לאחיו הקטן של המהנדס ליכטמן, יובל ליכטמן המושבניק מגדל הכרמים ותושב רמת הגולן. נולד בן בכור, והם מוזמנים לברית. כן ביום שישי, ערב שבת. "מה נעשה?" נמסכת דאגה אצל הדוקטורית "מאד מאוחר, אנחנו עלולים לאחר טקס הדלקת הנר.. "הברית הסתיימה. "מזל טוב " מכל עבר. "זהו, עלו בבקשה לגי'פ". ומכאן החל הג'פ המשפחתי של הליכטמנים לתפוס תאוצה. "נספיק להגיע בזמן". מרגיע הבעל. "הלוואי" משיבה אשתו. פקק. הם מבחינים במשאית הפוכה על צידה בקצה העיקול. שלוש ניידות משטרה ואמבולנס אחד משמיעים את אותו ניגון מבשר רעות. "עצור, עצור בבקשה" הורתה הדוקטורית "אני חשבת על כל תקלה שלא תקרה, והכנתי לי כאן את כל פריטי ההדלקה... הפמוטים, השמן, הפתילות, ואפילו אקווריום שימנע את הכיבוי של הרוח.

ומכאן רבותי, מחזה נדיר. הג'פ חונה על השוליים. המהנדס ליכטמן מעמיד את האקווריום על סלע סמוך, מעמיד בתוכו את שני הפמוטים הגבוהים, תוקע כוסיות, מהדק הפתילה, שופך שמן, מיטיב את הנרות, ומפנה את הזירה לרעיתו הנאמנה. היא מותחת את המגבת הוורודה על ראשה, הוא מהדק את הכיפה הפיזפונת על קרחתו, והילדים? עיניהם נוצצות. ומה קורה מסביב? קהל ענק של אולי מאה או מאתיים נוהגים ונוסעיהם, מביטים במחזה סוריאליסטי – משפחת ליכטמן מציגה: טכס הדלקת נרות שבת. מי שרוצה מוזמן להצטרף: "כל הכבוד לכם" – "ישיר כח" – "אשריכם צדיקים", קריאות עידוד מתוקות מדבש שוטטו להן בחלל האוויר, בזמן שהמהנדס ברך את ילדיו ואשתו התפללה מול הפמוטים. לאחר "ידיד נפש אב הרחמן" התיישבו הליכטמנים ליד הפמוטים וערכו שם סעודת שבת קטנה, עם המון ממתקים לאור הנרות, רק אחרי שעה וחצי נפתח הפקק... כובו הנרות, עלו על הג'פ והביתה.

"אני לא אמין למשמע אוזני" הרב רכניצר נסער עד שרשי שערותיו.

היה צריך לעלות לכתה ג', הם אמרו 'סטופ'. הוא לא חוזר יותר לממלכתי "אנחנו רוצים עבורו בי"ס איכותי, שיקנה לו דרך ארץ, ושילדים מתנהגים שם באופן נורמלי, יעלה מה שיעלה". הם הפכו את העיר, הרימו טלפונים, ניטו. הם חשו במצוקה נוראה ואף תכננו להשאיר את איצי וצימי בבית. שלושה ימים לפני פתיחת שנת הלימודים – תאונה. 7.45 בבוקר בני הזוג ליכטמן דוהרים עם הג'פ שלהם מודאגים מה יעלה בגורלו של איצטורבל. מר ליכטמן פונה בחדות ימינה, והפנייה החפזזה הזו עולה ביוקר. הוא מטיח את פגוש הג'פ בבגאז הסוברו סטיישן של רבי אריה רכניצר, ורק נס וכמה זכויות עלומות מפרידים בין המלמד היקר לבין חדר מיון ועירוי דם. ר' אריה יוצא מהדלת ללא פגע. "לא קרה שום דבר, הלך הפח ואנחנו נמלטנו, הסוברו עשתה את שלה ולכם יש ביטוח מקיף, ואני נורא ממהר לבית ספר, בואו נחליף פרטים ונדבר טלפונית בערב, שיהיה יום נעים". מה ליכטמן מתאושש מן המילים המרגיעות הללו, ומציע למלמד רכניצר טרמפ. אחרי שלוש דקות נסיעה הא מתבקש לעצור. רכניצר פותח את הדלת האחורית של הג'פ אומר 'תודה' וצועד לכיוון ה'שלט הענק 'מדעים ויהדות' בית ספר לחינוך דרך ארץ ומצוינות".

בני הזוג נועצים עיניים בשלט הענק. מדעים? יהדות? דרך ארץ? מצוינות? זה מתאים להם מאד. נכון, הם לא דתיים גדולים, גם קטנים לא, אבל הרב הצעיר הזה, רכניצר, עשה עליהם רושם טוב מאד. הוא דתי חרדי, אבל איזו אצילות קורנת ממנו.. הלוואי שהבן שלהם יהיה בעל מידות דומות לשל האיש הזה. "סליחה כבוד הרב", קורא לעברו מר ליכטמן. "כן אדוני?" הוא ממדד ראשו "רציני לדבר אתך על בית הספר למדעים...". רכניצר שלנו לא היה צריך הרבה יותר מזה. הוא נכנס עם בני זוג לחדר המנהל, ואחרי 10 דקות של שיחה, הם שוכנעו לחלוטין: "זה המקום לאיצטורבל ולצמרירית". 'רק שלא יעשו לנו מהילד דוס שזורק אבנים בשבת', חושבים השניים.

אחרי חודשיים "איצי מתקשה בלימוד משניות " דווח הרב רכניצר בטלפון. "הוא חייב חיזוק, חפשו לו מורה לשיעורי עזר...". "אתה, אתה המורה", התרגשה ד"ר ליכטמן. "אנחנו נשלם לך כמה שתדרוש. הבית שלנו פתוח. שבו היכן שתרוצ, העיקר שאיצי יצליח". רכניצר אהב את המסירות הזו, וכבר למחרת בשש בערב הוא צעד לתוך הסלון המדהים והשניים החלו ללמוד. מר ליכטמן נכנס למטבח והחל לשטוף כלים, כשאוזנו כרויה לשיחה בין בנו למורה. הוא חשש שמא הרב הצעיר מתכוון להחזיר בתשובה את בנו וזה הדאיג אותו. הרב רכניצר לא נולד אתמול. הוא קלט היטב שהמהנדס מצוי בהאזנה מוחלטת לנעשה, ודאג לשזור בים הדברים שאלות כאלה שיעמידו במבוכה את האקדמאי ששטף בפעם הארבעים וכמה צלחת חרסין אחת. כשהוא פנה ללכת אחר שעה ורבע של שיעור משניות מרתק וססגוני, פנה אליו המהנדס כשעל כפות ידיו המון בועות סבון. "תסלח לי הרב רכניצר, שמעתי אותך אומר לאיצטורבל שהיה מתן תורה, וזה פשוט להוכיח את זה. אתה רציני?".

עד שלוש לפנות בוקר ישבו בני הזוג ליכטמן ושמעו המון דברים מסקרנים ומדהימים. "הכל יפה מאד, הרב רכניצר" סיכמה הדוקטורית "אנחנו לא טיפוסים שחוזרים בתשובה, גם אם היה מתן תורה, אז היה. אבל מה, אתה צודק, סוף סוף הילדים לומדים בבית ספר דתי, ואתם משקיעים בהם יפה מאד, ומן הראוי שנקבל על עצמנו לפחות מצווה אחת קטנה... מה אתה ממליץ? "רכניצר החליט להמר: "אוקי. אני מציע הדלקת נרות שבת, בדיוק בזמן, לא שניה אחת אחרי. להקדים אפשר, לאחר בשום אופן!!! חז"ל מסבירים שזה תיקון גדול לאשה ולבית. והטכס מחייב את האשה לשים כיסוי ראש, כשלידה הילדים והבעל, ואחרי ההדלקה ישנן

"הדלקתם נרות בואדי ערה?" איי איי איי, נצבט ליבו בקירבו, איזה חילול שבת נורא, ועוד בפרהסייה... הדליקו, כיבו, התניעו ונסעו... השם ירחם.

"עשינו בסדר כבוד הרב?" שאלה הדוקטורית. "אוי אבא שבשמים, מה אני עונה להם התייסר ר' אריה רכניצר והתחנן לרוח הקודש שתעשה לו את העבודה..." "בוודאי בוודאי, אין לי ספק שמאז בריאת העולם ועד ערב שבת האחרון, לא הודלקו נרות שבת בואדי ערה, שעשו נחת רוח כל כך גדול לאבא שבשמים. "הרגעת אותי כבוד הרב, חשבתי אולי עשינו עבירה... אבל אם עשינו מצווה, אז ברשותך, תן לנו עוד מצוה קטנה לקיים, בסך הכל הן לא קשות..." סיכמה הדוקטורית.

הבית של הליכטמנים שינה צורה. הציורים המטופשים נעלמו, תמונות

של גדולי ישראל בכל כותל, ספריית קודש ענקית. כאן כל ערב מתקיים כוילל ערב עם עשרים וחמישה אברכים ובעלי בתים. והליכטמנים? הו, הו, כבר חלפו עשר שנים מאז הדליקו את הנרות בואדי ערה. ושניהם ללא יוצא מן הכלל עוסקים בקרוב נפשות, מרצים בכל פינה שהם נקראים אליה, איצטרובל, הפך ליצחק, צמריית הפכה ציפורה, הוא בישיבה חשובה, והיא תלמידת סמינר 'בית יעקב'.

לוקחים יהודים הכי רחוקים בעולם, מזכים אותם במצווה קלה וחביבה, והנה קיבלתם עולם מלא של תורה. כמה מתיקות וקדושה יש בזוג פמוטים בוערים על סלע בלב ואדי ערה.

(מתוך סידרת ספריו של הרב יעקב (קובי) לוי.)

תפלה

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם!

תציל אותי מהגאווה. כי כמה פעמים ביום חולפת בראשי המחשבה: אני צדיק, כי עשיתי כך וכך. אני מוכשר, כי הצלחתי בכך וכך. אני רגיש. כי כאב לי לראות איך השני בצער על משהו שקרה לו.

אבל אז אני נזכר שהכל שטויות, שאני לא צדיק ולא מוכשר ולא רגיש ולא ולא ולא כי הכל זה אתה, הכל אתה עושה אבא, הכל זה הרחמים שלך ומה שנשאר לי לעשות זה להרים את הראש אליך ולהגיד: תודה אבא שבשמים שזיכית אותי להתנהג כך וכך, ולעשות כך כך כי אין לי משלי כלום, כי הכל אתה נותן לי.

ריבונו של עולם, תציל אותי מהגאווה. כי כל פעם שאני רואה מישהו מתנהג לא כל כך יפה מייד עוברת לי מחשבה בראש ברוך השם שאני לא כזה, ברוך השם שאני מתנהג בסדר, ואיך בכלל יכול יהודי עם כיפה על הראש לעשות כאלה דברים?! ועוד ועוד. אבל אז אני נזכר שאני לא כזה צדיק, וכשאף אחד לא רואה אותי גם אני עושה דברים כאלה ואחרים ושוכח שאתה אבא תמיד רואה אותי, ומי יודע איזה צער אני גורם לך בהתנהגות שלי.

ריבונו של עולם, תעזור לי לזכור שאני לא יכול להתגאוות על אף אחד בעולם ולחשוב שאני יותר טוב ממישהו, כי אני לא יודע כלום. לא יודע איפה הוא גדל, באיזו משפחה ובאיזו

סביבה, ומה הוא עובר עכשיו בחיים, ואם הייתי במקומו, כמעט בטוח שהייתי גרוע פי מליון ממנו ואם הוא היה מקבל את הדברים הטובים שאתה נתת לי אבא, סביר להניח שהוא היה פי מליון יותר ממני.

ריבונו של עולם תזכה אותי להבין שאני לא יותר טוב מאף אחד בעולם, גם לא ממי שנראה הגרוע שבגרועיים. כי אני לא יודע כלום. תעזור לי אבא להיות כמו משה רבינו שעליו נאמר שהיה "עניו מכל האדם אשר על פני האדמה". שעם כל הגדולה שלו, הוא לא הרגיש שהוא יותר טוב ממישהו.

ריבונו של עולם, תציל אותי מהגאווה.

שמר שנות והחובות!
מנחם אזולאי

בכל נושא אישי - ניתן לפנות לכותב העלון בפקס. 02-6242148

בכל נושא אחר - ניתן לפנות לטלפון 050-4178148

העלון טעון גניזה

להורדת העלון: מאתר "אור האמונה" - ohrhaemuna.com

מאתר "לדעת" - <http://ladaat.info/gilyonot.aspx>

להצטרפות לרשימת התפוצה: r.m.azolai@gmail.com

שעון חורף!

הדלקת נרות: 16:26
יציאת השבת: 17:16
רבינו תם: 18:50
הזמנים לפי "אור החיים" - ת"א
יא' בחשוון תשפ"פ

טוב לחסות בה'

658

אין נרחיק אדם מקולקל?

לך לך התש"פ

הקב"ה פונה לאברהם אבינו בתחילת הפרשה ואומר לו: "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך". מסביר 'אור החיים' הקדוש כי הקב"ה ביקש מאברהם להתנתק מכל בית אביו, כולל מבן דודו - לוט. אלא, שרואים אנו כי אברהם עשה את ההפך הגמור: לא רק שהוא לא מרחיק את לוט ומגרש אותו, אלא אומר הפסוק הבא: "ויקח אברהם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו", ומשמע שלקח אותו מיוזמתו. "וכיצד עבר על ציווי ורצון ה'?", שואל רבנו 'אור החיים' הקדוש. מתרץ הצדיק בישוב מבהיל: ידע אברהם כי עליו להרחיק את לוט ע"פ ציווי ה', אלא שלא יכל הוא לעשות זאת כעת, מפני שהיה נגרם בכך השפלה והכלמה ללוט. שהרי סתם לבוא אליו ולומר לו: 'עזוב אותי, ה' ביקש שאתרחק ממך ומכל המשפחה' - זה פוגע ולא ראוי. על כן, העדיף אברהם אבינו להמתין עם קיום ציווי ה', עד אשר ימצא הזדמנות נאותה להיפרד מלוט בלי לביישו. וכלשון אור החיים הקדוש: "שלא דחפו עד שימצא המצאה שלא יכלימהו". ומתי הגיעה ההזדמנות לדחות את לוט במריבת הרועים. רועי אברהם ולוט רבו, שזהו דבר טבעי ומצוי בין הרועים, ולמרות זאת, כותב הצדיק שכאן מצא אברהם סיבה להתלות עליה ולבקש מלוט להיפרד, הגם שהיתה זו סיבה רחוקה ולא הגיונית.

התודה והברכה לארגון 'הידברות'

ומדוע? כי גם שה' מצוה אותך להתרחק ממישהו, חובה עליך לעשות זאת מתוך כבוד אליו ולא מתוך פגיעה ובושה. גם אם אתה חייב להרחיק בן, תלמיד או בן משפחה מפני שהוא מקלקל את הסובבים - עשה זאת מתוך כבוד ולא מתוך פגיעה. ישיבת 'כנסת חזקיהו' עברה טלטלות רבות עד שהוקמה. העיר היחידה שקלטה אותה בצורה יפה ולא התנגדה לה היתה 'כפר-חסידיים' (רכסים של ימינו). למרות שראש המועצה לא היה דתי, אך הוא התייחס יפה לישיבה ועזר לה. לימים, פגש משגיח הישיבה הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל את ראש המועצה, והודה לו על היחס והעזרה הרבה לישיבה. או אז פנה אליו ראש המועצה ואמר: "ודאי מתפלא אתה על יחסי האדיב לישיבה... ובכן אספר לך את הסיבה לכך: נולדתי לבית דתי בפולין. הוריי מאד רצו שאלמד בישיבתו של 'החפץ חיים' בראדין, אלא שלעומתם, אני נמשכתי מאד לרחוב ורציתי להשקיע בציונות ובבניית הארץ. כיוון שלא יכולתי לסרב להם, נסעתי לישיבה בראדין, שם קיבל אותי 'החפץ חיים', בחן אותי ושוחח עמי. החפץ חיים הבין שיש לי דעות מקולקלות וסירב לקבל אותי לישיבה. אלא, שטרם שעזבתי את ביתו, הוא פקד עליי להישאר וללון בביתו, כיוון שהרכבת הבאה יוצאת רק בבוקר. (איני יודע אם הציע לי לישון בתוך ביתו מתוך היותו בעל חסד גדול, או שפשוט לא רצה שאהיה אפילו לילה אחד עם תלמידיו שלא אשפיע עליהם). 'החפץ חיים' הכין לי בעצמו ארוחה והציע לי מיטה לישון, בעוד הוא יושב ללמוד ליד השולחן. ידעתי כי מדברים עליו גדולות, והתרגשתי מאד מהתנהגותו. עשיתי עצמי כישן, ומבעד לעיני העצומות, עקבתי אחרי התנהגותו. בשעה מאוחרת, חש 'החפץ חיים' כי קר מאוד בחדר, וחשש כי קר לי. הוא הוריד את מעיל הפרווה שהיה על גופו, כיסה אותי, ושב ללימודו. הוא היה אז מפורסם מאוד, ונחשב לגדול הדור, ואילו אני הייתי נער צעיר שלא הכירו, והולך בדרך אחרת ממנו ובהשקפות שונות, דבר שוודאי כאב וחרה לו מאד, ולמרות זאת דאג לכסותני במעילו האישי כדי שלא אסבול מקור. הרגשת החמימות שהשפיע עלי מעילו של החפץ חיים, לא משה ממני עד היום!

"לאנשים שמחנכים להתנהגות כזאת", סיים ראש המועצה "אני יכול רק לעזור, ודאי לא להפריע". גם אם השני הולך בדרך מקולקלת, תתרחק ממנו אבל בצורה מכובדת שלא תפגע בו ולא תצער אותו. אברהם אבינו 'עבר' על ציווי ה' עד לרגע שיכל להרחיק את לוט באופן שלא יפגע ולא יתביישו. (הרב עובדיה חן)

לרפואה פרנסה

והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. רחל ובעלה וב"ב וצאצאיהם. אסתר בת מזל. ויקי ויהודה יעיש ובנותיו. משה שמואל בן זלדה. ירון שמעון בן שושנה. חן בת זלדה רבקה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת:

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה. הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור. מ"ס מרים בת גליה. מלכה בת אסתר. מזל בת דוד ובת שבע. אברהם בן אלה. רות בת נוסרת. ישעיהו בן יצחק. יצחק בן עליזה. אפרים בן רחל. ר' שמעון בן סאסי סופיה. זוהרה טימסטי בת מרים. שמעון בן זוהרה. יוסף בן אנגלינה. רחמים בן צ'ילה. יריב בן גאולה. שליה בת שרה. אוסנת בתיה (אבלין) בת תקוה. יוסף חיים בן סלחה. שרה רדה בת סאלם. עזרא בן פרחח. שלום סאלם בן שמעון. רועי בן צדוק. דוד בן מלכה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. מרים בת לובה. שלום בן מנחם שמריהו. מנשה בן יקוט. יוסף בן נג'יה. נעמה בת חביבה. פרחח בת טובה. ז'לקין בת מרגלית. אהובה בת טובה. שולמית בת חתון. ברוך בן גורג'יה. יפה בת ויקטוריה. שרון שורין ספיר ספאחי בת לאה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת האבא הגדול, והסבא היקר והאהוב ר' אברהם דהרי זצ"ל בן מורי שלום ובתיה זצ"ל תהא מנוחתו בגן עדן עם כל נשמות הצדיקים אמן!

הגר משמשת בביתו של אברהם כשפחה לשרה, והנה אומר הפסוק: "ותענה שרה ותברח מפניה" – הגר בורחת מביתם של אברהם ושרה עקב השעבוד שעברה (רש"י). על כך אומר הרמב"ן דברים קשים ומבהילים (לדרגתם של האבות הקדושים): "חטאה (שרה) אמנו בעיניו זה, וגם אברהם בהניחו לעשות כן, ולכן נענשו: 'וישמע ה' אל עניה', ונתן לה את ישמעאל שיהא פרא אדם ויענה את זרע אברהם ושרה בכל מיני עינוי, על העינוי שנגרם לה". מבהיל ביותר! בדרגת האבות היה נחשב הדבר לעינוי להגר, ולכן סובלים אנו עד היום מעינויים של בני ישמעאל בצרות רבות וקשות. "כי הקב"ה אוהב את הנרדף, אף אם יהיה הרשע הגדול ביותר". המעשה המדהים הבא התפרסם זה עתה בחוש חשון התש"פ (גיליון השנחה פרטית 28) וכי יש בו חיזוק עצום לכל הנחשפים אליו: "שלום, שמי מנחם. הסיפור שלי התרחש בחורף הקודם של שנת התשע"ט. בחודש שבט האחרון, צעדתי ברחובה של עיר בשעה עשר בלילה. זו השעה שבחורי הישיבה קטנה באיזורנו מסיימים את לימודם והולכים הביתה. והנה, רואה אני ברחוב קבוצה של כ-30 בחורים יצאה במרוצה מבניין הישיבה קטנה, כשנראה שהם מסתודדים ומתכננים לעשות משהו לא שגרת. מתח ושקט שרר באויר. הבטתי בהם, ואז לפתע נשמעה צעקה נוראה. התברר שהבחורים חיכו לבחור מסוים שיצא מהישיבה, ואז כשהוא יצא החוצה, אחד מהם שם לו רגל. הבחור שיצא במרוצה נתקל ברגלו של חברו, השתטח אפיים ארצה ונפל לתוך שלולית מים עכורה, כשהוא סופג מכה חזקה מאד. הוא התרומם לאט, כשהוא נראה נורא. כל החולצה שלו שחורה, נוטפת הפנים שלו רטובות, וטיפות מים ניתזים ממנו, החליפה סחוטה, הכובע

מעוקם, ממש כהמך שחזר לביתו אבל וחפוי ראש. וכל זה – מול שלושים בחורים שעומדים ומסתכלים. התביישתי בשבילי. ריחמתי עליו, ריחמתי על הבחורים שאין להם מושג איזה עוול הם עשו עכשיו לחבר שלהם, וכמה ה' לא מוותר למי שמצער את חבריו. ראיתי שהבחור עלה חזרה לבנין הישיבה, והחלטתי – אני נכנס אחריו, לעודד אותו, לתת לו הרגשה שהוא לא לבד, ולנסות לרכך לו את ההשפלה הנוראה שהוא חש. כשהגעתי לישיבה ראיתי אותו יושב ובוכה בכי מטלטל. היה לי קשה נורא לראות זאת. ההשפלה שהוא חש היתה כל כך עמוקה.

לאחר מכן הבנתי כי זו היתה נקמה על כך שהוא לקח חפצים מהכיתה שלהם לכיתה האחרת, אך מה זה משנה מה הסיבה. כבר באותו יום הבין הבחור כי כולם מחפשים אותו, ולכן החליט הוא לצאת אחרון, על מנת לברוח מהם. נעמדתי לידו, ליטפתי אותו, ואמרתי לו בעודו בוכה: "עברת עכשיו חוויה משפילה. זה דבר מאד מאד קשה, אני לא מקנא במי שפגע בך ועבר על 'המלבין פני חברו ברבים', אבל אתה שעבר נמצא במצב זה, תדע לך שזה זמן מאד מאד גדול. קיבלת עכשיו רגעים גדולים וחשובים. תחשוב מה אתה רוצה לבקש, שתצליח במבחנים לישיבה גדולה, שיהיה לך חברותא טוב, אם מישהו במשפחה שלכם צריך ישועה, רפואה, זוג שעוד לא נפקד בילדים – תתפלל עליהם. זה זמן גדול". הבחור המשיך ובכה, הוא היה נסער מאד, ובכל זאת הקשיב לי. יש לי אחות בשידוכים כבר תקופה ארוכה,

פניתי אליו, "תברך אותה שתמצא את הזיווג שלה. אנא, יש לי קרובת משפחה מאושפזת בבית חולים. אנא, תברך אותה ברפואה שלמה". הבחור השתנק, אבל הצליח לעצור, ולברך את אחותי בזיווג הגון ואת קרובת משפחתי ברפואה שלמה. עמדתי שם עוד קצת, עד שהיה נראה לי שהוא נרגע מעט, והלכתי לדרכי. יומיים אחר כך עלתה הצעת שידוך הגונה לאחותי, ושבועיים מאז המפגש שלי עם הבחור היא התארסה במזל טוב. מצבה של קרובת משפחתי שבבית החולים השתפר פלאים. היא שוחררה תוך שבוע, וזמן קצר אחר כך חזרה ללימודים סדירים בבית הספר. הברכות התקיימו באופן מפתיע ובמהירות. לא היה כל ספק שהישועות שראינו היו מכוח ברכתו של הבחור. חזרתי אל הבחור, סיפרתי לו על הישועות שלנו, הזמנתי אותו לווארט ולאירוסין, והוא השתתף גם בחתונה. הבחור עצמו קלט איזו טובה עשו עמו מן השמים, והוא הצליח למחול לחבר שלו. באותם רגעים שהיה מהנעלבים ואינם עולבים, פשוט הקפיצו אותו בכמה דרגות. הוא היה כמו גדול בישראל שברכותיו מתקיימות. פירסמתי את הסיפור, ואז לאחר כמה חודשים, בחודש אייר התשע"ט קיבלתי טלפון מרב גדול, מורה הוראה: "שלום, דע לך שהתחזקתי נורא מהמעשה, ובעקבות כך הצלחתי לעמוד בניסיון דומה שהביא לי ישועה מעל הטבע. בערב פסח האחרון התקשר אליי אחד מהקהילה שצעק עליי וביזה אותי בטלפון על כך שלא הבאתי לו 'קמחא דפסחא' מכובד. היה לי מה לענות לו, אך נזכרתי במעשה, קיבלתי את הביזיון ושתקתי. מיד ביקשתי שבזכות כך יהיה כעת נס לכלתי הנמצאת במצב חירום נוראי בחדר לידה. והנה, לאחר דקות בודדות מתקשרים שהיה נס גלוי והתינוק נולד בריא ושלם, ואני ידעתי בזכות מה זה". כח הביזיונות והבושה הוא החזק ביותר, ההופך ברכת יהודי פשוט לברכת צדיק!

מי מאיתנו לא עובר במשך היום ביזיון קשה ונורא, או בושה גדולה לעיני הכל? ... אך דעו לכם, כי "אלוקים יבקש נרדף", הקב"ה נמצא עם האדם שרודפים אותו ועוזר לו אישית, הגם שהוא הרשע הכי גדול, כי הקב"ה בטבעו רחמן ומרחם על הנרדפים, על כן, על אשר יבקשו יתקבל באותו רגע, מפני שה' נמצא עימם.

סוד המטאלות

הרב פרנץ זריינגר

כוחה של התפילה הינו עצום ורב, עד אשר קבעו רבותינו ז"ל ואמרנו (ויקרא רבה ג, ה): "תפילה עושה מחצה" – התפילה פועלת חצי מבקשתו של האדם. תמה הרבי הקדוש ר' צדוק הכהן מלובלין זצ"ל: אם כוחה של תפילה הינו עצום ורב, מדוע "התפילה עושה מחצה"?... הרי אם ה' שומע את בקשת האדם ומחבב הוא את תפילתו, אז מדוע הוא לא ממלא את כל בקשתו? עונה הצדיק ביסוד עצום ונורא שחייב כל יהודי להכניס עמוק לחייו: "אמת כי התפילה מסוגלת ויכולה לפעול הכל ובשלמות, אלא שהסיבה שהיא פועלת רק מחצה, היא מפני שהאדם מבקש רק את המחצה!".

משום שהוא מתבייש לבקש דברים שהם תוספות ומותרות וחושב שזה לא יפה, ויבקש רק דברים שהוא מוכרח וחייב, אשר הוא חולם שיהיו לו. "יש אנשים שרעבים ללחם, ואני אבקש מותרות? מספיק שאני בריא ויש לי בית וילדים"... כך הוא סובר, ממש כבושה שמרגיש אדם המבקש מגביר. על כך קובע הרב צדוק מלובלין שזו הסיבה שהתפילה פועלת 'מחצה', מפני שהאדם חושב שה' יתברך הוא כמו גביר

ומתבייש לבקש הכל כולל הכל. הרב יעקב שכטר שליט"א סיפר כי פעם הזמינו אותו לישיבה מסויימת לדבר בפני הבחורים. "בין הדברים סיפרתי להם" מתאר הרב, "כי בישוב אופקים, לפני כמה שנים, התגורר שם אברך חשוך ילדים. השנים חלפו. צערו ויגונו של אותו אברך ורעייתו היו עצומים. הם ניסו לעשות כל סגולה שנאמרה להם והיו אצל כל הרופאים – אך מאומה לא הועיל. באחד הימים נכנס האברך אל מעונו של הגאון הרב שמשון פינקוס ופרץ בבכי: "כבוד הרב, האם אכן נגזר עליי שלא יהיו לי ילדים?...". הרב פינקוס שמע את צערו, ולבסוף הוסיף ואמר: "ישנו דבר אחד ויחיד, היכול לשדד את כל מערכות הטבע, ולבטל את כל תחזיות הרופאים". "מהו אותו דבר?", נדלק ניצוץ בעיניו של

נסביר את דבריו הקדושים: בדרך העולם, אם עשיר גדול מעניק לך סכום גבוה כתרומה לצורך מטרה כלשהי, אין זה מן הראוי להתרימו שוב למחרת לצורך עניין אחר. לא רק שלא יפה ולא מנומס לעשות כן, גם אין סיכוי שהנדיב יתייחס לבקשתך, כשרק אתמול התרמת אותו לצורך עניין אחר. אנו כבני אדם, איננו מבינים באמת מיהו הבורא יתברך, וכשאנו באים להתפלל אליו ולבקש ממנו בקשות, אנו מדמים אותו לגביר גדול, וכשאנו מתפללים ומבקשים, אנו מתביישים לבקש הכל, ונוטים לבקש רק את הצרכים הדחופים והחשובים. לדוגמא: אדם מן השורה מתבייש לבקש לקנות דירה מרוהטת, הכוללת מטבח מאובזר ומכשור חשמלי חדיש, גם אם בתוך תוכו הוא רוצה זאת מאוד. לכן, הוא יתפלל מעומק הלב אבל רק שיזכה לדירה ב'מרכז' ויחסיר את בקשת הדירה המשודרגת הכוללת את כל השכלולים והחידושים. ומדוע הוא לא יבקש את הכל עד הסוף?

האברך. "בוא לביתי בשעה 1:00 בלילה ואגלה לך מהו הסוד", השיב הרב. ניצוץ חדש של תקוה ואמונה החל לפעם בליבו של האברך, שהיה סקרן לדעת מהו אותו סוד, ומדוע עליו להגיע בשעה כה מאוחרת בלילה אל הצדיק, וכי יש פה איזה סוד גדול של מקובלים! האברך המתין בכיליון עיניים לשעה 1:00 בלילה, ודפק על דלת ביתו של הרב. "מצויין, הבה ונכנס לרכב", הורה הרב. האברך היה סקרן עד מאד ונכנס עם הרב לרכב. הנהג נסע ע"פ הוראות הרב פינקוס במשך כחצי שעה בתוך שטחים שוממים. ואז לפתע, ביקש הרב פינקוס מהנהג לעצור ואמר: "יהודי יקר, רד כאן ותזעק לה' יתברך, האב האוהב שלך שיזכה אותך בעולם הזה לזכות לפרי בטן". "כאן?! במדבר השומם והחשוך? ובשעת לילה כה מאוחרת?!", תמה האברך. "כן, דוקא במקום זה שאין לך מושיע, ובשעה שאין בני אדם".

לאחר חצי שעה חזר הרב פינקוס למקום ואמר לו: "אינני רואה שהחולצה שלך רטובה מדמעות. תישאר פה עוד חצי שעה לבקש. כי רק שתרגיש שרק ה' יכול לתת לך כל אשר תרצה – תזכה". ואכן אחר חצי שעה היו בגדיו רטובים מדמעות, ולאחר שנה נפקד בבן זכר. אומר הגאון בעל "חידושי הרי"ם" כי לעיתים רואים אנו אנשים פשוטים שאפו להיות עשירים והצליחו, בעוד שישנם אנשים טובים וחכמים שביקשו להיות עשירים, אך לא נענו. ומדוע?... עונה הצדיק ואומר: יהודי פשוט שרוצה להיות עשיר, מבקש על כך בלי בושה: "אבא שבשמים, מה אכפת לך לתת לי מיליון דולר? אני אוהב כסף, תן לי", וכיוון שהוא מבקש הכל בלי בושה – הוא מקבל. אך היהודי הרציני מתבייש לבקש מה' כסף ולכן ה' לא נותן לו. לבקש מה' הכל!!!

לתגובות: 052-7151858
רחוב משה בריל 9, ת"א, מעפ' אחיאל
daniel777achiel@gmail.com

העלון מודפס בחסות דפוס אפי
חברת דפוס אפי
 ת"ת **איזו תיבה נבנתה בזמן המבול מלבד התיבה של נח?**
 חסות **העלון מודפס בחסות דפוס אפי**
 חסות **העלון מודפס בחסות דפוס אפי**

ההקדשה המרכזית
 העלון מוקדש לבריאות, הצלחה, פרנסה: יונה בת יהודית, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, אבשלום בן ויולט, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, ניסים רוקח וב"ב, יוסף בן חיים בן זהבית, תפארת אסתר בת רותי, מאיר בן שרה. לע"נ: אמיר מאיר בן מרים, יונתן בן פרחיה. רוצה הקדשה?... זכות הרבים תעמוד לך!

מזל טוב!
 לבחור החשוב ליאור מעודה וכלתו לרגל חתונתכם. שתזכו להקים בית נאמן בישראל!
 לאלירן וגלית משרקי לרגל הולדת הבן. שתזכו לגדלו בנחת ובקדושה כל החיים. אמן!
 העלון מוקדש לע"נ חסר בת מלכה ויוסף עובדי"ע בע" בתשרי תשע"ז. ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת לך לך

הפטרה
"למה תאמר"

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לצ"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת יא' חשוון התש"פ

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:30	17:20	17:55
16:26	17:17	17:51
16:26	17:17	17:51
16:29	17:20	17:55

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעבל דהאן נ"ו 050-4194600

כלל שיכיר יותר בגדולת ה', קבלת השכינה תהיה גדולה יותר

נותן לחם לאכול סיפר הרב הגאון הרב **אברהם מוגרב' (מח"ס מעשה ניסים על מרן אביר יעקב אבוחצירא זיע"א ועל נכדו רבנו הבבא סאלי זיע"א ועוד)** פעם לקחתי מישוהו אל רבנו הבבא סאלי במוצ"ש בדרך אמרתי לו תזכור **שכל מה שיגיד לך הרב תעשה** ואל תגיד אני לא יכול ללא סיבה

והנה כשהגענו ונישקנו יד הרב והרב אמר תיכף תעשו נטילה והבן אדם שבא איתי התפלא שהרב מצווה לאכול ומצווה שיטפלו בו טוב מאוד אח"כ אמר לו באמת **כל השבת לא אנלתי** כי האוכל לא ערב לי במלון והייתי רעב מאוד.

האמונה כדמיון אילן והביטחון כמו פרוץ.

בין מסירת שיעורים בישיבה ובחינת התלמידים וטיפול בבעיות של כלל ישראל הגיע באחד הימים תלמיד חכם תל אביבי אל ראש הישיבה הרב **עזרא עטיה זצ"ל** וביקש ממנו להיתערב במחלוקת בין שני רבנים **בתל אביב** בעניינים שונים של בני הקהילה "אין ספק כי אם ראש הישיבה יגיע אליהם וידבר על ליבם תישקות המריבה" אמר האיש.

"אם כן אסע בעצמי השיב רבי עזרא, הוא דחק הצידה את כול עיסוקיו **הבוערים נטל את ספריו ויצא לדרך** ושם פעמיו אל עיר החוף הוא הגדיש למשימה זמן יקר כול הטיחה היתה כדאית למען הזכות להשכין שלום בין אדם לחברו

אשת אברך חשוב מבני ברק הגיעה לבית הרב ובקשתה בפייה היות והינה **מפלת בכל פעם** בקשתה כי הרב יפעל עבורה כי תוכל להביא ילד בר קיימא הרב ביקשה כי בעלה יבוא הנה עם תפילין הלה לא הבין מדוע אך עשה כדבריו משהגיע לבית המקובל רבי **שלמה שרעבי זצ"ל** ביקשו הרב כי יחל להניח תפילין והנה משבא להניח את התפילין של הראש התבונן בו הרב ואמר ראה הנך תופס את התפילין מהרצועה והראש נתלה באוויר וכי אינך יודע את דברי הגמרא האומרת: "כל התולה את תפיליו יתלו לו חייו!"

זוהי הסיבה לצרתכם מהיום בעת הנחת התפילין **תאחו את התפילין** של ראש משתי הכיוונים בכדי שלא יהו תלויים באויר ובעזר ה' הכל יהיה בסדר.

רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל, אשר נודע בשם 'בבא סאלי' (כלומר אבא מתפלל), היה מגדולי החכמים והצדיקים במרוקו בדור האחרון. היה בנו של רבי מסעוד אבוחצירא זצ"ל, שהיה רב קהילת תאפילת במרוקו, ונכדו של רבי יעקב אבוחצירא זצ"ל, האביר יעקב, שנודע בצדקותו וקדושתו.

כבר מגיל צעיר הנהיג את עצמו ב**פרישות וקדושה**, היה צם תעניות רבות, ועסק בתורת הקבלה. אחרי קום המדינה עלה לארץ, אך אחרי מספר שנים שב למרוקו כדי לחזק את המצב הרוחני שם. ה'בשנת תשל"ג השתקע בנתיבות. התפרסם כמקובל ובעל מופתים, ורבים נהרו אליו.

באם האמונה פועמת בלבן בכל עוז – יהיה הביטחון לר למעוז.

סיפור חסידי צריך להביא לידי פתיחת המוח ופישוט העקמומיות שבלב. לכן נקרא ספר בראשית, שרובו סיפורים, בשם **'ספר הישר'**, שכן הסיפורים הקדושים מיישרים את הלב ואת המוח, שיהיו כלים לקבלת תורה ועבודה.

הבוטח בה' אינו נעזב – בתוחלתו אינו נכזב, אין הוא בודד – חסד ה' אותו יעודד.

נקודת לפיהשפה

היו שני האחים הצדיקים, רבי **אלימלך** מליץ'ענקס ואחיו, רבי **זושא**. השניים היו מגדולי הצדיקים. מפעם לפעם היו שני הצדיקים **עורכים 'גלות'** -העייפות והקור לא הותירו להם ברירה, ושני האחים נכנסו לפונדק עמוס-השיכורים.. כל העיניים ננעצו בשנאה בשני היהודים וכמה איכרים פלטו לעברם קללות, 'מה אתם רוצים, יהודונים?' שאל בחיך אווילי. 'רצוננו בשתי מיטות להניח עליהן את גופנו העייף', ענו רבי אלימלך ורבי זושא. בעל הפונדק הצביע ביד לא-יציבה לעבר התנור המוסק בקצה הפונדק. 'הנה, יש לכם שתי מיטות', חבורת השיכורים המשיכה לשנות עוד ועוד, והאווירה סביב השולחן הלכה ונעשתה פרועה יותר ויותר.

באמצע הלילה קם אחד הגויים והכריז: 'אח, הלוואי שהיה לי פה איזה יהודון **להוציא עליו את כל העצבים שלי**...'. 'הנה, ידידי, יש לך פה יהודי, צחק ברשעות. גיהק השיכור השלישי, וגיחך בהסכמה: 'כן... בואו נתפוס את היהודון ונרקיד אותו כמו שצריך'. הם היו כה שתויים, עד שלא הבחינו שיש שם שני יהודים. הם ראו רק את רבי זושא שישן במיטה התחתונה. הם משכו אותו מתוך המיטה, והחלו להרקיד אותו ולדחוף אותו מהאחד לשני כאילו היה כדור משחק.

רבי זושא קיבל את המכות ואת ההשפלות בשתיקה, ולחש לעצמו כל הזמן: 'ריבונו של עולם, יהיו נא הייסורים הללו כפרה על עוונותי המרובים. ריבונו של עולם, יהי רצון שבזכות הביזיונות שאני סופג, תשלח גאולה וישועה לעם ישראל'. ריחם רבי אלימלך על אחיו, 'רבי זושא אחי היקר, די סבלת מידי הגויים הרשעים. **הבה נחליף את מיטותינו**. עלה אתה למעלה ואני ארד למטה, כדי שאם הגויים יחזרו, הם ייקחו הפעם אותי ולא אותך'.

בתחילה סירב רבי זושא, אך רבי אלימלך הפציר בו עד שהסכים. 'רק רגע', צעק אחד הגויים שהיה מעט יותר פיכה, 'אני רואה שיש פה שני יהודים. קודם שיחקנו עם זה שלמטה, בואו ניקח את זה שישן למעלה...!'

וכך נגרר רבי זושא פעם נוספת מהמיטה, וספג שוב מכות ודחיפות, ואילו רבי אלימלך נותר במיטתו בלא כל פגע. 'אמור נא לי, אחי יקירי, פנה רבי אלימלך לרבי זושא, 'מה עלינו ללמוד מכך בעבודת ה'?' 'למדנו לימוד גדול', אמר רבי זושא, 'אין עצה ואין תבונה נגד רצון ה'. כאשר נגזר על מישוהו שיקבל מכות מגויים, הוא יקבל אותן **גם אם יחליף מקום וינסה לברוח** מגורלו. ואילו אדם שלא נגזר עליו לספוג מכות, לא יקבל מכות גם אם יתאמץ ויכניס את עצמו למקום הסכנה'.

לפעמים רואים אנשים שרצים אחרי הפרנסה בכל כוחם ועושים מאמצים עליליים להרבות את כספם. – הקבה **גזר כמה כסף** יהיה לכל אחד וכמה פרנסה תהיה לו. כמה שאדם יתאמץ יותר ויעבוד קשה - הוא לא יקבל יותר ממה שנקבע לו בראש השנה. (העורך)

"אמרו קדיש אחרי" – ביקש המתבולל אשוויץ, פולין, בשנות הזעם בעלותו לגרדום באשוויץ, ביקש העציר באוכוויץ, המתבולל מהעיר שטטין בגרמניה, להשמיע דברים קצרים באוזני היהודים: אני כיהודי ומבקש אתכם, יהודים, אמרו 'קדיש' אחרי מותי... נולדתי יהודי ומה שאני זוכר מיהדותי, הן כמה מילים מתפילה אחת:

"אלוקי אברהם, יצחק ויעקב..."

העציר באוכוויץ היה אחראי על קבוצת הודים, שעבדו מחוץ למחנה, וכאשר ברי אחד מהם, נטל על עצמו את האחריות, פן ייהרגו עשרה איש תחת הבורח. כאשר נודע דבר הבריחה, החליטו לתלותו.

באוכוויץ רצה לברור לעצמו מיתה יפה יותר ופנה למרצהים בבקשה אחרונה: **"הייתי קצין גרמני** מלחמת העולם הראשונה ולחמתי ליד וורדן. מכל הבטליון שלי נותרו בחיים בודדים, ואני קיבלתי את 'צלב הברזל' מ'דרגה ראשונה'. בתור איש צבא מבקש אני שיירוי בי ולא יתלו אותי". אבל הנאצי לעג לו והשפילו: **"לדידי אתה יהודי ויתלו אותך..."**

לל ספרי מוסר הם טובים, אך ספר מסילת ישרים הוא נותן ומראה הדרך לעלות מיד מעלה מעלה.

רבי אליהו חזקוני זצ"ל המכונה הגאון מוילנא או הגר"א, היה מגדולי האחרונים ומגדולי חכמי ישראל בכל הדורות. רבי אליהו בן שלמה זלמן קרמר (ט"ו בניסן ה'ת"פ – י"ט בתשרי ה'תקנ"ח).

אגדות רבות נכרכו בו. הוא היה ידוע בצניעותו ובפשטות הליכותיו, וסירב לשמש ברבנות של וילנה, **בשל ענותנותו הרבה** ובשל הרצון לא להתבטל מלימוד תורה. הוביל את המאבק נגד תנועת החסידות במזרח אירופה

פעם קבע מרן **החזון איש** זצ"ל קביעות במסכת מנחות עם שנים מבחירי תלמידיו, והתלמידים התכוננו רבות בלימוד הסוגיא בתחילת המסכת כדי לבוא אל השיעור מן המוכן בשליטה איתנה במהלכה.

בהגיעם, פתח מרן זצ"ל **בביאור מושגי מנחות**, וכה אמר בערך: "מפורש בתורה שיש ד' סוגי מנחות שאדם יכול להקריב על המזבח, ופירטן כסדרן בתורה, וחזרו על הדברים **עשרות פעמים** עד גמר זמן הקצוב לשיעור.

וזה היה כל תוכן השיעור הראשון. והגם שהתלמידים היו מובחרים ובעלי מעלה והבנה ודימו בנפשם לישמע דברות קודשו והידושים מופלאים

מ"מ כך החדיר מרן זצ"ל **את סדר לימודו** לדעת תחילה את עיקרם של דברים להתמקד על היסודות ותוך כך אפשר להמשיך להכנס לעומק הסוגיא. וזהו עמל התורה. **לא לחפש את החידוש אלא את ההבנה**, גם בדברים שאין השכל נהנה מהם

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

לך לך מארץך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר ארצך (בראשית יב, א).

הכלי יקר (בראשית יב, א – ד"ה ויאמר ה') מקשה, לכאורה כל אדם שרועה לעצת מדינה, ראשית הוא יוצא ממשפחתו ומבית מגוריו, ולאחר מכן מעירו וממדינתו, ואילו בפרשתנו כתוב בדיוק להיפך, קודם כל **"לך לך מארץך"**, אח"כ **"ממולדתך"** – מהעיר שנולדת בה, ורק אחר כך **"מבית אביך"**.

אלא מסביר הכלי יקר שאין הכוונה ליעיאה פיזית אלא ליעיאה רוחנית, ה' יתברך רמו לאברהם אבינו את הדרך להתגבר על הניסיונות, למחוק ולעקור את הטבעים וההנהגות שקיבל במשך ימי חייו. למחוק ולעקור את הכל בבת אחת זה קשה מאד, ולכן צריך להתחיל מהקל אל הכבד: תחילה יש לעצת **"מארץך"** – ישנם דברים שעושה האדם כיוון שהוא **"מנהג אנשי המדינה"**, כל המדינה נוהגים כך ולכן גם הוא נוהג, אע"פ שאינו מתחבר כל כך למנהגים אלו. מטבעים ומנהגים אלו אפשר להתנתק ולהסירם מעליו בקלות וללא צורך בעבודה קשה.

ויש טבעים ומנהגים שכבר יותר קשה להתנתק מהם, טבעים שנשטרשו "ממולדתך" – מעיר המגורים, כל בני עירו נוהגים כך והדבר כבר יותר קרוב ומחובר אליו, כדי להיחלץ ולהינצל ממנהגים וטבעים אלו צריך עבודה יותר גדולה, אולם לאחר שנחלץ מטבעי ומנהגי המדינה יכול להיחלץ גם מטבעי העיר.

ולבסוף, הטבעים והמנהגים שקשה ביותר להתנתק מהם, אלו הטבעים שקיבל **"מבית אביך"** – בית הוריו, טבעים אלו נמצאים בגנים של האדם וקשה מאוד להשתחרר ולהתנתק מהם. אולם אם תחילה יתנתק מטבעי המדינה ואח"כ מטבעי העיר, יצליח להתנתק גם מהטבעים שקיבל בבית אביו. מהקל אל הכבד.

יש בכוחו של האדם להיחלץ ולהינצל גם מטבעים ומנהגים רעים הטבועים בו מבית אביו, ולכן לא יכול לטעון האדם: **"מה אני יכול לעשות, אבא שלי כזה, אמא שלי כזאת, אחים שלי כאלה"**, כיון שביכולת ובכח האדם להשתחרר ולהתנתק גם מטבעים ומנהגים שקיבל בבית אביו על ידי עבודה מתמדת. ה' יתברך יזכנו להידבק במידותיו ולהימנות בדרכיו ומעשיו, ויהי רצון שנזכה לראות ביצועה השלימה בקרוב, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

כשהוצעה מועמדותו של רבי **יחזקאל נדא** זצ"ל, בעל 'נודע ביהודה', לשמש רבה של פראג, היו שתמכו בו והיו שהתנגדו לו. לבסוף גברה ידם של התומכים והוא נבחר. אולם לאחר שעלה על כס הרבנות לא הבדיל בין התומכים למתנגדים.

אחד מתומכיו טען פעם אחת באוזניו כי ראוי שיקרב יותר את מי שתמכו בו ולא את מתנגדי בחירתו. השיב הרב: **"כשפרצה מחלוקת קורח ועדתו** כנגד משה רבנו, אמר משה: 'לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעותי את אחד מהם'. משה רמז כאן שלא הבדיל בין תומכים למתנגדים. הוא לא נשא והרים 'חמור אחד' מתומכיו למעמד שאינו ראוי לו,

ולא הרע שלא בצדק למי מתנגדיו. כך נהג משה רבנו, **ובדרך זו** ראוי לילך

לשרש אחרי הרגלים רעים יש צורך בעקשנות ועוד פעם בעקשנות

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לולו, נחמט חיים אוהנה בן חנינה, נעימה בת עזריזה, שולמית חיה בת אסתר, סעדיה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. נפחם בן נפחם, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אוריית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בנגים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבב, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

מגיד ששמו הולך לפניו, הזומן לדרוש בעיר אחת. אמר המגיד: "לא אדרוש, אלא אם כן תשלמו לי דמי-דרשה מראש".

תמהו אנשי העיר: "מה ראית לשנות ממנהג המגידים שנותלים שכרם רק אחרי הדרשה?" השיב להם המגיד: "אתם מסתמכים על מנהג, ואילו אני מסתמך על מקרא מפורש: **"וי הקטף ולי הוהב. ורק אחד כד: נאום"**

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

התורה אינה רוצה, שיפסידו ישראל ממון. על פי עיקרון זה אמרו החכמים, שבקיום מצוות מסוימות יש לנהוג בחיסכון.

יש מי שהסביר על פיו גם את העובדה, שאף על פי שמן התורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות ב"דרישה וחקירה" דייגנו, שמצווה להרבות בחקירת העדים – תיקנו חכמים, שדיני ממונות **אינם צריכים דרישה וחקירה.**

זאת כדי למנוע הפסד של המלווים ממתת החקירות, וכן כדי שלא יימנעו המלווים מלהלוות, מחשש שמא יכפור הלווה, ולא תהיה עדות העדים מכוננת, דבר שביאי להפסד הכסף שלהו.

hamaor.net

כאשר האדמו"ר רבי **אהרון מבעלז** זצ"ל שהה בעיר באד-המבורג בגרמניה בא לבקר רבי **יעקב רוזנהיים**, בלוויית עוד

אנשים מכובדים, ובפיהם חמש-עשרה שאלות שביקשו לשאול אותו. אחת השאלות הייתה: הלא חייבים לעבוד את ה' מתוך שמחה, ואיך יכולים להיות שרויים בשמחה בימי בין-המצרים?

השיב להם הצדיק: "כשזוכרים **שבמחנה ייבנה בית-המקדש** יכולים להיות שרויים בשמחה גם בימי בין-המצרים, כי מרגישים את השמחה על בית-המקדש השלישי שייבנה בעוד רגע-קט".

לא ד"י בלכונן היטב - צריך גם לדעת מתי ללחוץ על ההדק

שואלים את השוטרים בארה"ב איך אתם בודקים בליה נהג שהוא שיכור? ענו: נותנים לו ללכת על פס לבן ישר 10 מטר. אם הולך ישר, בסדר. אם הולך עקום הוא שיכור.

נהג אחד אמרו לו השוטרים תלך על הפס הישר. אמר להם **אני אלך אבל קודם תישור את הקו, הוא עקום.**

כאשר הרבי הריי"צ **מליזבאוויטש** זצ"ל נאסר בידי השלטון הקומוניסטי נלקחו ממנו הטלית והתפילין. הרבי הכריז על **שביתת רעב**. החוקרים ניסו לאיים עליו ולהפחידו, אך הרבי לא נרתע. כעבור יום, ביום שישי, נכנעו הסובייטים והחזירו לו את הטלית והתפילין. באותו מעמד הודיע הרבי: "לא אוכל את המזון של הכלא, אלא רק מזון **שיביאו בעבורי מביתי**, ואפילו יהיה זה לחם בלבד". החוקר התרתח: "וכי אתה חושב לתת הכשר על מטבח בית-הסוהר?!". "אינני נותן הכשרים", השיב הרבי והניח מיד את התפילין

גימור מרובע

גם לחוברות בהידוק סיכות

גרפומט גאים לשרת אתכם נאמנה עם הציוד החדש ביותר
 בואו להכיר את המכונה החדשה להדפסת קונטרסים וחוברות
 מהירה יותר, גימור מרובע (כמו פוני), וגם בגודל A6, עד 200 עמ'

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00